

Jaarstukken 2018

gemeente
Weststellingwerf

10 mei 2019

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	4
Voorwoord	6
Leeswijzer	7
Jaarrekening op hoofdlijnen	8
Jaarrekening 2018 in één oogopslag	14
Kerngegevens.....	15
Programma 0 Bestuur en Ondersteuning.....	16
Programma 1 Veiligheid	24
Programma 2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat	30
Programma 3 Economie	34
Programma 4 Onderwijs	37
Programma 5 Sport, Cultuur en Recreatie	43
Programma 6 Sociaal domein	49
Programma 7 Volksgezondheid en Milieu	57
Programma 8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing.....	64
Overzicht algemene dekkingsmiddelen.....	68
Overhead, Vennootschapsbelasting en Onvoorzien	70
Overzicht kosten overhead.....	70
Vennootschapsbelasting	70
Onvoorziene uitgaven.....	70
Paragrafen	71
Paragraaf Lokale heffingen	71
Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.....	78
Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen	86
Paragraaf Financiering	90
Paragraaf Bedrijfsvoering	95
Paragraaf OWO-samenwerking	98
Paragraaf Verbonden Partijen	101
Paragraaf Grondbeleid	108
Paragraaf 't "Hek" binnen het Sociaal domein.....	112
Paragraaf Streekagenda	116
Jaarrekening - Balans per 31 december 2018	118
Grondslagen voor waardering en resultaat bepaling	121
Toelichting op de activa.....	125
Toelichting op uitzettingen < 1 jaar.....	133
Toelichting op de passiva	134
Toelichting op reserves	135

Toelichting op vooruit ontvangen doeluitkeringen	139
Toelichting op niet uit de balans blijvende verplichtingen	140
Jaarrekening - Overzicht van baten en lasten	141
Overzicht baten en lasten	141
Programma 0 Bestuur en Ondersteuning	142
Programma 1 Veiligheid	143
Programma 2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat	144
Programma 3 Economie	147
Programma 4 Onderwijs	148
Programma 5 Sport, Cultuur en Recreatie	149
Programma 6 Sociaal domein	151
Programma 7 Volksgezondheid en Milieu	156
Programma 8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing	159
Overzicht algemene dekkingsmiddelen	162
Overzicht kosten overhead	165
Toelichting overhead kosten	165
Toelichting op investeringen	166
Vennootschapsbelasting	167
Onvoorziene uitgaven	167
Toelichting tabel onvoorziene uitgaven	167
Begrotingsrechtmatigheid	168
Jaarrekening - overig	170
Overzicht incidentele budgetten	170
Incidentele middelen van 2018 naar 2019	172
Wet WNT	174
Schatkistbankieren	176
Toelichting schatkistbankieren	176
Verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen (SISA)	177
SISA overzichten	178
Taakvelden overzicht	179
Controle verklaring	182
Bijlagen	183
Bijlage I: Lijst met afkortingen	183

Voorwoord

Voorwoord

Beste leden van de gemeenteraad van Weststellingwerf,

In deze jaarstukken verantwoorden wij het eerste jaar van de bestuursperiode 2018-2022. Met een rekeningresultaat van € 52.000 is het boekjaar 2018 positief afgesloten.

Meevallers en tegenvallers

Bij de najaarsnota werd een negatief rekeningresultaat verwacht van € 656.000. Maar we hebben een aantal incidentele meevallers mogen inboeken, waaronder een vrijval uit de voorziening voor oud-wethouders en een eenmalige rijksbijdrage uit het Fonds tekortgemeenten voor Wmo en Jeugd.

De totale kosten voor jeugdzorg zijn hoger dan gedacht bij de najaarsnota. Over de structurele gevolgen daarvan informeren wij u bij de kadernota.

De kracht van Samen en Doen!

In 2018 kreeg Weststellingwerf een nieuwe gemeenteraad en een nieuw college. In het collegeprogramma 2018-2022 'Weststellingwerf, de kracht van Samen en Doen!' staan de doelstellingen waar het gemeentebestuur aan werkt. Het afgelopen jaar zijn binnen de vier thema's Bestuurlijke vernieuwing, Mensen, Werk en Wonen, Leefomgeving al resultaten geboekt. Onder andere:

- Indeling van een wethouder per gebied (dichtbij besturen).
- Voorbereiding van verhoging Dorpenfonds en invoering van dorpsbudgetten.
- Verbetering toegankelijkheid van het Sociaal domein.
- Uitbreiding bedrijfsbezoeken.
- Intensievere bestuurlijke contacten ondernemersverenigingen en maatschappelijke instellingen.
- Uitvoering van fase 1 van het vervangen van het fietspad langs de Linde.
- Realisatie van zonneparken in Wolvega en Noordwolde.
- Realisatie van gebiedsontwikkeling Wolvega-Zuid.

Financiën op orde

In het collegeprogramma staan ook financiële doelstellingen. Terugkijkend op 2018 kunnen we zeggen dat er ruimte was voor investeringen in ambities en de investeringskalender, de totale woonlasten en gemeentelijke heffingen niet gestegen zijn en Weststellingwerf met een solvabiliteitsratio van meer dan 20% de financiën op orde heeft.

Wij zijn tevreden met de resultaten van 2018 en bedanken iedereen die hieraan heeft bijgedragen! We kijken met vertrouwen uit naar wat de samenwerking met u en de samenleving Weststellingwerf gaat brengen.

Wolvega, 10 mei 2019

Burgemeester en wethouders van Weststellingwerf.

Leeswijzer

Leeswijzer

De leeswijzer vertelt hoe de jaarstukken 2018 zijn opgebouwd.

Jaarverslag

Het jaarverslag bevat voornamelijk de programmaverantwoording en de voorgeschreven paragrafen. Het begint met het voorwoord en de jaarrekening op hoofdlijnen. Direct na de kerngegevens komen de programma's en paragrafen. Elk programma en elke paragraaf is de verantwoording van het beleid van de programma's en paragrafen zoals die in de begroting 2017 aan u zijn gepresenteerd. Per programma vindt u de cijfers op hoofdlijnen. In de paragrafen staat belangrijke informatie voor raadsleden waarmee zij inzicht krijgen in de financiële positie van de gemeente, de beheersmatige aspecten en de risico's.

Jaarrekening

De jaarrekening begint met de balans en deze wordt vervolgens per balanspost toegelicht. Hierna volgt het overzicht van baten en lasten. Per programma wordt een financiële analyse gegeven op de cijfers van de jaarrekening 2018 ten opzichte van de actuele begroting 2018. Ook de stand van de investeringen wordt hier toegelicht.

Met de in de tabellen genoemde kolom actuele begroting wordt bedoeld de begroting ná wijzigingen en met de kolom primitieve begroting wordt bedoeld de begroting zoals die oorspronkelijk is vastgesteld door de raad in november 2017.

De incidentele baten en lasten 2018 staan apart in een overzicht. Er zijn ook incidentele budgetten die doorlopen naar 2019. In de financiële verordening 2018-2021 staat dat deze budgetten via een begrotingswijziging naar het volgende jaar overgeboekt worden. Deze begrotingswijziging wordt tegelijk met de jaarrekening aangeboden aan de raad.

Dan volgt nog informatie over de Wet Normering Topinkomens (WNT); het schatkistbankieren en de informatie over besteding van specifieke uitkeringen (SISA).

Controle verklaring

Verklaring van de accountant met het oordeel bij de jaarstukken.

Bijlagen

Lijst met afkortingen.

Jaarrekening op hoofdlijnen

Inleiding

In dit onderdeel treft u in het kort het financiële beeld over 2018 aan. De leidraad voor de af te leggen verantwoording is de door de raad vastgestelde programmabegroting 2018. In het jaarverslag leggen wij de inhoudelijke verantwoording af. In de jaarrekening geven we inzicht in de financiële positie en de besteding van de middelen over 2018.

Resultaat jaarrekening

Het rekeningresultaat bedraagt € 52.000 positief. Bij de najaarsnota gingen we nog uit van een nadeel van € 657.000. Het verschil van € 709.000 wordt verderop in dit hoofdstuk op onderdelen verklaard. In de tabel overzicht baten en lasten staat het totaalbeeld van 2018 en de afwijkingen ten opzichte van de actuele begroting.

Schuldpositie

Een kengetal om de schuldpositie te bepalen, is de schuldratio. Het streven naar een lagere schuldratio (onder de 80%) wordt als zodanig ook genoemd in het coalitieakkoord. De schuldratio geeft aan welk deel van het gemeentelijk vermogen is gefinancierd door derden. De solvabiliteitsratio is een kengetal dat weergeeft welk deel van het gemeentelijk vermogen is gefinancierd met eigen vermogen. Beide ratio's zijn met elkaar verbonden doordat ze samen altijd 100% zijn. In tegenstelling tot de schuldratio is de solvabiliteitsratio één van de verplichte kengetallen die wordt toegelicht in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. De schuldratio voldoet eind 2018 ruim aan deze norm (77,1%). Eind 2018 hebben we een solvabiliteit gerealiseerd van 22,9%.

Weerstandsvermogen

In onze nota financieel beleid, die de raad eind 2016 heeft vastgesteld, hebben we een norm opgenomen ten aanzien van de minimale en maximale omvang van de financiële kengetallen, die met ingang van dit jaar verplicht worden opgenomen. We sluiten daarbij aan bij de signaleringswaarden uit de stresstest voor gemeenten. De kengetallen hebben een signalerende functie, geven inzicht in de financiële positie en in de weerbaarheid en wendbaarheid van een gemeente. Alle kengetallen voldoen eind 2018 ruimschoots aan onze streefnorm.

Woonlasten

We zijn er in geslaagd om de woonlasten voor onze inwoners voor het jaar 2018 onder het landelijk gemiddelde van 2017 te houden. De gemiddelde woonlast voor onze inwoners is voor 2018 ten opzichte van een jaar eerder zelfs gedaald. In 2016 heeft de raad het nieuwe Gemeentelijke Rioleringsplan (GRP) vastgesteld met daarbij een jaarlijkse verhoging van het tarief. De stijging van het tarief voor de rioolheffing is voor 2018 gecompenseerd door een evenredige structurele verlaging van de onroerende-zaakbelastingen. Daarnaast is voor 2018 het tarief van de afvalstoffenheffing met € 10 per huishouden verlaagd. Voor zowel de rioolheffing als de afvalstoffenheffing blijft daarbij het uitgangspunt 100% kostendekking. De leges, tarieven en overige heffingen zijn ten opzichte van een jaar eerder niet gewijzigd.

Bestemmingsvoorstel

Het resultaat van de jaarrekening 2018 is € 52.000 positief. Dit resultaat is mede ontstaan door vrijval van budgetten in 2018 waarover u in 2019 voorstellen krijgt om deze uit de algemene reserve te dekken. Het gaat dan om een budgetoverheveling naar 2019 van € 193.000 en een toevoeging van € 248.500 aan een nieuw in te stellen reserve Energiefonds Weststellingwerf. Dit is het bedrag dat we hebben ontvangen voor de zonneparken (€ 236.000 incidenteel en een half jaar huur € 12.500).

Wij stellen voor om het totale resultaat van € 52.000 aan de algemene reserve toe te voegen.

Overzicht Baten en Lasten

x €1.000

Overzicht van baten en lasten	Rekening 2017	Rekening 2018	Actuele begroting	Primitieve begroting	Verschil begroot - werkelijk
Baten					
0 Bestuur en Ondersteuning	1.017	1.024	438	372	586 V
1 Veiligheid	57	31	71	71	-39 N
2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat	244	154	134	56	21 V
3 Economie	411	401	450	450	-49 N
4 Onderwijs	703	799	694	700	105 V
5 Sport, Cultuur en Recreatie	503	542	491	481	51 V
6 Sociaal Domein	7.655	8.824	8.473	8.308	351 V
7 Volksgezondheid en Milieu	5.059	5.393	4.930	4.550	463 V
8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing	2.586	2.766	2.251	2.201	515 V
Overzicht algemene dekkingsmiddelen	51.686	52.219	51.607	49.859	611 V
Overzicht kosten overhead	4.680	4.753	4.815	4.713	-62 N
Totaal Baten	74.601	76.908	74.354	71.761	2.553 V
Lasten					
0 Bestuur en Ondersteuning	-2.147	-2.719	-2.590	-2.058	-129 N
1 Veiligheid	-1.429	-1.461	-1.508	-1.508	47 V
2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat	-5.497	-6.079	-6.257	-5.879	178 V
3 Economie	-605	-1.149	-619	-602	-530 N
4 Onderwijs	-3.969	-3.716	-3.710	-3.640	-6 N
5 Sport, Cultuur en Recreatie	-2.821	-3.318	-3.387	-3.199	70 V
6 Sociaal Domein	-31.831	-31.908	-30.047	-28.898	-1.860 N
7 Volksgezondheid en Milieu	-6.903	-6.576	-6.887	-6.253	311 V
8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing	-3.754	-3.233	-3.327	-3.258	94 V
Overzicht algemene dekkingsmiddelen	-4.120	-5.174	-5.109	-3.955	-65 N
Overzicht kosten overhead	-11.593	-12.195	-11.893	-12.381	-302 N
Overzicht onvoorziene uitgaven	0	0	-515	-472	515 V
Totaal Lasten	-74.671	-77.527	-75.850	-72.102	-1.677 N
Saldo van baten en lasten	-70	-619	-1.496	-341	877 V
Onttrekkingen	966	710	886	404	-176 N
Toevoegingen	-100	-39	-47	-47	8 V
Mutaties reserves	866	672	839	358	-168 N
Resultaat	796	52	-657	17	709 V

Toelichting resultaat

Van programmabegroting naar voorjaarsnota

De programmabegroting 2018 sloot met een voordelig resultaat van € 17.000. De financiële wijzigingen na vaststelling van de voorjaarsnota 2018 waren zodanig dat het positieve resultaat is omgezet in € 682.800 negatief. Het nadeel is voor een groot deel ontstaan door het vertrek van twee wethouders in 2018. Daardoor moest er een extra storting aan de voorziening wachtgelduitkering worden gedaan.

Van voorjaarsnota naar najaarsnota

Ook na vaststelling van de najaarsnota is het verwachte financiële resultaat bijna niet veranderd. De stand is dan € 657.000 negatief.

Van najaarsnota naar jaarrekening

De jaarrekening sluit met een voordelig exploitatieresultaat van € 52.000. Ten opzichte van de raming een voordeel van € 709.000. In de tabel wordt aangegeven waar dit verschil uit bestaat.

x € 1.000

Belangrijkste afwijkingen - = nadelig	Incidenteel
0 Bestuur en ondersteuning	
Vrijval uit de voorziening ontslagvergoeding v.m. wethouders en vrijval uit de voorziening opbouw pensioen wethouders	460
2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat	
Incidenteel budget voor herplant bomen en dorpen in het groen niet volledig besteed.	222
3 Economie	
Voorziening verhogen voor Grex bedrijventerreinen	-583
4 Onderwijs	
Nieuwe bekostingssytematiek leidt tot lagere kosten peuteropvang	92
5 Sport, Cultuur en Recreatie	
Lagere kosten voor muziekonderwijs, lagere kosten voor sportbeleid en activering en een niet geraamde bijdrage voor het project Ervaren en Turf	119
6 Sociaal domein	
Participatie	534
WMO	-286
Jeugd	-3.317
Vrijval van het saldo Hek	1.535
7 Volksgezondheid en Milieu	
Budget voor Gezond in de Stad (GIDS)/Jongeren op gezond gewicht (JOGG) niet volledig besteed	119
Bijdrage aan rijksvaccinatieprogramma nog niet nodig	42
Minder aanvragen voor lokaal gezondheidsbeleid	53
Incidenteel budget voor de streekagenda niet besteed	45
Lagere kosten voor Vergunningen, Toezicht en Handhaving	43
Incidentele opbrengst en huur zonneparken in Wolvega en Noordwolde	249
Lagere kosten en hogere opbrengsten exploitatie riolering	98
Hogere opbrengst exploitatie afval	74
8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing	
Incidentele budgetten niet besteed	83
Hogere leges omgevingsvergunningen	330
Vrijval uit de voorziening Grex woningbouw	136
Overzicht Algemene dekkingsmiddelen	
Eenmalige bijdrage Fonds tekortgemeenten jeugd en Wmo	417
Hogere opbrengst gemeentelijke belastingen (met name toeristenbelasting)	101
Overzicht kosten Overhead	
Extra personele uitgaven zoals opleidingsbudget en teambuilding	-143
Hogere uitgaven voor ICT, onder andere door niet geraamde indexaties	-145
Overzicht onvoorziene uitgaven	
Stelpost "algemene risicobeheersing" niet ingezet	200
Stelpost "prijsstijging inkoopbudgetten" niet ingezet	320
Saldo overige afwijkingen	
Totaal overige kleinere afwijkingen per saldo	79
Mutaties reserves	-168
Totaal afwijkingen ten opzichte van het saldo najaarsnota 2018	709

Gemeentefondsuitkering

Gemeenten ontvangen geld van het rijk uit het gemeentefonds. Hiermee betalen ze een deel van de uitgaven. Iedere gemeente mag zelf bepalen waar dat geld aan wordt uitgegeven. Het gemeentefonds kent de volgende soorten uitkeringen: 1) de Algemene uitkering, 2) de integratie-uitkering Sociaal domein en 3) de decentralisatie- en (overige) integratie-uitkeringen.

1) Algemene uitkering

Jaarlijks ontvangt elke gemeente volgens een bepaald verdeelsysteem een uitkering uit het gemeentefonds. Het verdeelstelsel is opgenomen in de Financiële-verhoudingswet. In de verdeling wordt rekening gehouden met onderlinge verschillen in de kosten waar een gemeente voor staat en met de draagkracht van gemeenten (de belastingcapaciteit). Dit jaar hebben we op vier tijdstippen in het jaar informatie over de gemeentefondsuitkering ontvangen. In maart op basis van het Regeerakkoord en het Interbestuurlijk Programma van het rijk, in mei op basis van de Voorjaarsnota van het rijk, in september op basis van de Miljoenennota van het rijk en in december op basis van de Najaarsnota van het rijk.

Uit de december-circulaire blijkt dat het rijk dit jaar naar verwachting minder uitgaven doet dan begroot met name op het vlak van de zorg. Gemeenten moeten zich bij het opstellen van de jaarstukken 2018 voorbereiden op een tegenvaller van het gemeentefonds 2018. Op macro-niveau wordt een bedrag genoemd van ca. € 100 miljoen. Voor Weststellingwerf betekent dit een lagere uitkering van ongeveer € 150.000. Die wordt door het rijk pas financieel vertaald in de aanstaande mei-circulaire 2019. Het bedrag is niet meegenomen in het resultaat van deze jaarrekening.

Door diverse afrekeningen over de afgelopen twee jaren hebben we nog € 25.000 ontvangen. Binnenkort wordt het uitkeringsjaar 2016 definitief vastgesteld.

2) Integratie-uitkering Sociaal domein

De integratie-uitkering Sociaal domein bestaat uit de middelen die per 2015 voor de Wmo (het nieuwe deel) en voor de jeugd naar gemeenten zijn gegaan en uit het participatiebudget zoals dat uit de Participatiewet beschikbaar is gekomen. Het beschikbare budget maakt dit jaar nog onderdeel uit van 't Hek binnen het Sociaal domein. In het nieuwe regeerakkoord is opgenomen dat een groot deel van de integratie-uitkering Sociaal domein met ingang van 2019 opgaat in de Algemene uitkering. De verdeelmodellen zoals die er nu zijn, veranderen bij de overgang in 2019 niet. Wel wil het kabinet op een later moment een aanzienlijke wijziging van het systeem van verdelen doorvoeren. Achtergrond hiervan is het signaal dat een aantal gemeenten heeft afgegeven dat ze behoorlijke tekorten hebben op het Sociaal domein.

Om gemeenten te compenseren voor de tekorten op het terrein van jeugd en Wmo, is een Fonds tekortgemeenten ingesteld. Het landelijk fonds bedraagt € 200 miljoen. Aan 77 gemeenten is een uitkering toegekend waaronder aan onze gemeente voor een bedrag van € 417.568. Ook dit bedrag maakt onderdeel uit van 't Hek.

x € 1.000

Gemeentefondsuitkering	Werkelijk	Begroot	Vershil begroot - werkelijk
Algemene uitkering			
2018	27.137	27.137	-
2017	-18		-18
2016	43		43
Integratie-uitkering Sociaal domein			
2018	15.354	14.936	417
2017			
Totaal	42.490	42.073	442

Investeringskredieten (exclusief grondexploitatie)

Bij de start van het jaar was er € 5,3 miljoen beschikbaar voor investeringen. Bij de voorjaarsnota 2018 is het totale investeringsbudget voor 2018 verhoogd naar € 9,2 miljoen. Daarvan heeft € 4,0 miljoen betrekking op investeringen die gepland stonden in 2017 en waarvan de uitvoering in 2018 gepland stond.

Bij de najaarsnota voorzagen wij al dat niet alle investeringen in 2018 konden worden uitgevoerd. Er werd € 2,5 miljoen doorgeschoven naar 2019.

Er is in 2018 € 4,8 miljoen uitgegeven. De uitgaven betreffen voornamelijk de upgradings van het fietspad langs de Linde, het aanbrengen van verhardingsmaatregelen in de bermen, vervanging van de openbare verlichting, aanleg parkeerplaats Munnekeburen, groot onderhoud aan onze gemeentelijke gebouwen, bestemming Noordwolde fase 5, investeringen in de riolering (met name vervanging), uitbreiding van de gemeentewerf, investeringen in de ICT, de installatie van een noodstroomaggregaat bij het gemeentehuis en aanschaf tractiemiddelen voor de werf. Van het beschikbare investeringsbudget in 2018 wordt € 1 miljoen naar verwachting een jaar later uitgegeven.

Lokale heffingen

De gemeentelijke heffingen zijn te onderscheiden in belastingen en rechten. De totale opbrengst van de gemeentelijke belastingen bedraagt in 2018 € 9,5 miljoen. In onze gemeente heffen we onroerende-zaakbelastingen, forensen- en toeristenbelasting, precariobelasting op kabels en leidingen en reclamebelasting. Van de opbrengst in 2018 is bijna de helft precariobelasting (€ 4,4 miljoen). Hierin is een naheffing over 2016 en 2017 meegenomen van € 2,1 miljoen. De jaarlijkse opbrengst precariobelasting is € 2,3 miljoen.

Anders dan bij de gemeentelijke belastingen moet er tegenover de heffing van rechten een dienst worden verleend aan de "betaler". In 2018 hebben we ruim € 5,8 miljoen aan opbrengst ontvangen. Het merendeel daarvan betreft de afvalstoffenheffing en rioolheffing. De totale opbrengst daarvan is € 4,4 miljoen. Verder heffen we nog leges burgerzaken, leges omgevingsvergunning en graf- en begraafrechten. We hebben ruim € 0,8 miljoen ontvangen aan leges voor een aanvraag omgevingsvergunning. Ten opzichte van vorig jaar ruim € 0,3 miljoen meer.

Reserves

We zijn het jaar begonnen met een algemene reserve van € 19,6 miljoen en de eindstand over 2018 is € 19,3 miljoen; de daling wordt voornamelijk veroorzaakt door incidentele budgetten uit voorgaande jaren waarvoor de algemene reserve is aangesproken. De eindstand van de bestemmingsreserves is € 3,1 miljoen en bestaat voornamelijk uit de egaliseringsreserves riolering en afvalstoffenverwijdering. In de eindstand zit ook het voordelig exploitatieresultaat over 2017 van bijna € 0,8 miljoen. Dit is gestort in een nieuw gevormde reserve "investeringsambities".

De bepaling van de omvang van de reserves Investeringsambities en de Algemene reserve vindt in 2019 plaats.

Jaarrekening 2018 in één oogopslag

Jaarrekening in één oogopslag (cijfers zijn exclusief de mutaties reserves).
De baten zijn inclusief het voordelig saldo van € 52.000.

Inkomsten			Uitgaven		
	Verwacht	Werkelijk		Verwacht	Werkelijk
 Rijk	49.206.000	50.340.707	 Verkeer en vervoer (wegen)	3.969.000	4.187.000
 Onroerende-zaakbelastingen	4.569.000	4.792.996	 Groenonderhoud	2.348.000	2.417.000
 Rioolheffing	1.867.000	1.906.505	 Sport	1.698.000	1.767.000
 Afvalstoffenheffing	2.443.000	2.487.595	 Sociaal domein	28.898.000	31.908.000
 Omgevingsvergunningen	566.000	867.780	 Onderwijs (inclusief huisvesting)	3.640.000	3.716.000
 Overige leges (zoals paspoorten)	321.000	452.410	 Kunst, cultuur, recreatie	1.063.000	1.026.000
 Graf- en begraafrechten	88.000	181.295	 Uitvoeringskosten	12.380.000	12.195.000
 Toeristen- en forensenbelasting	168.000	241.304	 Overig	18.104.000	20.311.000
 Marktgelde	10.000	12.191			
 Precariobelasting	1.349.000	4.438.041	Totaal	72.100.000	77.527.000
 Reclamebelasting	40.000	40.875			
 Overig	11.473.000	11.765.302			
Totaal	72.100.000	77.527.000			

powered by
PIKTOCHART

Kerngegevens

Kerngegevens

Kerngegevens	Rekening 2018	Begroting 2018	Rekening 2017
Sociale structuur	31-12-2018	1-1-2018	31-12-2017
Inwoners			
van 0-4 jaar	968	1.080	947
van 5-19 jaar	4.238	4.390	4.273
van 20-64 jaar	14.225	14.200	14.219
vanaf 65 jaar	6.420	6.030	6.276
Totaal inwoners	25.851	25.700	25.715
Uitkeringsgerechtigden	473	540	496
Fysieke structuur			
Oppervlakte gemeente in km²*			
binnenwater	7,73	7,73	7,73
overig	220,71	220,71	220,71
Totaal oppervlakte	228,44	228,44	228,44
Woonruimten**			
Koopwoningen (excl.recreatie)	7.776	7.545	7.585
Huurwoningen	3.318	3.496	3.498
Recreatiewoningen	130	126	119
Totaal woonruimten	11.224	11.167	11.202
Woonwagens	16	16	16
Woonschepen	1	1	1
Lengte van de wegen in meters			
Binnen de bebouwde kom	116.430	116.430	116.430
Buiten de bebouwde kom	284.600	284.600	284.600
Totaal lengte van de wegen	401.030	401.030	401.030
Lengte van de fietspaden in meters	84.861	84.576	84.576
Aantal m2 openbaar groen	1.038.822	1.038.083	1.037.990

*Bron voor oppervlakte gemeente in km² is voor alle jaren gewijzigd naar CBS statline regionale kerncijfers.

**De gegevens van huur en koopwoningen uit de begroting 2018 en de jaarstukken 2017 zijn niet vergelijkbaar met de jaarstukken 2018. In het verleden zat er een dubbeltelling in de selectie van koopwoningen. Sommige waren aangemerkt als huurwoningen.

Hieronder staan de juiste cijfers, in de bovenstaande tabel staan de cijfers zoals gepresenteerd in de jaarstukken 2017.

Vergelijkbare cijfers voor woonruimten	31-12-2018	31-12-2017
Koopwoningen (exclusief recreatie woningen)	7.776	7.731
Huurwoningen	3.318	3.317
Recreatiewoningen	130	130
Totaal	11.224	11.178

Programma 0 | Bestuur en Ondersteuning

Programma 0 | Bestuur en Ondersteuning

Portefeuillehouder(s)	Van de Nadort en Hoen
Organisatie	Dienstverlening, Bedrijfsvoering en Organisatie

Taakvelden

- Bestuur
- Burgerzaken

Beleidsnota's

- 2018 Kwaliteitshandvest Dienstverlening
- 2017 Communicatievisie 2017-2020
- 2013 Raadsnotitie Overheidsparticipatie
- 2012 Kadernota Intergemeentelijke samenwerking

Gerealiseerd beleid

Het coalitieakkoord en het collegeprogramma voor de periode 2018 - 2022 geven richting aan de wisselwerking tussen samenleving en gemeentebestuur. Dit krijgt vorm in het begrip 'nabij besturen'. In het collegeprogramma is dit uitgewerkt in 41 bestuurlijk/maatschappelijke opgaven. Met de pilot Griffioenpark 3 wordt de laagdrempelige inloopvoorziening Wmo/Zorg gerealiseerd. Het college heeft naast de verdeling van de inhoudelijke portefeuille ook zogenaamde gebiedswethouders aangewezen waarmee het uiting geeft aan herkenbaar en nabij besturen.

De gemeenteraad wil inwoners meer betrekken bij de politiek

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Ja, we hebben de inwoners betrokken en geactiveerd bij de gemeentelijke politiek door middel van voorlichting en cursussen. Dit blijft een voortdurend proces.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Bezoek leerlingen van voortgezet onderwijs aan de gemeente
Twee scholen hielden een kinderraad in de raadzaal.

Ontwikkelen van voorstellen om burger- en overheidsparticipatie te bevorderen
De werkgroep Bestuurlijke vernieuwing is continue bezig met het ontwikkelen van voorstellen om efficiënter te vergaderen en inwoners te betrekken.

De gemeenteraad wil zijn positie verstevigen

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

In 2018 verbeterde de samenwerking tussen de gemeenteraad, het college en het ambtelijk apparaat door verduidelijking van rollen en taken. Daarnaast is ook de griffie is uitgebreid.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Besluitvorming en uitvoering van voorstellen van de werkgroep Bestuurlijke vernieuwing

De werkgroep Bestuurlijke vernieuwing heeft in 2018 de evaluatie van de vergaderstructuur geduid en de voorstellen worden in 2019 uitgerold.

Een actief communicatiebeleid

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

In 2018 hebben we op basis van de Communicatievisie 2017-2020 actief gewerkt aan de communicatie op de zeven werkvelden.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Concerncommunicatie: een goede basis voor alle gemeentelijke communicatie

Kwaliteit

Team communicatie hielp in 2018 de interne organisatie om zo goed mogelijk te communiceren. De communicatiewijzer op intranet werd vernieuwd met handreikingen en (schrijf)tips. De communicatieadviseurs werden bij diverse projecten betrokken. In samenwerking met HRM hebben alle schrijvende medewerkers een cursus Heldere taal gevolgd en een deel van de medewerkers volgde de cursus Foutloos schrijven. Medewerkers zijn zich hierdoor meer bewust geworden van de openbaarheid van hun werk en teksten worden steeds begrijpelijker.

Online communicatie en dienstverlening

De website is de spil in onze communicatie. We werkten aan een klantgerichte en toegankelijke website door:

- te zorgen voor actuele en duidelijke informatie;
- de meest gezochte producten of diensten op de homepage de meeste aandacht te geven;
- de instellingen voor het genereren van de zoekresultaten aan te passen.

Zo vonden bezoekers op onze website snel wat ze zochten. In totaal kreeg de website in 2018 96.795 unieke bezoekers. Samen zorgden zij voor 194.721 bezoeken aan de website en bekeken 648.964 pagina's. Dit zijn ruim 120.000 pagina's meer dan in 2017. De website wordt vooral geraadpleegd via smartphone en computer: 41,5% van de bezoeken ging via de smartphone en 47,5 % bezocht de website via de computer. Het gebruik van de tablet daalde met 2,5% naar 11,5%.

Via MijnWeststellingwerf en MijnOverheid kunnen inwoners zoveel mogelijk zaken zelf regelen. In 2018 werden de mogelijkheden om digitaal aanvragen te doen uitgebreid met:

- Verzoek om kwijtschelding
- Contact gemeente Weststellingwerf
- Correctie of verwijderen persoonsgegevens (niet BRP)
- Aanmeldingsformulier voor lessen in zwembad De Dobbe
- Inzage persoonsgegevens (niet BRP)

Bijzondere ontwikkelingen kregen extra aandacht. In totaal plaatsten we in 2018 250 nieuwsberichten op de website.

Crossmediale aanpak

Voor een groot bereik zijn steeds zowel online en offline middelen ingezet. Naast de website en de maandelijkse gemeentelijke informatiepagina Westwijzer maakten we onder meer gebruik van digitale en papieren nieuwsbrieven, sociale media, persberichten en foldermateriaal. Hierbij maakten we actief gebruik van beeld.

De digitale nieuwsbrief met algemeen gemeentenieuws kwam 22 keer uit, de nieuwsbrief voor ondernemers kwam vier keer uit en de nieuwsbrief van de dorpencoördinator kwam 17 keer uit.

De plannen om de wekelijkse bekendmakingen in de krant te integreren in de gemeentelijke informatiepagina Westwijzer en die wekelijks uit te geven, zijn afhankelijk van de ontwikkelingen om het invoeren van de bekendmakingen te digitaliseren. De verwachting is dat dit in 2019 uitgevoerd kan worden.

Collegecommunicatie: benaderbaar en transparant

Zichtbaar en benaderbaar college

In 2018 kreeg Weststellingwerf een nieuw college van burgemeester en wethouders. Het collegeprogramma 2018-2022 geeft richting aan de samenwerking met inwoners, belangengroepen, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Door de gemeente te verdelen onder gebiedswethouders hebben de plaatselijke belangen en wijkverenigingen nu een eigen bestuurlijk aanspreekpunt. Het college wil het contact tussen inwoners en gemeente ook versterken door een open dag te organiseren in het voorjaar van 2019.

Naast de communicatie over een nieuw college en een nieuwe koers hebben we in 2018 ook aandacht gehad voor bijeenkomsten waarin de dialoog met inwoners en ondernemers is aangegaan.

Openbaarmaking en transparantie

Met de trainingen Heldere taal is een stap gezet in het verbeteren van de begrijpelijkheid van college- en raadsvoorstellen en de perssamenvatting. In 2019 wordt dit zichtbaar in een beschrijvende besluitenlijst. Bij de communicatie over besluiten van B&W is in 2018 steeds duidelijkheid gegeven over het vervolg van de besluitvorming: hoe verloopt deze verder, wat moet de raad nog besluiten en heeft de inwoner (nog) invloed?

Pers

De pers is een belangrijke schakel in openbaarmaking. In 2018 hebben we de pers actief geïnformeerd via persberichten en zijn vele persvragen beantwoord. Door ons online programma voor mediamonitoring hebben we meer zicht op wat er in de media is verschenen en kunnen we op basis van de behoefte en het sentiment informatie geven.

Raadscommunicatie: door en voor inwoners

Dialoog

De gemeenteraadsverkiezingen in 2018 leidden tot een nieuwe vertegenwoordiging van inwoners in de gemeenteraad. Om aan deze vertegenwoordigende rol invulling te geven, is het belangrijk dat inwoners de raad weten te vinden. Daarom is bekendheid gegeven aan de inspraak- en inspreekmogelijkheden en zijn alle raadsleden vindbaar via weststellingwerf.nl. Ook communiceren we actief alle raadsvergaderingen op sociale media. De folder 'Hoe werkt de gemeenteraad' is vernieuwd.

Transparantie

De raad is zelf verantwoordelijk voor communicatie met inwoners. De raads werkgroep Bestuurlijke vernieuwing werkt samen met de griffie aan communicatieve speerpunten. Het laagdrempelig en aantrekkelijk maken van (het volgen van) de raadsvergaderingen hoort hierbij. Eind 2018 is een kaart gemaakt waarmee inwoners zich kunnen aanmelden als gast van de raad.

Participatie en sociale media: kracht van de samenleving benutten

Participatie

Om de kracht van de samenleving te benutten, is het actief vorm en inhoud geven aan participatie belangrijk. In 2018 zijn inwoners en ondernemers waar mogelijk actief betrokken bij de ontwikkeling van projecten en het maken van beleid. De bijeenkomst in april met horecaondernemers om ervaringen uit te wisselen en ideeën op te doen om te voorkomen dat er drank verkocht wordt aan jongeren onder de 18 is een van de vele voorbeelden.

Sociale media

Bij het 'met de samenleving' werken aan beleid en dienstverlening is luisteren naar en communicatie over en weer met inwoners op sociale media ook heel belangrijk. In 2018 heeft Weststellingwerf actief gebruik gemaakt van Twitter, Facebook en LinkedIn. Eind 2018 zijn we actiever geworden op Instagram.

- Op Facebook plaatsten we 246 berichten. We kregen er bijna 200 volgers bij, zodat de teller op 1 januari op 1.868 volgers stond.
- Op Twitter plaatsen we 303 tweets. Het aantal volgers op Twitter is in 2018 gegroeid met 50 tot in totaal 1.969 volgers.
- Op Instagram plaatsten we 13 berichten en zijn we gegroeid naar 310 volgers.

Daarnaast hebben we eind 2018 een plan gemaakt om onze sociale media optimaal in te zetten voor de communicatie met inwoners en ondernemers. We zijn meteen begonnen met de uitvoering door de duidelijkheid en aantrekkelijkheid van onze account-omschrijvingen te verbeteren. Het vervolg is dat we actief de dialoog aangaan en een band opbouwen met de doelgroepen op een manier die past bij het sociale medium en de doelgroep. Door onder meer 'What's in it for me' berichten en beeldcontent zorgen we voor meer communicatie over en weer, meer volgers en uiteindelijk een groot bereik.

Projectcommunicatie: vertellen en vieren

Kansen

Projectcommunicatie maakt tastbaar wat een gemeente doet en waar ze voor staat. Door de goede samenwerking met de afdelingen kon team Communicatie in een vroeg stadium meedenken en adviseren. Hierbij zetten we proactief meerdere middelen in voor een groot bereik. In 2018 hebben we bijgedragen aan onder meer de volgende projecten en communicatiekansen benut: gemeenteraadsverkiezingen, promoten woonkavels, herinrichting Stationsgebied, afvalinzameling, Rottige Meente, zonneparken Wolvega en Noordwolde, fietspad langs de Linde, Vitale Regio/Bestemming Noordwolde, contact met de gebiedsteams, werkgevers en Dienst in Bedrijf, gaswinning, Dag Herdenken Geweldslachtoffers, Wolvega-Zuid/klimaatadaptatie, glasvezel, aanbesteding De Steense, JOGG-inspiratiegids voor scholen/professionals en de OWO-nominatie voor verkiezing Beste overheidsorganisatie van het jaar.

Interne communicatie: verbinden en delen

Informatievoorziening

In april 2018 heeft een nieuw sociaal intranet het oude intranet vervangen. Het personeelsblad 't Journaaltje kwam voor de laatste keer uit. Een belangrijk onderdeel van het nieuwe intranet is het smoelenboek. Van alle medewerkers is een profielfoto gemaakt en bijna alle medewerkers hebben vervolgens hun profiel aangevuld met persoonlijke gegevens.

Door het nieuwe intranet kunnen medewerkers elkaar makkelijker vinden. Het is gemakkelijk geworden om kennis te delen en samen te werken. Omdat de achterkant van het intranet gekoppeld is aan het intranet van Ooststellingwerf en Opsterland, is ook het delen van berichten en informatie en het samenwerken in OWO-verband gemakkelijker geworden.

Gebiedspromotie: wonen, werken en recreëren in Weststellingwerf

Aansluiting bij projecten

In 2018 is aansluiting gezocht bij het project Culturele Hoofdstad Leeuwarden-Friesland 2018 om Weststellingwerf te promoten. De informatie onder Ontdek Weststellingwerf op de website is aangepast en bereikbaar gemaakt via ontdekweststellingwerf.nl. Voor het platform R+T zijn bloemzaadzakjes gemaakt die onze kleurrijke en gastvrije gemeente promoten. Ook zijn vele ansichtkaarten 'Mooi hè? Weststellingwerf' met prachtige foto's uit de fotowedstrijd 2017 uitgedeeld. Daarnaast droeg ook de communicatie rondom de nominatie de Koloniën van Weldadigheid voor UNESCO werelderfgoed bij aan het op de kaart zetten van Weststellingwerf.

Een actief dorpenbeleid

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

De samenwerking met onze bewoners was ook in 2018 maat- en mensenwerk. De ondersteunende rol van de gemeente en de aanwezige vakkennis is ingezet ten behoeve van (boven)lokale initiatieven, steeds inspeland op de lokale behoefte en mogelijkheden.

Het bekendmaken van de gebiedswethouders en de samenwerking tussen onze plaatselijke belangen, VKD en gemeente droeg bij aan een efficiënte aanpak van én reactie op signalen uit de dorpen. De intensieve contacten leidden tot een veelvoud aan vragen, wensen en ideeën die op adequate wijze zijn opgepakt en afgehandeld. Bijzonder was de inzet van de VKD in de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen en de kennismaking tussen dorpen en nieuwe raad.

Het Dorpenfonds, maar ook andere meer specifieke budgetten/subsidieregelingen zijn ingezet om de samenwerking met inwoners ook op financieel vlak te ondersteunen. Het budget voor het Dorpenfonds in 2018 is in zijn geheel besteed: in totaal investeren de initiatiefnemers ruim € 210.000. De projecten dragen elk op hun eigen manier bij aan de verbinding tussen bewoners, verenigingen én gemeente.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

De dorpencoördinator is lokaal aanspreekpunt voor het Iepen Mienskipsfûns

De dorpencoördinator vervulde zowel een adviesfunctie richting initiatiefnemers als de provincie. Initiatiefnemers zijn ondersteund bij het opstellen van een zo goed mogelijke aanvraag. De provincie is geïnformeerd over de rol van de gemeente in de diverse projecten. De provincie heeft drie tenders uitgeschreven en in totaal ruim €200.000 geïnvesteerd in Weststellingwerfse initiatieven.

De ervaringen en het netwerk van de dorpencoördinator worden ingezet ten behoeve van projecten in Noordwolde en Wolvega

Door de ervaringen met de kleinere dorpen en de initiatieven die daar van de grond komen, is de dorpencoördinator een laagdrempelig aanspreekpunt en klankbord voor de vakafdelingen en externe partners als het gaat om het betrekken van inwoners en verder brengen van plannen in Wolvega en Noordwolde. Initiatieven uit Noordwolde en Wolvega profiteerden van financiële bijdragen uit het Dorpenfonds en Iepen Mienskipsfûns.

De Vereniging Kleine Dorpen (VKD) speelt een belangrijke rol in het stroomlijnen van de contacten tussen gemeente en dorpen

De VKD heeft in meerdere ontwikkelingen een belangrijke rol gehad als initiator, klankbord of adviesgever. In de aanloop naar de verkiezingen bood de VKD in samenwerking met LTO Weststellingwerf de politieke partijen een podium. Verder zette de VKD zich in voor de kennismaking tussen dorpen, raad en college. Ook in 2018 heeft de VKD onder de noemer 'Langer thuis in eigen dorp' ingezet op bewustwording van onze inwoners om na te denken over hun toekomstige woonsituatie en het vormen van sociale- en zorgnetwerken. Regelmatig was er overleg met de gemeentelijke organisatie, die de VKD waar mogelijk ondersteunde.

Dorpennetwerk vormt basis voor beleid

In 2018 zijn de reguliere overleggen met plaatselijke belangen voortgezet en is op projectniveau intensief samengewerkt met onze inwoners. De intensieve contacten leidden tot honderden vragen, wensen en ideeën die op adequate wijze zijn opgepakt. De dorpen droegen op een bijzondere manier bij aan de kennismaking met de nieuwe gemeenteraad en het nieuwe college. Het college heeft de eerste stappen gezet om actief invulling te geven aan het gebiedswethouderschap. De nieuwsvoorziening via de speciale nieuwsbrief wordt gewaardeerd. Het is een helder en extra middel waarmee wij onze actieve inwoners nog beter kunnen informeren.

Het combineren van nieuwe initiatieven met bestaande/geplande werkzaamheden blijft een belangrijk uitgangspunt in de samenwerking met de dorpen

De gemeente heeft een positieve houding als het gaat om vragen, wensen en nieuwe initiatieven. Deze zijn voortvarend opgepakt en onder de noemer “ja, mits” is gekeken naar de mogelijkheden om plannen verder te brengen. De dorpencoördinator speelde een belangrijke rol door het betrekken van de aanwezige gemeentelijke deskundigheid en partners buiten het gemeentehuis. Door in te spelen op bestaand beleid of mee te liften op geplande werkzaamheden kon veel werkendeweg worden gerealiseerd of een financiële drager worden gevonden.

Het Dorpenfonds als aanjager van initiatieven

Het volledige Dorpenfonds budget van € 33.500 is besteed aan elf projecten. Het Dorpenfonds vervulde een belangrijke rol als aanjager en positieve stimulans voor onze actieve bewoners om hun projecten verder te brengen. Dat het Dorpenfonds werkt als vliegwiel voor co-financiering blijkt uit het bedrag van ruim € 210.000 dat de initiatiefnemers investeren. De projecten dragen elk op hun eigen manier bij aan de verbinding tussen inwoners, verenigingen én gemeente.

Het project om te komen tot gemeentedeckend snel internet is een onderwerp in het overleg tussen het gemeentebestuur en de dorpen

De plaatselijke belangen en initiatiefgroepen zijn regelmatig geïnformeerd over de ontwikkelingen op provinciaal en gemeentelijk niveau en de planning van Kabelnoord. In het najaar zijn de dorpsbelangen en andere vertegenwoordigende organisaties door Kabelnoord geïnformeerd over de aanpak. De vraagbundeling is gestart in december 2018. De dorpen zijn geïnformeerd over de rol-positie van de gemeente naar aanleiding van de komst van een tweede partij die glasvezel wil aanleggen.

Het reguliere dorpenbudget is een belangrijk hulpmiddel in de faciliterende rol van de dorpencoördinator. Het dorpenbudget heeft ook in 2018 gediend als 'Haarlemmer olie'. Het budget is ingezet om de kleinschalige initiatieven op gang te helpen, bijeenkomsten te organiseren en soms om de voortgang van een project te waarborgen. Door de korte lijnen met de vakafdelingen zijn veel verzoeken binnen reguliere budgetten en werkzaamheden afgehandeld. Dertien initiatieven konden hierdoor worden ondersteund waardoor initiatiefnemers ruim € 90.000 investeerden.

Modernisering dienstverlening

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Ja, de aansluiting op MijnOverheid is gerealiseerd. Het digitaal loket is fors uitgebreid met producten en diensten. Er is een duidelijk waarneembare stijging in het gebruik van het digitaal loket door onze inwoners.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Wij doen mee aan een landelijke benchmark voor de dienstverlening

We hebben meegedaan aan het landelijke programma digitalisering, met als uitgangspunt ‘digitaal waar het kan en persoonlijk als het moet’, omdat we in onze dienstverlening ook aandacht hebben voor laaggeletterdheid en digibetisme. Wij hebben meegedaan aan de landelijke benchmark voor de dienstverlening. Aan de hand van managementrapportages en de resultaten hebben we aanpassingen gedaan in de kwaliteit en het behandelproces. Kritieke prestatie indicatoren (KPI's) zijn behaald. Wij hebben de nieuwe ontwikkelingen bijgehouden. Het gemeentelijke digitale loket is uitgebreid met MijnOverheid en de producten, formulieren en diensten op de website zijn aangepast.

Indicatoren

Resultaten van de benchmark Dashboard Dienstverlening.

Totaaloordeel landelijke gemiddelde is: balie 8,4 telefonie 7,8 digitaal 7,3.

Totaaloordeel Balie

n=491

Totaaloordeel Telefonie

n=122

Totaaloordeel digitaal

n=96

Producten Dienstverlening	2016	2017	2018
Burgerzaken	17.662	18.856	17.156
Belastingen	170	152	117
Sociaal domein	970	821	751
VTH	333	263	273

Huwelijken	2016	2017	2018
Huwelijk	61	60	76
Geregistreerd partnerschap	29	38	45
Omzetting huwelijk/partnerschap	3	2	5
Totaal	93	100	126
Waarvan kosteloos	55	63	74

Geregistreerde meldingen openbare Ruimte:

In 2018 zijn er 543 meldingen geregistreerd in iZaakafhandeling.

Onderzoek dienstverlening en regeldruk gemeenten:

Naar aanleiding van een landelijk Mysteryquest onderzoek betreffende de kwaliteit van de dienstverlening aan ondernemers welke in opdracht van het Ministerie van Economische zaken en Klimaat is uitgevoerd zijn de volgende resultaten bekend.

Omschrijving	Landelijke beoordeling	Gemeente Weststellingwerf
Resultaten mysterycalling	7	7,04
Resultaten mysterymailing	7,5	6,49

Resultaten Monitor Doelgerichte Digitalisering (MDD) van de VNG.

Digitale volwassenheid (burgers): Weststellingwerf 69%, Landelijk 76%

Digitale volwassenheid (ondernemers): Weststellingwerf 62%, Landelijk 63%

Serviceniveau:

Telefonie: Het aantal telefonische contacten via het algemene nummer is in 2018: 29.729 in 2017: 31.521 en dit was in 2016: 34.129.

Ons serviceniveau opname binnen 30 seconden is 97,5% en in 2017 was dit 96,4 %. De score afhandeling is 96,5% en in 2017 95,8%. In 2016 was dit respectievelijk 97% en 96%.

Post: van de geregistreerde poststukken is in 2018 **95%** tijdig afgedaan en dat is gelijk aan 2017.

Bronnen: Baliecontacten: JCC; Telefonische contacten; Mitel; Post Decos; KTO Dashboard Dienstverlening

Beleidsindicatoren

De effecten van beleid worden toegelicht aan de hand van een vaste set beleidsindicatoren.

Beleidsindicatoren vanuit het rijk	Eenheid	2017	2018
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	10,03	10,56
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	9,7	10,32
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	731,31	688,18
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	15,81%	14,22%
Overhead	% van totale lasten	10,33%	9,57%
Bron: eigen gegevens			

De berekening van deze indicatoren is gebaseerd op het document van de VNG 'Definitie beleidsindicatoren 'bestuur en organisatie'. Boven formatief (0,2 fte) en inhuur wordt niet gezien als bezetting.

De eigen gegevens komen uit de jaarcijfers 2018

Hoeveel heeft het gekost?
Bedragen x1000

Exploitatie	Rekening 2018	Actuele begroting 2018	Primitieve begroting 2018	Vershil begroot - werkelijk
Lasten	2.719	2.590	2.058	-129
Baten	-1.024	-438	-372	586
Saldo van lasten en baten	-1.695	-2.152	-1.686	-457
Gerealiseerd resultaat	-1.695	-2.152	-1.686	-457

Toelichting hoeveel heeft het gekost?

De toelichting op deze cijfers staat bij het onderdeel jaarrekening, overzicht van baten en lasten, programma 0.

Programma 1 | Veiligheid

Programma 1 Veiligheid

Portefeuillehouder(s)	Van de Nadort
Organisatie	Dienstverlening, Bedrijfsvoering en Organisatie

Taakvelden

- Crisisbeheersing en brandweer
- Openbare orde en veiligheid

Beleidsnota's

- 2018 Regionaal risicoprofiel 2018-2021
- 2018 Regionaal beleidsplan crisisbeheersing 2019-2022
- 2018 Nota Regionaal beleidsplan veiligheid Noord Nederland 2018
- 2018 Beleidsplan Brandweezorg 2019-2022
- 2012 Nota Integraal veiligheidsbeleid Weststellingwerf

Gerealiseerd beleid

Op de door de raad geprioriteerde thema's is de nodige inzet geweest.

- In 2018 is verder ingezet op de ketensamenwerking met gemeentelijke gebiedsteams om problemen op verschillende leefgebieden aan te pakken en te voorkomen.
- Er is gestart met het ophalen van input voor het Integraal veiligheidsbeleid. Een concept voorstel gaat in het eerste kwartaal van 2019 op route. Een bij dit voorstel horend uitvoeringsprogramma 2019 is opgesteld.
- Er is samen met de brandweer uitvoering gegeven aan het verhogen van het brandveiligheidsbewustzijn en de zelfredzaamheid in de gemeente door middel van het programma Brandveilig leven.
- In het kader van de openbare orde is de nieuwe Wet aanpak woonoverlast opgevolgd. Bij een volgende wijziging van de APV zal voorgesteld worden om hierover een koppeling op te nemen in de APV.

Werken aan de sociale kwaliteit van woon- en leefomgeving voor een veilige samenleving

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

We hebben gewerkt vanuit een integrale gemeentelijke regierol aan de sociale kwaliteit van de woon- en leefomgeving voor een veiligere samenleving. Hierbij is aandacht geweest voor de eigen mogelijkheden en verantwoordelijkheden van onze inwoners en daar waar nodig zijn inwoners ondersteund.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Inzetten van professionele mediation bij zwaarder geëscaleerde burenruzies

Het werven van vrijwillige buurtbemiddelaars bleef achter bij de verwachting. Na een extra communicatie campagne zijn er inmiddels voldoende buurtbemiddelaars opgeleid en ingezet in 2018.

Regierol pakken bij complexe en risicovolle (zorg)casuïstiek en zorgen voor een goed toegerust sociaal team
De gemeente heeft de regierol gepakt in het integraal veiligheidsbeleid en bij complexe en risicovolle (zorg)casuïstiek.

Samenwerking met het veiligheidshuis

Het veiligheidshuis heeft ons geholpen bij sociale casuïstiek waarvoor wij geen expertise, capaciteit of mogelijkheden hebben.

Zelfredzaamheid en burgerparticipatie projecten gericht op burenruzies, verkeer en woninginbraak in de eigen woon- en leefomgeving voortzetten

De inwoners en ondernemers zijn aangemoedigd om aan diverse projecten gericht op de veiligheid in hun woon- en leefomgeving deel te nemen. Bijvoorbeeld Whatsapp buurtpreventie, Burgernet en verkeerswerkgroepen. Samen met inwoners zijn ook acties uitgevoerd om woninginbraken te voorkomen, zoals het uitvoeren van schouwen.

Werken aan de objectieve veiligheid en het tegengaan van criminaliteit voor een veilige samenleving

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

We hebben gewerkt vanuit een integrale gemeentelijke regierol aan de objectieve veiligheid en het tegengaan van criminaliteit voor een veiligere samenleving. Hierbij is uitvoering gegeven aan wettelijke bevoegdheden, aandacht geweest voor de eigen mogelijkheden en verantwoordelijkheden van onze inwoners en bedrijven en daar waar nodig zijn ze ondersteund.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Aansluiten bij (landelijke) campagnes tegen geweldsmisdrijven

We hebben bijgedragen aan de landelijke Dag Herdenken Geweldslachtoffers.

Continueren buurt-/wijk whatsappgroepen

De gemeente faciliteert en promoot de Whatsapp buurtpreventie om inwoners te verbinden op het gebied van veiligheid in de eigen woon- en leefomgeving. De aanpak is dit jaar voortgezet.

Toepassen maatregelen uit de Wet tijdelijk huisverbod

Uitvoering is gegeven aan de Wet tijdelijk huisverbod.

Uitvoeren Digitaal Opkopers Register (DOR)

In- en verkopers van tweedehands goederen (geen: roofgoederen) moeten in- en verkoop registreren in het DOR. De afzetmarkt voor helers wordt hiermee verkleind. De gemeente en politie controleren of het register gebruikt wordt. We zijn regionaal gezien voorloper als het gaat om de inzet van het DOR voor het tegengaan van heling.

Werken aan bewustwording van risico's en eigen verantwoordelijkheid om onder andere woninginbraken te voorkomen

Samen met ketenpartners werkten we aan bewustwording. In 2018 hebben we:

- de Veiligheidskrant uitgegeven tijdens de Week van de veiligheid;
- in de Week van de veiligheid bijeenkomsten georganiseerd gericht op bewustwording;
- promotie activiteiten tijdens het Lindefestival uitgevoerd;
- besmettingsbrieven verstuurd na woninginbraken.

Werken aan de aanpak van criminele jeugd/individuele probleemjongeren voor een veilige samenleving

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

We hebben gewerkt vanuit een integrale gemeentelijke regierol aan criminele jeugd en individuele probleemjongeren voor een veiligere samenleving. Jeugdgroepen zijn gemonitord en bij jeugdoverlast wordt er integraal samengewerkt.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Aanpak overlastgevende, hinderlijke en criminele jeugd(groepen)

In 2018 is er structureel overleg tussen gemeente (diverse functionarissen), jongerenwerk en politie (jeugdagent en wijkagenten) geweest. Samen met een welzijnsinstelling, scholen, ouders en de politie wordt de ontwikkeling van groepen jongeren gevolgd en indien nodig actie ondernomen. Gewerkt wordt conform het calamiteiten protocol jeugd 2016. Binnen de aanpak Voorkomen escalatie worden problemen in de samenwerking tussen de ketenpartners opgepakt en besproken. Dat geldt ook voor ontwikkelingen en trends.

Monitoren jeugdgroepen

Samen met Timpaan Welzijn, scholen, ouders en de politie wordt de ontwikkeling van groepen jongeren gevolgd en indien nodig actie ondernomen.

Toepassen leidraad jongerenoverlast

In 2018 is bij jeugdoverlast integraal en planmatig gewerkt conform plan.

Uitvoering geven aan het calamiteiten protocol jeugd 2016

Sinds de decentralisering hebben gemeenten meer verantwoordelijkheden gekregen op het gebied van jeugd en zorg. Dit protocol geeft de rol van alle partijen in dit domein weer bij calamiteiten. De gemeente werkt conform protocol.

Werken aan verkeersveiligheid voor een veilige samenleving

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

We hebben gewerkt vanuit een integrale gemeentelijke regierol aan verkeersveiligheid voor een veiligere samenleving. Hierbij stonden verkeerswerkgroepen en bewustwordingsacties centraal.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Uitvoering geven aan het Manifest Verkeersveiligheid Fryslân dat betrekking heeft op het veld van integrale veiligheid

Er is uitvoering gegeven aan het Manifest Verkeersveiligheid Fryslân. Daar waar mogelijk zijn verbindingen gelegd met het verkeersplan van de politie Zuidoost Fryslân.

Werken aan brandveiligheid voor een veilige samenleving

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

We hebben gewerkt vanuit een integrale gemeentelijke regierol aan brandveiligheid voor een veiligere samenleving. De gemeenteraad is in de positie gezet om haar zienswijze kenbaar te maken aan de Veiligheidsregio Fryslân. Naast de kengetallen zijn in 2018 13 doelgroepgerichte voorlichtingen gegeven. Ook zijn alle 79 locaties bezocht waar de brandweer niet binnen 18 minuten aanwezig kan zijn. Hier is aanvullende voorlichting gegeven en zijn preventievoorstellen gedaan en brandmelders opgehangen. Tot slot bieden het Terra College en de brandweer een Technasium aan waar samen met studenten initiatieven voor brandveiligheid worden ontwikkeld.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Wij volgen de ontwikkelingen vanuit de Veiligheidsregio nauwlettend en brengen onze prioriteiten in. Adviezen zijn gegeven op de crisisbeheersing en brandweer beleidsstukken van de Veiligheidsregio Fryslân in de bestuurscommissie Veiligheid en in het algemeen bestuur.

De gemeenteraad is geadviseerd haar zienswijze bekend te maken over de crisisbeheersing en brandweer beleidsstukken van de Veiligheidsregio.

Rampenbestrijding en crisisbeheersing

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

We hebben gewerkt vanuit een integrale gemeentelijke regierol aan rampenbestrijding en crisisbeheersing voor een veiligere samenleving. Diverse trainingen en opleidingen zijn georganiseerd. Onze gemeente levert haar aandeel in de regionale crisisbeheersing.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

De gemeente geeft invulling aan de regionale afspraken over de expertteams

De gemeente geeft invulling aan de regionale afspraken over de expertteams ten behoeve van de crisisbeheersing (regionaal, sublokaal en lokaal) en voldoet aan de wettelijke opkomsttijden.

Participeren en volgen van opleidingen, trainingen en oefeningen

Sleutelfunctionarissen hebben opleidingen, trainingen en oefeningen gedaan. Sleutelfunctionarissen zijn medewerkers die in een regionale pool zitten of hardpiket hebben. Ook medewerkers in reguliere functies volgen daarnaast eenmaal per twee jaar een opleiding, training of oefening.

Beleidsindicatoren

De gemeente is een veilige samenleving op het gebied van de sociale kwaliteit woon- en leefomgeving

	aantal x 1			
Lokale beleidsindicator	2015	2016	2017	2018
Burenruzies voorgelegd aan mediator*	0	1	3	0
Geregistreerde meldingen over burengerucht**	106	106	102	121
Meldingen van overspannen/gestoorde personen**	232	129	111	111
Nazorg ex-gedetineerden trajecten***	30	14	18	13
Waarvan begeleiding vanuit zorg mbt ex- gedetineerden****	4	2	10	5
Incidenten vernieling en. zaakbeschadiging**	159	98	108	83
Incidenten overlast**	459	325	257	269
*Bron: Interne registratie veiligheid **Bron: 12 maand rapportage politie ***Bron: Online registratie DPAN ****Bron: Interne registratie procesregisseur sociaal domein				

De gemeente is een veilige samenleving op het gebied van de objectieve veiligheid en de criminaliteit

aantal x 1				
Lokale beleidsindicator	2015	2016	2017	2018
Aangiftes woninginbraken*	72	63	40	42
Aangiftes inbraken in schuren/bijgebouwen*	43	20	14	6
Aangiftes mishandelingen*	50	63	44	52
Aangiftes bedreigingen*	34	42	31	25
Opgelegde huisverboden**	7	4	2	4
Registraties huiselijk geweld*	144	110	89	118
:*Bron: 12 maand rapportage politie				
:**Bron: Online registratie huisverboden Khonrad				

aantal per 1.000 inwoners						
	Gemeente			Nederland		
Beleidsindicatoren vanuit het rijk	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Winkeldiefstallen	1,4	1,2	-	2,3	2,2	-
Diefstallen uit woning	2,5	1,6	-	3,3	2,9	-
Geweldsmisdrijven	4,2	3,0	-	5,4	5,1	-
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	3,7	4,6	-	5,6	6,3	-
Bron: www.waarstaatjegemeente.nl						

Een - betekent dat er geen cijfers bekend zijn voor de periode.

De gemeente is een veilige samenleving op het gebied van criminele jeugd/individuele probleemjongeren

aantal per 10.000 inwoners						
	Gemeente			Nederland		
Beleidsindicatoren vanuit het rijk	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Verwijzingen Halt	77	47	-	137	131	-
Bron: www.waarstaatjegemeente.nl						

Een - betekent dat er geen cijfers bekend zijn voor de periode.

De gemeente is een veilige samenleving op het gebied van verkeersveiligheid

aantal x 1				
Lokale beleidsindicator	2015	2016	2017	2018
VVN vrijwilligers acties op scholen in samenwerking met scholen en plaatselijke belangen/verkeerswerkgroepen politie	15	5	15	-
Bron: Registratie verkeerskundige afdeling ruimte				

De gemeente is een veilige samenleving op het gebied van de brandveiligheid

				aantal x 1
Lokale beleidsindicator	2015	2016	2017	2018
Controles op brandveiligheid bedrijven*	52	53	50	123
Voorlichtingen op scholen**	18	11	9	5
Oefeningen in de wijk**	1	1	1	0
Voorlichtingen na brand**	2	1	2	3
*Bron: Jaarrapportage VTH 2018				
**Bron: Jaarrapportage brandweer 2018				

Hoeveel heeft het gekost?
Bedragen x1000

Exploitatie	Rekening 2018	Actuele begroting 2018	Primitieve begroting 2018	Verschil begroot - werkelijk
Lasten	1.461	1.508	1.508	47
Baten	-31	-71	-71	-39
Saldo van lasten en baten	-1.430	-1.437	-1.437	-8
Gerealiseerd resultaat	-1.430	-1.437	-1.437	-8

Toelichting - Wat mag het kosten

De toelichting op deze cijfers staat bij het onderdeel jaarrekening, overzicht van baten en lasten, programma 1

Programma 2 | Verkeer, Vervoer en Waterstaat

Programma 2 | Verkeer, Vervoer en Waterstaat

Portefeuillehouder(s)	Jongebloed en Rikkers
Organisatie	Ruimte

Taakvelden

- Openbaar vervoer
- Economische havens en waterwegen
- Openbaar groen en (openlucht) recreatie (in de openbare ruimte)
- Verkeer en vervoer
- Recreatieve havens
- Parkeren (geen lasten en baten)

Beleidsnota's

- Beleidsplan Kwaliteitsambitie openbare ruimte 2012-2016
- Gemeentelijk Verkeer en VervoerPlan (GVVP 2000) inclusief de uitgevoerde evaluatie (2007)
- Nota Openbare verlichting
- Bomenbeleidsplan
- Landschapsbeleidsplan
- Beleidsvisie Versterking kernwinkelapparaat (MKB REVA rapport)
- Ontwikkelagenda Versterking economische structuur
- Structuurplan 2000-2015
- Investeringskalender 2017-2027
- Collegeprogramma 2018-2022

Gerealiseerd beleid

Verbetering aansluiting A32/Stellingenweg/Om den Noort

Met de provincie is overeenstemming over het ontwerp van de bypass bij de rotonde Lycklamaweg/Stellingenweg.
De uitvoering zal in 2019 plaatsvinden.

Verbetering verkeersveiligheid en bereikbaarheid stationsomgeving Wolvega

In overleg met de aanwonenden is een ontwerp voor de herinrichting van de Stationsweg en stationsomgeving opgesteld.
Met de uitvoering is eind 2018 gestart.

Vervangen Brug over Tjonger

In 2018 zijn de voorbereidingen gestart en is de aanbesteding geweest. In het eerste kwartaal van 2019 is de brug vervangen.

Bermverharding

Langs diverse wegen is bermverharding aangebracht. Te noemen locaties zijn Mauritsweg te Noordwolde-zuid, Alteveersweg te Boijl, Oosterseveldweg te Noordwolde en Oosterstreek, Spangahoekeweg en Marktweg te Spanga.
De verdere uitvoering is afhankelijk van de voortgang in de aanleg van breedband.

Kwaliteit openbare ruimte

In 2019 ontvangt u een startnotitie over het proces om te komen tot een nieuwe kwaliteitsambitie.

Upgrading fietspad De Linde

In 2018 is ca. 2/3 deel van fase I, gedeelte Steenwijkerweg/Driewegsluis), gerealiseerd. Het restant wordt begin 2019 aangepakt.

De gebiedscommissie Beekdal Linde heeft in 2018 onderzoek gedaan naar de hermeandering van de Linde. De ligging van het tracé van fase 2 van het fietspad wordt definitief bepaald in 2019. Dan kan begonnen worden met het opstellen van het ontwerp.

Uitrol Breedband

In 2018 is begonnen met vraagbundeling in onze gemeente.

Wij halen de met u afgesproken onderhoudsniveaus voor de openbare ruimte

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Voor de meeste onderdelen van de openbare ruimte is de kwaliteit gehaald.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

De technische staat (inrichting) van het groen zal middels renovatie- en herinrichtingprojecten op de vastgestelde kwaliteit worden gebracht

Er zijn groenrenovatieprojecten uitgevoerd onder andere in Wolvega en Noordwolde. De renovatie van het park De Nieuwe Aanleg is in combinatie met het integrale project Uitloopgebied Wolvega Zuid uitgevoerd. In het voorjaar zijn in het park, in samenwerking met vogelwacht en kinderen van De Triade, nestkasten opgehangen ter verhoging van de biodiversiteit en natuurlijke bestrijding van de eikenprocessierups (EPR).

De werkzaamheden voor het project Uitloopgebied Wolvega Zuid zijn in het voorjaar afgerond, de opening heeft in juni plaatsgevonden. Het gebied is heringericht voor waterberging en natuur. Er is een uniek wandelgebied aangelegd (onder andere 3,2 km beton- en 1 km struinpaden). De biodiversiteit is vergroot door de aanleg van natuurlijke oevers, bloemenweides en bloemrijke bermen.

Er zijn bomen gekapt als gevolg van onder andere essentaksterfte en kastanjabloedingziekte en verdroging. In onder andere Nijeholtpade, De Hoeve en Wolvega worden in overleg met bewoners plannen gemaakt voor herplant van bomen.

Ter vergroting van de biodiversiteit (inclusief natuurlijke bestrijding EPR) zijn kleurrijke bollenmengsels geplant en bloemenbermen (her-) ingezaaid langs Om den Noort en op industrieterreinen.

Op basis van het vastgestelde beleidsplan Kwaliteitsambitie openbare ruimte worden eens in de vijf jaar de bruggen geïnspecteerd

Er is aan verschillende bruggen onderhoud gepleegd. Groot onderhoud is verricht aan de bruggen in de Lemsterweg en de Kerkweg. Er is nieuw asfalt aangebracht op de bruggen in de Vinkevaartweg en de Marktweg. Alle bruggen zijn in het voorjaar schoon gemaakt.

Op basis van het vastgestelde beleidsplan Kwaliteitsambitie openbare ruimte wordt de technische kwaliteit van de wegen vastgesteld door middel van inspecties. Op basis van deze inspectie worden de onderhoudsprogramma's vastgesteld.

De jaarlijkse onderhoudsprogramma's voor asfalt en elementenonderhoud (klinkerwegen) zijn uitgevoerd. Te noemen locaties van groot onderhoud zijn onder andere Slingerweg te Ter Idzard, Rijsberkamperweg te Boijl, Bekhofweg te Zandhuizen, Ericaweg te Steggerda, Lindedijk te Nijetrijne, Ottersweg te Oldeholtwolde en Om den Noort te Wolvega. Ook zijn er diverse kleine werkzaamheden geweest aan asfalt- en klinkerwegen.

Wij hebben u na de zomer met een memo geïnformeerd over de gevolgen van de warme en droge periode voor de openbare ruimte. In met name het westelijke veengebied van onze gemeente zien wij versneld schades ontstaan aan (asfalt)wegen door de droge periode van afgelopen jaar. Voor de lange termijn is het afwachten hoe schades, ook op andere wegen, zich ontwikkelen. In 2019 gaan wij al onze wegen opnieuw inspecteren.

De weggebruikers moeten op een veilige manier hun bestemming kunnen bereiken en aan het verkeer kunnen deelnemen

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Het bijdragen aan bewustwording van de weggebruikers met als resultaat een veilige deelname aan het verkeer.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Het werkplan Permanente verkeerseducatie Weststellingwerf wordt jaarlijks opgesteld om uitvoering te geven aan het manifest Verkeersveiligheid Fryslân

Voor de periode 2016-2020 ontvangen we een bijdrage van de provincie Fryslân voor het werkplan Permanente verkeerseducatie Weststellingwerf.

In 2018 zijn de volgende acties uitgevoerd:

- Veiligheidstraining landbouwvoertuigen
- Streetwise programma op CBS De Adelaar, CBS De Klaeter en OBS De Striepe
- Project 'een veilige schoolomgeving' OBS de Oosterbrink en De Triade
- Diverse individuele scootmobieltrainingen
- Verkeersexamen voor kinderen groep 8 basisschool
- Fietscontroles basisscholen
- Rijsimulator op Lindefestival en Proemenmarkt
- Gastlessen verkeerseducatie op Terra College

Een verbetering van de doorstroming op de ontsluitingsstructuur van Wolvega

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Wij voeren jaarlijks verkeerstellingen uit op diverse wegvakken. Daaruit blijkt een toename van het aantal motorvoertuigen op de hoofdinfrastructuur.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

De stationsomgeving en de entree van Wolvega via de Lycklamaweg worden aangepakt

In overleg met de aanwonenden is een ontwerp voor de herinrichting van de Stationsweg en stationsomgeving opgesteld. Met de uitvoering is eind 2018 gestart.

Met de provincie is overeenstemming over het ontwerp van de bypass bij de rotonde Lycklamaweg/Stellingenweg. De uitvoering zal in 2019 plaatsvinden.

Het herstellen en versterken van groenstructuren ter behoud van de herkenbaarheid van de identiteit van het huidige kleinschalige landschap in Zuidoost Friesland

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Een groenstructuur die passend is bij de landschapskenmerken van onze gemeente.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Door het uitvoeren van het project Dorpen, landschap en biodiversiteit wordt het oorspronkelijk project Dorpen in het groen uitgevoerd

Het projectonderdeel 'Oosterstreek en deels buitengebied Noordwolde' is in het najaar 2018 voorbereid, de uitvoering zal plaatsvinden voor het grootste deel in het voorjaar van 2019 en afronding zal in het najaar plaatsvinden. Het projectonderdeel 'Boijl en Zandhuizen' wordt in het najaar 2019 opgestart, uitvoering zal plaatsvinden in het voorjaar 2020 met een afronding in het najaar 2020.

Hoeveel heeft het gekost?

Bedragen x1000

Exploitatie	Rekening 2018	Actuele begroting 2018	Primitieve begroting 2018	Vershil begroot - werkelijk
Lasten	6.079	6.257	5.879	178
Baten	-154	-134	-56	21
Saldo van lasten en baten	-5.925	-6.123	-5.823	-198
Onttrekkingen	67	126	0	59
Saldo mutatie reserves	67	126	0	59
Gerealiseerd resultaat	-5.858	-5.998	-5.823	-140

Toelichting - Wat mag het kosten

De toelichting op deze cijfers staat bij het onderdeel jaarrekening, overzicht van baten en lasten, programma 2

Programma 3 | Economie

Programma 3 | Economie

Portefeuillehouder(s)	Van de Nadort, Jongebloed, Hoen en Rikkers
Organisatie	Ruimte, Dienstverlening, Bedrijfsvoering en Organisatie

Taakvelden

- Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
- Economische ontwikkeling
- Economische promotie
- Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Beleidsnota's

- Werfboek
- Investeringskalender 2017 - 2027
- Ontwikkelagenda Versterking economische structuur
- Nota Grondbeleid
- Structuurplan 2000-2015
- Beleidsvisie Versterking kernwinkelapparaat (MKB REVA rapport)
- Plan van aanpak Bestemming Noordwolde
- Notitie Verblijfsrecreatie
- Evenementenbeleid
- Klimaatbeleidsplan 2010-2020
- Zendmastenbeleid 2014
- Wandel- en ruiterspadenplan 2014
- Streekplan Fryslân 'Om de kwaliteit fan de romte' en de provinciale verordening 'Romte'
- Subsidieregeling Ondernemersfonds Weststellingwerf 2016
- Collegeprogramma 2018 - 2022
- Afspraken bedrijventerrein regio zuidoost 2019-2026
- Ontwerp omgevingsvisie januari 2018

Gerealiseerd beleid

Detailhandelsvisie

Wij voeren gesprekken met het bestuur van de WOW om te komen tot plannen voor versterking van het centrumgebied van Wolvega. Onderwerpen van bespreking zijn het compacter maken van het centrum, het weren/beperken van winkelfuncties buiten het centrumgebied en het kritischer zijn op het verlenen van standplaats vergunningen.

Eind 2018 maakten wij afspraken over het door externe deskundigen uitvoeren van een schouw in het winkelgebied. Het resultaat daarvan kan een bouwsteen zijn voor de verdere planvorming.

Op 22 november hebben wij de Friese Retaildeal ondertekend. Essentie hiervan is dat op provinciale schaal en in samenwerking met alle verbonden partijen onderzoek wordt gedaan naar mogelijkheden om de functie van het centrumgebied in de verschillende plaatsen te verbeteren. Ook zijn er vanuit de provincie financiële middelen beschikbaar voor de cofinanciering van concrete plannen.

Economische structuurversterking

De ontsluitingsstructuur van Wolvega en de bewegwijzering is, na de uitvoering van een aantal maatregelen in de afgelopen jaren, sterk verbeterd. Eind 2018 is er gestart met de aanpassing van de Stationsweg om de doorstroming en veiligheid te verbeteren.

In het collegeprogramma 2018-2022 hebben wij aangegeven, naast de infrastructurele onderdelen, meer inzet te willen plegen op andere elementen om te komen tot een economische structuurversterking. Meer contact met het bedrijfsleven, bijdragen aan de aanstelling van een centrummanager, stimuleringsregeling voor startende ondernemers en/of nieuw te vestigen bedrijven zijn zaken die in 2019 worden geconcretiseerd.

Grondexploitatie bedrijventerreinen

De huidige economische hoogconjunctuur vertaalt zich ook in een toename van de verkopen op de bedrijventerreinen. Zie verder de paragraaf grondbeleid.

Ondernemersfonds

Het Ondernemersfonds Weststellingwerf is destijds opgericht ten behoeve van de invoering van de reclamebelasting in Wolvega per 1 januari 2016. De stichting Ondernemersfonds Weststellingwerf heeft in 2018 een tussentijdse evaluatie uitgevoerd. De evaluatie is gebaseerd op een enquête die is gehouden door de stichting onder de ruim 400 betalers van de reclamebelasting. Dit heeft een respons opgeleverd van 31%, zodat de resultaten representatief zijn. De resultaten van de enquête en de tussentijdse evaluatie heeft de gemeenteraad ontvangen.

De totaalopbrengst aan reclamebelasting is € 40.875 en er zijn 11 bezwaarschriften ingediend. Hiervan is het grootste deel gegrond verklaard. Aan Ondernemersfonds Weststellingwerf is een voorschot van € 35.910 betaald als (voorlopige) subsidie. De vaststelling van de subsidie zal in 2019 plaatsvinden.

Markten

Op 29 januari is de nieuwe Marktverordening vastgesteld.

Aanvullend werken wij nu aan nadere beleidsregels voor standplaatsen buiten de reguliere markt. Nadere beleidsregels zijn nodig omdat er geen basis is om aanvragen te weigeren voor locaties waarvoor het blauwe zone parkeerregime is ingesteld. De nadere regels voorzien ook in het aanwijzen van specifieke locaties waar standplaatsen kunnen worden ingenomen.

Versterken van de economische structuur

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

De bereikbaarheid van het industriegebied in Wolvega is met de aanleg van de onderdoorgang goed te noemen. De fysieke infrastructuur op verschillende industrieterreinen is kwalitatief van een goed niveau. Ook de planologische basis voor vestiging van bedrijven is prima. Met deze punten hebben wij een goede basis gelegd voor de vestiging van nieuwe of uitbreiding van bestaande bedrijfsactiviteiten en de daarmee gemoeide uitbreiding van werkgelegenheid. Dat deze randvoorwaarden goed zijn, blijkt uit de verkopen die in 2018 zijn gerealiseerd op met name het industrieterrein 'Uitbreiding Schipsloot'.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Nieuwe ontwikkelingen oppakken door middel van een ruimtelijk beleid dat mogelijkheden biedt om snel in te spelen op nieuwe kansen

In de diverse bestemmingsplannen en de ontwerp omgevingsvisie ligt de basis voor de ruimtelijke ontwikkeling op industrieterreinen.

Als de planologische regeling knellend is, onderzoeken wij met initiatiefnemers alternatieve mogelijkheden.

Onderzoeken waar mogelijkheden liggen tot verbreding en/of economische structuurversterking van bestaande toeristische activiteiten

Wij zijn actief betrokken bij het platform Recreatie en toerisme. Met de middelen uit het toeristisch investeringsfonds zijn door het platform diverse acties opgezet om te komen tot een betere en bredere recreatieve en toeristische structuur.

Contacten met het bedrijfsleven

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Zowel bestuurlijk als ambtelijk zijn er regelmatig contacten met het bedrijfsleven. Wij horen geen signalen dat er belemmeringen zijn voor onze bereikbaarheid voor ondernemers of particulieren die initiatieven hebben of diensten van de gemeente nodig hebben. Dat wil overigens niet zeggen dat alle initiatieven en vragen naar tevredenheid kunnen worden beantwoord.

In het collegeprogramma hebben wij aangegeven onze contacten te willen intensiveren.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Initiatief nemen tot projecten waarbij de onderlinge band met het bedrijfsleven wordt versterkt
Structureel overleg met besturen van LTO, CCW, WOW, OVN en Stichting Parkmanagement
Bedrijventerreinen Wolvega. Aan de hand daarvan bespreken of er in gezamenlijkheid vraagstukken kunnen worden opgepakt.

Voor enkele specifieke bedrijven een gemeentelijk accounthouder aanwijzen

Wij hebben de diverse 'netwerkbijeenkomsten' van de diverse partijen bezocht en daar contacten gelegd met en tussen partijen.

Voor specifieke bedrijven en vraagstukken hebben wij accountmanagers aangewezen.

De bedrijfsbezoeken worden door het gehele college gedaan waarbij ook andere aspecten dan puur economische vraagstukken aan de orde komen.

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren vanuit het rijk	Eenheid	Gemeente			Nederland		
		2016	2017	2018	2016	2017	2018
Functiemenging	%	43,7	43,9	-	52,1	52,4	-
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 74 jaar	137,9	138,6	141,2	117,6	120	125

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl

Een - betekent dat er geen cijfers bekend zijn voor de periode.

Hoeveel heeft het gekost?

Bedragen x1000

Exploitatie	Rekening 2018	Actuele begroting 2018	Primitieve begroting 2018	Verschil begroot - werkelijk
Lasten	1.149	619	602	-530
Baten	-401	-450	-450	-49
Saldo van lasten en baten	-748	-169	-152	579
Gerealiseerd resultaat	-748	-169	-152	579

Toelichting hoeveel heeft het gekost?

De toelichting op deze cijfers staat bij het onderdeel jaarrekening, overzicht van baten en lasten, programma 3.

Programma 4 | Onderwijs

Programma 4 | Onderwijs

Portefeuillehouder(s)	Hoer
Organisatie	Sociaal domein

Taakvelden

- Onderwijsbeleid en leerlingzaken
- Onderwijshuisvesting
- Openbaar basisonderwijs

Beleidsnota's

- 2015 Verordening Voorziening huisvesting onderwijs
- 2015 Beleidsregel Bekostiging lokalen bewegingsonderwijs
- 2015 Verordening Voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Weststellingwerf 2015 en de beleidsregel Bekostiging lokalen bewegingsonderwijs 2015
- 2014 Verordening Leerlingenvervoer
- 2013 Nota Visie toekomst basisonderwijs Weststellingwerf
- 2013 OWO-visie op de drie decentralisaties
- 2005 Notitie Brede schoolontwikkeling

Gerealiseerd beleid

Kwaliteit voorschoolse voorzieningen

In 2018 is verder gewerkt aan het verbeteren van de kwaliteit van voorschoolse voorzieningen (peuteropvang en kinderopvang). Organisaties zijn hier zelf verantwoordelijk voor. De gemeente is toezichthouder op kinderopvangvoorzieningen. De uitvoering van het toezicht is neergelegd bij GGD Fryslân. De GGD geeft na de inspectie een advies aan de gemeente: handhaven of niet handhaven. In 2018 zijn alle locaties voor kinderopvang, peuteropvang en buitenschoolse opvang en 5% (wettelijke norm) van de gastouders geïnspecteerd. In 2018 zijn meer tekortkomingen geconstateerd dan voorgaande jaren. Dit is met name een gevolg van de wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang per 2018 en het niet juist verwerken van deze wijzigingen in beleidsdocumenten zoals het pedagogisch plan. Organisaties hebben na de inspecties de desbetreffende documenten aangepast. Bij een volgende inspectie zullen de documenten opnieuw worden beoordeeld.

Harmonisatie

In het kader van de wet Harmonisatie zijn alle peuterspeelzalen met ingang van 2018 geharmoniseerd. Daarmee vallen de peuterspeelzalen voortaan onder de wet Kinderopvang en spreken we over peuteropvang. In Weststellingwerf was hiermee in 2017 al een start gemaakt en is in 2018 verder gewerkt aan peuteropvang. Zo zijn kleine locaties samengevoegd met kinderdagopvang (0-4jarigen) om het voortbestaan van een peuteraanbod te waarborgen. Dit heeft er wel toe geleid dat er in 2018 naast Doornik nog vier aanbieders waren met een aanbod peuteropvang. In 2018 was er voldoende aanbod peuteropvang en bezochten ruim 80% van de peuters een voorschoolse voorziening. De gemeentelijke subsidie voor peuteropvang is in 2018 ingezet voor peuterplaatsen voor ouders die geen gebruik kunnen maken van de wet Kinderopvang (toeslag kinderopvang).

Spreidingsplan Toekomst basisonderwijs Weststellingwerf

In 2018 heeft de gemeente met de schoolbesturen Comprix en Tjongerwerven gesproken over de herziening van de spreiding van het basisonderwijs. Dit is een taak voor de schoolbesturen, maar heeft een duidelijke relatie met onderwijshuisvesting en andere beleidsvraagstukken waarvoor de gemeente verantwoordelijk is.

Goede schoolloopbaan voor iedereen: zoveel mogelijk leerlingen en cursisten hebben een doorlopende schoolloopbaan

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

In 2018:

- hadden Weststellingwerfse leerlingen optimale kansen om hun talenten te ontwikkelen.
- zoveel mogelijk leerlingen beschikken over een startkwalificatie.
- was de kwaliteit van het primair- en voortgezet onderwijs goed.
- waren de onderwijsvoorzieningen buiten de gemeente, voor leerlingen die hier door persoonlijke omstandigheden op aangewezen zijn, goed bereikbaar.

Onderwijs en werk vormen de basis voor alle inwoners van Weststellingwerf om zich te ontwikkelen en naar vermogen deel te nemen aan de samenleving. Dit begint thuis, op voorschoolse voorzieningen en op school. Voorschoolse voorzieningen en de scholen spelen een belangrijke rol in de verbetering van kansen voor iedereen om talenten te ontwikkelen.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Internationale schakelklas (voortgezet onderwijs)

Voor leerlingen voortgezet onderwijs, met een achterstand in de Nederlandse taal, is er de Internationale SchakelKlas (ISK). Vanuit Weststellingwerf bezochten deze leerlingen met name de ISK-locatie in Leeuwarden. Naast scholing in de Nederlandse taal zijn de leerlingen wegwijs gemaakt in de Nederlandse cultuur en samenleving. De meeste leerlingen vervolgden na een jaar hun schoolcarrière bij een reguliere school voor voortgezet onderwijs of MBO.

Kwalitatief goed onderwijs

Goed onderwijs is de drijvende kracht achter de ontwikkeling en ontplooiing van ieder mens. Elke leerling in Weststellingwerf verdient onderwijs dat hem of haar stimuleert zijn of haar talenten maximaal te ontwikkelen en benutten. Onderwijs draagt bij aan een brede ontwikkeling van leerlingen. Schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijs. De gemeente is verantwoordelijk voor enkele randvoorwaarden zoals optimale schoolgebouwen maar ook zorg in en om de school. In 2018 heeft de gemeente met de schoolbesturen gesproken over verschillende thema's die betrekking hebben op de kwaliteit van het onderwijs.

Leerlingenvervoer

Leerlingenvervoer is in 2018 uitgevoerd op basis van de 'voorziening-systematiek'. Ouders bepalen zelf welke vervoerder hun kind dagelijks naar school en naar huis vervoert. De gemeente verstrekt een voorziening op basis van de verordening Leerlingenvervoer. In 2018 zijn 120 voorzieningen verstrekt en hebben ouders vooral gebruik gemaakt van lokale vervoerders.

Leerplicht

Vanuit de Leerplichtwet werken onderwijsinstellingen en gemeente samen aan het toerusten van leerlingen in hun schoolloopbaan en ontwikkelen van hun talenten in en om de school zodat zij een startkwalificatie halen. In 2018 was er specifiek aandacht voor de groep (dreigende) thuiszitters. Samen met onze onderwijspartners in Weststellingwerf en RMC De Friese Wouden is gewerkt aan het in kaart brengen van deze groep door de thuiszitterstafel (schoolbesturen, RMC/leerplicht, gemeenten).

Voor de groep Voortijdig SchoolVerlaters (VSV) zijn in 2018 door het onderwijs verschillende maatregelen toegepast. Zo zijn er overstapcoaches die leerlingen begeleiden bij de overgang van VO naar MBO of van MBO3 naar MBO4. Daarnaast is in scholen vooral gewerkt aan het versterken van de zorgstructuur en is ingezet op het bevorderen van effectieve loopbaanoriëntatie van leerlingen in het VO en MBO. In Weststellingwerf heeft dit plaatsgevonden door de verbinding tussen gemeente en scholen te verstevigen. Zo waren de vlechtwerkers jeugd veel aanwezig in de scholen.

De leerplichtambtenaar van Weststellingwerf is onderdeel van de gebiedsteams. In 2018 heeft dit geleid tot vooral preventief handelen bij zorgvraagstukken en dreigend schooluitval. Handhaven was daarom minder noodzakelijk.

Onderwijsachterstandenbeleid

In 2018 was de bezetting van de drie peutergroepen (32 kindplaatsen) met een aanbod Voorschoolse Educatie goed. In de tweede helft van 2018 is een extra groep Voorschoolse Educatie van start gegaan bij basisschool Zuid te Wolvega. Dit vanwege het aantal anderstalige peuters.

In het kader van scholing konden pedagogisch medewerkers van alle voorschoolse voorzieningen in Weststellingwerf deelnemen aan een scholingstraject pedagogisch programma Piramide. Het scholingstraject is gefaciliteerd door de gemeente en onderdeel van het Onderwijsachterstandenbeleid.

Ook was er een scholingsaanbod Nederlandse Taal (niveau 3F). Alle pedagogisch medewerkers werkzaam in een groep voor Voorschoolse Educatie moeten over MBO- taalniveau 3F beschikken voor mondelinge taalvaardigheid. Dit bestaat uit de deelvaardigheden spreken, luisteren, gesprekken voeren en schrijven. Voor medewerkers die werkzaam zijn in de reguliere groepen is eind 2018 een scholingstraject gestart waarbij de nadruk ligt op de deelvaardigheden spreken, luisteren en gesprekken voeren.

Passend onderwijs

Jongeren met een extra ondersteuningsbehoefte in het onderwijs hebben soms ook zorg, jeugdhulp of begeleiding naar een vervolgonderwijs of een plaats op de arbeidsmarkt nodig. In 2018 hebben Dienst in Bedrijf Weststellingwerf, onderwijsinstellingen en andere partners samengewerkt aan deze ondersteuning aan jongeren, voor het vinden van een passende onderwijs- en of arbeidsplaats.

In Weststellingwerf zijn de vlechtwerkers gekoppeld aan de scholen. In 2018 is deze inzet uitgebreid waardoor de vlechtwerkers sneller in contact komen met jongeren met een hulpvraag.

In 2018 is het project 'studie-huiskamer' gestart bij het Terra College. Hoewel het doel vooral onderwijs gerelateerd is, weten we ook dat leerproblemen soms hun oorzaak vinden in problematiek waar de gezinnen van de leerling mee te maken hebben. In de studie-huiskamer trekken school en gemeente gezamenlijk op om de zorg te bieden die de leerlingen (en hun families) nodig hebben.

Preventieve logopedie

Een goede spraak-taalontwikkeling draagt bij aan de (taal-) ontwikkeling en kansen van kinderen. Vanuit de gedachte 'jong geleerd is oud gedaan' zijn in het schooljaar 2017-2018 247 4-5 jarigen gescreend op spraak-taalontwikkeling. Van deze groep zijn 34 kinderen doorverwezen naar een huisarts, tandarts (vanwege medische aandoening) of een vrijgevestigde logopedist voor spraak-taaltraining.

Volwasseneneducatie

Volwasseneneducatie, onderdeel van de Participatiewet, biedt een aanbod voor Nederlandse geletterdheid: luisteren, spreken, lezen, schrijven, 'gecijferdheid' en het gebruik van alledaagse informatie en communicatietechnologie. Educatie is vooral bedoeld voor anderstaligen (niet-verplichte inburgeraars), analfabeten, laaggeletterden of inwoners die hun taalniveau willen verbeteren.

Het wettelijk kader voor volwasseneneducatie is de Wet Educatie en Beroepsonderwijs. In 2015 waren er enkele wetswijzigingen. Dit heeft er onder andere toe geleid dat de arbeidsregio Friesland (gehele provincie) is aangewezen als samenwerkingsregio met Leeuwarden als coördinatiegemeente. Het aanbod volwasseneneducatie is na een Europese aanbesteding (eind 2017) gegund aan het Friesland College. Het gaat hierbij om de periode 2018- 2020 (met verlengingsopties).

Vanuit Weststellingwerf hebben er 50 inwoners gebruik gemaakt van het formele taalaanbod (de niet-verplichte inburgeraars).

Voorschoolse voorzieningen

In 2018 is het aantal voorschoolse voorzieningen toegenomen. De organisatie Eigen&Wijzer heeft zich in 2018 gevestigd in het schoolgebouw van Rkbs MGR Scholtensschool te Wolvega. Ruim 80% van de 2-4 jarigen bezocht in 2018 een voorschoolse voorziening.

Kwalitatief goed en gevarieerd aanbod onderwijshuisvesting

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

In 2018 was er sprake van:

- Kwalitatief verantwoord scholenbestand en een evenwichtige spreiding over de gemeente.
- Keuzevrijheid voor ouders uit diverse denominaties en onderwijsconcepten.
- Zoveel mogelijk passend onderwijsaanbod voor iedere leerling.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Brede scholen, multifunctionele accommodaties en integrale kindcentra

In Weststellingwerf hebben we 6 brede scholen. Een aantal schoolbesturen heeft in 2017 aangegeven voor een aantal basisscholen graag een doorontwikkeling te willen maken naar een Integraal Kindcentrum. Hierover is in 2018 overleg gevoerd. Vorming van IKC's is één van de thema's in de op te stellen samenhangende visie op onderwijs (bestuursopgave 7) en het op te stellen toekomstbestendig onderwijshuisvestingsplan (bestuursopgave 8).

Versterken van de educatieve infrastructuur waarbij sprake is van een evenwichtige spreiding over de gemeente

1. Uitvoering van de verordening Voorziening huisvesting onderwijs via de jaarlijkse vaststelling van programma en overzicht van aangevraagde voorzieningen onderwijshuisvesting.

Voor 2018 hebben schoolbesturen onderwijshuisvestingsaanvragen ingediend voor de OBS Dorpsschool De Blesse, OBS Heidepolle en gymzaal Matthijsje.

OBS Dorpsschool De Blesse

Schoolbestuur Comprix werkte aan een plan voor de toekomstige huisvesting van de fusiescholen OBS Dorpsschool in De Blesse en OBS Triangel in Steggerda. Uitgangspunt was dat dit plan in 2019 vorm zou krijgen, waarbij de scholen tot die tijd in de huidige gebouwen gehuisvest zouden blijven. Met ingang van 2018 is wettelijk geregeld dat medezeggenschapsraden dienen in te stemmen met een fusie tussen twee scholen. Voor de zomervakantie werd duidelijk dat niet alle partijen zich konden vinden in een fusie van de twee openbare scholen. Schoolbestuur Comprix heeft daarom besloten het fusietraject te beëindigen. De ingediende aanvraag is daarom ingetrokken.

Noodlokalen obs Heidepolle

Tijdens de raadsvergadering van 10 juli 2017 heeft de raad door middel van een motie verzocht in te stemmen met het verzoek van Comprix om twee noodlokalen te plaatsen bij obs De Heidepolle. In september 2017 is hier al uitvoering aan gegeven. De financiële bijdrage is in de najaarsnota 2017 verwerkt en heeft dus geen financiële impact meer voor 2018.

Gymzaal Matthijsje

De aanvraag voor groot onderhoud aan de gymzaal is op technische noodzaak beoordeeld en het onderhoud is uitgevoerd.

2. We voeren regie op de uitvoering van de jaarlijks te realiseren huisvestingsvoorzieningen. De schoolbesturen voeren de toegekende voorzieningen uit en informeren de gemeente over de voortgang en geven een financiële verantwoording van de toegekende financiële middelen.

3. Daarnaast hebben we gestructureerd op overeenstemming gericht overleg (OOGO) met schoolbesturen. Besluitvorming over onderwijshuisvestingszaken is hierbij aan de orde.

4. Brede scholen en multifunctionele accommodaties zijn in beheer bij de gemeente. Regelmatig hebben we overleg met gebruikers hiervan.

5. Enkele basisscholen hebben te maken met leegstand als gevolg van een dalend leerlingenaantal. Als het toekomstperspectief van de school het toelaat, is het wenselijk om in de leegstaande lokalen voorschoolse voorzieningen te huisvesten. Dit clusteren van voorzieningen geeft invulling aan rijksbeleid, namelijk de ontwikkeling van integrale basisvoorzieningen voor 0-12 jaar. Deze voorzieningen hebben een regiofunctie en bedienen meerdere dorpen/wijken. Zo heeft de organisatie Eigen&Wijzer zich in 2018 met een voorschoolse voorziening gevestigd in het schoolgebouw van Rkbs MGR Scholtensschool te Wolvega.

Beleidsindicatoren

Algemene beleidsindicatoren:

		Gemeente				Nederland			
Beleidsindicatoren vanuit het rijk	Eenheid	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	1,04	1,30	0,53	-	2,34	1,81	1,82	-
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	27,48	26,56	22,08	-	28,65	26,55	26,58	-
Voortijdige schoolverlaters	% deelnemers aan het VO en MBO-onderwijs	1,4	1,4	-	-	1,7	2,0	-	-

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl

Een - betekent dat er geen cijfers bekend zijn voor de periode.

Beleidsindicatoren per doelstelling:

Goede schoolloopbaan voor iedereen: zoveel mogelijk leerlingen en cursisten hebben een doorlopende schoolloopbaan

					aantal x 1
Omschrijving	2015	2016	2017	2018	
Kindplaatsen Voor-en Vroegschoolse Educatie	32	32	32	42	
Deelnemers peuteropvang (zelfstandige locaties)	212	162	160	93	
Deelnemers kinderdagverblijven (inclusief aanbod peuteropvang)	286	220	225	471	
Leerlingen basisonderwijs	2.150	2.121	2.061	2027	
Leerlingen voortgezet onderwijs	1.629	1.591	1525	1440	
Deelnemers educatietrajecten	50	50	50	50	
Kinderopvang	10	10	10	11	
Peuterspeelzalen	10	10	6	6	
Scholen primair onderwijs	22	22	22	22	
Scholen voortgezet onderwijs	2	2	2	2	
Brede scholen	6	6	6	6	

Tabel deelnemers aangepast leerlingenvervoer

					aantal x 1
Omschrijving	2015	2016	2017	2018	
Leerlingen	109	105	100	120	

Hoeveel heeft het gekost?
Bedragen x1000

Exploitatie	Rekening 2018	Actuele begroting 2018	Primitieve begroting 2018	Verschil begroot - werkelijk
Lasten	3.716	3.710	3.640	-6
Baten	-799	-694	-700	105
Saldo van lasten en baten	-2.917	-3.016	-2.940	-99
Gerealiseerd resultaat	-2.917	-3.016	-2.940	-99

Toelichting - Wat mag het kosten

De toelichting op deze cijfers staat bij het onderdeel jaarrekening, overzicht van baten en lasten, programma 4.

Programma 5 | Sport, Cultuur en Recreatie

Programma 5 | Sport, Cultuur en Recreatie

Portefeuillehouder(s)	Hoer en Jongebloed
Organisatie	Sociaal domein, Ruimte

Taakvelden

- Openbaar groen en (openlucht) recreatie
- Cultureel erfgoed
- Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
- Media
- Musea
- Sportaccommodaties
- Sportbeleid en activering

Beleidsnota's

- 2017 Visienota Sport en bewegen 2017 - 2022
- 2017 Projectplan Buurtsportwerk Weststellingwerf 2017-2020
- 2015 Nota Recreatie en toerisme, perspectief Weststellingwerf
- 2010 Beleidskader Rottige Meente
- 2009 Nota Kunst en cultuur

Gerealiseerd beleid

Het gerealiseerde beleid van programma 5 staat toegelicht bij de doelstellingen.

Het bevorderen van sport en bewegen

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

- We stimuleerden het bewegen op scholen, naschools en van minder actieve inwoners
- We vergrootten het sport- en beweegaanbod voor inwoners
- We ondersteunden lokale sport- en beweegaanbieders
- We voerden een integraal sport- en beweegbeleid

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Op maatschappelijk niveau draagt sport en bewegen bij aan de leefbaarheid in een dorp of buurt

- In het collegeprogramma 2018-2022 hebben we opgenomen dat we de inzet op sport en bewegen vergroten. Dit past bij het rijksbeleid en het Nationaal Sport Akkoord.
- Het Buurtsportwerk ondersteunde initiatieven in buurten en dorpen. Voorbeelden zijn de buitenspeeldag in de Meulepolle, de buurttag van de Breuningslaan, de beleef- en beweegtuin van Lindestede en de survivalrun in Noordwolde.
- We ondersteunden sport- en beweegaanbieders via subsidies voor leden en onderhoud. Voor het groot onderhoud verhoogden wij het budget en konden wij voldoen aan alle aanvragen. Omdat één van de aanvragers de eigen financieringsmiddelen niet bijeen kon brengen, heeft deze besloten geen gebruik van de toegekende subsidie te maken. Daardoor is in 2018 het volledige budget niet benut.
- Bij de kadernota 2018 is voor 3 jaar geld beschikbaar gesteld voor de noodzakelijke vervanging van groot spelmateriaal, zoals ringen- en klimtouweninstallaties en klimramen. In 2018 is hiermee gestart. In 2019 en 2020 zal dit verder worden uitgevoerd.

- Gedurende het jaar zijn (voorbereidende) werkzaamheden verricht om te komen tot een sportplatform. Eind januari 2019 is daartoe een bijeenkomst voor en met lokale sport- en beweegaanbieders gepland.

Buurtsportwerk

- Het Buurtsportwerk Weststellingwerf was ook in 2018 een belangrijke uitvoerder van ons sport- en beweegbeleid. De lijn van de activiteiten van de voorgaande jaren werd voortgezet en de buurtsportcoaches gaven uitvoering aan het uitvoeringsprogramma 2018. Voorbeelden zijn de uitvoering van het programma Peuterpret en het initiatief voor een gezamenlijk overleg van voetbalverenigingen en KNVB.
- Voor alle activiteiten werkt het Buurtsportwerk samen met lokale (vrijwilligers)organisaties en sport- en beweegaanbieders.
- Sport en bewegen als vliegwieltje voor de participatiesamenleving: in 2018 gaven de buurtsportcoaches hieraan een impuls door het opzetten van beweegactiviteiten voor nieuwkomers en mensen met een lichamelijke of verstandelijke beperking. Ook startte het programma Samen Actief met 25 senioren, waarin wordt gewerkt aan de fysieke en mentale gezondheid.
- In 2018 was het Buurtsportwerk een belangrijke partner bij de uitvoering van integraal gezondheidsbeleid. Buurtsportcoaches enthousiasmeerden scholen, kinderopvang en evenementenorganisaties bij het maken van gezonde keuzes. Buurtsportcoaches ondersteunden de JOGG-thema-campagne "Gratis bewegen. Gewoon doen."
- We hebben gebruik gemaakt van de mogelijkheid voor een hoger percentage deel te nemen aan de regeling buurtsportcoaches. Inmiddels is de gevraagde uitbreiding door het rijk gehonoreerd.

Het bieden van een aantrekkelijke infrastructuur van recreatieve voorzieningen

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Ja, we hebben een kanoroute gerealiseerd in de Rottige Meente en we hebben het fiets- en wandelknooppunten netwerk geheel op orde. Ook hebben we de realisatie van nieuwe thema wandelroutes en de beschikking over duurzaam toeristisch personenvervoer gefaciliteerd.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Bijdrage aan recreatieschap De Marrekrite voor het beheer en onderhoud van recreatieve voorzieningen
Recreatieschap de Marrekrite is een gemeenschappelijke regeling waar Weststellingwerf bij aangesloten is. De Marrekrite onderhoudt de watersportvoorzieningen in Friesland, en ook het fiets- en wandelknooppuntensysteem. De aanleg en/of uitbreiding van ruiter-, men en ATB routes in Zuidoost Friesland worden verkend. De Marrekrite is hier nauw bij betrokken.

Herinrichting beplanting en paden en baggeren vijver in Roodbaardpark 'De Nieuwe Aanleg'
De renovatie van het park De Nieuwe Aanleg is in combinatie met het integrale project Uitloophoeve Wolvega zuid uitgevoerd. Oude paden en beplantingen zijn hersteld en de vijver is gebaggerd. Zie ook programma 2.

Het participeren in het UNESCO dossier 'Koloniën van Weldadigheid' op weg naar Werelderfgoed
Verschillende recreatieondernemers aan de oostkant van Weststellingwerf werken samen met recreatieondernemers in Westerveld en Steenwijkerland. Zij hebben zich verenigd in de stichting Weldadig Oord. Vanuit deze stichting worden diverse initiatieven gestart en projecten uitgevoerd. In 2018 is de Elektrische Kolonie Express in gebruik genomen, en is de start gemaakt met het ontwerp van een wandelgids met wandelingen in de verschillende koloniegebieden. Het Nationaal Vlechtmuseum haakt met de vlechtgeschiedenis aan bij de historie van de Koloniën van Weldadigheid en de invloed die deze heeft gehad op Noordwolde.

Het upgraden van de kwaliteit van het fietspad langs De Linde

Fase 1 Gapenburg-Stroomkantpad

In 2018 is ca. 2/3 deel van fase I, gedeelte Steenwijkerweg/Driewegsluis), gerealiseerd. Het restant wordt begin 2019 aangepakt.

Fase 2 Lindepad, Steenwijkerweg-Kontermansbrug

De gebiedscommissie Beekdal Linde heeft in 2018 onderzoek gedaan naar de hermeandering van de Linde. De ligging van het tracé van fase 2 van het fietspad wordt definitief bepaald in 2019. Dan kan begonnen worden met het opstellen van het ontwerp.

Fase 3 Kontermansbrug - IJkenverlaatpad

Ook voor deze fase is de aansluiting gezocht met de gebiedsinrichting Beekdal-Linde. In 2019 wordt een tracéstudie uitgevoerd.

In samenwerking met het platform Recreatie en toerisme uitvoering geven aan het uitvoeringsprogramma Recreatie en toerisme

Het platform Recreatie en toerisme bestaat uit een vertegenwoordiging van recreatieondernemers, Staatsbosbeheer en het Nationaal Vlechtmuseum. De gemeente heeft een aanjagende en faciliterende rol. In overleg met het platform wordt uitvoering gegeven aan het uitvoeringsprogramma Recreatie en toerisme Weststellingwerf. Om dit extra te stimuleren is voor 2017 en 2018 een toeristisch investeringsfonds in het leven geroepen, gefinancierd uit de opbrengsten van de toeristenbelasting. In deze periode zijn diverse projecten gerealiseerd die een meerwaarde hebben voor de toeristische voorzieningen in deze gemeente. Deze projecten hebben betrekking op kwaliteitsverbetering van de voorzieningen, maar ook activiteiten van meer promotionele aard, waarbij is aangehaakt bij de projecten en activiteiten van CH2018 in Weststellingwerf.

Verbeteren van de parkeervoorzieningen ter ontsluiting van natuurpark Rottige Meente

In 2018 heeft Plaatselijk Belang Scherpenzeel, Munnekeburen en Spanga samen met de gemeente gewerkt aan het uitvoeren van het project Parkeren & Spelen aan de Grindweg te Munnekeburen.

Voor de realisatie van het parkeerterrein heeft de gemeente in 2018 een deel van het perceel aangekocht. Een plaatselijke aannemer heeft het parkeerterrein aangelegd en landschappelijk ingepast.

Plaatselijk Belang heeft gezorgd voor draagvlak in het dorp. Samen met de bewoners hebben zij de speelvoorziening gerealiseerd. Deze speelvoorziening (en ontmoetingsplek) heeft Plaatselijk Belang grotendeels zelf gefinancierd vanuit fondsenwerving (o.a. een bijdrage uit het provinciale Iepen Mienskipsfûns). Voor het grondwerk en de realisatie van de speelvoorziening hebben zij van de gemeente een kleine aanvullende financiële tegemoetkoming ontvangen.

Het project sluit aan bij de eerder opgestelde Gebiedsopgave Rottige Meente. Zo voorziet het in een betere toegankelijkheid van de Rottige Meente voor wandelaars en fietsers. Ook levert het als geheel een positieve bijdrage aan de leefbaarheid van het dorp. Begin 2019 is het project helemaal gereed. De uitvoering, voor zover dat voor rekening komt van de gemeente, is binnen het hiervoor door uw raad beschikbare budget uitgevoerd.

Het bieden, versterken en stimuleren van culturele activiteiten en voorzieningen

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

- Tal van voorstellingen en activiteiten in het kader van Culturele Hoofdstad Leeuwarden- Fryslân 2018 (LF2018). Daarbij een prominente rol voor de drie Weststellingwerfse projecten in het kader van LF2018: De uitvoering van de operavoorstelling Aida van Opera Spanga, het programma LF2018 van het Nationaal Vlechtmuseum en het programma van Cultureel Hoofddorp De Hoeve. Daarnaast zijn met het oog op LF2018 bijzondere projecten uitgevoerd in Weststellingwerf, zoals de Vogelkijkhut van O.C. Hooymeijer in samenwerking met Staatsbosbeheer in de Rottige Meente, een expositie van stichting Nobilis met het werk van Dirk Kerst Koopmans, het project 'De tael van et hatte' in Ter Idzard (onderdeel van 'Under de Toer' LF2018) en het project 'Once in the Wetlands' in de Rottige Meente.
- De verdere ontwikkeling van de bibliotheek binnen de kaders van 'van collectie naar connectie' in aansluiting op het collegeprogramma. De verdere ontwikkeling van de culturele functies in het Culturele Blok van het Vlechtwerk met het faciliteren van het Dorpsarchief Noordwolde.
- Het Nationaal Vlechtmuseum heeft in 2018 veel aandacht gegeven aan een verdere uitbouw van activiteiten voor de bezoekers. Dit vormt een belangrijk fundament voor de voorgenomen doorontwikkeling van het museum en sluit aan op de verdere ontwikkeling van de functies in het Culturele Blok in het Vlechtwerk.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Het bevorderen, stimuleren, subsidiëren en faciliteren van culturele activiteiten in de gemeente

Opera Spanga

Met de voorstelling van de opera Aida door Opera Spanga aan de hand van regisseur Corina van Eijk, is een trilogie volbracht gericht op het Culturele Hoofdstadprogramma van de gemeente Weststellingwerf. De voorstelling was een van de hoogtepunten van het Culturele Hoofdstad-programma van Leeuwarden-Fryslân 2018 en opgenomen in het bidbook van Culturele Hoofdstad LF2018. De voorstellingen zijn zeer goed bezocht. Er was een goede aansluiting op het programma 'Cultuurpodium de Rottige Meente'. In de vele regionale en landelijke aandacht voor Opera Spanga is aandacht geweest voor de inhoudelijke aspecten van het programma en voor Weststellingwerf.

Het werk van stichting Opera Spanga heeft niet alleen een fantastische uitstraling op de gemeente Weststellingwerf en de provincie Fryslân; het heeft krachtige nationale en zelfs internationale betekenis. Het zorgt voor een krachtige samenwerking tussen de professionele setting in samenhang met het (semi) amateurveld, de directe culturele omgeving en de lokale samenleving. Zo is in het afgelopen jaar intensief samengewerkt aan de productie met studenten van de opleiding D'Drive uit Leeuwarden en met leerlingen uit het voortgezet onderwijs van het Linde College in Wolvega.

Stichting Opera Spanga zocht in het culturele jaar de samenwerking met het Cultureel Hoofddorp De Hoeve. Maar er was ook een bijzondere samenwerking met een van oorsprong Syrisch ensemble, waarvan componist en musici nieuwkomers in Nederland zijn. Inmiddels is sprake van een verknoping en worteling van de stichting met de inwoners van Spanga en de wijde omgeving van gemeente en provincie. Een betrokkenheid die de Mienskip vorm geeft. Vanzelfsprekend is dit van groot belang voor de gemeenschap, de participatie vanuit de inwoners van Weststellingwerf en voor de stichting.

Cultureel Hoofddorp De Hoeve en Vlechtmuseum

Cultureel Hoofddorp De Hoeve heeft aan de hand van een groep zeer betrokken inwoners een fantastisch cultureel programma gerealiseerd door zich drie jaar op rij met tal van bijzondere projecten te presenteren en veel bezoekers te trekken. De Hoeve heeft zich met deze activiteiten gepresenteerd als een project dat direct aansluit op een belangrijke kernwaarde van Culturele Hoofdstad 2018: de Mienskip. De Hoeve heeft de aandacht getrokken van diverse media zoals o.a. de provinciale kranten en televisie in Fryslân. Een bijzondere prestatie. Het Vlechtmuseum zich vooral gericht op een aantal bijzondere thematisch gerichte activiteiten in het kader van Culturele Hoofdstad 2018. In het voorjaar van 2019 verwachten we als resultaat hiervan een boekwerk over het vlechten in Noordwolde met specifieke aandacht voor de historie en het design.

Convenant Nedersaksisch

In 2018 is een bijzondere mijlpaal bereikt met het ondertekenen van het convenant Nedersaksisch door de noordelijke bestuurders en de minister. Het convenant betreffende de 'Nederlandse Erkenning van het Nedersaksisch' is een belangrijke stap. Met de ondertekening erkent de minister de regionale taal Nedersaksisch als een wezenlijk, volwaardig en zelfstandig onderdeel van de taalsystematiek binnen Nederland. Met de ondertekening wordt het Stellingwerfs op een goede wijze geborgd. Naast de andere Nedersaksische partners heeft ook de provincie Fryslân het convenant getekend. Wij zien daarbij een duidelijke samenhang met de bijzondere positie die Weststellingwerf heeft binnen de meertaligheid in de provincie Fryslân en zoals die ook is aangegeven in de Wet gebruik Friese taal. Alle Nedersaksische partners werken de komende jaren aan een uitvoeringsagenda.

Lokale culturele activiteiten

In 2018 hebben diverse culturele activiteiten ondersteuning ontvangen vanuit de gemeente om culturele activiteiten mogelijk te maken voor de inwoners van de gemeente. Daarbij is aandacht uitgegaan naar het ondersteunen, adviseren en faciliteren van culturele initiatieven. Inwoners van Weststellingwerf konden in 2018 kiezen uit vele culturele activiteiten, zowel als deelnemer en bezoeker. Van professionele of semi-professionele voorstellingen, deelname aan amateurkunst of bijzondere beeldende kunstprojecten. Een greep uit de activiteiten: de Hannie Mein Kunstprij, de Vogelkijkhut in de Rottige Meente, de voorstellingen van Opera Nijetrijne, exposities in de Kijkzaal, voorstellingen van het Filmhuis in Noordwolde, taalactiviteiten in het Stellingwerfs vanuit de Schrieversronte, voorstellingen van de Hafabra-gezelschappen, orkesten en koren, theatervoorstellingen zoals het programma Uurcultuur voor de scholen, voorstellingen van toneelverenigingen, verschillende voorstellingen in de Vlechtzaal in Noordwolde, workshops in het Vlechtmuseum, activiteiten van de bibliotheek inclusief de bibliotheekvoorzieningen op scholen en het bezoeken van de thema exposities van de Oudheidkamer.

Meer Muziek in de Klas

In het jaar 2018 is op provinciaal niveau door gemeenten, provincie, het onderwijsveld en uitvoerende organisaties in het bijzijn van Koningin Máxima het convenant 'Meer Muziek in de Klas' ondertekend. Het doel is ervoor zorgen dat elke leerling in het primair onderwijs kan deelnemen aan muziekonderwijs in de klas. Bijzonder hierbij is dat de gemeente Weststellingwerf zich al jaren richt op deze vorm van muziekonderwijs. Het convenant sluit dan ook goed aan op de inzet muziekonderwijs van de gemeente. De inzet van de gemeente is zelfs breder, omdat het beleid voor muziekonderwijs zich ook richt op het voorgezet onderwijs. Deze voortrekkersrol is provinciaal en landelijk opgemerkt in de aanloop naar het convenant. In aansluiting op het collegeprogramma wordt met het onderwijsveld gesproken over de realisatie van een popcontest binnen een regulier jaarlijks programma. De start hiervan wordt voorzien in 2019.

Beleidsindicatoren

		Gemeente	Nederland
Beleidsindicatoren vanuit het rijk	Eenheid	2016	2016
Niet sporters	% Niet sporters	57,2%	48,7%
Bron: www.waarstaatjegemeente.nl			

Hoeveel heeft het gekost?
Bedragen x1000

Exploitatie	Rekening 2018	Actuele begroting 2018	Primitieve begroting 2018	Verschil begroot - werkelijk
Lasten	3.318	3.387	3.199	70
Baten	-542	-491	-481	51
Saldo van lasten en baten	-2.776	-2.896	-2.718	-121
Onttrekkingen	154	159	100	5
Saldo mutatie reserves	154	159	100	5
Gerealiseerd resultaat	-2.622	-2.737	-2.618	-116

Toelichting - Wat mag het kosten

De toelichting op deze cijfers staat bij het onderdeel jaarrekening, overzicht van baten en lasten, programma 5.

Programma 6 | Sociaal domein

Programma 6 | Sociaal domein

Portefeuillehouder(s)	Rijkers en Zonderland
Organisatie	Sociaal domein

Taakvelden

- Samenkracht en burgerparticipatie
- Arbeidsparticipatie
- Begeleide participatie
- Geëscaleerde zorg 18+
- Inkomensregelingen
- Maatwerkdienstverlening 18+
- Maatwerkdienstverlening 18-
- Maatwerkvoorzieningen (Wmo)
- Wijkteams
- Geëscaleerde zorg 18-

Beleidsnota's

- 2018 Kadernota Armoedebeleid en Schuldhulpverlening 2018 - 2021
- 2017 Re-integratieverordening Weststellingwerf 2017
- 2017 Maatregelverordening Weststellingwerf 2017
- 2015 Verfining beleidsplan Re-integratie en participatie Oost- en Weststellingwerf 2015/2018
- 2014 Verordening Individuele inkomenstoelag
- 2014 Verordening Individuele studietoelag
- 2014 Beleidsnota Re-integratie en participatie Oost- en Weststellingwerf 2015-2018
- 2014 Handhavingsverordening Participatiewet
- 2014 Werkgeversbenadering OWO
- 2014 Beleidsplan Nieuwe Wmo
- 2014 Beleidsplan Hart voor de jeugd
- 2014 Visienota Tegenprestatie
- 2014 Uitvoeringsnota Armoedebeleid 2014 e.v.
- 2013 OWO-visie op de drie decentralisaties

Gerealiseerd beleid

Bestemming Noordwolde

Het subsidieplan dat is ingediend bij de provincie is goedgekeurd en de komende jaren (t/m 2020) zetten we binnen Bestemming Noordwolde in op vier thema's: Gezondheid/vitale regio, Ondernemen, Participatie en Sociale cohesie. Binnen deze thema's zijn in 2018 de nodige stappen gezet en projecten opgestart om de gestelde doelen de komende jaren te realiseren.

Wmo

Vanuit de Wmo is in 2018 ingezet op het langer zelfstandig thuis wonen van ouderen via het project Mijn Huis op Maat door middel van bijeenkomsten en huisbezoeken in Nijeholtpade, Oosterstreek, De Hoeve en Boijl. Daarnaast zijn er preventieve huisbezoeken geweest bij inwoners van 75 jaar en ouder in Blesdijke en De Blesse. Ook is in 2018 extra aandacht geweest voor mantelzorgers via de mantelzorgpas en een aanbod van cursussen en activiteiten zoals de Dag van de mantelzorg.

Jeugd

Voor de jeugdhulp is de nieuwe productstructuur ingevoerd. De beoogde voordelen zijn nog niet gerealiseerd. Wel worden belangrijke stappen gezet. Het is al wel duidelijk dat de focus voor de inzet van hulp volledig verplaatst is van uren en minuten naar het resultaat, het doel van de hulp. Vanuit de gebiedsteams wordt hier veel in geïnvesteerd om de hulp zo doelmatig mogelijk te laten zijn. Dit is een proces wat de komende jaren nog veel inzet blijft vragen.

Wmo

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Inwoners die contact hebben gezocht met de gebiedsteams hebben we op grond van de Wmo 2015 zo goed mogelijk ondersteund. Hiervoor zijn diverse voorzieningen toegekend maar inwoners zijn soms ook geholpen met het vinden van (vrijwilligers)werk of andere mogelijkheden om hun zelfredzaamheid en participatie te versterken.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Evaluatie inkoop Wmo

In het laatste kwartaal van 2018 is de inkoop Wmo geëvalueerd. Hierbij is gebruik gemaakt van het cliënt ervaringsonderzoek, een enquête onder aanbieders en gesprekken met vlechtwerkers. De evaluatie was medio januari 2019 klaar en zal gebruikt worden om de inkoop voor Wmo voor 2020 vorm te geven.

Voor het huidige jaar net als vorig jaar is het doel om administratieve lasten terug te brengen. In 2018 is de administratieve lastendruk voor aanbieders verder afgenomen door aanpassingen in het berichtenverkeer. Hierdoor kon een einde worden gemaakt aan de zogenoemde dubbele opdrachtverstrekking.

Sociale samenhang en leefbaarheid (fysieke en sociale voorzieningen) in de dorpen

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

In 2018 zijn in samenhang met het collegeprogramma twee belangrijke speerpunten geformuleerd voor het Sociaal domein. Dit zijn:

- van preventief naar curatief
- van individueel naar collectief

Hiermee is een volgende stap in het transformatieproces gezet. De speerpunten worden in 2019 uitgewerkt in een ontwikkelperspectief voor het Sociaal domein wat te zijner tijd aan de raad zal worden voorgelegd.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Om de resultaten van de gebiedsteams te kunnen meten, worden nieuwe (kwaliteit)meetinstrumenten ontwikkeld

In 2018 heeft de gemeente Weststellingwerf deelgenomen aan een pilot van Toezicht Sociaal Domein/Inspectie SZW met als doel een zelfevaluatietool Toegang en samenhang zorg en ondersteuning Sociaal Domein te ontwikkelen. We waren daarom als een van de eerste Nederlandse gemeenten in de gelegenheid deze tool toe te passen. De resultaten zijn met raadsleden besproken in een werkvergadering. Daarnaast hebben we een marktverkenning gedaan op een nieuwe managementinformatietool, die we in 2019 zullen implementeren.

Sociale samenhang kleine dorpen

In 2018 is de helft van de beschikbare middelen voor dit doel uitgegeven. We hebben zeker de wens en de mogelijkheden om hier op in te zetten. Door personele wisselingen en het zoeken naar aansluiting bij het nieuwe collegeprogramma zijn de uitgaven achter gebleven.

Sociale samenhang Wolvega

Voor deze doelstelling is in 2018 minder dan 20 procent van de beschikbare middelen uitgegeven. Dit heeft niet te maken met de wensen en mogelijkheden om hier als gemeente meer op in te zetten maar is ontstaan door personele wisselingen en in verband met de wens om aan te sluiten bij het nieuwe collegeprogramma.

Ter vergroting van de sociale samenhang heeft de gemeente Weststellingwerf gebiedsteams ingericht. Met een intensief programma gericht op het verbeteren van de toegang, het versterken van de sociale basis en een integrale aanpak is in de Gebiedsteams hard gewerkt aan de transformatieopdracht. In 2019 zullen daarvan de resultaten letterlijk zichtbaar worden, bijvoorbeeld met de opening van Griffioenpark 3 en het overnemen van werkzaamheden uit het taakveld samenwerking en burgerparticipatie, wat in 2018 en een deel van 2019 nog bij Timpaan was belegd. In 2018 zijn de voorbereidingen hiervoor getroffen.

Via een blijvers lening willen we er voor zorgen dat onze inwoners langer thuis kunnen blijven wonen. Van de blijverslening is geen gebruik gemaakt in 2018. Dit is veroorzaakt omdat bij controle is gebleken dat de technische inregeling van de blijverslening onvolkomen was. Hierdoor was het niet mogelijk een blijverslening via de website aan te vragen. Wel is het project Mijn Huis op Maat ingezet om inwoners voor te bereiden op het langer thuis blijven wonen op oudere leeftijd. Hiervoor zijn bijeenkomsten geweest in de dorpen Oosterstreek, De Hoeve, Boijl, Oldeholtspade en Nijholtspade. Daarnaast zijn er vrijwilligers getraind om bij mensen op huisbezoek te gaan om te kijken hoe mensen zelf hun huis en tuin kunnen aanpassen met kleine maatregelen zoals brand- en koolmonoxidemelders, automatische verlichting en domotica.

Vrijwilligerswerk levert een belangrijke bijdrage aan de versterking van sociale netwerken. Vrijwilligers zijn belangrijk. Daarom heeft de gemeente via de VNG een vrijwilligersverzekering afgesloten waarmee alle vrijwilligers in de gemeente verzekerd zijn. Inwoners die graag als vrijwilliger actief willen worden kunnen met behulp van Timpaan Welzijn een passende organisatie vinden.

Participatie van inwoners, met een nadruk op zelfredzaamheid en economische participatie van kwetsbare groepen

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Participatie

De voorzieningen die wij vanuit de Participatiewet aanbieden zijn ingezet om inwoners met een uitkering naar werk te begeleiden. Indien regulier werk niet haalbaar was, is een ander passend traject ingezet. Voor personen met een Indicatie baanafpraak is bekeken welke mogelijkheden er zijn richting werk. Ongeveer 40 inwoners met een arbeidsbeperking zijn met een loonkostensubsidie van de gemeente bij een reguliere werkgever aan het werk gegaan.

Inkomensregelingen

Het aantal inwoners met een uitkering is in 2018 gedaald. De verwachting was dat de uitkeringslasten zouden stijgen. Door een hogere uitstroom uit de uitkering is dit niet gebeurd.

Beschut werken

De verwachting was dat wij vijf beschutte werkplekken in 2018 zouden realiseren. Door het achterblijven van de indicaties van het UWV zijn er maar vier indicaties afgegeven. Deze vier personen zijn in beeld en zijn of worden op korte termijn op een aangepaste beschutte werkplek geplaatst. Ook landelijk blijft het afgeven van indicaties en het realiseren van beschutte werkplekken achter.

Integratie en vluchtelingen

Vanuit het Impulsprogramma voor statushouders zijn er in 2018 zestien activiteiten geweest met in totaal 350 deelnemers. In totaal zijn er zestien statushouders uitgestroomd, waarvan twaalf naar werk en vier naar studie met studiefinanciering.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Arbeidsparticipatie

De activeringscoach van Dienst in Bedrijf begeleidt uitkeringsgerechtigden die binnen twee jaar aan het werk kunnen. Voor alle uitkeringsgerechtigden stellen we voor zover mogelijk een passend traject op; door re-integratietrajecten (intern zoals Groen in bedrijf of extern), proefplaatsingen en leerwerkplekken leiden we personen naar reguliere arbeid.

Een werkvoucher maakt het voor werkgevers aantrekkelijk om een uitkeringsgerechtigde met een afstand tot de arbeidsmarkt in dienst te nemen. In 2018 hebben veertien werkgevers een werkvoucher ontvangen.

De contacten met het VSO/Pro onderwijs zijn geïntensiveerd om jongeren die de leeftijd van 18 jaar bereiken na afronding van de opleiding te ondersteunen naar werk of dagbesteding. Een belangrijk instrument voor deze groep is de inzet van Jobhunting.

Armoedebeleid en schuldhulpverlening

De kadernota Armoedebeleid en Schuldhulpverlening 2018-2021 is door de raad vastgesteld. Vanuit het speerpunt Kansen voor kinderen wordt ingezet om kinderen mee te laten doen. Het aantal kinderen dat in 2018 van stichting Leergeld gebruik heeft gemaakt is toegenomen. Ruim 320 kinderen hebben hierdoor meegedaan aan activiteiten gericht op sport, cultuur, onderwijs of welzijn.

In de kadernota Armoedebeleid en Schuldhulpverlening staat beschreven dat de Thematafel Armoede ingesteld wordt als adviesplatform. Aan de Thematafel is een budget van € 15.000 beschikbaar gesteld om voorstellen te doen. De Thematafel Armoede heeft voorgesteld om het beschikbare budget in te zetten voor de doelgroep kinderen in de leeftijd van 0 tot en met 12 jaar. De gezinnen ontvingen bonnen om te besteden bij lokale leveranciers binnen het thema ontspanning en ontmoeting. Stichting Leergeld heeft dit uitgevoerd.

Schuldhulpverlening

De toegang voor hulp bij schulden ligt vanaf 2018 bij het gebiedsteam. De preventiespecialisten schulden in de gebiedsteams helpen inwoners bij schulden of bij financiële vragen. Inwoners kunnen zich niet meer rechtstreeks melden bij de kredietbank. De preventiespecialist beoordeelt welk traject ingezet kan worden. De Kredietbank Nederland voert voor de gemeente een schuldregelingstraject uit. We hebben hierbij ingezet op rechtszekerheid. Inwoners krijgen een beschikking van de gemeente voor de toelating tot de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening. Dit was een aanbeveling van de Rekenkamercommissie.

Met de oprichting van de Thematafel Schulden willen we het netwerk rond het thema schulden binnen de gemeente versterken. Verschillende partijen die in de gemeente actief zijn, nemen hier aan deel. Ook zijn er drie bewindvoerderskantoren uit de gemeente actief binnen de Thematafel Schulden. De aanpak van financiële zelfredzaamheid op maat is vanuit de Village Deal in gang gezet. Voor de groep inwoners die bijzondere bijstand voor de kosten van bewindvoering ontvangen, zijn we gaan samenwerken met bewindvoerders. Vanaf september 2018 werken we binnen de gebiedsteams volgens een nieuwe aanpak. Als het bewind niet meer noodzakelijk is, kijken we welk traject ingezet kan worden om de financiële zelfredzaamheid van de inwoner te vergroten.

Wanneer een alternatief voor bewindvoering passend is, bieden we maatwerk aan. Het coachen van een inwoner naar financiële zelfstandigheid is hier een voorbeeld van.

Beschut werken

De gemeente Weststellingwerf heeft over 2018 een taakstelling opgedragen gekregen voor het realiseren van vijf beschutte werkplekken.

We zijn afhankelijk van de indicaties die door het UWV worden afgegeven. Voor 2018 zijn er vier indicaties binnengekomen. Ook zijn we afhankelijk van het vinden van geschikte werkplekken. Dienst in Bedrijf gaat na beoordeling van de indicaties op zoek naar een geschikte aangepaste werkplek. Één van de vier plekken is gerealiseerd bij een reguliere werkgever. Voor de andere plekken bekijken we de mogelijkheden van plaatsingen via of bij Caparis.

Inkomensregelingen

Landelijk is de werkgelegenheid toegenomen. Ook op lokaal niveau is te zien dat meer mensen werk hebben gevonden. Het aantal inwoners met een bijstandsuitkering is in 2018 gedaald. Er stromen meer inwoners uit de bijstand dan er instromen. Hierdoor is het aantal uitkeringsgerechtigden in 2018 afgenomen. Veel uitkeringsgerechtigden ontvangen parttime inkomsten. Hierdoor zijn de uitkeringslasten ook minder hoog. Er is minder geld aan de inkomensregelingen uitgegeven dan begroot.

Ook voor inwoners met een arbeidsbeperking zijn passende werkplekken gevonden. Werkgevers kunnen voor werknemers, die niet het minimumloon kunnen verdienen door een arbeidsbeperking, een loonkostensubsidie vanuit de Participatiewet ontvangen. Het aantal werkgevers dat een loonkostensubsidie ontvangt, is gestegen.

Een deel van het bestand bestaat uit nieuwkomers. Vanuit Dienst in Bedrijf en het Impulsprogramma vergunninghouders is er aandacht voor deze groep.

Integratie van vluchtelingen

Het impulsprogramma kent vier speerpunten: arbeidsmarkt en onderwijs, sport en vitaliteit, opvoeden en jeugd, budgettering en financiën. Het Impulsprogramma is verlengd tot eind 2019.

Vanuit deze speerpunten zijn diverse activiteiten opgestart voor vergunninghouders. Zo startte in december 2018 een project voor Eritrese Nederlanders. Voor dit intensieve traject hebben zich zeventien deelnemers aangemeld.

Ook zijn er in het kader van gezinsgerichte programma's 21 gezinsplannen opgesteld. Per gezin staan de doelen aangegeven en door middel van welke trajecten en activiteiten deze gerealiseerd kunnen worden.

Proactieve aanpak voor participatie

We willen dat inwoners meedoen en participeren. Inwoners met een uitkering zijn verplicht om naar vermogen economisch zelfredzaam te worden. Wij faciliteren dit vanuit de re-integratievoorzieningen die wij in het kader van de Participatiewet aanbieden. Regulier werk staat voorop. Lukt dit niet, dan stimuleren wij meedoen in de vorm van bijvoorbeeld een tegenprestatie, vrijwilligerswerk of dagbesteding. Dienst in bedrijf is ons gemeentelijk re-integratiebedrijf en ondersteunt inwoners bij het vinden van werk. Onze missie is 'samenwerken aan werk'. We zijn in 2018 begonnen met een nieuwe aanbesteding en inkoop van re-integratietrajecten. Wij analyseren de behoefte van de doelgroep en aan de hand daarvan kopen we trajecten bij aanbieders in.

Binnen Bestemming Noordwolde is een grote impuls gegeven aan de KOEK-gesprekken (Klimmen Op Eigen Kracht). Er zijn meerdere personen benaderd uit de aandachtsgroep. Deze groep ontvangt langdurig een uitkering. Via deze methodiek proberen we deze mensen te activeren naar maatschappelijke participatie.

Door de inzet van de opbouwwerkers in onze gebiedsteams hebben wij de verbinding op wijk en buurniveau verbeterd. Doel is de sociale netwerken te versterken en de cohesie op buurt- en wijkniveau te bevorderen.

Sociale werkvoorziening (SW)

We maken werk van de herstructurering van Caparis NV. Met het realiseren van Groen in Bedrijf zijn op 1 oktober 2017 32 medewerkers in dienst gekomen van de gemeente.

De samenwerking met Caparis is aan verandering onderhevig, ook door het afschaffen van de Wet sociale werkvoorziening vanaf 1 januari 2015. Als gemeente willen we doen wat het beste is voor onze inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt. Hiervoor willen wij graag een transparante inkooprelatie met Caparis als gezonde en constructieve basis voor verdere samenwerking.

Een sluitende aanpak jeugd- en kindzorg

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

De gebiedsteams werken constant aan het bouwen en onderhouden van de connectie met het voorliggende veld. In het voorjaar van 2018 is een bijeenkomst geweest met de gebiedsteams en de praktijkondersteuners GGZ van de huisartsen. Met de huisartsen zijn de mogelijkheden voor een praktijkondersteuner GGZ Jeugd verkend en afspraken gemaakt over het aantrekken van een praktijkondersteuner GGZ Jeugd.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Nieuw inkoop model jeugdhulp

De vlechtwerkers hebben een cursus gehad in het opstellen van haalbare doelen en gewenste resultaten. Uit de praktijk blijkt dat het stellen van haalbare doelen oefening en ervaring vraagt, liefst in samenspraak met aanbieders. Intern zijn hier gesprekken over gevoerd en ook aanbieders zijn uitgenodigd mee te denken over hoe we gezamenlijk tot goede doelen en resultaten komen. Ook zijn gesprekken gevoerd met aanbieders over casussen om te kijken welke leermomenten er voor de verschillende partijen uit te halen zijn. Hiermee geven we invulling aan relatiemanagement als belangrijk onderdeel van hoe we als ketenpartners op jeugdgebied willen samenwerken.

Uitwerking samenwerkingsafspraken

Bij onze externe partijen is nu standaard aandacht voor het gebruik van de verwijfsindex. Ook in een bijeenkomst over kwetsbare zwangeren die de gemeente organiseerde, was dit bijvoorbeeld een onderwerp van gesprek. Het aandacht vragen voor het gebruik van de verwijfsindex hoort nu bij de gesprekken met externen over verschillende onderwerpen of een specifieke casus.

De gemeente Weststellingwerf had een actieve rol bij de voortgangsgesprekken met de drie gecertificeerde instellingen (GI's) over de uitvoering van de Jeugdbescherming en Jeugdreclassering. Bij die gesprekken bleek dat de uitvoering op drie verschillende manieren bijgehouden werd. Dit is nu afgestemd zodat de voortgangsgesprekken ook inhoudelijker gevoerd kunnen worden. Ook hadden we een actieve rol bij de samenwerkingsafspraken Veilig Thuis en de Friese gemeenten. Deze samenwerkingsafspraken vormen een belangrijk kader voor de uitvoering in de gebiedsteams en de samenwerking met Veilig Thuis als het om huiselijk geweld, kindermishandeling en ouderenmishandeling gaat.

Vlechtwerken in de scholen

De pilot Vlechten op de scholen is in 2017 gestart. We verwachtten dat met een grotere aanwezigheid van Vlechtwerkers op scholen problemen bij kinderen in een eerder stadium konden worden opgepakt. Inmiddels blijkt dat deze verwachting klopt en Vlechtwerkers in de scholen een belangrijke preventieve kunnen werking hebben. We zullen daarom in 2019 een voorstel doen om de pilot om te zetten in reguliere inzet en deze ook nog uit te breiden.

Investeren in de verbetering van de leefbaarheid van Noordwolde

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Fase 5 van Bestemming Noordwolde loopt tot en met 2020. Binnen de vier thema's zijn in 2018 meerdere projecten gestart. De focus in de projecten ligt op het sociale domein (versterken sociale leefomgeving) en de economische agenda. Hier zijn ook bewoners, ondernemers en partners bij betrokken. De komende jaren werken we verder aan de al opgestarte en nieuwe projecten en blijven we actief samenwerken met bewoners, organisaties en ondernemers om ook de projecten en doelen te borgen in het dorp.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

In het tweede deel van Bestemming Noordwolde (2017-2024) ligt de nadruk op projecten binnen het Sociaal domein

Er zijn dit eerste jaar goede stappen gezet en we hebben gedaan wat we wilden doen. Binnen de vier thema's (Gezondheid/vitale regio, Ondernemen, Participatie en Sociale cohesie) zijn projecten opgestart. Voor jongeren en volwassenen zijn cursussen aangeboden om te stoppen met roken, ambacht Noordwolde is opgestart en binnen dit project zijn bewoners met een afstand tot de arbeidsmarkt begonnen met een cursus rietvlechten. Er zijn KOEK (Klimmen Op Eigen Kracht) gesprekken gevoerd met bewoners met een afstand tot de arbeidsmarkt en bewoners organiseerden activiteiten om de betrokkenheid in straten te vergroten (zoals de oliebolactie in de Nieuwstraat). De komende jaren worden deze projecten verder uitgevoerd in samenwerking met bewoners en betrokken partners in het dorp. In 2018 is voor het thema ondernemen een eerste plan gemaakt. Het vervolg hierop wordt besproken met de ondernemersvereniging en wordt in 2019 verder uitgewerkt.

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren vanuit het rijk	Eenheid	Gemeente				Nederland			
		2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-74 jaar	463,9	472,9	473,4	486,3	641	646,7	651,5	663,0
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 tot en met 21 jarigen	0,86	-	-	-	1,45%	-	-	-
Achterstand onder de jeugd	% Kinderen in armoede	4,93	-	-	-	6,58	-	-	-
Achterstand onder de jeugd	% Jeugdwerkloosheid	1,57	-	-	-	1,52	-	-	-
Netto arbeidsparticipatie	% Van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	64,5	65,1	65,1	-	65,4	65,8	66,6	-
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 1.000 inwoners	29,8	31,7	32,0	30,7	40,5	41,3	41,9	40,1
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 1.000 inwoners van 15-74 jaar	31,7	30,2	41,1	42,9	27,0	22,0	23,3	26,1
Jongeren met jeugdhulp	% Van alle jongeren tot 18 jaar	9,15	9,40	9,5	9,2	8,55	9,2	9,55	9,2
Jongeren met jeugdbescherming	% Van alle jongeren tot 18 jaar	1,2	1,3	1,2	1,2	1,1	1,0	1,0	1,0
Jongeren met jeugdreclassering	% Van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	-	-	-	0,3	-	-	-	0,3
WMO Clienten met een maatwerkarrangement	Aantal per 1.000 inwoners	55	51,5	53,5	55	54,5	56,5	57	58

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl

Een - betekent dat er geen cijfers bekend zijn voor de periode.

Hoeveel heeft het gekost?
Bedragen x1000

Exploitatie	Rekening 2018	Actuele begroting 2018	Primitieve begroting 2018	Verschil begroot - werkelijk
Lasten	31.908	30.047	28.898	-1.860
Baten	-8.824	-8.473	-8.308	351
Saldo van lasten en baten	-23.083	-21.574	-20.589	1.509
Onttrekkingen	96	96	0	0
Saldo mutatie reserves	96	96	0	0
Gerealiseerd resultaat	-22.987	-21.478	-20.589	1.509

Toelichting - Wat mag het kosten

De toelichting op deze cijfers staat bij het onderdeel jaarrekening, overzicht van baten en lasten, programma 6.

Programma 7 | Volksgezondheid en Milieu

Programma 7 | Volksgezondheid en Milieu

Portefeuillehouder(s)	Zonderland en Rikkers
Organisatie	Ruimte, Sociaal domein, Publiekscentrum, Dienstverlening, Bedrijfsvoering en Organisatie (DBO)

Taakvelden

- Riolering
- Volksgezondheid
- Milieubeheer
- Afval
- Begraafplaatsen en crematoria

Beleidsnota's

- 2018 Watergangen waarop via een riooloverstort wordt geloosd
- 2017 Uitvoeringsprogramma Fysieke leefomgeving
- 2016 Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP 2016-2020)
- 2016 Plan van aanpak Jongeren Op Gezond Gewicht
- 2015 Gemeentelijk Afvalstoffen Plan (GAP 2015-2018)
- 2015 Samen Gezond in Weststellingwerf: plan van aanpak GIDS
- 2014 Uitvoeringsprogramma Lokaal gezondheidsbeleid
- 2014 Bodembeheerplan (geactualiseerde bodemkwaliteitskaart)
- 2014 Preventie- en handhavingsplan Drank- en Horecawet
- 2013 Visie op de drie decentralisatie (kadernota Wmo/gezondheidsbeleid)
- 2012 Geurverordening Weststellingwerf
- 2012 Evenementenbeleid
- 2011 Gebiedsvisie Wet geurhinder en veehouderij
- 2010 Klimaatbeleidsplan 2010-2020
- 2010 Integraal Toezicht- en handhavingsplan
- 2010 Integraal Vergunningenplan
- 2010 Notitie Geurbeleid
- 2008 Notitie Beleidskaders nieuwe Wet geluidshinder
- 2008 Implementatieplan Activiteitenbesluit milieubeheer
- 2007 Notitie Mestvergisting

Gerealiseerd beleid

Pilot Regionale energiestrategie Fryslân

Eind 2017 werd het rapport De Friese Energie Strategie (FES) opgeleverd (inclusief verdiepingsslag voor de regio Zuidoost). Als vervolgstap hierop is eind 2018 het Warmteplan Friesland opgesteld. Beide rapporten vormen de basis voor het opstellen van een Regionale Energie Strategie (RES), zoals bedoeld in het Nationaal Klimaatakkoord. Eind 2018 is gestart met het opstellen van een startnotitie RES.

Afval en circulaire economie

De sleutelbegrippen binnen het vakgebied afval zijn het realiseren van circulaire economie en de transitie van afval naar grondstof. Zoals bekend is het rijks uitvoeringsprogramma Van Afval Naar Grondstof (VANG) van kracht geworden.

In essentie bevat dat programma de doelstelling om in deze bestuursperiode te komen tot 100 kilo te verbranden restafval per inwoner per jaar en 75% scheiding van het totaal aangeboden huishoudelijk afval. Onze gemeente voldoet hier nog niet aan, net als het overgrote deel van de Nederlandse gemeenten.

De werkgroep Bestuurlijke vernieuwing heeft met behulp van een onderzoeksbureau inwoners betrokken bij de rapportage over het verminderen van de hoeveelheid huishoudelijk restafval en verdere afvalscheiding. De bevindingen zijn u in 2018 aangeboden door de werkgroep Bestuurlijke vernieuwing. Verder is in de begroting 2019 opgenomen dat inwoners van Weststellingwerf vanaf 1 januari 2019 hun grof tuinafval gratis kunnen brengen bij het brengstation.

In het belastingplan voor 2019 heeft de regering besloten om per 1 januari 2019 de afvalstoffenbelasting fors te verhogen. Door deze verhoging nemen de verwerkingskosten toe. Dit zal meegenomen moeten worden in de berekening van de afvalstoffenheffing.

Gezond in de Stad -gelden

Het stimuleringsprogramma Gezond In De Stad (GIDS) werd voortgezet tot en met 2021. Hiermee continueerden we de ingezette aanpak van gezondheidsverschillen in verbinding met de aanpak Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG).

Rijksvaccinatieprogramma

Besloten werd dat de verankering van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) in de Wet publieke gezondheid (Wpg) ingaat per 1 januari 2019. Met deze wetswijziging wordt een deel van de uitvoering van het RVP onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van gemeenten gebracht. Voor de uitvoering heeft de wetswijziging geen enkel gevolg. Uitsluitend de financiering wijzigt. De gemeentelijke bijdrage aan GGD Fryslân wordt gebaseerd op definitieve toevoeging aan het gemeentefonds voor de Friese gemeenten. Wij dragen bij op basis van inwonertal (gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Fryslân). Wij worden hiervoor door het Rijk gecompenseerd.

Duurzame ontwikkeling

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Wij gaven uitvoering aan het gemeentelijke klimaat- en duurzaamheidsbeleid (Klimaatbeleidsplan 2010-2020). Duurzaamheid is verder geïntegreerd in de verschillende gemeentelijke beleidsterreinen en de gemeentelijke bedrijfsvoering. Daarmee is ook in 2018 een bijdrage geleverd aan de in het

Klimaatbeleidsplan opgenomen doelstellingen: het verminderen van de CO²-uitstoot, het besparen van energie en het opwekken van duurzame energie.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Binnen de zich aandienende mogelijkheden uitvoering geven aan het klimaat- en duurzaamheidsbeleid

In 2018 is uitvoering gegeven aan het klimaat- en duurzaamheidsbeleid van de gemeente (Klimaatbeleidsplan 2010-2020). Vanuit de sporen bedrijven, inwoners en gemeente is duurzaamheid verder geïntegreerd in de gemeentelijke beleidsterreinen. Hiermee is bijgedragen aan het behalen van de beleidsdoelstellingen: reductie uitstoot broeikasgassen, energiebesparing en toepassen van duurzame energie.

Spoor bedrijven

- De zonneparken in Wolvega (5 ha) en Noordwolde (5 ha) zijn gebouwd en leveren sinds de tweede helft van 2018 aan het elektriciteitsnet. Beide zonneparken wekken jaarlijks in totaal circa 7.700 MWh op en kunnen daarmee ongeveer 2.100 huishoudens voorzien van groene elektriciteit. De CO₂-uitstoot wordt hiermee gereduceerd met 2.500 ton per jaar. De eigenaar/exploitant van de beide parken heeft laten weten dat ook het naastgelegen perceel in Wolvega is verworven (5 ha). In de loop van 2019 wordt ook dat deel van het zonnepark aangelegd.
- De inkomsten van de beide zonneparken willen we gaan toevoegen aan de, in 2019 in te stellen, reserve Energiefonds Weststellingwerf (de verdere uitwerking van deze reserve komt in 2019).
- Vanuit de gemeentelijke rol is kennis genomen van het drijvend zonnepark-initiatief zandwinput Oldeholtwolde (circa 50 ha).
- Vanuit de Streekagenda samenwerking hebben de gemeenten in de regio Zuidoost onderzoek gedaan naar de kansen en opbrengsten van kleine windmolens.

Spoor inwoners

- Via het Young Solar Raceteam van het Linde College komen leerlingen in contact met techniek, innovatie en duurzaamheid. Het team is met een kleine financiële bijdrage ondersteund. Als tegenprestatie werd de Solarboot voorzien van het gemeentelogo.
- Er is een bijdrage geleverd aan de promotie van de Zonnekaart (www.zonnekaart.nl) en het Duurzaam Bouwloket (www.duurzaambouwloket.nl). Twitter, facebook en de gemeentelijke website werden hierbij ingezet.
- Buurkracht zet in op energiebesparing in teamverband. Buurkracht is ook actief in onze gemeente (initiatief van o.a. de netbeheerder en Doarpswurk). Er zijn contacten met een aantal dorpen in onze gemeente. In Wolvega is een voorlichtingsbijeenkomst geweest.
- Het initiatief van Sport Fryslân 'De energiebewuste sportvereniging' wordt (financieel) ondersteund. Sport Fryslân heeft hier verder uitvoering aan gegeven (met een inmiddels afgesproken doorloop in 2019). Het initiatief sluit aan op een ook verlengde landelijke subsidieregeling voor het nemen van energiemaatregelen bij sportverenigingen.
- Er is een verdere verkenning uitgevoerd naar de mogelijkheden om de komende jaren tot een vraaggerichte uitbreiding van het aantal laadpalen voor elektrisch rijden te komen. In 2018 is één aanvraag voor een laadpaal in behandeling genomen.
- In het kader van energie-neutrale dorpen zijn verdere stappen gezet (o.a. in samenwerking met energiecoöperatie De Toekomst uit Steggerda).
- De gemeentelijke communicatiemiddelen zijn ingezet om de Nationale duurzame huizen route 2018 onder de aandacht te brengen.

Spoor gemeente

- In 2013 werden 100 zonnepanelen geplaatst op het hoofdgebouw van de gemeentewerf. Ook in 2018 is daarmee circa 24.000 KWh duurzame elektriciteit opgewekt (gemiddeld jaarverbruik van 7 huishoudens). Dat komt overeen met een CO₂-uitstootreductie van 13,7 ton over deze periode.
- Voor het plaatsen van extra zonnepanelen op de uitbreiding gemeentewerf is door RVO SDE-subsidie toegewezen. In 2018 is de nieuwbouw gereed gekomen en zijn de extra zonnepanelen op het dak geplaatst.
- Vanuit de stichting OV-Fryslân is ook in 2018 gezamenlijk met andere overheden en maatschappelijke organisaties energie duurzaam ingekocht.
- De twee (groen)gas auto's zijn begin 2018 vervangen door twee elektrische auto's.
- Samen met Opsterland en Ooststellingwerf werd eind 2017 het manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (M.V.I.) ondertekend. Hiermee wordt het belang van circulair-, biobased- en klimaatbewust inkopen onderschreven. Ook is er aandacht voor het creëren van extra banen, werkervaringsplekken of stageplekken voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt bij het uitvoeren van opdrachten voor de gemeente.
- Er is een verdere verkenning uitgevoerd naar de gemeentelijke taak bij het thema Circulaire Economie.
- Er is deelgenomen aan de Elfwegentocht 2018 (o.a. met diverse communicatie-activiteiten, deelname wereldrecord elektrisch laden bij HomeCenter en deelname fossielvrije slotparade van Drachten naar Leeuwarden).

Goede milieukwaliteit van de woon- en leefomgeving

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

- Wat schoon is, moet schoon blijven. Daar waar mogelijk wordt de milieukwaliteit verbeterd.
- Een efficiënte afvalinzameling en -verwerking om deze bestuursperiode te kunnen voldoen aan de landelijke doelstelling van 100 kg restafval per inwoner.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Adequaat toezicht en handhaving op de naleving milieuregelgeving op basis van wettelijke kwaliteitscriteria. Vanuit het (gemeentelijk) beleid en de wettelijke kwaliteitscriteria hebben wij voor het volgende jaar de uitvoering van het (wettelijk) taakveld vergunningverlening, toezicht en handhaving vastgesteld (uitvoeringsprogramma Fysieke Leefomgeving). Over het voorafgaande jaar hebben wij verslag gedaan van deze uitvoering (jaarverslag Fysieke Leefomgeving).

Adequaat uitvoeren van het uitvoeringsprogramma Fysieke leefomgeving

De uitvoeringsresultaten vergunningverlening, toezicht en handhaving worden opgenomen in het jaarverslag Fysieke Leefomgeving 2018. Dat jaarverslag wordt u apart toegestuurd.

Uitvoeren van integrale milieucontroles bij bedrijven

Met de planning uit het uitvoeringsprogramma Fysieke Leefomgeving 2018 als basis, zijn bij de bedrijven in onze gemeente integrale milieucontroles en opleveringscontroles uitgevoerd. Ook is er thematisch toezicht geweest. Ontvangen milieuklachten zijn onderzocht en afgehandeld. Ook zijn er vrije veldcontroles uitgevoerd. Wij rapporteren hierover in het jaarverslag Fysieke Leefomgeving 2018. Het jaarverslag wordt u separaat toegestuurd.

Uitvoering geven aan het besluit Bodemkwaliteit en het daaraan gerelateerde gemeentelijk

Bodembeheersplan

Er is uitvoering gegeven aan het Besluit bodemkwaliteit en het daaraan gerelateerde gemeentelijk Bodembeheersplan 2014 (beoordelen bodemonderzoeken, toezicht en handhaving).

De Friese gemeenten en de provincie Fryslân zijn de samenwerking 'Grip op grond' aangegaan. Door bij civieltechnische en natuurprojecten vraag en aanbod van grond beter op elkaar af te stemmen, kan voordeel worden behaald (financieel, milieuhygiënisch en op het gebied van duurzaamheid).

Uitvoering geven aan het gemeentelijk Rioleringsplan

Wij hebben uitvoering gegeven aan de wettelijke verplichting taakveld water (afval-, regen- en grondwater) zoals vastgelegd in het GRP 2016-2020. Naast het reguliere onderhoud worden er diverse projecten uitgevoerd. Deze projecten zijn:

- 34 mini gemalen in het buitengebied van Noordwolde en Oosterstreek gerenoveerd;
- afronding project Wollega-Zuid;
- vervangen riolering en aanleg regenwaterriool in diverse straten in Noordwolde;
- klimaatstresstest uitgevoerd.

Verlenen van omgevingsvergunningen milieu voor het oprichten of veranderen van inrichtingen (bedrijven) volgens de Wet milieubeheer

We hebben omgevingsvergunningen milieu verleend voor het oprichten of veranderen van inrichtingen (bedrijven) volgens de Wet milieubeheer. Meldingen Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB) zijn beoordeeld. Overige zaken, zoals ambtshalve aanpassingen, het intrekken van vergunningen en het opleggen van maatwerkvoorschriften zijn uitgevoerd. Concrete informatie is opgenomen in het jaarverslag Fysieke Leefomgeving 2018. Het jaarverslag wordt u apart toegestuurd.

Voortzetting van het beleid gericht op het terugdringen van vrijkomende afvalstoffen en een efficiënte inzameling en/of verwijdering van afval

Er wordt verder uitvoering gegeven aan het verminderen van het aanbod van afval door onze inwoners (VANG -doelstelling).

Verder is het vanaf 1 januari 2019 mogelijk voor inwoners om het grof groen afval gratis te brengen naar het afvalbrengstation.

Gezondheidsbescherming en -bevordering van inwoners

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

- We werkten aan het voorkomen en bestrijden van infectieziekten en algemene gezondheidspreventie van onze inwoners.
- We zetten ons in voor het verkleinen van gezondheidsverschillen in Wolvega.
- We bevorderden een gezond gewicht en gezonde leefstijl bij kinderen en jongeren in Weststellingwerf.
- We werkten aan het terugdringen van de gezondheidsschade door alcohol bij jongeren onder de 18 jaar in Weststellingwerf.
- We zetten in op een versterkt pedagogisch klimaat en gezondere omgeving voor kinderen in Noordwolde op de thema's roken, alcohol drugs en voeding

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Afspraken Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD)/Jeugd Gezondheidszorg (JGZ) Fryslân

We maakten afspraken met GGD/JGZ Fryslân over het uitvoeren van de wettelijke taken vanuit de Wet publieke gezondheid. Dit deden we binnen de gemeenschappelijke regeling van Veiligheidsregio Fryslân.

Nieuwe nota lokaal gezondheidsbeleid

U stelde in mei de nieuwe nota Lokaal gezondheidsbeleid vast. Hierdoor borgden wij de speerpunten van de afgelopen jaren, namelijk gezond gewicht, alcoholpreventie, gezondheidsverschillen en gezondheidspreventie binnen Bestemming Noordwolde. Met een amendement onderstreepte u het belang van een goede monitoring en evaluatie van dit beleid. Wij organiseerden twee werkvergaderingen waarin we de geamendeerde resultaten aanscherpten binnen het vastgestelde beleidsplan.

Aanpak gezondheidsverschillen (GIDS)

In 2018 werkten we vanuit het plan van aanpak GIDS 2014-2017 en zetten we de buurtaanpak in de Meulepolle (Wolvega) voort. Met ondersteuning van de opbouwwerker en gemeente werkten buurtbewoners zelf aan hun gekozen prioriteiten voor een mooiere en gezondere buurt:

- verkeersveiligheid, zoals plaatsen 'smiley' met gereden snelheid en verspreiden stickers 30 kilometer-zone
- buurtactiviteiten, zoals het plaatsen van de AED in een buitenkast van de kantine van FC Wolvega en het organiseren van een reanimatiecursus, het maken en verspreiden van een nieuwsbrief en deelname aan de nationale buitenspeeldag.
- speelveldjes: herinrichting en feestelijke opening speelveld Graanstraat

Een nieuw plan van aanpak gezondheidsverschillen volgt in 2019 in plaats van 2018. Daarin maken wij een verbinding met de doelen en groepen uit het armoedebeleid.

Integraal gezondheidsbeleid en omgeving

We verbonden gezondheid aan de sociale en fysieke omgeving van inwoners.

- Een gezondheidsbevorderaar werd tijdelijk toegevoegd aan het gebiedsteam Wolvega. Dit betekende een eerste kennismaking van vlechtwerkers met het concept Positieve gezondheid. We onderzoeken hoe we een vervolg kunnen inpassen in de transformatieopgave en de integrale aanpak van de gebiedsteams.
- Voor integraal gezondheidsbeleid is de nieuwe Omgevingswet belangrijk. In 2018 zetten we een belangrijke stap: in het ontwerp Omgevingsvisie namen wij een paragraaf op over onze blik op gezondheid.

Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG)

Wij continueerden de uitvoering van het plan van aanpak JOGG 2016-2018. 2018 stond in het teken van de themacampagne 'Gratis Bewegen. Gewoon Doen'. Zo ondersteunden we leerkrachten basisonderwijs en begeleiders kinderopvang met een workshop en inspiratiegids. Een plaatselijke bank verbond zich aan deze campagne. Door een financiële bijdrage schafte Buurtsportwerk een bakfiets vol sport- en spelmateriaal aan. Buurtverenigingen, basisscholen en kinderopvang kunnen deze materialen lenen.

Verder vielen de volgende zaken op:

- Gastouderbureau TisKidz startte met het traject Gezonde Kinderopvang.
- Een groep van acht kinderen en ouders startte met de gecombineerde leefstijlinterventie Cool 2B fit.
- Het toepassen van de methode Sociale marketing bleek niet werkbaar. Dit sluit aan bij de ervaringen van JOGG-landelijk. Daar wordt gewerkt aan een alternatief.

We evalueerden de JOGG-aanpak 2016-2018. De stuurgroep JOGG stelde de evaluatie vast. De aanbevelingen verwerken we in het plan van aanpak JOGG 2019-2021. We verlengden de samenwerking met het landelijk JOGG-bureau.

NIX18/Drank-en Horecawet 2018-2021

- We stelden de evaluatie Preventie-en handavingsplan DHW 2014-2017 vast. De conclusies verwerkten we in de nieuwe nota Lokaal gezondheidsbeleid.
- In 2018 continueerde OWO-VTH onze reguliere DHW-taken. Speerpunt was de naleving op evenementen. Acht jongeren ontvingen vervolgens een procesverbaal.
- Ook werden op Terra Wolvega en Linde College workshops over groepsdruk voor jongeren georganiseerd met daaraan gekoppeld een ouderavond.
- Daarnaast legden we een basis voor het uitvoeringsprogramma 2019-2021, waarin we mede-eigenaarschap bij alcoholverstrekkers willen creëren. De doelen voor het uitvoeringsprogramma 2019-2021 stellen we samen met hen op. Hiervoor organiseerden we een bijeenkomst voor alcoholverstrekkers en vervolgden dit in een zogenaamde Denktank.

Vitale Regio Noordwolde

Wij startten met de uitvoering van het projectplan 2017-2020:

- Er was een startbijeenkomst voor professionals. We richtten een werkgroep op die werkt aan een betere ketensamenwerking van signalering en doorverwijzing bij roken, alcohol en drugs.
- We betrokken inwoners, door hun te vragen mee te denken in verschillende klankbordgroepen.
- We organiseerden een informatieavond en huiskamersessies met het thema 'Stoppen met roken'.
- Een sportschool en basisschool startten een zone 'Rookvrije generatie'.

Op 12 november organiseerde GGD Fryslân in 't Buurthuis een provinciale bijeenkomst rondom Vitale Regio Fryslân en maakte een film over de resultaten in Noordwolde.

Beleidsindicatoren

		Gemeente				Nederland			
Beleidsindicatoren vanuit het rijk	Eenheid	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018
Fijn huishoudelijk restafval	Aantal kg per inwoner	252	252	248	-	-	189	174	-
Hernieuwbare elektriciteit	%	2,8	6,8	7,5	-	12,5	12,9	13,5	-
Bron: www.waarstaatjegemeente.nl									

Een - betekent dat er geen cijfers bekend zijn voor de periode.

Hoeveel heeft het gekost?
Bedragen x1000

Exploitatie	Rekening 2018	Actuele begroting 2018	Primitieve begroting 2018	Verschil begroot - werkelijk
Lasten	6.576	6.887	6.253	311
Baten	-5.393	-4.930	-4.550	463
Saldo van lasten en baten	-1.182	-1.957	-1.703	-775
Onttrekkingen	364	420	304	56
Stortingen	39	47	47	8
Saldo mutatie reserves	326	373	258	47
Gerealiseerd resultaat	-857	-1.584	-1.446	-727

Toelichting - Wat mag het kosten

De toelichting op deze cijfers staat bij het onderdeel jaarrekening, overzicht van baten en lasten, programma 7.

Programma 8 | Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing

Programma 8 | Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing

Portefeuillehouder(s)	Jongebloed en Zonderland
Organisatie	Ruimte

Taakvelden

- Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)
- Ruimtelijke ordening
- Wonen en bouwen
- Beheer overige gebouwen en gronden

Beleidsnota's

- Woonvisie gemeente Weststellingwerf 2016
- Bestemmingsplannen voor de dorpen
- Vastgestelde nota's van uitgangspunten in het kader van nieuw bestemmingsplan buitengebied (2010 en 2011)
- Handleiding Schaalvergroting agrarische sector 2011
- Rapport MKB/REVA 'Beleidsvisie versterking kernwinkelapparaat Wolvega' (2010)
- Structuurplan Weststellingwerf 2000-2015 (2002)
- Ontwikkelagenda Versterking economische structuur (2011)
- Bestemming Noordwolde
- Terrassenbeleid en nadere regels (2012)
- Evenementenbeleid (2016)
- Beheersverordening Agrarische percelen bestemmingsplan buitengebied (1 juli 2013)
- Streekagenda Zuidoost (juni 2013) + jaarplan 2017
- Bestemmingsplan Buitengebied 2014
- Bestemmingsplan Buitengebied 2016 (versie VA03) aangepast naar aanleiding van uitspraak Raad van State
- Bestemmingsplan Buitengebied intensieve veehouderij
- Huisvestingswet 2014
- Investeringskalender 2017 - 2027
- Notitie Strategisch omgaan met gemeentelijk vastgoed 2017
- Ontwerp Omgevingsvisie januari 2018
- Collegeprogramma 2018-2022

Gerealiseerd beleid

Vergunningverlening, Toezicht en handhaving (VTH)

Door een extern bureau is een nulmeting uitgevoerd om te beoordelen of de organisatie voldoet aan de kwaliteitseisen vanuit de wet VTH. Deze nulmeting is vrijwel afgerond. Alle betrokken medewerkers hebben daarvoor mondeling en schriftelijk informatie aangeleverd. De resultaten van de nulmeting moeten nog worden afgezet tegen de gevraagde kwaliteitseisen. Dat zal in 2019 gebeuren.

Friese Uitvoeringsdienst Milieu en Omgeving (FUMO)

In regionaal overleg is afgesproken dat de extra basistaken zoals benoemd in het Besluit VTH per 1 januari 2020 zullen worden overgedragen aan de FUMO. In 2019 zullen de consequenties daarvan in beeld worden gebracht.

Intensieve veehouderij

Het bestemmingsplan Intensieve veehouderij is op 4 december 2017 vastgesteld en vanaf 10 april 2018 onherroepelijk.

Structuurplan Weststellingwerf/Omgevingsvisie

In de raadsvergadering van 5 maart is de ontwerp Omgevingsvisie behandeld. Na deze behandeling heeft het ontwerp een periode van 8 weken ter inzage gelegen. Tegen het ontwerp zijn ca. 50 zienswijzen ingediend die nu inhoudelijk worden behandeld.

Op 25 maart 2019 zal er speciale werkvergadering met de gemeenteraad zijn, waarbij de zogenaamde zienswijzennota wordt besproken en waarbij er gelegenheid is voor discussie met de indieners van een zienswijze.

Crisis- en herstelwet

Onder de werking van de Crisis- en herstelwet is medewerking verleend aan het realiseren van twee zonneparken in onze gemeente. Met gebruikmaking van de mogelijkheden binnen deze wet was er voor de aanleg van de zonneparken geen omgevingsvergunning nodig.

In 2018 startten wij het overleg met energiecoöperatie De Toekomst uit Steggerda om te kijken of er binnen de kaders van deze wet voor een concreet perceel een bestemmingsplan kan worden opgesteld. Hiermee is de definitieve plaatsing van de zonnepanelen ook omgevingsvergunning-vrij.

Verder zijn wij bezig met het opstellen van het bestemmingsplan Zonnepark Oldeholtwolde waarbij een planologisch kader wordt gemaakt om de plaatsing van zonnepanelen op de zandwinplas ten zuiden van de Tjonger mogelijk te maken.

Herzieningswet Woningwet / Woonvisie

Op basis van de door de raad vastgestelde Woonvisie zijn er ook in 2018 weer prestatie afspraken gemaakt met de woningcorporaties en de huurdersvereniging De Bewonersraad.

In de raadsvergadering van 24 september heeft de raad besloten om door middel van een addendum op de Woonvisie weer urgentie toe te kennen aan de huisvesting van statushouders. De woningcorporaties zullen hier verder uitvoering aan geven.

Hûs en Hiem

Onder de vlag van de Vereniging Friese Gemeenten is onderzoek gedaan naar de mogelijkheden voor een nieuwe aanpak van de welstandstoets. Op 19 december heeft de werkgroep het rapport 'Borging en versterking ruimtelijke kwaliteit van de bebouwde omgeving' opgeleverd. Aanvullend zal begin 2019 een onderzoek worden gedaan naar een mogelijke nieuwe organisatievorm van de welstandstoets. Beide rapporten zijn de basis voor de discussie over de toekomst van de welstandstoets en Hûs en Hiem.

Streekagenda

Zie paragraaf streekagenda.

Grondexploitaties

De huidige hoogconjunctuur heeft een positief effect op de verkopen in de diverse grondexploitaties voor woningbouw. Zie verder paragraaf grondbeleid.

Gemeentelijk vastgoed

In 2018 is het voormalige Bornego college gesloopt. Inmiddels voeren wij gesprekken met Woningstichting Weststellingwerf om op deze locatie tien sociale huurwoningen te realiseren. Voor het pand Buurthuisstraat 5 te Noordwolde (aualocatie) worden gesprekken met een maatschappelijke partij gevoerd voor verkoop. Met Woonfriesland hebben wij overeenstemming bereikt over de aankoop van het pand Hoofdstraat Oost 52 te Wolvega. Eind 2018 zijn wij de onderhandelingen met de provincie gestart om te komen tot de aankoop van het perceel Lindewijk 3 te Nijetrijne. Alle genoemde transacties zullen in 2019 juridisch worden afgerond.

Een ruimtelijk beleid dat mogelijkheden biedt om snel en efficiënt te kunnen inspelen op ontwikkelingen en initiatieven

Een ruimtelijk beleid dat door middel van een actueel structuurplan, actuele bestemmingsplannen en beleidsnota's, onder andere betreffende de openbare ruimte, mogelijkheden biedt om snel en efficiënt te kunnen inspelen op ontwikkelingen en initiatieven.

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Het proces tot een nieuwe Omgevingsvisie is gestart. Na het houden van inspiratiesessies en themabijeenkomsten is een ontwerp Omgevingsvisie opgesteld dat in de raadsvergadering van 5 maart 2018 is besproken. Het ontwerp is daarna ter inzage gelegd en 2019 zal het proces worden afgerond. Na het op 10 april 2018 onherroepelijk worden van het bestemmingsplan Buitengebied intensieve veehouderij is er voor het hele buitengebied een actueel planologisch beleid.

De tienjaarlijkse herzieningsplicht voor bestemmingsplannen is in het kader van de aanstaande nieuwe Omgevingswet uit de Wet ruimtelijke ordening geschrapt. De bestemmingsplannen voor de dorpen blijven daardoor van kracht.

Met de aanstaande nieuwe Omgevingsvisie is het beleid op verschillende gebieden voor de langere termijn gduid.

Hiermee is er voldoende basis om op een snelle en efficiënte wijze medewerking te verlenen aan verwachte en wenselijke initiatieven.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Wij beoordelen alle nieuwe regelgeving op de mogelijkheden om snel en efficiënt te kunnen inspelen op vragen van inwoners

Bij het opstellen van nieuwe beleidsnotities zal het 'ja, mits' principe uitgangspunt zijn.

In aanvulling op ons vastgestelde beleid anticiperen wij met onze werkwijze op de vaststelling van de Omgevingsvisie.

Voor de diverse doelgroepen voldoende woningen en/of bouw mogelijkheden beschikbaar binnen een acceptabele termijn

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Met de projectmatige nieuwbouw van koopwoningen in het goedkopere en midden segment in de Lindewijk, de locatie Renbaanschool en de locatie Rohé is er voor starters voldoende aanbod. Met Woningstichting Weststellingwerf zijn afspraken gemaakt voor de bouw van ca. 30 sociale huurwoningen op de locatie Sickengastraat en zijn wij in gesprek over de bouw van tien sociale huurwoningen op de locatie Bornego.

Duurdere vrije sector kavels zijn in de Lindewijk nog beschikbaar. Daarnaast zijn er op enkele andere locaties nog gemeentelijke bouw kavels beschikbaar (Oldeholtspade, plangebied De Tuinen, gebied De Plantage en locatie Renbaanschool). Verder zijn er ook nog bouw kavels beschikbaar bij particulieren/ontwikkelaars.

Om ook op termijn voldoende aanbod voor verschillende segmenten te hebben, zijn wij de voorbereidingen voor het vervolg van deelgebied II Lindewijk gestart.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

In overleg met de corporaties komen tot prestatie afspraken ten aanzien van renovatie, nieuwbouw en toewijzingsregels van woningen

Bij beschikbaar komende bouwlocaties binnen de bebouwde kom onderzoeken wij eerst of de woningcorporaties belangstelling hebben voor de bouw van sociale woningen op deze locatie.

Bij de uitgifte van bouwkavels voor projectmatige bouw houden wij rekening met de actuele vraag naar woningen en de meest recente bevolkings- en huishoudensprognoses. Wij zorgen dat er in de Lindewijk tijdig bouwrijpe grond beschikbaar is. Wij hebben eind 2018 besloten de voorbereidingen te starten voor de ontwikkeling van deelgebied II van de Lindewijk.

Beleidsindicatoren

		Gemeente				Nederland			
Beleidsindicatoren vanuit het rijk	Eenheid	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018
Gemiddelde WOZ-waarde	per € 1.000	170	173	179	189	206	209	216	230
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	7,1	5,0	-	-	6,4	7,2	-	-
Demografische druk 20-64 jaar	%	77,6	78,4	79,9	80,5	67,9	68,5	69,0	69,6
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In euro's	581	588	599	590	637	651	644	649
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In euro's	670	676	687	679	709	723	723	721

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl

Een - betekent dat er geen cijfers bekend zijn voor de periode.

Hoeveel heeft het gekost?
Bedragen x1000

Exploitatie	Rekening 2018	Actuele begroting 2018	Primitieve begroting 2018	Verschil begroot - werkelijk
Lasten	3.233	3.327	3.258	94
Baten	-2.766	-2.251	-2.201	515
Saldo van lasten en baten	-467	-1.076	-1.057	-609
Onttrekkingen	11	68	0	57
Stortingen	0	0	0	0
Saldo mutatie reserves	11	68	0	57
Gerealiseerd resultaat	-455	-1.008	-1.057	-553

Toelichting - Wat mag het kosten

De toelichting op deze cijfers staat bij het onderdeel jaarrekening, overzicht van baten en lasten, programma 8.

Overzicht | algemene dekkingsmiddelen

Overzicht

Portefeuillehouder(s)	Jongebloed
Organisatie	Dienstverlening, Bedrijfsvoering en Organisatie

Algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten van een gemeente waarvoor geen bestedingsdoel is bepaald. Dat betekent dat de gemeente deze vrij kan besteden. Dit in tegenstelling tot de specifieke dekkingsmiddelen zoals de opbrengst afvalstoffenheffing en de rioolheffing. De specifieke dekkingsmiddelen staan opgenomen in de betreffende programma's onder de baten.

Algemene dekkingsmiddelen zijn bedoeld om de programma's uit te voeren die de gemeenteraad heeft vastgesteld. Het overzicht moet in ieder geval de volgende onderdelen bevatten:

- Lokale heffingen, waarvan de besteding van de opbrengst niet gebonden is. Denk bijvoorbeeld aan de onroerende-zaakbelastingen (OZB), toeristen- en forensenbelasting en de precariobelasting.
- Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds. Een van de uitkeringen die gemeenten van het rijk krijgen is de Algemene uitkering uit het gemeentefonds. Gemeenten hoeven zich niet te verantwoorden over de besteding van de Algemene uitkering richting het rijk. Zij kunnen deze uitkering binnen de wet- en regelgeving, vrij besteden aan taken die het rijk heeft opgedragen of aan eigen beleid. De verantwoording vindt plaats aan de gemeenteraad onder meer via de jaarstukken.
- Dividend, een vergoeding die wordt uitbetaald aan de aandeelhouders.
- Saldo van de financieringsfunctie, dit is het verschil tussen de toegerekende rente aan de programma's en de werkelijk betaalde rente over de lang- en kortlopende leningen. Ook wel het renteresultaat genoemd.
- Overige algemene dekkingsmiddelen. Dit zijn de overige inkomsten waar geen bestedingsdoel voor is bepaald.

De gemeenteraad heeft geen invloed op de Algemene uitkering uit het gemeentefonds of het dividend wat een gemeente ontvangt. De gemeenteraad kan wel invloed uitoefenen op de hoogte van de lokale heffingen. Dit staat uitgelegd in de paragraaf over lokale heffingen. Een toelichting op het renteresultaat moet worden opgenomen in de paragraaf Financiering.

Alle onderdelen die hierboven staan genoemd zijn ingedeeld onder de volgende (verplichte) taakvelden:

Taakvelden
OZB woningen
OZB niet-woningen
Belastingen overig
Economische promotie
Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds
Treasury

Gemeentelijke belastingen

Naast de twee taakvelden OZB voor woningen en OZB voor niet-woningen wordt hier ook het taakveld Belastingen-overig opgenomen. Dat zijn de precariobelasting en de reclamebelasting. De reclamebelasting is per 1 januari 2016 ingegaan en eindigt voornamelijk per 31 december 2020. De raad kan dan opnieuw besluiten over het al dan niet opleggen van deze belasting. De precariobelasting is per 1 juli 2017 afgeschaft. Voor onze gemeente geldt een overgangsregeling tot 1 januari 2022. Onder het taakveld Economische promotie vallen de toeristenbelasting en de forensenbelasting.

In de paragraaf Lokale heffingen wordt een en ander uitgebreid toegelicht.

Gemeentefonds

Gemeenten ontvangen geld van het rijk uit het gemeentefonds. Hiermee betalen ze een deel van de uitgaven. Iedere gemeente mag zelf bepalen waar ze dat geld aan besteed. Het gemeentefonds kent de volgende soorten uitkeringen: 1) de Algemene uitkering, 2) de integratie-uitkering Sociaal domein en 3) de decentralisatie- en (overige) integratie-uitkeringen.

1) Algemene uitkering

Jaarlijks ontvangt elke gemeente volgens een bepaald verdeelsysteem een uitkering uit het gemeentefonds. Het verdeelstelsel is opgenomen in de Financiële-verhoudingswet. In de verdeling wordt rekening gehouden met onderlinge verschillen in de kosten waar een gemeente voor staat en met de draagkracht van gemeenten (de belastingcapaciteit). Dit jaar hebben we op vier tijdstippen in het jaar informatie over de gemeentefondsuitkering ontvangen. In maart op basis van het Regeerakkoord en het Interbestuurlijk Programma van het rijk, in mei op basis van de Voorjaarsnota van het rijk, in september op basis van de Miljoenennota van het rijk en in december op basis van de Najaarsnota van het rijk.

Uit de december-circulaire blijkt dat het rijk dit jaar naar verwachting minder uitgaven doet dan begroot, met name op het vlak van de zorg. Gemeenten moeten zich bij het opstellen van de jaarstukken 2018 voorbereiden op een tegenvaller van het gemeentefonds 2018. Op macro-niveau wordt een bedrag genoemd van ongeveer € 100 miljoen. Voor Weststellingwerf betekent dat ongeveer € 150.000 lagere uitkering. Die wordt door het rijk pas financieel vertaald in de aanstaande mei-circulaire 2019. Het bedrag is niet meegenomen in het resultaat van deze jaarrekening.

2) Integratie-uitkering Sociaal domein

De integratie-uitkering Sociaal domein bestaat uit de middelen die per 2015 voor de Wmo (het nieuwe deel) en voor de jeugd naar gemeenten zijn gegaan en uit het participatiebudget zoals dat uit de Participatiewet beschikbaar is gekomen. Het beschikbare budget maakt dit jaar nog onderdeel uit van 't Hek binnen het Sociaal domein. In het nieuwe regeerakkoord is opgenomen dat een groot deel van de integratie-uitkering Sociaal domein met ingang van 2019 opgaat in de Algemene uitkering. De verdeelmodellen zoals die er nu zijn, veranderen bij de overgang in 2019 niet. Wel wil het kabinet op een later moment een aanzienlijke wijziging van het systeem van verdelen doorvoeren. Achtergrond hiervan is het signaal dat een aantal gemeenten heeft afgegeven dat ze behoorlijke tekorten hebben op het Sociaal domein.

Om gemeenten te compenseren voor de tekorten op het terrein van jeugd en Wmo, is een Fonds tekortgemeenten ingesteld. Het landelijk fonds bedraagt € 200 miljoen. Aan 77 gemeenten is een uitkering toegekend. Aan onze gemeente voor een bedrag van € 417.568. Ook dit bedrag maakt onderdeel uit van 't Hek.

Treasury

Op het taakveld treasury staan alle rentelasten en rentebaten. De rentelasten worden vervolgens toegerekend aan de overige taakvelden. Voor onze gemeente is de manier van rentetoerekening niet nieuw maar het wordt met ingang van 2017 op grond van de voorschriften verplicht gesteld. Het saldo tussen de rente die is toegerekend aan de taakvelden en de werkelijk te betalen rente blijft op dit taakveld staan. Ook staan op dit taakveld de ontvangen dividendoetkeringen.

Algemene dekkingsmiddelen
Bedragen x1000

Exploitatie	Rekening 2018	Actuele begroting 2018	Primitieve begroting 2018	Verschil begroot - werkelijk
Lasten	5.174	5.109	3.955	-65
Baten	-52.219	-51.607	-49.859	611
Saldo van lasten en baten	47.045	46.499	45.904	-546
Gerealiseerd resultaat	47.045	46.499	45.904	-546

Toelichting

De toelichting op deze cijfers staat bij het onderdeel jaarrekening, overzicht van baten en lasten, algemene dekkingsmiddelen.

Overhead, Vennootschapsbelasting en Onvoorzien

OVERZICHT KOSTEN OVERHEAD

Overhead kosten

De definitie van overhead luidt:

Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Bedrijfskosten die direct betrekking hebben op activiteiten die gericht zijn op de externe klant zijn dus geen overhead maar zijn in de betreffende taakvelden opgenomen. Bedrijfskosten die niet direct aan de taakvelden kunnen worden toegerekend zijn de overheadkosten. Dit bestaat uit personele kosten, huisvesting, ICT, communicatie en nog wat overige bedrijfsvoeringskosten.

Toerekening aan kostendekkende activiteiten

Alle directe kosten zijn rechtstreeks toegerekend aan de taakvelden. Voor taakvelden waar kostendekkende tarieven het uitgangspunt zijn, zoals bij de exploitatie afvalinzameling en riolering, wordt een opslag voor de overheadkosten toegepast. De opslag is een percentage van de directe salariskosten. De overhead waarmee wij hebben gerekend is 106%.

De toelichting op de cijfers staat bij het onderdeel jaarrekening, overzicht van baten en lasten, overhead

Bedragen x1000

Exploitatie	Rekening 2018	Actuele begroting 2018	Primitieve begroting 2018	Vershil begroot - werkelijk
Lasten	-152	-21	-189	131
Baten	-22	-156	0	-134
Resultaat	174	177	189	3

VENNOOTSCHAPSBELASTING

Per 1 januari 2016 is er de Wet belastingplicht overheidsondernemingen. Dit houdt in dat gemeenten vennootschapsbelasting (Vpb) moeten betalen op het moment dat ze activiteiten uitvoeren waarvoor ze aangemerkt worden als ondernemer.

De enige activiteit waarbij we de afgelopen jaren als ondernemer kunnen worden aangemerkt is de grondexploitatie. Daarvoor hebben we berekend dat we voor de jaren 2016, 2017 en 2018 niet door de zogenaamde ondernemerspoort komen (geen fiscale winst) en daarom geen Vpb hoeven te betalen.

ONVOORZIENE UITGAVEN

Het taakveld onvoorzien bestaat uit de stelposten voor risicobeheersing, onvoorziene uitgaven en taakstellende bezuinigingen.

De toelichting over de cijfers van 2018 van dit taakveld staat bij de lasten en baten in het onderdeel jaarrekening.

Stelpost algemene risicobeheersing

Beschikking over deze stelpost kan alleen via een raadsbesluit en is uitsluitend bedoeld ter dekking van structurele risico's die op enig moment werkelijkheid worden.

Stelpost ombuigingen verkoop eigendommen

Dit zijn de budgetten die in het kader van Ombuigingen I nog nader ingevuld moesten worden. Deze stelpost is in 2019 volledig ingevuld.

Stelpost onvoorzien

De post voor onvoorziene incidentele uitgaven. Deze post is bedoeld om jaarlijks onverwachte incidentele tegenvallers op te vangen.

Paragrafen

PARAGRAAF LOKALE HEFFINGEN

Paragraaf Lokale heffingen

Portefeuillehouder	Jongebloed, Zonderland en Hoen
Organisatie	Dienstverlening, Bedrijfsvoering en Organisatie

Inleiding

In deze paragraaf geven we een nadere toelichting op de gemeentelijke heffingen. De heffingen staan in de programma's als de besteding gebonden is. We hebben het dan bijvoorbeeld over de afvalstoffenheffing, de rioolheffing, de begraafrechten en de leges. Als de besteding niet gebonden is dan staan de heffingen bij het overzicht Algemene dekkingsmiddelen. Voorbeelden zijn de onroerende-zaakbelastingen (OZB), forensenbelasting, (water-)toeristenbelasting en de precariobelasting.

De gemeenteraad bepaalt welke belastingen de gemeente heft, welke heffingsmaatstaven worden gehanteerd en welke tarieven daarbij gelden. Uiteraard binnen de wettelijke mogelijkheden. De raad stelt de belastingverordeningen vast. De belastingverordeningen waarin de tarieven voor het belastingjaar 2018 zijn opgenomen, zijn vastgesteld in de raadsvergadering van 6 november 2017 dan wel 4 december 2017. Voor de heffing van de OZB en de forensenbelasting is jaarlijks een waardering van de onroerende zaken nodig (WOZ waarden).

Tarievenbeleid 2018

Uitgangspunt voor het belastingjaar 2018 is dat de gemiddelde woonlast gelijk blijft aan het jaar daarvoor. De stijging van het tarief voor de rioolheffing voor 2018, zoals vastgelegd in het Gemeentelijk rioleringsplan 2016-2020, is gecompenseerd door een evenredige structurele verlaging van de opbrengst OZB. Daarnaast is het tarief van de afvalstoffenheffing voor 2018 verlaagd met € 10 per huishouden.

Tabel opbrengst belangrijkste heffingen

x € 1.000

Lokale heffingen	Rekening 2017	Rekening 2018	Actuele begroting	Primitieve begroting	Vershil begroot - werkelijk
Onroerende-zaakbelastingen	4.886	4.793	4.669	4.569	124
Forensenbelasting	48	48	48	48	1
Afvalstoffenheffing	2.582	2.485	2.413	2.413	71
Rioolheffing	1.807	1.907	1.867	1.867	39
Toeristenbelasting	139	194	120	119	74
Precariobelasting	1.357	4.438	4.349	1.349	89
Reclamebelasting	42	41	40	40	1
Leges burgerzaken	483	452	387	321	66
Marktgelden	9	9	10	10	1
Leges omgevingsvergunningen (WABO)	520	863	533	533	330
Begraafplaatsen	75	96	88	88	8
Eindtotaal	11.948	15.325	14.525	11.359	799

Totaalopbrengst van de belangrijkste heffingen

Onroerende-zaakbelastingen OZB

Wet waardering onroerende zaken (WOZ)

Ieder jaar taxeert de gemeente alle onroerende zaken binnen de gemeente. De WOZ-waarde is niet alleen de grondslag voor de OZB en de forensenbelasting, het wordt ook gebruikt voor belastingen van het rijk en het waterschap. De aanslagen 2018 zijn gebaseerd op de waardepeildatum 1 januari 2017. De WOZ-waarden van woningen tussen de waardepeildatum 1 januari 2016 en 1 januari 2017 zijn in onze gemeente gemiddeld met 6,3% gestegen en van de overige onroerende zaken juist gedaald.

Bezwaar en beroep

Over het belastingjaar 2018 zijn totaal 302 bezwaarschriften ontvangen op basis van de Wet waardering onroerende zaken (wet WOZ). Dat is 3,45% van het aantal opgelegde aanslagen onroerende-zaakbelasting. De reden van het bezwaar ligt vooral in de sfeer van achterstallig onderhoud, maar ook erfenamen ondernemen actie tegen de vastgestelde WOZ-waarde. Van het aantal ontvangen bezwaarschriften hebben we afgerond 42% gegrond verklaard. Over het belastingjaar 2018 zijn tot nu toe 2 beroepszaken ingediend.

De opbrengst

In de programmabegroting 2018 is de totale opbrengst ten opzichte van 2017 gedaald. Dit om de stijging van de rioolheffing voor 2018 te compenseren en zodoende de gemiddelde woonlast voor 2018 gelijk te houden aan 2017. Het te betalen bedrag aan OZB wordt berekend naar een percentage van de waarde van de onroerende zaak. De tarieven voor het belastingjaar 2018 zijn voor eigenaren van woningen 0,1385%, voor eigenaren van niet-woningen 0,2103% en voor gebruikers van niet-woningen 0,2067%. Bij de voorjaarsnota 2018 is de raming met € 100.000 bijgesteld naar € 4,7 miljoen. De werkelijke opbrengst is afgerond € 4,8 miljoen. Ten opzichte van de raming uit de voorjaarsnota 2018 € 124.000 hoger. Deze hogere opbrengst wordt met name veroorzaakt door een verandering in de waardeontwikkeling na de tariefbepaling van zowel de woningen als de niet-woningen.

Forensenbelasting

Voor deze belasting wordt - net als bij de OZB - als grondslag de WOZ-waarde gehanteerd. De werkelijke opbrengst sluit aan bij de raming van € 48.000.

Toeristenbelasting

De heffingsmaatstaf van deze belasting is de vergoeding die is verschuldigd voor de overnachting. Voor 2018 is het tarief net als de afgelopen jaren 4% van de logiesomzet. In de begroting is een opbrengst geraamd van € 120.000. We verwachten een meeropbrengst van € 72.000. Daarvan heeft € 28.000 nog betrekking op het belastingjaar 2017. De definitieve logiesomzet over 2017 is dus hoger dan we verwachtten. Voor het belastingjaar 2018 schatten we in nog ca. € 44.000 extra te ontvangen ten opzichte van de raming van € 120.000. Deze inschatting doen we op basis van de definitieve cijfers over 2017 en het mooie zomerweer in 2018.

Precariobelasting

Precariobelasting wordt geheven over het hebben van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde grond. De precariobelasting kan worden gebruikt om belasting te heffen op kabels en leidingen. Als de gemeente gebruik van de grond voor het hebben van voorwerpen moet gedogen, kan zij geen precariobelasting heffen. Het kabinet laat de heffing op kabels en leidingen onder de vrijstelling vallen per 1 juli 2017. Onze gemeente valt onder de overgangsregeling die tot 1 januari 2022 geldt. Onder de overgangsregeling kan een gemeente maximaal heffen naar het tarief zoals dat gold op 10 februari 2016. Voor Weststellingwerf betekent dit dat we tot en met 2021 het tarief van € 2,33 (=tarief per 10 februari 2016) per strekkende meter hanteren.

Vanaf belastingjaar 2016 is onze opbrengst met ruim € 1 miljoen per jaar gestegen. Dit als gevolg van de toename van de te belasten strekkende meters aan kabels en leidingen. Die toename is ontstaan door ruiling van het netwerk tussen twee beheerders. De extra opbrengst over 2016 en 2017 van totaal € 2,1 miljoen is verantwoord in deze jaarrekening. Voor het belastingjaar 2018 bedraagt onze opbrengst € 2.326.000.

De opbrengst van de precariobelasting over 2015 en latere jaren houden we vooralsnog in de voorziening tot de bezwaar- en beroepsmogelijkheden zijn uitgeput. Het beroep op de uitspraak tegen het bezwaar op de aanslag 2015 ligt nog bij de Rechtbank Noord-Nederland. Er is nog geen zittingsdatum bekend en er is ook nog geen zicht op wanneer deze zaak wordt behandeld. Tegen alle aanslagen die tot nu toe zijn opgelegd aan Liander N.V. wordt bezwaar en vervolgens beroep aangetekend namens de belastingplichtige.

Reclamebelasting

Reclamebelasting wordt geheven voor openbare aankondigingen, zichtbaar vanaf de openbare weg. In zijn vergadering van 15 juni 2015 heeft de raad besloten in te stemmen met de invoering van reclamebelasting voor de komende vijf jaar ingaande 1 januari 2016. De opbrengst komt ten goede aan het ondernemersfonds waaruit bepaalde activiteiten in Wolvega worden betaald. Per aanslag heffen we een vast bedrag van € 100. De opbrengst over dit belastingjaar is € 40.875.

Afvalstoffenheffing

Het uitgangspunt is dat de kosten van afvalinzameling en -verwerking voor 100% worden opgevangen uit de opbrengst afvalstoffenheffing. Het tarief van de afvalstoffenheffing 2018 is ten opzichte van een jaar eerder met € 10 per huishouden verlaagd.

De werkelijke kostendeckendheid (92%) van het taakveld Afval is gelijk aan de begrootte kostendeckendheid (92%). Dit is echter nog wel 5% lager dan in 2017. De daling van de kostendeckendheid komt door de verlaging van de tarieven met € 10.

De opbrengsten vanuit de heffingen zijn hoger dan begroot (voordeel € 45.000) maar de kosten voor het verwerken van het afval zijn ook hoger dan begroot (nadeel € 63.000).

In de toelichting op de cijfers van programma 7 wordt dieper ingegaan op de oorzaken van de verschillen.

x € 1.000

Kostendeckendheid taakveld afval	Rekening 2018	Begroting 2018
Kosten taakveld	2.260	1.906
Inkomsten taakveld (exclusief heffingen)	505	134
Netto kosten taakveld	1.755	1.772
<u>Toe te rekenen kosten:</u>		
straatvegen	60	51
minimabeleid	108	100
Overhead	484	487
Compensabele btw	302	236
Toe te rekenen kosten	954	874
Totale kosten	2.709	2.646
Opbrengst heffingen	2.488	2.443
Dekkingspercentage	92%	92%

Rioolheffing

De kosten voor het beheren en in stand houden van het rioolstelsel worden door een heffing op de gebruiker verhaald. Hierbij heeft de gemeente naast de zorgplicht voor afvalwater en hemelwater ook de zorgplicht voor grondwater. Net als bij de afvalstoffenheffing is het uitgangspunt een 100% kostendeckking. In 2016 heeft de raad het nieuwe Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) vastgesteld met daarbij een jaarlijkse verhoging van het tarief. Het tarief voor 2018 bedraagt voor huishoudelijk- en bedrijfsafvalwater € 116,86 en voor hemel- en grondwater € 47,41. Een verhoging van respectievelijk € 5,56 en € 2,27 ten opzichte van 2017.

De werkelijke kostendeckkendheid (102%) van het taakveld riolering is hoger dan vooraf begroot (97%). De opbrengsten vanuit de heffingen is hoger dan begroot (voordeel € 40.000). Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat er meer aansluitingen zijn in onze gemeente. De lasten zijn lager dan begroot (voordeel € 61.000).

In de toelichting op de cijfers van programma 7 wordt dieper ingegaan op de oorzaken van de verschillen.

x € 1.000

Kostendeckkendheid taakveld riolering	Rekening 2018	Begroting 2018
Kosten taakveld	1.448	1.500
Inkomsten taakveld (exclusief heffingen)	3	0
Netto kosten taakveld	1.444	1.500
<u>Toe te rekenen kosten:</u>		
Overhead	286	290
Compensabele btw	132	134
Toe te rekenen kosten	418	424
Totale kosten	1.863	1.924
Opbrengst heffingen	1.907	1.867
Dekkingspercentage	102%	97%

Markt- en staangelden

Marktgeld wordt geheven voor het innemen van een standplaats voor het uitstallen, aanbieden of verkopen van goederen op locaties die zijn aangewezen voor het houden van de (wekelijke) warenmarkt, de voorjaarsmarkt en de najaarsmarkt. Staangeld wordt geheven voor het innemen van een (vaste) standplaats op voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond.

Leges

Met leges worden de vergoedingen bedoeld die moeten worden betaald voor een door de gemeente geleverde (meestal administratieve) dienst. Er worden bijvoorbeeld leges betaald voor het voltrekken van een huwelijk, de afgifte van een uittreksel uit een bepaald register, reisdocumenten, rijbewijzen of voor vergunningen zoals een omgevingsvergunning. Het gaat hierbij altijd om diensten waar mensen zelf om gevraagd hebben. Er bestaan verschillende tarieven voor leges.

Leges burgerzaken

De werkelijke opbrengst is hoger dan de raming omdat we meer rijbewijzen hebben afgegeven dan verwacht.

Leges omgevingsvergunningen

De werkelijke opbrengst is ruim € 300.000 hoger dan begroot. Het aantal aanvragen voor bouwvergunningen is in 2018 toegenomen. Met name in de laatste maanden van 2018 zijn nog veel leges opgelegd.

We zien de ontwikkeling van de toename van bouwvergunningen ook terug in het aantal bezoeken aan ons afvalbrengstation, waar meer dan vorige jaren bouwafval wordt gebracht.

x € 1.000

Algemene legesverordening totaal	Rekening 2018	Begroting 2018
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	1.483	1.230
Inkomsten taakvelden(en), excl. heffingen	-	-
Netto kosten taakveld	1.483	1.230
Toe te rekenen kosten		
Overhead incl. (omslag)rente	241	241
BTW	5	6
Totale kosten	1.729	1.477
Opbrengst heffingen	-1.394	-1.007
Dekkingspercentage	57%	58%

x € 1.000

Algemene legesverordening titel 1		
Algemene dienstverlening	Rekening 2018	Begroting 2018
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	414	379
Inkomsten taakvelden(en), excl. heffingen	-	-
Netto kosten taakveld	414	379
Toe te rekenen kosten		
Overhead incl. (omslag)rente	178	178
BTW	-	-
Totale kosten	592	556
Opbrengst heffingen	-465	-397
Dekkingspercentage	78%	71%

x € 1.000

Algemene legesverordening titel 2		
Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning	Rekening 2018	Begroting 2018
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	772	514
Inkomsten taakvelden(en), excl. heffingen	-	-
Netto kosten taakveld	772	514
Toe te rekenen kosten		
Overhead incl. (omslag)rente	38	38
BTW	5	6
Totale kosten	814	558
Opbrengst heffingen	-900	-556
Dekkingspercentage	111%	100%

x € 1.000

Algemene legesverordening titel 3		
Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn	Rekening 2018	Begroting 2018
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	297	337
Inkomsten taakvelden(en), excl. heffingen	-	-
Netto kosten taakveld	297	337
Toe te rekenen kosten		
Overhead incl. (omslag)rente	25	25
BTW	-	-
Totale kosten	322	363
Opbrengst heffingen	-29	-54
Dekkingspercentage	9%	15%

Kwijtschelding

We hanteren een kwijtscheldingsbeleid voor inwoners met een laag inkomen, die bovendien geen vermogen hebben. Kwijtschelding is mogelijk voor afvalstoffenheffing en OZB. De kwijtscheldingsregeling is gebaseerd op landelijke normen. Op basis van de betaalcapaciteit wordt berekend of inwoners in aanmerking komen voor kwijtschelding. Bij de aanvragen voor 2018 is net als vorig jaar gebruik gemaakt van het Inlichtingenbureau omdat wij als gemeente geen toegang hebben tot alle vermogensgegevens. Hierdoor vindt er een correcte toetsing plaats en worden de juiste toewijzingen voor kwijtschelding gedaan.

In het belastingjaar 2018 is voor 676 inwoners de mogelijkheid voor kwijtschelding beoordeeld. Op 599 van deze aanvragen is kwijtschelding verleend. Er zijn minder aanvragen dan vorig jaar ingediend.

Aanvragen kwijtscheldingen	2018	2017	Vershil
Aantal aanvragen	676	777	-101
Aantal toegewezen	599	557	42
Toegewezen (in procenten)	89%	72%	

Kwijtschelding in euro's

Het totale bedrag aan verleende kwijtschelding is ruim € 109.000. Dit is grotendeels voor de afvalstoffenheffing.

		Rekening 2017	Rekening 2018	Actuele begroting	Primitieve begroting	Vershil begroot - werkelijk
Kwijtschelding gemeentelijke belasting	Kwijtschelding	113.870	107.768	120.000	100.000	12.232
	Afval					
	Kwijtschelding	4.732	1.421	5.000	0	3.579
	OZB					
Eindtotaal		118.602	109.189	125.000	100.000	15.811

Begraafplaatsen

Graf- en begraafrechten

Er worden rechten geheven voor het gebruik van de begraafplaats en voor het verlenen van diensten door de gemeente in verband met de begraafplaats.

De gerealiseerde kostendekkendheid (43%) van het taakveld begraafplaatsen is lager dan begroot (50%).

x € 1.000

Kostendekkendheid begraafplaatsen	Rekening 2018	Begroting 2018
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	159	156
Inkomsten taakvelden(en), excl. heffingen	54	0
Netto kosten taakveld	105	156
Toe te rekenen kosten		
Overhead incl. (omslag)rente	112	112
BTW	4	2
Totale kosten	221	270
Opbrengst heffingen	96	136
Dekking	43%	50%

Gemeentelijke woonlasten

Onderstaande tabel geeft een overzicht over 2018 van de woonlasten van de 20 Friese gemeenten.

Woonlastendruk	OZB (gem)	Afvalstoffenheffing		Rioolheffing		Totaal woonlasten	
		Eph	Mph	Eph	Mph	Eph	Mph
1 Harlingen	207	168	223	181	181	557	612
2 Vlieland	201	225	300	50	150	476	650
3 Ameland	252	170	223	139	183	560	658
4 Leeuwarden	225	171	256	148	177	543	658
5 Ooststellingwerf	204	148	199	154	266	506	670
6 Súdwest-Fryslân	278	187	224	177	177	642	679
7 Weststellingwerf	266	161	249	164	164	590	679
8 Terschelling	306	197	197	176	176	679	679
9 Dantumadiel	253	180	225	205	205	638	683
10 De Fryske Marren	263	192	249	114	192	569	704
11 Opsterland	249	179	227	171	230	599	706
12 Waadhoeke	249	190	238	189	237	628	724
13 Kollumerland en Nieuwkruisland	257	129	193	276	276	662	726
14 Dongeradeel	262	175	255	225	225	662	742
15 Heerenveen	304	199	244	148	197	651	745
16 Achtkarspelen	293	198	282	171	171	662	746
17 Smallingerland	248	202	238	276	276	726	762
18 Tytsjerksteradiel	388	133	190	168	188	689	766
19 Ferwerderadiel	292	222	295	190	190	704	777
20 Schiermonnikoog	261	272	354	71	185	604	800

Toelichting bij de tabel:

Eph= eenpersoonshuishouden

Mph= meerpersoonshuishouden

Bron: Coelo (Atlas van de lokale lasten)

PARAGRAAF WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING

Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobebereiding

Portefeuillehouder	Jongebloed
Organisatie	Dienstverlening, Bedrijfsvoering en Organisatie

Inleiding

De paragraaf geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is om niet begrote kosten te dekken. Dat wil zeggen: welke capaciteit is nodig om de risico's op te vangen, en wel zodanig dat een tegenvaller in de uitvoering niet direct tot een bezuiniging hoeft te leiden.

De wet geeft aan welke onderwerpen in deze paragraaf aan bod moeten komen:

- het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's;
- een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- een inventarisatie van de risico's;
- de relatie tussen de weerstandscapaciteit en de risico's uitgedrukt in weerstandsvermogen;
- een vijftal voorgeschreven financiële kengetallen;
- een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

Beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's

De doelstellingen zijn:

1. voldoen aan wet- en regelgeving;
2. inzicht krijgen in de risico's die onze gemeente loopt en daarmee het risicobewustzijn aanmoedigen;
3. een onderbouwing van het berekende weerstandsvermogen;
4. de omvang van het weerstandsvermogen is voldoende.

In de nota financieel beleid zijn over de norm voor de omvang van de incidentele weerstandscapaciteit de volgende uitgangspunten vastgelegd:

- De beschikbare incidentele weerstandscapaciteit moet minimaal gelijk zijn aan de benodigde weerstandscapaciteit, oftewel de hoogte van de netto risico's;
- Voor de voorgeschreven financiële kengetallen sluiten we aan bij de signaleringswaarden uit de stresstest voor gemeenten. Het streven van de gemeente is minimaal te voldoen aan categorie B (normaal risico). Dit betekent dat we streven naar een solvabiliteitspercentage van 20%. De hoogte van de reserves (inclusief de vrije algemene reserve) moet dan minimaal 20% zijn van het totale vermogen (het balanstotaal).

In deze jaarrekening voldoen we aan beide uitgangspunten.

Inventarisatie weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om eventuele tegenvallers op te vangen. Dit zonder dat de begroting en het beleid aangepast moet worden.

De begrotingsruimte

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) bestaat de verplichting om jaarlijks in de begroting een bedrag voor onvoorziene uitgaven op te nemen. Daarbij is geen wettelijk minimum of maximum aangegeven. Hiermee kunnen elk jaar onverwachte incidentele tegenvallers worden opvangen. Wij hebben gekozen voor een bedrag van € 30.000. Daarnaast is in de begroting een stelpost risicobebereiding opgenomen om specifieke risi-co's op voorhand af te dekken. Het gaat in 2018 om een bedrag van € 200.000. In 2018 is geen beroep gedaan op beide posten.

De algemene reserve

Het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve kan worden ingezet ter dekking van onverwachte incidentele tegenvallers. De algemene reserve bedroeg per 1 januari 2018 € 19,6 miljoen. Wij stellen voor een deel van het positieve resultaat van deze jaarrekening toe te voegen aan de algemene reserve. Het gaat dan om een bedrag van € 52.000 waar al uitgaven tegenover staan. Zie daarvoor het bestemmingsvoorstel onder "Jaarrekening op hoofdlijnen".

De bestemmingsreserves

Voor de middelen van een bestemmingsreserve heeft de raad een specifiek doel vastgelegd. Eventueel kan de bestemming door de raad worden gewijzigd. Wanneer op een bestemmingsreserve geen verplichting rust voegen we deze reserve toe aan de algemene reserve. Op dat moment vormt het onderdeel van de beschikbare weerstandscapaciteit. Voor het vaststellen van onze weerstandscapaciteit worden de bestemmingsreserves op dit moment niet meegenomen.

De stille reserves

Stille reserves betreffen activa die tegen nul zijn gewaardeerd. Ook kan de boekwaarde lager zijn dan de verkoopwaarde. De mogelijke overwaarde die bij verkoop ontstaat, kan dan worden ingezet voor de opvang van onverwachte tegenvallers. Op dit moment verwachten we dat de invloed van deze stille reserves op de weerstandscapaciteit niet zo groot is.

De niet-benutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit geeft een indicatie van de mogelijkheden die een gemeente heeft om haar inkomsten via extra belastingopbrengsten te verhogen. Daarbij gaat het om de eigen inkomsten uit:

- a. de OZB;
- b. de rioolheffing;
- c. de afvalstoffenheffing en reinigingsrechten.

Sinds enkele jaren zijn gemeenten vrij om zelf de OZB-tarieven te bepalen. Dit zonder rekening te moeten houden met maximale tarieven die het rijk oplegt. Wel geldt een macronorm voor alle gemeenten samen die niet overschreden mag worden. Als een gemeente een beroep wil doen op artikel 12 van de Financiële-verhoudingswet (Fvw) voor een aanvullende uitkering is voor de OZB de norm een minimale heffing van 0,1952% van de WOZ-waarde. In de paragraaf lokale heffingen staan de werkelijke percentages voor 2018. Deze niet-benutte belastingcapaciteit is tegen nul gewaardeerd. Bij de onderdelen riolering en reiniging geldt een norm van 100% kostendekkendheid.

Samenvatting

De totale weerstandscapaciteit was aan het begin van dit boekjaar zoals opgenomen in onderstaande tabel. De structurele weerstandscapaciteit in de exploitatie bedraagt hiermee € 0,2 miljoen. De incidentele weerstandscapaciteit bedraagt hiermee ongeveer € 19,6 miljoen.

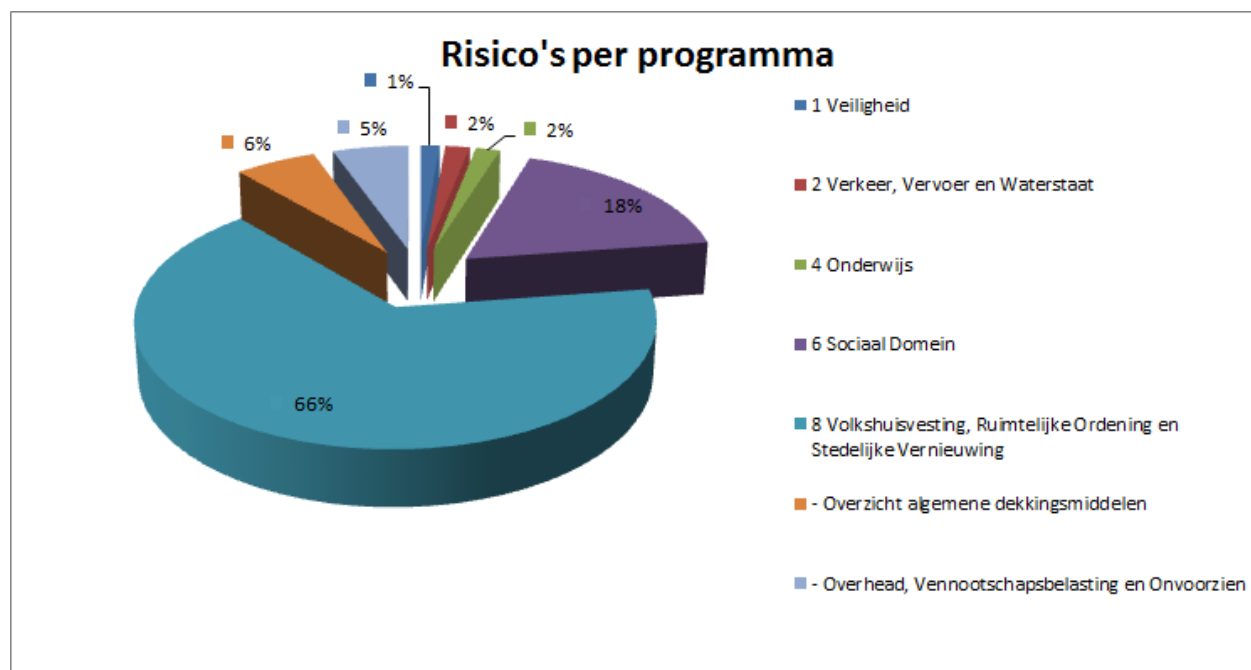
		x € 1.000
Onderdeel		2018
a.	De structurele begrotingsruimte	200
	De incidentele begrotingsruimte	30
b.	Algemene reserve	19.600
c.	Bestemmingsreserves	0
d.	De stille reserves	0
		19.830

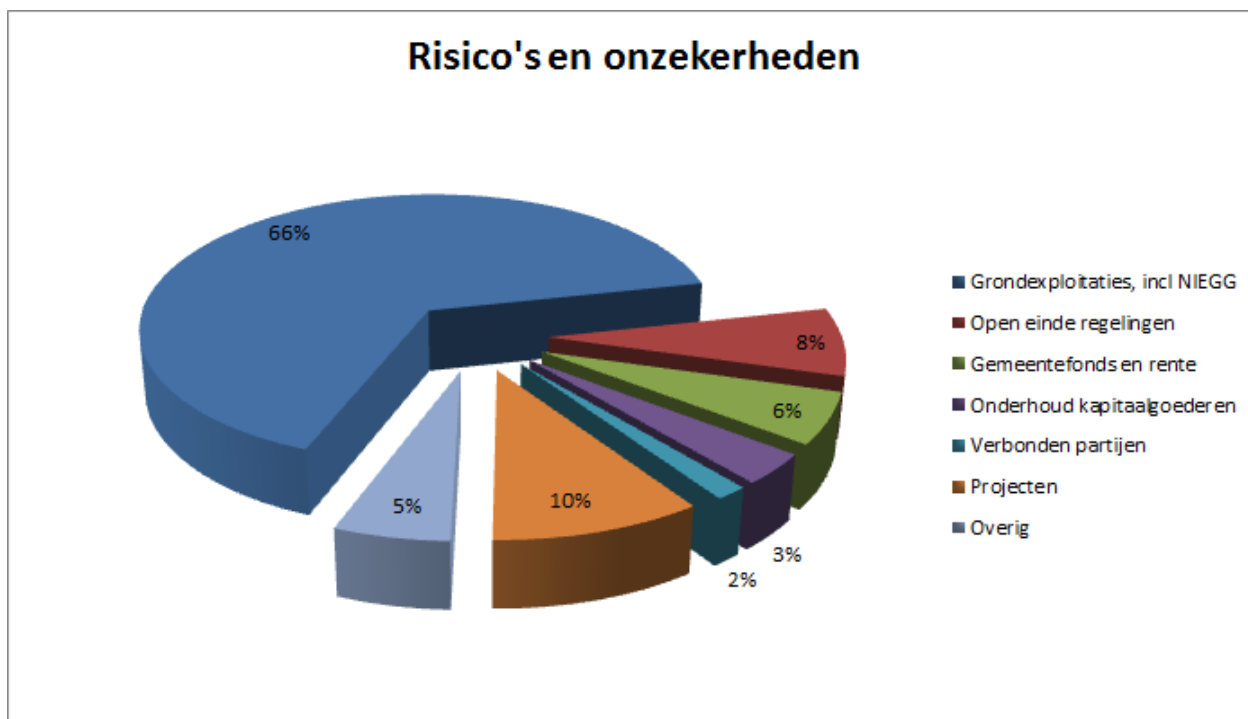
Inventarisatie van de risico's en getroffen beheersmaatregelen

De belangrijkste risico's voor de gemeente zijn in beeld gebracht, voor zover op dit moment bekend. Van belang is te beseffen dat risico's zowel positieve als negatieve effecten kunnen hebben. Wij hebben bij deze inventarisatie vooral gekeken naar mogelijke negatieve risico's en de gevolgen daarvan. Het inschatten van risico's is een momentopname en is geen absolute wetenschap. De inventarisatie is gemaakt in een tweetal domeinen: (relatief) beïnvloedbare risico's en onzekerheden op lokaal en regionaal niveau en landelijke ontwikkelingen en (lastig beïnvloedbare) risico's en/of onzekerheden die daar uit voortvloeien. Hiervoor zijn de risico's en genomen beheersmaatregelen beoordeeld. Op basis hiervan is een inschatting gemaakt van de financiële impact van deze risico's. Uiteraard met de kanttekening dat elke inschatting met de nodige onzekerheden is omgeven. De huidige werkwijze bestaat uit vier stappen:

1. per risico wordt een financiële inschatting gemaakt van de initiële klasse waarin het risico valt;
2. daarna wordt beoordeeld, wat de initiële kans is dat het risico zich voordoet en wordt deze vertaald in een wegingsfactor. Op basis hiervan wordt de initiële financiële inschatting verlaagd;
3. vervolgens worden beheersmaatregelen benoemd en waar mogelijk geïmplementeerd;
4. deze beheersmaatregelen zorgen voor een aangepaste inschaling van risicoklasse en risicokans, waartegen 'de onzekere gebeurtenis' (=het risico) wordt gescoord. Op basis hiervan kan de financiële inschatting nogmaals worden verlaagd.

Op basis van deze vier stappen is de verwachte financiële impact (geschatte initiële financiële inschatting x geschatte kans, rekening houdend met beheersingsmaatregelen) van de risico's gemaakt. Het geschatte bedrag aan mogelijke risico's wordt jaarlijks herijkt en is hierbij voor dit boekjaar bepaald op € 6,4 miljoen. De belangrijkste risico's die onze gemeente loopt, worden hierna één voor één behandeld.

Onzekerheden grondexploitatie € 4,2 miljoen

Hoewel de ramingen van de grondexploitatie, zoals te doen gebruikelijk jaarlijks, begin 2018 zijn geactualiseerd, blijft het moeilijk te voorspellen of de geraamde verkopen ook daadwerkelijk zullen plaatsvinden. We hebben in het verleden de nodige beheersmaatregelen getroffen door voorzieningen te vormen, een deel van de grondvoorraad te herrubriceren en het toe te rekenen rentepercentage te verlagen. Daarnaast geldt per 1 januari 2016 een herziening van de verslaggevingsregels voor de grondexploitatie. De categorie 'niet in exploitatie genomen gronden' (NIEGG) is in 2016 vervallen. De NIEGG gronden die onder de voorraden werden verantwoord, zijn in 2016 gerubriceerd als materiële vaste activa onder de categorie gronden en terreinen. Uiterlijk 31 december 2019 zal een toets moeten plaatsvinden op de marktwaarde van deze gronden tegen de geldende bestemming. Indien hierbij een duurzame waardevermindering wordt vastgesteld, zal dit uiterlijk 31 december 2019 tot afwaardering van deze gronden moeten leiden. De financiële impact van de gewijzigde regelgeving is dus sterk afhankelijk van de besluitvorming over de uiteindelijke bestemming van de NIEGG gronden die de raad zal nemen in de toekomst. Met name het besluit over (het moment van) het in exploitatie nemen van Lindewijk deelgebied 2 zal belangrijk zijn.

Risico's ten gevolge van open einde regelingen: de drie decentralisaties € 450.000

Structurele risico inschatting

Voor de structurele risico-inschatting verwijzen wij naar paragraaf 't Hek binnen het Sociaal domein. Over het structurele deel wordt u nader geïnformeerd via de kadernota 2020-2023. Het structurele risico hebben wij daarom niet in de berekening van het weerstandsvermogen meegenomen.

Jeugdwet en Wmo

De informatie rondom de zorgverlening vanwege de drie decentralisaties komt steeds beter in beeld. Met betrekking tot de uitgaven jeugdzorg en Wmo (AWBZ) wordt vanaf 2017 door de Friese gemeenten gewerkt met het landelijk knooppunt berichtenverkeer GGK (VECOZO voor de zorgaanbieder) waardoor de communicatie tussen de gemeenten en zorginstellingen verder is geoptimaliseerd. Dit betekent echter niet dat alle onzekerheden ten aanzien van de uitgaven zijn opgelost. De kwaliteit van het berichtenverkeer blijft een aandachtspunt, waar hard aan wordt gewerkt door zowel gemeenten als zorginstellingen. Het uitgangspunt in Weststellingwerf is dat bekostiging moet plaatsvinden binnen de daarvoor door het rijk beschikbaar gestelde budgetten. Deze rijksbudgetten zijn aangevuld met reguliere gemeentelijke middelen om de inrichting van het Sociaal domein, in het bijzonder de inrichting van de gebiedsteams, verder vorm te geven.

Doorverwijzingen naar niet gecontracteerde partners

Volgens de Jeugdwet zijn huisarts, medisch specialist en jeugdzorgaanbieder (na verwijzing) gebonden aan het gecontracteerde aanbod van de gemeente. Zij mogen dus niet verwijzen naar een jeugdzorgaanbieder waar de gemeente geen contract mee heeft. Niet-gecontracteerde zorg hoeft de gemeente niet te vergoeden als passende jeugdzorg vanuit een contractpartner voorhanden is. Sinds 2018 zijn vrijwel alle contracten voor Jeugdzorg regionaal ingekocht. Van lokaal ingekochte Jeugdzorg is geen sprake meer of dat is in de loop van 2018 beëindigd. Onder voorwaarden kan een niet-gecontracteerde zorgaanbieder alsnog zorg (blijven) verlenen. Past het niet binnen de voorwaarden dan kan een jeugdige en/of de ouder(s)/verzorger(s) voor eigen rekening gebruik (blijven) maken van niet-gecontracteerde jeugdzorg. Bij zwaarwegende redenen kan een PGB worden aangevraagd. Met deze aanpak is het mogelijke risico en financiële impact van doorverwijzingen naar niet-gecontracteerde partners geminimaliseerd.

Zorgaanbieders leveren niet tijdig en/of niet juist declaraties en facturen aan

Het risico van niet-tijdige en niet-juiste aanlevering is ten aanzien van de zorgtoewijzing en de facturatie aanzienlijk teruggedrongen met het in gebruik nemen van het Gemeentelijk Gegevens Knooppunt (GGK) in 2017. De jaarrekening 2017 van onze gemeente was voor het eerst sinds 2015 weer voorzien van een goedkeurende accountantsverklaring.

Sinds 2018 worden Diagnose Behandel Combinaties niet meer toegepast. Dit type zorgtrajecten werd pas na beëindiging van het zorgtraject afgerekend.

Sinds 2018 geldt een nieuwe regionale inkoopssystematiek voor Jeugdzorg. Zodra een zorgtraject start dient een zorgaanbieder maandelijks te factureren. Dat gebeurt nog niet altijd, maar gaat wel steeds beter. Sinds begin 2018 functioneert in samenwerking met de OWO-gemeenten en de Backoffice Sociaal domein een verplichtingenadministratie. Hiermee hebben we beter zicht op het (financiële) verloop van zorgtrajecten.

Op regionaal niveau trekt onze gemeente nauw op met de andere Friese gemeenten om te komen tot een verdere verbeterslag. Vanwege het gezamenlijke beleid en de gezamenlijke uitvoering van de administratie van het Sociaal domein bij de Backoffice Sociaal domein is er intensieve samenwerking met de OWO-gemeenten.

Regionaal werkt Weststellingwerf samen met verschillende partijen om de administratieve lastendruk voor het Sociaal domein te verminderen.

Zo participeren we ambtelijk in een werkgroep Horizontaal toezicht met grote zorgaanbieders. Doel van de pilot is eerder in een verantwoordingsjaar zicht te krijgen op de rechtmatigheid van de verantwoorde zorg.

Risico's ten gevolge van open einde regelingen: van vóór 2015 bestaande regelingen € 50.000

De gemeente kent sommige regelingen (als voorbeeld noemen wij de bijzondere bijstand) die weliswaar een budgettair plafond kennen in de begroting, maar die in feite niet financieel begrensd zijn. Als er meer aanspraak op een dergelijke regeling wordt gedaan, zal een gemeente deze middelen (aanvullend) beschikbaar moeten stellen en kan de gemeente deze middelen veelal niet verhalen op derden. Op dit moment schatten wij de financiële onzekerheden en risico's van deze bestaande regelingen als zeer klein in. Wij hebben zoveel mogelijk beheersmaatregelen genomen om te voorkomen dat de beschikbare budgetten worden overschreden, door bijvoorbeeld een zo goed mogelijke inschatting te maken op basis van historische kosten en actuele (beleids)ontwikkelingen.

Onzekerheden gemeentefonds en rente € 375.000

Samen de trap op en samen de trap af

De ontwikkelingen van het gemeentefonds worden voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de rijksuitgaven onder het motto "samen de trap op en samen de trap af". Stijgen de rijksuitgaven dan neemt het gemeentefonds ook toe, maar omgekeerd is ook het geval!

Rente

Rentestijging is een risico waar wij mee te maken kunnen krijgen bij het opnieuw afsluiten van een geldlening. Is de rente hoger dan de rente die wij betaalden, dan heeft dit een nadelig effect op onze begroting. We hebben begin 2016 onze leningenportefeuille geherstructureerd. Naast een te behalen rentevoordeel is ook zeer actief gekeken naar de toekomstige noodzakelijke financieringen om zo het renterisico te minimaliseren (vaste schuld en kasgeld). Daarmee is dit risico op dit moment verwaarloosbaar

Onzekerheden en risico's bij onderhoud kapitaalgoederen € 225.000

Voor uitvoering van onderhoudsplannen zijn in het verleden extra middelen beschikbaar gesteld zowel incidenteel als ook structureel. Strategisch beleid hoe om te gaan met vastgoed specifiek en gemeentelijke bezittingen in brede zin, is een maatregel die wordt getroffen om mogelijke risico's op dit onderwerp te beheersen. Dan kan meer gericht geld worden gestoken in het strategisch onderhoud van gemeentelijke bezittingen (betere koppeling termijn bezit/in gebruik aan termijn onderhoud). De taakstelling die uit Ombuigingen I resteert, is met ingang van 2019 structureel ingevuld.

Onzekerheden realisatie (externe) subsidies € 0

Wanneer de voortgang van een gesubsidieerd project ernstig vertraagt, kan dit consequenties hebben voor de externe financiering. Tijdig overleg met de subsidieverstrekker om de mogelijkheden van verlenging van de termijn te onderzoeken, is daarbij een belangrijke beheersmaatregel die, indien nodig, door ons actief wordt toegepast. Nog belangrijker is alvorens een subsidie aan te vragen goed te onderzoeken of uitvoering binnen de subsidieperiode mogelijk is en voldoen aan de subsidievoorwaarden reëel is. Daarmee is dit risico op dit moment verwaarloosbaar.

Risico's en beheersingsmaatregelen met betrekking tot verbonden partijen en gerelateerde projecten € 737.500

De paragraaf verbonden partijen vraagt vanuit het oogpunt van risicobeheersing de nodige aandacht omdat de invloed op deze partijen verloopt via besturen van stichtingen of de aandeelhouders en de raden van commissarissen en/of toezicht. Dat betekent ook dat de directe invloed op de uitzetting van hun begroting beperkt is, wat weer van invloed is op onze begroting.

Ten aanzien van de verbonden partijen blijft extra aandacht noodzakelijk voor de uitvoeringsorganisatie FUMO, de Veiligheidsregio Fryslân (VRF), Caparis en de gemeenschappelijke regeling SW Fryslân. De eerste twee samenwerkingsverbanden zijn van rijkswege verplicht gesteld en gelden dus voor de 24 Friese gemeenten; de SW-samenwerking beperkt zich tot een samenwerkingsverband van acht Friese gemeenten. In beide gevallen is de invloed die als individuele gemeente kan worden uitgeoefend (zeer) beperkt. De OWO-samenwerking heeft een positief effect als vanuit een gezamenlijk belang kan worden opgetrokken, zoals ook zichtbaar is geworden in de SW-samenwerking. Ook in de overige samenwerkingsverbanden zien we dat gemeenten elkaar steeds beter vinden, maar dat er geen eensluidende visie is binnen de 24 Friese gemeenten. Er zijn diverse ontwikkelingen gaande binnen de SW Fryslân en het bedrijf Caparis die een directe relatie hebben met de nieuwe Participatiewet, zoals het project herstructurering. De ontwikkelingen van de loonkostenbijdrage vanuit SW Fryslân aan Caparis blijft een risico.

Daarnaast staat onze gemeente (indirect) garant voor diverse geldleningen verstrekt aan met name Woningstichting Weststellingwerf en Stichting Meriant (onderdeel van Stichting Alliade). Bij de indirect gegarandeerde geldleningen staat het rijk voor 50% garant en de gemeente voor 50%. Periodiek zal de risico exposure van de garantstellingen worden beoordeeld.

Overige onzekerheden en risico's: beheersmaatregelen in de bedrijfsvoering € 350.000

Risico's in de bedrijfsvoering zijn: frictiekosten personeel, aansprakelijkheidsrisico's en urenramingen op exploitatie ontlastende onderdelen van de begroting, zoals de grondexploitaties, afval en riolering. Met name deze laatste categorie speelt als risico bij onze gemeente. Tijdig beheersmaatregelen treffen, door een juiste verhouding vast en flexibel personeel in dienst te hebben op deze producten, voorkomt structurele risico's in de exploitatie.

Overige onzekerheden en risico's: VennootschapsBelasting(VPB) € 0

Met ingang van 1 januari 2016 wordt de VPB ingevoerd voor ondernemingsactiviteiten van overheidsbedrijven. Het gaat bij onze gemeente met name om de vraag in hoeverre we voor de activiteiten van het grondbedrijf belastingplichtig zijn. De laatste berichten zijn dat we ook hiervoor niet als ondernemer worden aangemerkt en dus geen vennootschapsbelasting hoeven te betalen.

Weerstandsvermogen

De relatie tussen de weerstandscapaciteit en de risico's wordt uitgedrukt in weerstandsvermogen. De hoogte van het weerstandsvermogen is in onderstaande tabel weergegeven. Dit betekent dat we incidenteel in staat zijn om risico's op te vangen, maar dat we op termijn nog wel de nodige behoedzaamheid in acht moeten nemen. Aangezien het goed in beeld hebben van risico's steeds belangrijker wordt, zal de verdere optimalisering van ons risicomanagementsysteem de komende jaren de nodige aandacht vragen.

x € 1.000

Weerstandsvermogen		2018
Algemene reserve		19.262
Risico's		-6.400
Weerstandsvermogen		12.862

Kengetallen

Met ingang van 2016 worden een vijftal financiële kengetallen voorgeschreven. Dit onder andere om de financiële positie van de gemeente voor de raad inzichtelijker en beter vergelijkbaar te maken. Het gaat om de netto schuldquote, de solvabiliteitsratio en indicatoren met betrekking tot de grondexploitatie, structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit.

Kengetallen hebben een signalerende functie, geven inzicht in de financiële positie en over de weerbaarheid en wendbaarheid van een gemeente. Zoals opgenomen in de nota Financieel beleid vanaf 2017 sluiten we voor de verplichte kengetallen aan bij de signaleringswaarden uit de stresstest voor gemeenten. Ons streven is minimaal te voldoen aan categorie B. Over het algemeen kan worden gesteld dat categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest.

Kengetal		Categorie A	Categorie B	Categorie C
1. Netto schuldquote	a. zonder correctie doorgeleende gelden	< 90%	90 - 130%	> 130%
	b. met correctie doorgeleende gelden	< 90%	90 - 130%	> 130%
2. Solvabiliteitsratio		> 50%	20 - 50%	< 20%
3. Grondexploitatie ruimte		< 20%	20 - 35%	> 35%
4. Structurele exploitatie ruimte		Eerste jaar en meerjarig > 0%	Begroting en meerjarig 0%	Begroting en meerjarig < 0%
5. Belastingcapaciteit		< 95%	95 - 105%	> 105%

Als de uitkomst van één van de kengetallen uit de pas schiet, wil dat niet zeggen dat we financieel niet (langer) gezond zijn. Het is een mogelijke indicatie dat er (aanvullende) beheersmaatregelen moeten worden getroffen of herijkt.

In onderstaand overzicht wordt het verloop van onze kengetallen weergegeven:

Kengetallen	Rekening 2018	Begroot 2018*	Rekening 2017	Categorie (peiljaar 2018)
1 Netto schuldquote	67,54%	76,11%	78,46%	A
Netto schuldquote (gecorrigeerd)	65,10%	71,49%	74,90%	A
2 Solvabiliteitsratio	22,94%	21,91%	22,32%	B
3 Grondexploitatie	29,03%	31,63%	34,58%	B
4 Structurele exploitatieruimte	1,52%	1,06%	1,29%	A
5 Belastingcapaciteit	94,17%	93,64%	95,08%	A

* betreft de geactualiseerde begroting 2018

Toelichting tabel kengetallen

1. Netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossing op de exploitatie. Omdat bij leningen onzekerheid kan bestaan of ze allemaal terug worden betaald, wordt bij de berekening van de netto schuldquote onderscheid gemaakt door het kengetal te berekenen, zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden.

Zoals uit bovenstaande tabel blijkt voldoen we in deze jaarrekening bij dit kengetal ruimschoots aan ons streven en vallen we zelfs in categorie A.

2. Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. De solvabiliteitsratio is een kengetal dat weergeeft welk deel van het gemeentelijk vermogen is gefinancierd met eigen vermogen. Ook bij dit kengetal komen we uit boven ons streefpercentage van minimaal 20% en binnen de marges van categorie B.

3. Kengetal grondexploitatie

Het kengetal geeft in een percentage aan hoe groot het geïnvesteerde bedrag is ten opzichte van de totale baten. De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. Uiteraard ook wij blijven het nauwlettend volgen en houden vast aan ons streven om te voldoen aan categorie B.

4. Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt nu het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Voorbeelden van structurele baten zijn de algemene uitkering en eigen belastinginkomsten. Bij structurele lasten zijn dat bijvoorbeeld de personeelslasten, kapitaallasten en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen. Het kengetal 'structurele exploitatieruimte' geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de jaarrekening is. Daarnaast geeft dit kengetal ook aan of de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid. Uit het percentage blijkt dat we bij dit kengetal weinig risico lopen. Categorie A is hier van toepassing.

5. Belastingcapaciteit

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Coelo publiceert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB en de rioolheffing en afvalstoffenheffing voor een woning met een gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. De belastingcapaciteit van gemeenten wordt daarom berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishouden in jaar t te vergelijken met het landelijk gemiddelde in het jaar t-1 (= 2016) en uit te drukken in een percentage. Zoals uit de tabel van de kengetallen blijkt, zijn de woonlasten in onze gemeente lager dan het landelijk gemiddelde voor een gezin. Als basis hebben we het landelijk gemiddelde van 2017 (= 100%) genomen. Dat staat op € 721,00. Met een bedrag van € 687,00 vallen we hiermee onder categorie A.

PARAGRAAF ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen

Portefeuillehouder	Jongebloed, Van de Nadort
Organisatie	Ruimte, Dienstverlening, Bedrijfsvoering en Organisatie

Beleidsnota's

Van toepassing zijn de volgende nota's:

- Beleidsplan Kwaliteitsambitie openbare ruimte 2012-2016
- Nota Openbare verlichting
- Gemeentelijk Rioleringsplan 2016-2020.

Inleiding

Onze gemeente heeft een flink aantal vierkante kilometers aan openbare ruimte in beheer. Er wordt gewoond, gewerkt en gerecreëerd. Om dat mogelijk te maken wordt geïnvesteerd in kapitaalgoederen. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en uiteraard voor de (jaarlijkse) lasten.

Kwaliteitsambitie Openbare Ruimte

De raad heeft in 2011 het beleidsplan Kwaliteitsambitie openbare ruimte (2012-2016) vastgesteld. Hierin worden de kwaliteitsdoelstellingen voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte (waaronder wegen, groen en bruggen) vastgesteld. Hierin zijn de door de raad een aantal jaren geleden opgelegde ombuigingen meegenomen.

Voor onze openbare ruimte zijn de volgende kwaliteitsafspraken afgesproken met de raad:

- Kwaliteit basis (voldoende onderhouden, wel wat op aan te merken) voor centrum, hoofdstructuur en woongebieden
- Kwaliteit laag (sober tot onvoldoende) voor industriegebieden en plattelandsgebieden.

In 2019 ontvangt u ter besluitvorming een startnotitie over het proces om te komen tot een nieuwe kwaliteitsambitie.

Wegen

De jaarlijkse onderhoudsprogramma's voor asfalt en elementenonderhoud (klinkerwegen) zijn uitgevoerd. Te noemen locaties van groot onderhoud zijn onder andere Slingerweg te Ter Idzard, Rijsberkamperweg te Boijl, Bekhofweg te Zandhuizen, Ericaweg te Steggerda, Lindedijk te Nijetrijne, Ottersweg te Oldeholtwolde en Om den Noort te Wolvega. Ook zijn er diverse kleine werkzaamheden geweest aan het asfalt- en klinkerwegen.

Wij hebben u na de zomer met een memo geïnformeerd over de gevolgen van de warme en droge periode voor de openbare ruimte.

Voor onze (asfalt)wegen in met name het westelijke veengebied van onze gemeente zien wij versneld schades ontstaan door de droge periode van afgelopen jaar. Voor de lange termijn is het afwachten hoe schades, ook op andere wegen, zich ontwikkelen. In 2019 gaan wij al onze wegen opnieuw inspecteren.

Groen

Er zijn een aantal groenrenovatieprojecten uitgevoerd onder andere in Wolvega en Noordwolde. De renovatie van het park De Nieuwe Aanleg is in combinatie met het integrale project Uitloopgebied Wolvega Zuid uitgevoerd. In het voorjaar zijn in het park, in samenwerking met vogelwacht en kinderen van De Triade, nestkasten opgehangen ter verhoging van de biodiversiteit en natuurlijke bestrijding van de eikenprocessierups (EPR).

De werkzaamheden ten behoeve van het project Uitloopgebied Wolvega Zuid zijn in het voorjaar afgerond, de opening heeft in juni plaatsgevonden. Het gebied is heringericht ten behoeve van waterberging en natuur. Er is een uniek wandelgebied aangelegd (zoals 3,2 km beton- en 1 km struinpaden). De biodiversiteit is vergroot door de aanleg van natuurlijke oevers, bloemenweides en bloemrijke bermen.

Er zijn bomen gekapt als gevolg van onder andere essentaksterfte en kastanjabloedingziekte en verdroging. In onder meer Nijeholtpade, De Hoeve en Wolvega worden in overleg met bewoners plannen gemaakt voor herplant van bomen.

Ter vergroting van de biodiversiteit (inclusief natuurlijke bestrijding EPR) zijn kleurrijke bollenmengsels geplant en bloemenbermen (her-) ingezaaid langs Om den Noort en op industrieterreinen.

Bruggen, waterwegen en kades

Er is aan verschillende bruggen onderhoud gepleegd. Groot onderhoud is verricht aan de bruggen in de Lemsterweg en de Kerkeweg. Er is nieuw asfalt aangebracht op de bruggen in de Vinkevaartweg en de Marktweg. Alle bruggen zijn in het voorjaar schoon gemaakt.

Openbare verlichting

Weststellingwerf heeft in totaal 4.599 armaturen in eigendom en beheer (peildatum 17-1-2019). Het onderhoud en beheer van de openbare verlichting is via de Stichting Openbare Verlichting Fryslân (SOVF) aanbesteed. Per 1 januari 2018 is de SOVF overgegaan in de Coöperatie Openbare Verlichting & Energie Fryslân. Zie ook paragraaf Verbonden Partijen.

Het prestatiegerichte contract dat met de aannemer is afgesloten geldt tot 1 april 2019. Onder onderhoud wordt verstaan het reinigen en schilderen van masten/armaturen en het regulier vervangen van lampen. Ook het oplossen van storingen aan de openbare verlichting valt onder deze aanbesteding.

Resultaten 2018:

- in maart 2018 zijn 188 verlichtingsarmaturen vervangen door led-armaturen;
- in december 2018 zijn er 315 verlichtingsarmaturen vervangen door led-armaturen;
- in de bebouwde kom van Steggerda zijn lichtmasten gereinigd;
- langs de Hoofdweg Oldeholtpade zijn 13 armaturen vervangen door led-armaturen;
- in Steggerda zijn drie boogmasten met led-armaturen geplaatst;
- langs de parallelweg Heerenveenseweg zijn 2 aanvullende lichtmasten geplaatst.

Riolering

In maart 2016 heeft de raad het Gemeentelijk Rioleringsplan 2016-2020 vastgesteld. In dit plan worden de beleidsvoornemens en (bijbehorende) maatregelen voor inzameling, transport en (lokale) verwerking van stedelijk afval, hemel- en grondwater beschreven.

Naast nieuwe aanleg en aanpassingen op het bestaande rioolstelsel wordt ook beheer en onderhoud gepleegd. Uitgangspunt hierbij is om dit op een doelmatige wijze uit te voeren. Naast het intern werk met werk maken wordt ook gekeken of met de gemeente Ooststellingwerf en Opsterland samengewerkt kan worden.

Resultaten 2018:

Reguliere werkzaamheden

- Regulier onderhoud aan alle rioolgemalen;
- Reiniging en inspectie van bijna 3,2 kilometer vrij verval riolering (in samenwerking met de OWO-gemeenten);
- Reinigen van 10.918 kolken.

Projectmatige werkzaamheden

- Renoveren van 34 minigemalen in Munnekeburen, Langelille, Scherpenzeel en Spanga;
- Afronding project Wolvega-Zuid;
- Vervangen riolering en aanleg regenwaterriool in diverse straten in Noordwolde.

Tractiemiddelen

De in eigendom zijnde tractiemiddelen worden middels een beheerssysteem gemonitord. Uit het oogpunt van continuïteit moet regelmatig materieel worden vervangen. Hiervoor is een meerjarig overzicht opgesteld.

Resultaten 2018:

- aanschaf Iveco Pickup voor onderhoud van de riolering;
- aanschaf Rior (rioolontstopper) voor onderhoud van de riolering;
- aanschaf 2 elektrische VW' s als dienstauto' s gemeentehuis;
- aanschaf John Deere maaimachine voor het serviceteam;
- aanschaf Jako kiepwagen voor het serviceteam;
- aanschaf 2 elektrische Goupil pickups voor het serviceteam;
- aanschaf 2 nieuwe tractoren (levering eerste kwartaal 2019) voor het serviceteam;
- aanschaf verreiker voor het werfbeheer en gladheidsbestrijding.

Gebouwen

Afgelopen jaar is het onderhoud van de vastgoedportefeuille conform planning uitgevoerd. De panden zijn op het vastgestelde niveau onderhouden. Op dit moment zijn er voldoende middelen in de begroting opgenomen voor het totale onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen.

Resultaten 2018:

Gemeentehuis en gemeentewerf

In 2018 zijn de verdelers van vloerverwarming in het gemeentehuis vervangen, ook de archiefkoeler is vernieuwd.

Om de bedrijfszekerheid te garanderen is een noodstroomaggregaat geplaatst. Deze zal bij een stroomuitval de elektriciteitstoevoer overnemen.

De vernieuwde gemeentewerf is opgeleverd. De werf is uitgebreid met een grotere kantine, werkplekken, een opleidingszaal en een loods van 600m². De daken van de remise en de nieuwe loods zijn voorzien van zonnepanelen.

Multifunctionele centra/ Scholen

MFC Futura

Het ventilatiesysteem van dit schoolpand had (mede door het hoge leerlingen aantal) onvoldoende capaciteit. Eind 2018 is het systeem geoptimaliseerd.

MFC de Drie Turven

Het plein kende veel wateroverlast en is daarom opnieuw ingestraat.

Vensterschool Noordwolde

In 2018 is in overleg met het schoolbestuur het volledige binnenschilderwerk gedaan.

Sportvoorzieningen

Sporthal de Duker

Van de sporthal de Duker in Noordwolde zijn de entree, de tribune en de buitenruimte afgelopen jaar grondig vernieuwd. De entree is voorzien van een automatische schuifdeur, hierdoor is de toegankelijkheid voor mindervaliden vergroot. Het pand heeft met deze ingreep weer een moderne en aantrekkelijke uitstraling gekregen.

Sportcomplex de Steense

In de zaal Olde Steense is begonnen met de wanden te bekleden met akoestisch materiaal en het plafond zal met akoestisch doek worden afgewerkt.

Gymnastieklokaal Zuid

De sportvloer en de belijning van dit gymlokaal zijn vernieuwd.

Beschikbare middelen voor het onderhoud

x € 1.000

Onderhoud kapitaalgoederen	Rekening 2017	Rekening 2018	Actuele begroting	Primitieve begroting	Verskil begroot-werkelijk
tractiemiddelen	118	144	153	153	9
gebouwen	364	400	344	351	-56
wegen	1.695	1.663	1.375	1.375	-288
bruggen en duikers	133	121	115	115	-6
openbare verlichting	46	37	53	53	15
openbaar groen	294	144	176	127	31
riolering	191	196	164	164	-32
terreinen	38	33	43	43	10
overig	52	45	55	40	10
Eindtotaal	2.930	2.783	2.477	2.420	-306

PARAGRAAF FINANCIERING

Paragraaf Financiering

Portefeuillehouder	Jongebloed
Organisatie	Dienstverlening, Bedrijfsvoering en Organisatie

Inleiding

Onder treasury wordt verstaan het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.

Wettelijke kaders voor gemeentelijk treasurybeleid vinden we terug in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido), de Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet hof), de Algemene wet bestuursrecht (Awb) en in de Gemeentewet met de daaruit afgeleide eigen financiële verordening.

Vanwege de publieke taak van de gemeente gaan we bedachtzaam om met publieke middelen en zijn we transparant over de besteding hiervan. Risicobeheersing is daarbij van groot belang. Mogelijke renterisico's beheersen we via de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Verder stellen we strikte eisen aan het uitzetten van liquide middelen: leningen en garanties mogen in principe alleen worden verstrekt voor de uitoefening van de publieke taak. Voor het overige houden we eventuele overtollige middelen aan in 's rijks schatkist (als gevolg van het verplicht schatkistbankieren) zodat deze beschikbaar blijven voor de uitoefening van de publieke taak.

De uitgangspunten

Sinds de invoering van schatkistbankieren is het uitlenen van geld door gemeenten niet meer mogelijk. Door een goede (korte en lange termijn) liquiditeitsprognose kunnen gemeenten in het aantrekken van geld sturen op het (tijdig) beschikbaar hebben van lang of kort geld. Met de huidige rentestand zijn de rente risico's die gemeenten daarbij lopen overzichtelijk.

Risicobeheer

Binnen de Wet fido zijn twee normen vermeld (kasgeldlimiet en renterisiconorm) waaraan moet worden voldaan. Het doel van deze normen is een stabiele rentelast over de jaren te bewerkstelligen. Het wettelijk bepaalde percentage van de renterisiconorm is 20% van het begrotingstotaal; het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage voor de kasgeldlimiet is 8,5% van het begrotingsvolume.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is vastgesteld als het maximum percentage van het begrotingstotaal dat met kortlopende middelen mag worden gefinancierd. Het doel van de limiet is de vlottende schuld (kortlopende leningen) te beperken. De ontwikkeling van de kasgeldlimiet over 2018 is hieronder weergegeven. De norm is ruim gehaald.

x € 1.000

Kasgeldlimiet	(1) Vlottende schuld	(2) Vlottende middelen	(3) Netto vlottend (+) of Overschot middelen (-)
1e kwartaal 2018		320	-320
2e kwartaal 2018		382	-382
3e kwartaal 2018		384	-384
4e kwartaal 2018		303	-303
(4) gemiddelde		347	-347
(5) Begrotingstotaal			72.102
(6) Percentage regeling			8,5%
(7) = (5 x 6)	Kasgeldlimiet		6.129
(8a) = (7 > 4)	ruimte onder de kasgeldlimiet		6.476
(8b) = (4 > 7)	overschrijding van de kasgeldlimiet		

Renterisicobeheer

De renterisiconorm is opgesteld met als doel de rentegevoeligheid van de leningenportefeuille met een looptijd van een jaar of langer te beperken. In de Wet fido is het renterisico gemaximeerd op 20% van het begrotingsvolume. In onderstaande tabel wordt de renterisiconorm over 2018 weergegeven. Op basis van het werkelijke volume is onze gemeente in 2018 ruimschoots binnen de renterisiconorm gebleven.

x € 1.000

Renterisiconorm en renterisico		Werkelijk	Begroot
Renterisico op vaste schuld			
1a.	Renteherziening op vaste schuld o/g		
1b.	Renteherziening op vaste schuld u/g		
2.	Netto renteherziening op vaste schuld (1a - 1b)	0	0
3.	Aflossingen	3.345	3.345
4.	Renterisico (2 + 3)	3.345	3
Renterisiconorm			
5.	Volume totale lasten in begroting en rekening (excl. bestemming reserves)	77.527	72.102
6.	Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	20%	20%
7.	Renterisiconorm (5 x 6)	15.505	14.420
Toets renterisiconorm			
8.	Ruimte (+) / Overschrijding (-) (7 - 4)	12.160	11.075

Kredietrisico op verstrekte gelden en gegarandeerde leningen

De rentedragende leningen bestaan voornamelijk uit aan (voormalig) ambtenaren door verstrekte hypothecaire geldleningen. De portefeuille krimpt omdat gemeenten geen hypothecaire geldleningen meer mogen verstrekken aan hun personeel. In 2018 is voor een bedrag van bijna € 8 ton hypotheke afgelost. Hierdoor stijgen onze geldmiddelen. Het risico op de portefeuille is relatief klein, vanwege de hypothecaire zekerheden die tegenover de geleende gelden staan. Er is wel sprake van een (beperkt) renterisico omdat geldnemers hun rentevooraarden (kosteloos) kunnen aanpassen gedurende de looptijd. Echter, de meeste geldnemers hebben inmiddels hun rechten om de rentevooraarden aan te passen verbruikt. Daarnaast hebben we verschillende (indirecte) garanties afgegeven. Op deze garantstellingen wordt in de regel regulier afgelost door de geldnemers. Met betrekking tot de gegarandeerde leningen betreft het veelal geldnemers in de zorg, sociale woningbouw of (sport)verenigingen. Omdat voor de leningen aan de woningcorporaties het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) garant staat, kan het kredietrisico voor de gemeente als minimaal worden beschouwd.

x € 1.000

Kredietrisicobeheer op verstrekte gelden	Restant schuld ultimo 2018
Rentedragende leningen overig	2.211
Renteloze leningen (verenigingen)	2
Gegarandeerde geldleningen (100%)	4.453
Indirect gegarandeerde geldleningen (WSW-achtervang 50% van € 58.928)	29.464
Totaal	36.130

Gemeentefinanciering

De gemeente hanteert een integrale financieringssysteem. Dat wil zeggen dat we steeds kijken naar de totale financieringsbehoefte van de gemeente op enig moment. Bij de huidige verwachtingen over de renteontwikkeling (een iets oplopende rente voor de langere looptijden) wordt goed gekeken naar de liquiditeitsbehoefte en wordt deze afgezet tegen de opgave om de schuldpositie te verbeteren in absolute zin. Uitgangspunt daarbij is een beheersbare schuld waarop op reguliere basis aflossingen plaatsvinden. We laten daarbij de kortlopende schuld niet onnodig hoog oplopen waardoor lang geld moet worden aangetrokken op een voor onze gemeente ongunstig moment: een evenwichtige spreiding van de aflossingen en rentebetalingen is belangrijk bij een beheersbare liquiditeitsbegroting.

Schuld als aandeel van de exploitatie

Ter bevordering van de onderlinge vergelijkbaarheid zijn overheden verplicht om volgens vooraf gestelde richtlijnen onder andere de netto-schuldquote als kengetal te publiceren vanaf de meerjarenbegroting 2016 en de jaarrekening 2015 in de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.

x € 1.000

Vaste schuld	Werkelijk	Begroot
Stand 1-1-2018	61.922	61.922
Reguliere aflossing en herfinanciering		
Te herfinancieren op begrotingsbasis	0	0
Reguliere aflossing	3.345	3.345
Stand 31-12-2018	58.577	58.577

Leningenportefeuille

De onderstaande tabel geeft inzicht in de samenstelling, de grootte en de rentegevoeligheid van de opgenomen geldleningen.

x € 1.000

Leningenportefeuille	1-1-2018	Aflossing	31-12-2018	Rentepercentage
Bedrag				
Opgenomen geldlening	51.922	2.845	49.077	3,440%
Opgenomen geldlening	4.000		4.000	1,940%
Opgenomen geldlening	6.000	500	5.500	4,165%
Totaal	61.922	-	58.577	

Financieringsbehoefte

De financieringsbehoefte (financieringstekort of -overschot) geeft een indicatie of het aangaan van vaste geldleningen al dan niet noodzakelijk is. Er is sprake van een financieringsoverschot eind 2018.

x € 1.000

Financieringsbehoefte	31-12-2018	stand per 31-12-2018 inclusief rekening resultaat	31-12-2017
Reserves	22.371	22.424	22.247
Voorzieningen	13.654	13.654	9.215
Vaste geldleningen	58.577	58.577	61.922
Totaal	94.602	94.655	93.384
Vaste activa	76.345	76.345	76.068
Voorraden	11.686	11.686	14.724
Totaal	88.031	88.031	90.792
Financieringstekort (-) cq. overschot (+)	6.571	6.624	2.592

Rentekosten en renteopbrengsten verbonden aan de financieringsfunctie

In het volgende renteschema is uiteengezet hoe voor 2018 de rente is toegerekend. Het saldo tussen de rente die is doorberekend aan de taakvelden en de werkelijk te betalen rente is verantwoord op het taakveld treasury. Het taakveld treasury is opgenomen in het overzicht van algemene dekkingsmiddelen.

x € 1.000

Renteschema	Werkelijk 2018	Begroot 2018
a. De externe rentelasten over de korte en lange termijn	2.054	2.076
b. De externe rentebaten	69	107
Totaal door te berekenen rente	1.985	1.969
c. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	493	375
Saldo door te berekenen rente	1.492	1.594
d. Rente over eigen financieringsmiddelen		
e. De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	1.371	1.515
f. Renteresultaat op het taakveld treasury	121	79

EMU saldo

Het EMU-saldo is in 1992 door de Europese Economische en Monetaire Unie (EMU) ingevoerd om vergelijkingen tussen de verschillende eurolanden te kunnen maken. In het verleden hanteerde elke staat zijn eigen berekening voor het financieringssaldo. Vergelijken was hierdoor moeilijk. Volgens de regels van de EMU zoals vastgelegd in het Verdrag van Maastricht, mag het vorderingstekort niet hoger zijn dan 3% van het bruto binnenlands product. Hiermee wil men de economische sterkte van de eurolanden behouden.

Tussen het kabinet en de lokale overheden zijn afspraken gemaakt over het beheersen van het EMU-saldo. Afsproken is dat een tekort voor de totale sector overheid hoger dan 3% van het bruto binnenlands product niet is toegestaan. Het EMU-saldo over 2018 voor onze gemeente bedraagt € 6.773.000 positief. Er is dus sprake geweest van een positieve vrije kasstroom, geschoond van aflossingen van leningen.

Overige ontwikkelingen

Schatkistbankieren

Decentrale overheden maken verplicht gebruik van schatkistbankieren boven het voor dat jaar geldende drempelbedrag aan overtollige middelen. De hoogte van deze drempel bedraagt 0,75% van het jaarlijkse begrotingstotaal en bedraagt voor onze gemeente voor 2018 ongeveer € 540.000. In 2018 zijn wij boven deze drempel uitgekomen, zodat (verplicht) gebruik is gemaakt van schatkistbankieren door geld af te storten op de rijksrekening. Zie ook het onderdeel schatkistbankieren bij het onderdeel jaarrekening.

PARAGRAAF BEDRIJFSVOERING

Paragraaf Bedrijfsvoering

Portefeuillehouder(s)	Van de Nadort, Jongebloed en Hoen
Organisatie	Dienstverlening, Bedrijfsvoering en Organisatie

De onderdelen inkoop & aanbesteding en informatisering & automatisering worden toegelicht in de paragraaf OWO-samenwerking.

Organisatieontwikkeling

Als antwoord op de ontwikkelingen en veranderingen in de maatschappij startten we het doorontwikkeltraject PIM op expeditie. We ontwikkelden binnen deze expeditie de visie op onze organisatie die we willen zijn: 'een flexibele, op de samenleving gerichte organisatie, die zich kenmerkt door **Professionele dienstbaarheid, Integraliteit en Maatwerk**'. Vanuit de expeditie schakelen we samen in de veranderende rol van de gemeente en onze inwoners. In 2018 experimenteerden we onder de vlag van "PIM op expeditie" met verschillende rollen. Te denken valt aan de pilot Omgevingsvisie Nijeholtpade en Griffioenpark 3. Ook werkten we samen met medewerkers aan verbeteringen in onze organisatie. Zo werken we aan acties gericht op vitaliteit en mobiel werken.

Inclusieve organisatie

We zijn een inclusieve arbeidsorganisatie. In 2017 kwamen de SW medewerkers in het groen naar ons over. In 2018 werkten we binnen de gemeentewerf naar tevredenheid verder aan inclusie. Ook in 2018 experimenteerden we met de Pilot Haven in Bedrijf met het insourcen van werkzaamheden als havenmeester. Dit deden we met medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Sociaal Domein

De transformatieopdracht binnen de gebiedsteams krijgt met het project "Next level" een vervolg. Net als "PIM op expeditie" werken we in "Next level" aan nieuwe werkwijzen, vernieuwing, denken we minder vanuit regels en experimenteren we met verschillende rollen.

Uitvoering Human Resources Management (HRM)

Pim op expeditie

De ontwikkelagenda van "PIM op expeditie" richtte zich vooral op het samen met medewerkers werken aan verandering. Verschillende integrale werkgroepen werkten aan thema's, zoals het actualiseren van ons introductiebeleid voor nieuwe medewerkers, mobiel werken, vitaliteit en anders vergaderen.

Arbeidsmarktcommunicatie

We pasten ons wervingsbeleid en arbeidsmarktcommunicatie aan op basis van onderzoek naar het verbeteren van onze arbeidsmarktcommunicatie.

Vitaliteit

Naast de acties uit de werkgroep vitale gemeente, organiseerden we de Periodiek Medisch Onderzoeken (PMO) voor alle medewerkers. Op hoofdlijnen scoorden we conform de benchmark. De rapportages leverde ons ook concrete adviezen op die we in het actieplan Vitale gemeente verwerken. Te denken valt aan het stimuleren van beweging en gezonde voeding.

Ziekteverzuim

Medewerkers meldden zich minder vaak ziek het afgelopen jaar. De meldingsfrequentie is onder het streefcijfer (1,4) gekomen. Het verzuim is ondanks interventies toegenomen en boven de verzuimnorm (4,1%) uit gekomen. Dit komt met name door niet beïnvloedbaar langdurig verzuim.

Kenmerken		werkelijk 2017	werkelijk 2017 WSW	begroting 2018	werkelijk 2018 incl. WSW
	Begrotingscijfers / rekeningcijfers				
	Fte (inclusief griffie en excl. boventalligen)	226,99	31,01	272,87	266,76
	Personen	253	33	289	299
	loonsom (x €1.000)	14.090	220	15.943	15.246
	Percentage man	48,22%	100%		53,51%
	Percentage vrouw	51,78%			46,49%
	Gemiddelde leeftijd in jaren	47,64			47,20
	Dienstverband > 10 jaar	56,52%	100%		43,23%
	Instroom	13,83%	100%		12,04%
	Doorstroom	0%	0%		1,67%
	Uitstroom	8,30%	0%		6,69%
	Ziekteverzuimpercentage	3,53%	12,89%	4,10%	6,55%
	Meldingsfrequentie verzuim	1,09	0,76	1,40	0,99

Informatieveiligheid en privacy

Informatie is één van de belangrijkste bedrijfsmiddelen van de gemeente. We maken steeds meer en vaker gebruik van informatiesystemen en (digitale) gegevensuitwisseling met overheidsorganisaties, (keten)partners, burgers, bedrijven en instellingen. Het verlies van gegevens, uitval van ICT, of het door onbevoegden kennismaken of manipuleren van informatie kan ernstige gevolgen hebben voor de continuïteit van de bedrijfsvoering maar kan ook leiden tot imagoschade. Een betrouwbare informatie-voorziening is noodzakelijk voor het goed functioneren van de gemeente en is de basis voor het beschermen van de rechten van burgers en bedrijven.

De komende jaren zet onze gemeente dan ook in op het verhogen van de informatieveiligheid en privacy. In 2018 waren er vier speerpunten.

1. Het invoeren van de nieuwe privacyregels (Algemene Verordening Gegevensbescherming - AVG). Het beeld per eind 2018 is dat we grotendeels klaar zijn met de algemene aspecten (onder andere privacybeleid, procedures rechten van betrokkene, register verwerkingsactiviteiten, overeenkomsten externe partijen) maar dat er binnen de afdelingen, op afdelings- en procesniveau, wel nog het nodige moet gebeuren. Het gaat dan om zorgen voor voldoende kennis over privacy en het borgen van de privacywetgeving in beleid, procedures, processen en werkinstructies.
2. Het verder invoeren van de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten (BIG). De BIG is het normenkader voor gemeenten op het gebied van informatiebeveiliging bestaande uit 133 maatregelen die resulteren in 303 beveiligingsmaatregelen.

3. Het uitvoeren van de zelfevaluatie ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) waarmee de gemeente jaarlijks verantwoording aflegt over informatieveiligheid. Met ENSIA legt de gemeente verantwoording af over de BIG, de Basisregistratie Personen (BRP), de Paspoortuitvoeringsregeling Nederland (PUN), de Digitale persoonsidentificatie (DigiD), de Basisregistratie adressen en gebouwen (BAG), de Basisregistratie grootschalige topografie (BGT), de Basisregistratie ondergrond (BRO) en de Structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen (Suwinet). Ook is dit jaar een korte vragenlijst beantwoord voor Waar Staat Je Gemeente.
4. Het vergroten van het informatiebeveiligingsbewustzijn van bestuur en medewerkers. In 2018 hebben de medewerkers een e-learning iBewustzijn gevolgd, er is een informatiebijeenkomst over informatieveiligheid en privacy voor de nieuwe raad georganiseerd en er is een vervolgworkshop over informatieveiligheid en privacy georganiseerd voor het college van B&W. Tot slot hebben we een onderzoek laten uitvoeren naar de fysieke beveiliging en het gedrag van medewerkers wanneer een onbevoegd persoon toegang krijgt tot het gemeentehuis (mystery guest).

Rechtmatigheid

Er zijn minder financiële onrechtmatigheden geconstateerd en er zijn meer (zichtbare) controlemaatregelen in de diverse processen ingebouwd in vergelijking met voorgaande jaren. Uiteraard blijven er aandachts- en verbeterpunten, zeker als de uitvoering van processen verandert door wijzigingen in wet- en regelgeving, verandering in personeel, wijzigingen in of implementeren van nieuwe systemen, samenwerking in OWO-verband of met ketenpartners.

In het beleidsplan Interne beheersing gemeente Weststellingwerf (2017-2019) is het speerpunt het invoeren van de risicogerichte interne controle. Het gaat daarbij zowel om de aanwezigheid en werking van de interne beheersmaatregelen als het financieel belang van de processen.

Het jaarplan Interne controle 2018 is uitgevoerd. Er zijn tien processen gecontroleerd. De voortgang van de aanbevelingen van de accountant en de verbijzonderde interne controle is bewaakt via voortgangsrapportages. Na afloop van het controlejaar is een jaarverslag uitgebracht met de belangrijkste resultaten van de controleonderzoeken en overige werkzaamheden.

Bij de begroting 2018 hebben wij aangegeven dat wij met de bestuursverklaring (control-statement) wachten op de landelijke ontwikkelingen. De bestuursverklaring is een verklaring waarmee het college in de jaarstukken verantwoording aflegt aan de raad over de rechtmatigheid, de mate waarin de bedrijfsvoering van onze gemeente financieel en organisatorisch in control is. Inmiddels is bekend geworden dat de jaarstukken 2021 een rechtmatigheidsverklaring van het college moeten bevatten. Zodra meer duidelijkheid is over de eisen waaraan de bestuursverklaring moet voldoen, zullen wij onderzoeken wat de impact is voor de organisatie. Zo nodig komen we met een aanpassing in de uitvoering van de interne controle.

Op 3 december 2018 heeft de Raad het Controleprotocol en het procesnormenkader 2018 vastgesteld.

Voor wat betreft de financiële rechtmatigheid is de conclusie dat de bevindingen die bij de interne controle van de processen zijn geconstateerd ruimschoots onder de goedkeuringstoleranties blijven zoals vastgesteld in het Controleprotocol 2018. Door het toepassen van beheersingsmaatregelen in de processen (functiescheiding tussen uitvoering en autorisatie, toezicht en coördinatie, mandatering, diverse rollen in bedrijfskritische applicaties) en het uitvoeren van interne controles, zijn ook in 2018 de randvoorwaarden voor het uitsluiten van risico's inzake misbruik en oneigenlijk gebruik ingevuld.

PARAGRAAF OWO-SAMENWERKING

Paragraaf OWO-samenwerking

Portefeuillehouder(s)	Van de Nadort
Organisatie	OWO Bedrijfsvoering

Bestuursovereenkomst

De bestuursovereenkomst OWO-samenwerking van 2014 heeft per 1 juli 2017 zijn voltooiing bereikt. Daarmee kreeg de politiek/bestuurlijke aandacht voor deze samenwerking in 2017 een andere dimensie. Na de bouwfase verkeren de OWO-afdelingen nu in de fase van doorontwikkeling. De huidige OWO-samenwerking voldoet goed en wordt gecontinueerd. Hierbij wordt ingezet op verdere verbetering van de samenwerking. Aan de nieuwe raden wordt overgelaten om een volgende processtap te zetten wat de OWO-samenwerking betreft. De OWO-afdelingsplannen zijn de basis voor de onderlinge financiële vereffening/verrekening tussen de drie gemeenten. Een uniek construct in Nederland. De gezamenlijke beleidsontwikkeling, zoals opgetekend in de bestuursovereenkomst, heeft politiek/bestuurlijk vorm gekregen in de overleggen van de regiegroep en de OWO-portefeuillehouders.

OWO afdelingen

In 2017 is de Backoffice Sociaal domein in de gemeente Ooststellingwerf als laatste van de OWO-teams gerealiseerd. Daarmee is het bouwproces van de gezamenlijke OWO-afdelingen gereed. De OWO-afdelingen zijn de afdelingen Beheer en Registratie (B&R, gehuisvest in Oosterwolde), Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH, gehuisvest in Gorredijk) en Bedrijfsvoering (BV, gehuisvest in Wolvega). In 2018 zijn bij de OWO-afdelingen de processen verder geharmoniseerd om het effect van de samenvoeging groter te maken. Dit proces gaat de komende jaren verder en nog meer zorgen voor toevoeging van waarde en opbrengsten van de 4K's: meer Kwaliteit, vermindering Kwetsbaarheid, Kennis en minder (meer) Kosten. De OWO-afdelingen vormen intussen met ongeveer 140 fte een substantieel deel van de drie gemeentelijke organisaties en leveren slagkracht, beperken de kwetsbaarheid, borgen de kwaliteit van de dienstverlening en breiden deze uit, verlagen of beperken de kosten en dragen daarmee bij aan gemeentelijke bestuurskracht.

Afdeling Vergunningen, Handhaving en Toezicht (VTH)

Naast de reguliere wettelijke taken rond vergunningverlening, toezicht en handhaving heeft VTH specifieke vraagstukken opgepakt. Als gevolg van het aantrekken van de bouwsector is de werkdruk toegenomen en de marktsituatie maakt het lastig goed personeel te vinden. De marktsituatie zorgde daarnaast voor fors hogere inhuurtarieven. VTH adviseerde de OWO gemeenten beleidsmatig omtrent de FUMO. VTH heeft, samen met de OWO-gemeenten voorbereidingen getroffen voor de implementatie van de Omgevingswet. Gewerkt is aan analyse en harmonisatie APV voorstellen.

Afdeling Beheer en Registratie (B&R)

Onderdeel Belasting Vastgoed Informatie (BVI) is sinds 2017 begonnen met de Digitale agenda (2020) voor de belastingen en de basisregistraties. Dit betekent voor belastingen het aanbieden van de aanslagen via MijnOverheid.nl en via het digitaal belastingloket op de website. Voor de basisregistraties hebben we in 2018 de volgende ontwikkelingen doorgevoerd:

- Alle WOZ-waarden van woningen in heel Nederland zijn openbaar (wettelijke verplichting per 1 oktober 2016) en zijn in te zien via de website ('WOZ- waardeloket') van de gemeente. De aanslagoplegging is voorbereid en kwantitatief en kwalitatief op orde.
- Om inwoners meer te betrekken en transparant te zijn bij de totstandkoming van de WOZ-waarden hebben we een digitaal loket voor de 'voormeldingen' WOZ (bekend onder 'Tilburgsmodel') ingericht. Over vijf jaar heeft iedere burger binnen de gemeente een check kunnen doen op de onderdelen van zijn woning.
- BGT (Basiskaart Grootschalige Basiskaart) op weg naar 2020 is een kwaliteitsverbetering van de aanwezige data in voorbereiding op en in samenhang met de Omgevingswet.
- BVI heeft als taak te zorgen voor kwalitatief goed en actueel BGT bestand en adviseert over het gebruik.
- Gewerkt is aan het voldoen aan de wetgeving door het omzetten van inhoud naar gebruiksoppervlakte WOZ in 2018.
- De aansluiting op de berichtenbox van MijnOverheid is succesvol afgerond
- Diverse migratie en integratie van upgrades en nieuwe modules zijn in het bedrijfssysteem succesvol verlopen.

Onderdeel Backoffice Sociaal Domein heeft de administratieve taken Participatiewet, Applicatiebeheer, het beheer van de financiële administratie en het gegevensbeheer aan derden conform gemaakte afspraken uitgevoerd.

Afdeling Bedrijfsvoering

Inkoop en aanbesteding

In 2018 is op een juiste wijze toepassing gegeven aan het inkoop en aanbestedingsbeleid. Er is op actieve wijze invulling gegeven aan de zogenoemde maatschappelijke waarden. Voor het onderdeel (speerpunt) lokale en regionale inkoop heeft de Raad een zogenoemde "tussenstap" in haar inkoopbeleid opgenomen waardoor nu ook de OWO ondernemers actief worden benaderd voor het uitbrengen van een offerte. Er is een (digitale) tool geïmplementeerd met betrekking tot de uitvoering social return on investment.

Voor wat betreft het verbeteren van de leveranciersrelaties is een leveranciersselectieidraad opgesteld en nadere toepassing gegeven aan past performance en contractmanagement.

Inkoop en aanbesteding participeert in de werkgroep met betrekking tot de implementatie van e-facturering; vanaf medio november 2018 is het mogelijk om gebruik te maken van e-facturering.

Duurzaamheid is binnen inkoop en aanbesteding een belangrijk onderwerp, een eerste stap met betrekking tot het op te stellen actieplan maatschappelijk verantwoord inkopen (MVI) is gezet en wordt verder uitgerold in 2019.

Informatisering en automatisering (I&A)

In het eerste kwartaal 2017 is het meerjarig informatiebeleidsplan 2017-2021 aangeboden voor bestuurlijke vaststelling. Met het meerjarig informatiebeleidsplan wordt een goed beleidskader geboden waarop de inrichting en de werking van I&A in de bedrijfsvoering van de OWO-gemeenten wordt ingericht en geborgd.

Het I&A-team is sinds de samenvoeging bezig met het integreren en consolideren van de drie ICT-omgevingen. Een enorme klus waar de afgelopen jaren al veel projecten van zijn afgerond. In 2018 heeft uitfasering en de overstap naar eGem plaatsgevonden. De netweaver van Opsterland is uitgeschakeld, Oost- en Weststellingwerf volgen zodra de uitrol van iZaaksuite gereed is. Er is in 2018 vorm gegeven aan het consolideren van de file-servers (mapping structuur directories)

Op het gebied van informatisering zijn de volgende projecten gerealiseerd en/of opgestart:

- e-facturering
- implementatie cryptshare
- voorbereidingen vastgoed systeem
- voorbereidingen koppeling Csam-idocumenten
- overige voorbereidingen op onder andere introducties van koppelingen, applicaties (conform jaarplan).

Documentaire Informatie Voorziening

Belangrijkste speerpunt in 2018, was het voorbereiden, inrichten, migreren en operationeel krijgen van het nieuwe DMS (i-Documenten). Ook heeft doorontwikkeling van iZaaksuite plaatsgevonden met onder andere procesondersteuning van de vak applicaties en het maken van koppelingen. iZaaksuite wordt gebruikt voor zaakgericht werken. Dit is een werkwijze om zaken af te handelen op een klantgerichte, resultaatgerichte en transparante manier. In 2018 zijn verschillende afdelingen in de drie gemeentehuizen bij de overstap begeleid en in het nieuwe werken geïntroduceerd. De planning voor uitrol loopt nog door in 2019, de eerder beschikbaar gestelde incidentele middelen voor deze projectvoering zullen ook in 2019 benodigd zijn.

Het archiefbeheer (zowel analoog als digitaal) heeft veel aandacht gevraagd om aan de kwaliteitseisen archiefinspectie provinciale toezichthouder te voldoen.

Personeel- en salarisadministratie

In 2018 zijn de reguliere werkzaamheden op tijd en volgens afspraak uitgevoerd.

Financiële administratie

In 2018 is de invoering in techniek evenals op proces van e-facturering gedaan. Medio november 2018 heeft de eerste e-factuur afwikkeling plaatsgevonden.

Het doel van elektronisch factureren ofwel e-factureren is de huidige verwerking van facturen te automatiseren en het verwerkingsproces te optimaliseren conform afgesproken standaarden. Op deze manier werken ondernemers en gemeenten efficiënter en besparen ze kosten.

Ook bleek in 2018 wederom dat onze betaaltermijn op orde was. 95% van alle rekeningen betalen we op tijd, binnen de afgesproken 30 dagen. Ook in vergelijking met andere gemeenten in Nederland (380 gemeenten in 2017) doen de gemeenten Opsterland, Weststellingwerf en Ooststellingwerf het prima. Wij staan met 3 gemeenten in de top 5 van Friesland en in de top 35 van op tijd betalende Nederlandse gemeenten.

Verzekeringen

Het cluster verzekeren bracht alle verzekeringen bij de OWO gemeenten in kaart en paste stapsgewijs aan waar nodig of deed een nieuwe aanbesteding. In 2018 zijn opnieuw aanbestedingen begeleid van verzekeringen. Conform afspraken zijn schadeclaims behandeld. Ter verbetering van de kwaliteit, continuïteit en informatievoorziening is een proces ondersteunende applicatie geïntroduceerd.

PARAGRAAF VERBONDEN PARTIJEN

Paragraaf Verbonden Partijen

Portefeuillehouder(s)	College
Organisatie	Dienstverlening, Bedrijfsvoering en Organisatie

Inleiding

Wij hebben een aantal taken ondergebracht in samenwerkingsverbanden waarin meerdere gemeenten en/of andere instellingen participeren. Het gaat hier om deelnemingen in vennootschappen, gemeenschappelijke regelingen en stichtingen. De samenwerkingsvormen worden aangeduid met het begrip 'verbonden partijen'. Hieronder wordt verstaan een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan dat de gemeente zeggenschap heeft, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij uit hoofde van stemrecht. Het financiële belang is het bedrag dat ter beschikking is gesteld en dat niet verhaalbaar is of waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij failliet gaat of haar verplichtingen niet nakomt.

Visie op verbonden partijen

Onze visie op verbonden partijen is gebaseerd op het uitgangspunt dat onze gemeente alleen participeert in verbonden partijen als daarmee de publieke taak is gediend. Er zijn diverse redenen om deel te nemen aan een verbonden partij. In de gemeenschappelijke regeling of in de statuten (van een stichting of vennootschap) staat telkens de doelstelling van de betreffende rechtspersoon geformuleerd. Hoewel dat niet bij elke samenwerkingsvorm expliciet wordt vermeld, gaat het veelal om:

- Efficiency voordeel door grotere schaal;
- Risicospreiding;
- Grotere machtspositie ten opzichte van andere partijen in de markt;
- Onvoldoende capaciteit (kwalitatief en kwantitatief) in eigen huis;
- Beter kunnen voldoen aan wet- en regelgeving.
- Wettelijke verplichting

Zeggenschap in de praktijk

De invloed van de gemeenten verloopt via besturen van stichtingen, gemeenschappelijke regelingen, aandeelhouders en de raden van commissarissen en toezicht. In het bestuur van die stichtingen en ondernemingen zijn wij vertegenwoordigd. Via dat bestuur wordt onze invloed aangewend als het gaat om sturing op onder andere financiën, risico's en toekomstvisie. Het zijn vormen van verlengd lokaal bestuur en dat brengt met zich mee dat de directe invloed per definitie beperkt is. Als zich een meerderheid vormt voor of tegen een voorstel dan is de stem van de enkeling niet doorslaggevend en zal de minderheid zich ook moeten schikken. De democratische controle op de in dit overzicht genoemde 'partijen' waarmee de gemeente zich verbonden heeft, ligt bij de gemeenteraad. In de besturen zitten in de meeste gevallen leden van ons college en die verantwoorden zich tegenover de raad op de gebruikelijke wijze.

Financieel belang

Het financiële belang dat is gemoeid met de deelneming in verbonden partijen staat per instelling in de tabel onderaan deze paragraaf.

Beleidsontwikkelingen enkele samenwerkingsverbanden

Veiligheidsregio Fryslân

De informatie over de VRF komt uit de tweede bestuursrapportage en gaat over januari tot augustus 2018. De volledige verantwoording richting de gemeenteraad van de VRF volgt zodra de jaarrekening van de VRF 2018 klaar is.

De tweede bestuursrapportage van de VRF gaat ervan uit dat het totale resultaat voor 2018 uitkomt op afgerond € 470.000 positief.

Voor het programma Gezondheid is het resultaat € 230.000. Deze uitkomst is per saldo een gevolg van lagere kosten (vacatures en lagere inschaling) en hogere inkomsten (subsidie artsen in opleiding, reizigersvaccinatie en arrestantenzorg).

De prognose voor het resultaat van programma Brandweer is € 50.000 (positief). Dit resultaat wordt veroorzaakt door een lagere heffing vennootschapsbelasting dan begroot. Daar staan echter extra frictiekosten personeel en extra opleidingskosten tegenover.

Voor het programma Crisisbeheersing wordt een positief resultaat van € 190.000 verwacht. Door het tijdelijk niet invullen van vacatures bij personele wisselingen is een incidenteel voordeel ontstaan in de personele kosten. Daarnaast vielen de kosten van een aantal vakbekwaamheidstrainingen mee.

De verwachting van het eindresultaat 2018 voor het programma Organisatie VRF is € 0.

Welstandszorg Hûs en Hiem

Vanaf 2013 is Hûs en Hiem omgebouwd naar een kleinere, flexibele organisatie. Uit de tot nu toe ontvangen kwartaalrapportages wordt duidelijk dat de aantrekkende economie heeft geleid tot meer adviesaanvragen. Naar verwachting sluit de jaarrekening van Hûs en Hiem daardoor met een positief resultaat.

In 2018 is onder aansturing van de Vereniging Friese Gemeenten een onderzoek uitgevoerd naar de toekomst van de welstandstoets. Op 19 december 2018 heeft de werkgroep het rapport "Borging en versterking ruimtelijke kwaliteit bebouwde omgeving" opgeleverd. Begin 2019 zal een aanvullend onderzoek worden uitgevoerd waarbij wordt ingezoomd op de vraag hoe een toekomstige organisatie moet worden vormgegeven. Beide rapporten kunnen dan de basis zijn voor de discussie over de toekomst van Hûs en Hiem.

FUMO

Per 1 januari 2014 is onze gemeente toegetreden tot de gemeenschappelijk regeling FUMO. De basistaken op het gebied van vergunningverlening en toezicht zijn ondergebracht in de gemeenschappelijke regeling. De OWO-gemeenten hebben er bewust voor gekozen de zogenaamde plustaken in eigen beheer te blijven uitvoeren. Met de inwerkingtreding van het Besluit VTH in 2017 is het aantal basistaken uitgebreid. Deze extra basistaken, die verplicht moeten worden overgedragen naar de FUMO, worden per 1 januari 2020 overgedragen. Deze datum is tot stand gekomen na regionaal overleg in Friesland. Los van deze extra basistaken loopt momenteel ook het project FUMO 2.0 waarbij de inzet is om de basis op orde te krijgen bij de FUMO.

Omrin

Wij zijn samen met de Friese gemeenten (met uitzondering van Smallerland) aandeelhouder van Afvalsturing Friesland (met handelsnaam Omrin). Omrin is tot stand gekomen nadat de Friese gemeenten de wens tot meer integrale samenwerking op het gebied van afval binnen de provincie hadden aangegeven. Doelstelling van de samenwerking is een betere kostenbeheersing en meer invloed op het ketenbeheer. De aangesloten gemeenten hebben een leveringsplicht aan Omrin. De visie van Omrin luidt als volgt: "toonaangevend in inzameling en be- en verwerking, terugwinnen van grondstoffen en productie van duurzame energie". Omrin is continue bezig met doorontwikkeling en geeft onder meer inhoud aan de transitie Van afval naar grondstof (Vang). Vanuit de visie is Omrin ook aanjager van het principe circulaire economie. Voorbeeld hiervan is de in gebruik genomen installatie voor het sorteren van kunststof in vijf verschillende stromen die ieder voor zich goed geschikt zijn om te worden gebruikt als grondstof voor nieuwe producten.

De Marrekrite

Voor aanleg en onderhoud van recreatieve voorzieningen in Friesland is in 1957 de gemeenschappelijke regeling De Marrekrite ingesteld. De belangrijkste taak is het beheer en onderhoud van meer dan 3.800 gratis aanlegplaatsen en het fietsknooppuntennetwerk. In 2017 is het beheer en onderhoud van routenetwerken (borden) in de provincie Friesland aan de werkzaamheden van de Marrekrite toegevoegd. Ook het aanleggen, aanpassen en uitbreiden van het wandel- en fietsknooppuntensysteem is onderdeel van het werk van de Marrekrite. Het gebruikelijke onderhoud van de fiets- en wandelpaden blijft een taak van de provincie en de gemeenten.

Gemeenschappelijke Regeling (GR) Sociale werkvoorziening Fryslân en Caparis NV

Caparis NV is het uitvoeringsbedrijf van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) voor de GR SW Fryslân. De GR is opgericht voor de uitoefening van de bestuurlijke bevoegdheden met betrekking tot de wettelijke taken voortvloeiend uit de Wsw. Weststellingwerf is één van de acht deelnemende gemeenten in deze GR. Dezelfde acht gemeenten zijn aandeelhouder van Caparis NV. De Wsw is beëindigd per 1 januari 2015 en nieuwe instroom is niet meer mogelijk. Iedereen die op dat moment een dienstverband in het kader van de Wsw had, behoudt zijn rechten. Dit betekent dat, zonder ingrijpen, het bedrijf door natuurlijk verloop langzaam inkrimpt over een periode van 30 jaar. De deelnemende gemeenten vinden dit een onwenselijke situatie. Daarom wordt gewerkt aan een versnelde herstructurering. In 2018 is er een externe projectleider aangesteld die leiding geeft aan de herstructureringsopdracht. Binnen de gemeente Weststellingwerf is een position paper ontwikkeld, onze inhoudelijke start en uitgangspunt waar het gaat om inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Tot op heden zijn de definitieve plannen voor de herstructurering nog niet vastgesteld. Verwachting is dat dit in de eerste helft van 2019 zal gaan gebeuren. De medewerkers die werkzaam zijn in het openbaar groenonderhoud zijn in oktober 2017 in dienst gekomen van de gemeente Weststellingwerf.

Stichting Comprix

Stichting Comprix is verantwoordelijk voor het openbaar basisonderwijs in de gemeenten Weststellingwerf, Ooststellingwerf en Opsterland. In 2015-2016 is door het bestuur van de toenmalige stichting Comperio gewerkt aan de samenwerking en fusie met Stichting PRIMO Opsterland. Met ingang van 1 januari 2017 is er sprake van één stichting waardoor een goede balans is ontstaan tussen bovenschoolse organisatie en het scholenbestand/leerlingenaantal. Comprix houdt zich vooral bezig met het behoud van de kwaliteit van het basisonderwijs in de drie OWO-gemeenten.

Coöperatie Openbare Verlichting & Energie Fryslân U.A.

Onze gemeente is sinds begin 2018 deelnemer in de Coöperatie Openbare Verlichting & Energie Fryslân U.A. Voorheen was dit Stichting Openbare Verlichting Fryslân (SOVF). Deze coöperatie doet het onderhoud aan de openbare verlichting van de meeste Friese gemeenten en de provincie Fryslân. Daarnaast koopt de coöperatie energie in voor deze partijen.

Overzicht verbonden partijen

Wij nemen deel in de volgende gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en vennootschappen:

1. Overzicht Gemeenschappelijke regelingen waarin de gemeente deelneemt

Veiligheidsregio Fryslân		
Vestigingsplaats	Leeuwarden	
Doel deelname	Efficiencyvoordeel door schaalvergroting	
Deelnemers buiten Weststellingwerf	De Friese gemeenten	
Belang	Exploitatiebijdrage 2018 Veiligheid € 1.263.061 Gezondheid € 856.922	
Ontwikkelingen 2018	Beschermen en bevorderen gezondheid en veiligheid van inwoners in Friesland. Door verbeterde zorg, crisisbeheersing en digitale beveiliging.	
Vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
1-1-2017	€ 2.342.000	€ 53.791.000
31-12-2017	€ 3.042.000	€ 55.525.000
Resultaat 2017	€ 1.271.000	
Portefeuillehouder	Van de Nadort	

FUMO (Friese Uitvoeringsdienst Milieu en Omgeving)		
Vestigingsplaats	Grou	
Doel deelname	Regionale Uitvoerings Dienst (RUD), expertisebundeling door samenwerken	
Deelnemers buiten Weststellingwerf	De Friese gemeenten	
Belang	Exploitatiebijdrage 2018 € 217.672	
Ontwikkelingen 2018	De FUMO functioneert als de backoffice voor gemeenten en provincie. Het loket voor aanvragers blijft bij de bevoegde gezagen van deze taken. Doel van de FUMO is het realiseren van een goede leefomgeving en natuurlijk het leveren van goede producten.	
Vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
1-1-2017	€ 430.704	€ 1.652.068
31-12-2017	€ 5.729	€ 3.883.034
Resultaat 2017	€ -193.301	
Portefuillehouder	Jongebloed	

GR Hus en Hiem		
Vestigingsplaats	Leeuwarden	
Doel deelname	Kennis, inwinnen van deskundige en onafhankelijke adviezen	
Deelnemers buiten Weststellingwerf	De Friese gemeenten, behalve Tytsjerksteradiel	
Belang	In principe budgettair neutraal. Kosten worden in rekening gebracht bij aanvrager vergunning.	
Ontwikkelingen 2018	Door de aantrekkende economie zijn er meer adviesaanvragen binnen gekomen. Verder is Hus en Hiem bezig geweest om in beeld te brengen hoe men kan anticiperen op de nieuwe wetgeving.	
Vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
1-1-2017	€ 165.742	€ 107.080
31-12-2017	€ 321.942	€ 93.672
Resultaat 2017	€ 156.200	
Portefuillehouder	Zonderland	

Recreatieschap voor het Friese Waterland 'De Marrekrite'		
Vestigingsplaats	Leeuwarden	
Doel deelname	Efficiencyvoordeel, machtspositie en kennisconcentratie	
Deelnemers buiten Weststellingwerf	provincie Fryslân en diverse Friese gemeenten	
Belang	Exploitatiebijdrage 2018 € 27.814 inclusief bijdrage baggerfonds. Het eigen vermogen is onderverdeeld in diverse fondsen: onderhouds-, bagger- en ontwikkelingsfondsen. Deze fondsen zijn bestemmingsreserves en worden aangewend voor de uitvoer van taken, bijvoorbeeld groot vervangingsonderhoud.	
Ontwikkelingen 2018	Duurzame (vervangings)investeringsopgave in de recreatieve voorzieningen in Fryslân.	
Vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
1-1-2017	€ 4.410.207	€ 635.465
31-12-2017	€ 4.012.195	€ 1.520.946
Resultaat 2017	€ -398.012	
Portefuillehouder	Hoen	

OLAF / OMRIN		
Vestigingsplaats	Leeuwarden	
Doel deelname	Efficiencyvoordeel, machtspositie en kennisconcentratie	

Deelnemers buiten Weststellingwerf	provincie Fryslân en de Friese gemeenten	
Belang	Zie onder OMRIN	
Ontwikkelingen 2018	Zie onder OMRIN	
Vermogen	Zie onder OMRIN	
Resultaat 2017	Zie onder OMRIN	
Portefeuillehouder	Rikkers	
GR SW Fryslân		
Vestigingsplaats	Drachten	
Doel deelname	Uitvoering van de Wet sociale voorziening en de uit deze wet voortvloeiende wettelijke voorschriften	
Deelnemers buiten Weststellingwerf	Achtkarspelen, Heerenveen, Leeuwarden, Ooststellingwerf, Opsterland, Smallerland en Tytsjerksteradiel	
Belang	Exploitatiebijdrage 2018 € 4.476.291 (SW-loonkosten incl. opslag)	
Ontwikkelingen 2018	We staan voor een vereenvoudiging van de Governance structuur van Caparis NV en GR SW Fryslân. Er vindt een onderzoek plaats naar de mogelijkheden voor vereenvoudiging van de dubbele structuur. Een werkgroep heeft de opdracht gekregen een onderzoek te doen naar de mogelijkheden en consequenties die een vereenvoudiging met zich meebrengt.	
Vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
1-1-2017	€ 690.000	€ 8.266.000
31-12-2017	€ 625.000	€ 6.394.000
Resultaat 2017	€ 65.000	
Portefeuillehouder	Rikkers	

2. Lijst met stichtingen waarin de gemeente deelneemt

Stichting Kredietbank Nederland (KBNL)		
Vestigingsplaats	Leeuwarden	
Doel deelname	Op maatschappelijke en zakelijk verantwoorde wijze voorzien in de behoefte aan onder andere geldkrediet, schuldhelpverlening, budgetbeheer, bewindvoering, wettelijke schuldsanering van natuurlijke personen	
Belang	Deelname € 120.892	
Ontwikkelingen 2018	Voorkomen schuldproblematiek.	
Vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
1-1-2017	€ 2.450.000	€ 32.864.000
31-12-2017	€ 2.392.000	€ 35.692.000
Resultaat 2017	Niet bekend	
Portefeuillehouder	Rikkers	

Stichting FRIGEM	
Vestigingsplaats	Leeuwarden
Doel deelname	Krachtenbundeling aandeelhouders (voormalig) Essent
Opmerking	Gezamenlijke vertegenwoordiging oud-aandeelhouders NV FRIGEM in aandeelhoudersvergadering (voormalig) Essent. Lid college in bestuur
Belang	Geen
Ontwikkelingen 2018	Er worden geen gemeentelijke taken uitgevoerd.
Vermogen	Niet van toepassing
Resultaat 2017	Niet van toepassing
Portefuillehouder	Jongebloed

Stichting Comprix (openbaar primair onderwijs)		
Vestigingsplaats	Wolvega	
Doel deelname	Voldoen aan wettelijke taak inzake instandhouding van kwalitatief goed openbaar primair onderwijs in een genoegzaam aantal scholen.	
Belang	Indirect in relatie tot onder doel genoemde wettelijke taak, alsmede financieel toezicht door goedkeuring van begroting en rekening van de stichting.	
Ontwikkelingen 2018	Geen specifieke ontwikkelingen	
Vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
1-1-2017	€ 6.366.465	€ 5.941.409
31-12-2017	€ 6.413.448	€ 5.559.347
Resultaat 2017	€ 46.982	
Portefuillehouder	Hoen	

Coöperatie Openbare Verlichting & Energie Fryslân U.A.	
Vestigingsplaats	Sneek
Doel deelname	Samenwerkingsverband op het gebied van beheer en onderhoud van openbare verlichting en gezamenlijke inkoop van duurzame energie.
Belang	Exploitatiebijdrage 2018 € 26.124
Ontwikkelingen 2018	Professionalisering van dit samenwerkingsverband op het gebied van beheer openbare verlichting en inkoop energie verder ontwikkelen.
Vermogen	Niet van toepassing
Resultaat 2017	Niet van toepassing
Portefuillehouder	Rikkers

3. Lijst deelnemingen in vennootschappen

Caparis NV		
Vestigingsplaats	Drachten	
Doel deelname	Uitvoering geven aan de WSW	
Deelnemers buiten Weststellingwerf	Achtkarspelen, Heerenveen, Leeuwarden, Ooststellingwerf, Opsterland, Smallerland, Tytsjerksteradiel	
Belang	De gemeente is aandeelhouder.	
Ontwikkelingen 2018	Zie de ontwikkelingen GR SW Fryslân	
Vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
1-1-2017	€ 13.920.000	€ 9.966.000
31-12-2017	€ 16.091.000	€ 7.505.000
Resultaat 2017	€ 2.171	
Portefeuillehouder	Jongebloed	
NV Bank Nederlandse Gemeenten		
Vestigingsplaats	Den Haag	
Doel deelname	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.	
Belang	Deelname 58.071 aandelen à € 2,50 = € 145.178	
Ontwikkelingen 2018	Geen specifieke ontwikkelingen.	
Vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
1-1-2017	€ 4.486.000.000	€ 149.514.000.000
31-12-2017	€ 4.953.000.000-	€ 135.072.000.000
Resultaat 2017	€ 393.000.000	
Portefeuillehouder	Jongebloed	
OMRIN (Afvalsturing Friesland NV)		
Vestigingsplaats	Leeuwarden	
Doel deelname	Het afval van overheden en bedrijven op een professionele en milieuhygiënisch verantwoorde manier inzamelen, bewerken en verwerken.	
Belang	Deelname 120 aandelen à € 450 = € 54.000	
Ontwikkelingen 2018	Omrin is bezig met doorontwikkeling en geeft onder meer inhoud aan de transitie Van afval naar grondstof (Vang). Vanuit die visie is Omrin ook aanjager van het principe circulaire economie.	
Vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
1-1-2017	€ 44.721.000	€ 180.871.000
31-12-2017	€ 48.680.000	€ 160.130.000
Resultaat 2017	€ 4.080.000	
Portefeuillehouder	Rijkers	

PARAGRAAF GRONDBELEID

Paragraaf grondbeleid

Portefeuillehouder	Jongebloed en Zonderland
Organisatie	Ruimte

Algemeen

De toenemende belangstelling voor woningbouwlocaties en bedrijventerreinen door een aantrekkende economie was ook in Weststellingwerf wederom merkbaar. Dit blijkt uit de verkoop van 1,7 hectare bedrijventerrein en bouwgrond voor 58 woningen / appartementen in de Lindewijk. Voor zover het binnen de mogelijkheden van de gemeente ligt wordt een belangstellende zoveel mogelijk gefaciliteerd.

Parameters

De grondexploitaties zijn beoordeeld en geactualiseerd. De parameters kostenstijging (1,5)% en opbrengststijging (1%) zijn ongewijzigd. Het rentepercentage is gewijzigd van 2,56% in 2018 naar 2,61% voor 2019. De disconteringsvoet voor de omvangbepaling verliesvoorzieningen is 2%.

Marketing

Bij de verkoop van woningbouwkavels en de bedrijventerreinen is het belangrijk om een zo'n groot mogelijk publiek te bereiken. Hiervoor zijn diverse communicatiemiddelen ingezet. Hieronder een samenvatting van de acties die hebben plaatsgevonden:

- Bouwbord geplaatst op bouwkavels De Tuinen te Wolvega;
- Stickers op bouwborden met de verlaagde verkoopprijs van de kavels aan de Heerenveenseweg te Wolvega;
- Optiestickers op de bouwborden aan de Heerenveenseweg en De Tuinen;
- Verkopen en nieuwbouw op bedrijventerreinen Uitbreiding Schipsloot en De Plantage te Wolvega bekend gemaakt in de Nieuwsbrief Ondernemers;
- Expeditie Lindewijk, een route langs de kavels die nog te koop zijn;
- Rondje Lindewijk, een prestatie-loop in de woonwijk;
- Paardenmarathon Lindewijk, deels door de woonwijk;
- Persbericht over de start van het nieuwbouwproject in Noordwolde op de voormalige locatie van de Renbaanschool;
- Nieuwsitems geplaatst op social media bijv. de kortingsacties van de Heerenveenseweg en De Tuinen;
- Actueel houden van de informatie op de websites www.weststellingwerf.nl en www.lindewijk.nl;
- Nieuwsbrieven belangstellenden Lindewijk;
- Diverse advertenties van de woningbouwkavels in verschillende kranten;
- Diverse PR voor Lindewijk met bijvoorbeeld een vier seizoenen welkomstdoek, berichten via social media met ook een koppeling aan aanverwante activiteiten, zoals Lindebuurfeest, nationale modderdag basisscholen, cursus Loop je Fit ter voorbereiding op Rondje Lindewijk).

Vennootschapsbelasting

Jaarlijks toetsten wij of we Vennootschapsbelasting (VPB) moeten betalen over ondernemingsactiviteiten. Het verkopen van grond kan namelijk gezien worden als een ondernemingsactiviteit. Voor 2018 en de volgende jaren is de gemeente geen ondernemer volgens de VPB. Ook niet voor de grondverkoop. We hoeven deze belasting dus niet te betalen.

Niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG)

Door wijzigingen in 2016 in de landelijke regelgeving (BBV) bestaat de categorie niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG) niet meer. Deze voormalige NIEGG gronden staan op dit moment tegen de huidige boekwaarde op de balans onder de materiële vaste activa (categorie gronden en terreinen). Deze bestaan uit Lindewijk fase 2 en Bedrijvenlandgoed Helomastate.

Uiterlijk 31-12-2019 moet worden besloten of deze gronden in exploitatie worden genomen. Op het moment dat de beslissing valt moet de waarde van de deze gronden worden aangepast naar de nieuwe bestemming. Ingeval dit een lagere waarde is dan op de balans wordt gepresenteerd, dan wordt op de gronden afgeboekt voor 31 december 2019.

Bouwgrond in exploitatie (BIE)

Er zijn zeven grondexploitaties waarvan vier woningbouwlocaties en drie bedrijventerreinen.

Woningbouwlocaties

De Tuinen te Wolvega

In dit plangebied is van de twee onbebouwde kavels één verkocht. Deze verkoop is het resultaat geweest van een kortingsactie van € 20.000 vrij op naam (V.o.n.) voor de periode 15 juli tot en met 31 december 2018. Tevens is er nog 400 m² verkocht ter uitbreiding van een bestaand perceel. Nu er nog een kavel moet worden verkocht, wordt de looptijd verlengd van deze grondexploitatie. De kortingsactie en de verlenging van de looptijd heeft een negatief gevolg op de grondexploitatie zodat de bestaande voorziening wordt verhoogd.

Oldeholtspade Noord Oost

Alle woningen aan de Voorkamp zijn afgelopen jaar gebouwd en bewoond. Hierdoor is dit jaar deze straat definitief ingericht met bomen, lantaarnpalen en ruimte voor parkeren. Aan de Weidekamp is één kavel verkocht, zodat er nog één kavel te koop is. De verwachte looptijd van deze exploitatie is tot en met 2019.

Lindewijk te Wolvega

Er zijn 58 kavels daadwerkelijk verkocht. Daarmee zijn de verwachte inkomsten nagenoeg gerealiseerd. De uitgaven zijn lager uitgevallen dan geraamd. Dit resulteert in een afname van de boekwaarde van deelgebied 1. Per 31 december 2018 liggen er 40 opties op projectmatige bouw kavels en 7 op particuliere bouw kavels. Afgelopen jaar is op de valreep ook de grond voor de kop kavels van het Heideblauwtje van Staatsbosbeheer verworven. Ook zijn de gronden aan het Icarusblauwtje bouwrijp gemaakt. Verder zijn onder andere de verkeersbrug naar het Heideblauwtje en de bouw ontsluitingsweg langs de Distelvlinder gerealiseerd. In totaal zijn van de totaal 580 te realiseren woningen in deelgebied 1 inmiddels 380 woningen (65%) bewoond.

Locatie voormalige Renbaanschool te Noordwolde

Dit is een vrij nieuw plangebied dat in 2016 in exploitatie is genomen. Van de projectmatige kavels is er één verkocht voor de bouw van vier rijwoningen. Deze woningen zijn dit jaar gebouwd en bewoond. Eén projectkavel voor nogmaals vier rijwoningen is gereserveerd. De andere twee project kavels waren ook gereserveerd, maar vanwege onvoldoende belangstelling voor het bouwplan zijn de kavels weer beschikbaar gekomen. Op verzoek van de ontwikkelaar is er ruimte geboden voor een alternatief bouwplan dat uiteindelijk niet haalbaar bleek.

Van de 7 particuliere kavels is er één in optie uitgegeven.

Bedrijventerreinen

Er zijn met 30 bedrijven gesprekken gevoerd over de vestigingsmogelijkheden op de bedrijventerreinen in Wolvega. Voor Uitbreiding Schipsloot heeft dit geleid tot verkopen en voor De Plantage niet. Een aantal bedrijven moet bijvoorbeeld nog een strategische keuze te maken die tijd vraagt of heeft gekozen op hun huidige bedrijfslocatie te blijven. Ook zijn er bedrijven nog bezig met hun plannen waarover in 2019 meer duidelijkheid wordt verwacht. In de gesprekken met de bedrijven wordt zoveel mogelijk gefaciliteerd bijvoorbeeld door flexibiliteit in kavelgrootte, ondersteuning bij planvorming/bouwplan en maatwerk.

Uitbreiding Schipsloot te Wolvega

De geraamde verkopen zijn in dit plangebied ruim gehaald. Er is circa 1,7 hectare bedrijventerrein verkocht aan drie verschillende lokale bedrijven. In alle drie situaties is er een herverkaveling uitgevoerd om grotere kavels te kunnen aanbieden. Ook is er een reservering op een kavel voor wonen/werken aan de Messingstraat. In 2019 zal blijken of deze reservering wordt omgezet in verkoop. Voor de realisatie van het bouwplan wordt medewerking verleend door aanpassing van de rooilijn en kleinere afstanden tot de erfgrans. Hiermee wordt geanticipeerd op een aanpassing van de beheersverordening en beeldkwaliteitsplan.

De Plantage

Een bedrijf dat enkele jaren geleden al de kavel had gekocht is gestart met de bouw van het bedrijvenverzamelgebouw. Voor een optimale situering van het bedrijfsgebouw op de kavel, is er nog een strook grond verkocht. Voor een zichtlocatie (twee kavels) zijn gesprekken geweest met een bedrijf uit de regio. Na een verkenning van schetsontwerpen en het toetsen van de financiële haalbaarheid wordt in 2019 een definitieve beslissing verwacht.

Noord West III te Wolvega

Er is nog één zichtlocatie te koop. Een belangstellend bedrijf heeft verzocht om een deel van het perceel te kopen. Dit verzoek is afgewezen omdat het geen werkgelegenheid zou opleveren en de activiteit niet passend is op een zichtlocatie. Het bedrijf oriënteert zich op alternatieven. De exploitatie heeft nog een looptijd tot en met 2019. Vanwege het niet realiseren van de verwachte verkoop is een verhoging van de voorziening noodzakelijk.

Boekwaarde bouwgronden

x € 1000

Grondexploitatie boekwaarden (BW)	Gerealiseerde waarde 31-12-2018	Verliesvoorziening tot 2018	Winstuitname tot 2018	Balanswaarde 1-1-2018	Investerings 2018	Opbrengsten 2018	Verliesvoorziening 2018	Winstuitneming 2018	Balanswaarde 31-12-2018
Woningbouwterreinen									
Wolvega De Tuinen	- 1.514	55	1.950	381	26	206	65	-	136
Oldeholtgade Noord Oost	- 651	30	618	- 63	58	120	- 20	-	- 105
Wolvega Lindewijk deelgebied I	8.634	1.464	-	7.171	1.687	3.515	- 173	-	5.515
Noordwolde Locatie Renbaanschool	395	-	-	395	37	106	-	8	335
Totaal	6.864	1.549	2.568	7.884	1.809	3.947	- 128	8	5.881
Bedrijventerreinen									
Wolvega Noord West III	447	358	-	89	37	-	40	-	86
Wolvega Schipsloot	5.007	672	-	4.335	179	601	322	-	3.591
Wolvega De Plantage	4.787	2.373	-	2.414	163	229	221	-	2.127
Totaal	10.241	3.403	-	6.838	379	830	583	-	5.804
Totaal	17.106	4.952	2.568	14.722	2.188	4.778	455	8	11.686

Toelichting tabel

De gerealiseerde waarde is het totaalbedrag van alle investeringen en opbrengsten uit het verleden. Balanswaarde is de gerealiseerde waarde inclusief de verliesvoorzieningen en winstuitnames. Verliesvoorzieningen worden jaarlijks geactualiseerd per grondexploitatie en berekend op basis van de netto contante waarde (NCW) van 2%. Winstnemeningen worden jaarlijks berekend over de winstgevende grondexploitatie met de Percentage of Completion Methode (POC) met een voorzichtigheidspercentage van 15%. De POC methode is de opbrengsten en kosten naar rato van de prestatie verwerken. Hierdoor ontstaat er inzicht in de financiële gevolgen tijdens een boekjaar en worden de opbrengsten en kosten in de winst- en verliesrekening verantwoord. In de toelichting op de balans onder de vlottende activa worden de prognoses van kosten, opbrengsten, eindwaardes en resterende looptijd getoond.

Wijziging in voorziening of winstuitname per grondexploitatie in 2018.

-Oldeholtgade is momenteel een winstgevende grondexploitatie. Omdat er in het verleden een voorziening is geboekt voor verlies wordt die voorziening nu verlaagd/opgeheven.

-Bij Lindewijk deelgebied 1 is in het verleden een grote voorziening vanwege verliezen geboekt. Met de realisatie van 2018 en de nieuwe prognose het te verwachten verlies lager. Met de hoogte van de verliesvoorziening van de Lindewijk deelgebied 1 houden we rekening met het gehele voor de Lindewijk, dit is inclusief Lindewijk deelgebied 2.

-Renbaanschool behaalde een winst van € 8.000 in 2018. Dit wordt getoond in de kolom winstneming 2018.

-Bij De Tuinen, Noord West III, Schipsloot en De Plantage zijn de verliesvoorzieningen gestegen vanwege het jaarresultaat, nieuwe prognoses en gewijzigde rentetarif.

PARAGRAAF 'T “HEK” BINNEN HET SOCIAAL DOMEIN

Paragraaf 't Hek binnen het Sociaal domein

Portefeuillehouder	Rijkers en Zonderland
Organisatie	Sociaal domein

Inleiding

In 2015 werd 't Hek in de begroting geïntroduceerd om de middelen die toen voor het Sociaal domein beschikbaar waren zo efficiënt, effectief en flexibel mogelijk in te kunnen zetten. Dit ondanks de grote onzekerheden waarmee de verschillende deelbudgetten werden omgeven. Inmiddels hebben we meer inzicht in de ontwikkelingen van de verschillende deelbudgetten gekregen. De Integratie Uitkering Sociaal Domein komt na 2018 te vervallen, en wordt dan onderdeel van de Algemene Uitkering van de gemeente. Deze ontwikkeling en veranderende BBV-voorschriften maken dat de noodzaak voor 't Hek vervalt met ingang van 2019.

Financiële ontwikkelingen

De financiële ontwikkelingen van 't Hek Sociaal Domein zijn uitgewerkt in de baten en lasten in Programma 6 Sociaal Domein.

Eind 2018 zijn een tweetal onderzoeken gestart. De Provincie Fryslân heeft bij 8 Friese gemeenten, waaronder Weststellingwerf, de houdbaarheid van de financiën in het Sociaal Domein onderzocht. De Friese gemeenten zijn zelf gestart met een Taskforce Jeugd. Doel van dit onderzoek is te kijken naar de kostenontwikkeling binnen Jeugd, en waar de sturingsmogelijkheden liggen. In het 2e deel van 2019 worden de rapporten van deze onderzoeken verwacht.

De financiële resultaten voor 2018 zijn gecompriëerd op hoofdlijnen:

Toelichting per beleidsveld:	Bedrag	Voor- of nadeel
Participatie	534.196	V
WMO	-429.762	N
Jeugd	-3.317.226	N
Overig	1.703.669	V
Totaal	-1.509.114	N

Participatie

Op alle 3 de beleidsterreinen van Participatie ontstaan voordelen.

Op het beleidsterrein Arbeidsparticipatie ontstaan de voordelen op afrekeningen van ESF-trajecten en lagere bijdragen in scholing. Deze voordelen zijn in principe incidenteel.

Op het beleidsterrein Begeleide Participatie heeft het incidentele voordeel vooral te maken met een afrekening met de GR SW Caparis.

Op inkomensregelingen ontstaat het resultaat vooral op de ontvangen BUIG. Het aantal actuele uitkeringen was eind 2018 (peil 11 januari 2019) 463. Dit aantal bestond uit 30 IOW en 433 WWB uitkeringen.

Het aantal uitkeringen en uitkeringsgerechtigden neemt in 2018 af. In de kosten van inkomensregelingen is dit niet direct zichtbaar vanwege hogere kosten per uitkering.

Wel zien we dit voordeel terug in de ontvangen BUIG, aan de inkomstenkant.

WMO

In algemene zin waren in 2018 er 4.192 WMO-voorzieningen geregistreerd onder 1.920 cliënten. In 2017 waren er 3.972 voorzieningen onder 1.880 cliënten.

Vanwege de AVG is 1 type voorziening niet opgenomen in het overzicht en de telling vanwege herleidbaarheid.

De WMO valt uiteen in verschillende voorzieningen:

Analyse WMO voorzieningen	2017	2018
Begeleiding	986	1079
Hulp bij Huishouden	851	913
Rolstoel	345	353
Vervoer	888	914
Woonvoorziening	309	314
Subtotaal	3.379	3.573
Parkeerkaart	593	619
Totaal	3972	4192

Naast de ontwikkeling in cliëntenaantallen speelt voor de WMO ook de bijdrage aan de centrumregeling Beschermd Wonen mee. Deze valt in 2018 circa € 150.000 hoger uit dan verwacht.

Dit lijkt een structurele ontwikkeling te gaan worden die de komende tijd aandacht gaat vragen.

Jeugd

Uit een eerste analyse van de ontwikkelingen voor Jeugd komt naar voren dat de kostenontwikkeling voor Weststellingwerf niet ontstaat uit een toename van het aantal cliënten.

In 2017 waren er 686 unieke jeugdccliënten op 1.844 producten. In 2018 waren dat 625 unieke cliënten.

Vanwege een andere inkoopssystematiek zijn beide jaren verder lastig te vergelijken.

Op 625 unieke cliënten kwamen 1.061 profielen voor. Vanuit het perspectief van het terugdringen van meerdere profielen/producten per cliënt lijkt dat geslaagd.

Een deel van de kosten voor Jeugd zitten in 2018 in zogenaamde conversiecliënten,. Dit zijn cliënten die in 2017 al een zorgvoorziening hadden die is omgezet naar 2018.

Bij dit type cliënt zijn bij de conversie eenmalige kosten gemoeid. In 2018 gaat het bij Weststellingwerf om 131 profielen met € 725.000 aan eenmalige kosten. Hiervan wordt € 363.000 (50 %) aan incidentele extra kosten gezien

In 2018 zijn voor € 1.718.000 aan kosten uit eerdere jaren opgenomen. Voor € 1.246.000 had dit betrekking op afrekeningen uit 2017. Meer dan de helft van de afrekeningen was afkomstig van JHF. Ook Accare en GGZ Friesland hadden hier een groot aandeel in. Hier was voor € 792.000 rekening mee gehouden. Voor € 345.000 had betrekking op 2016, wederom vooral afkomstig van JHF, Accare en een kleiner deel GGZ Friesland. Voor € 127.000 had betrekking op 2015, met wederom de zelfde partijen goed vertegenwoordigd.

In 2018 zijn door verschillende partijen administraties opgeschoond. Vooral JHF heeft veel achterstanden weg moeten werken. De verwachting is dat voor de gemeente de meeste kosten over voorgaande jaren nu wel geweest zijn.

Daar sinds medio 2018 vanuit de gemeente gewerkt wordt met een verplichtingenadministratie is ook beter te voorspellen welke rekeningen nog te verwachten zijn.

Tot 2018 hanteerden zorgaanbieders de Diagnose Behandel Combinatie, waarbij achteraf bij beëindiging van het zorgtraject werd afgerekend. Dit mag met ingang van 2018 niet meer.

Dit heeft in de jaarrekening 2017 tot extra eenmalige kosten geleid. Vanaf 2018 geldt echter dat voor hersteltrajecten 70 % van de trajectkosten wordt vooruitbetaald.

De gemeente begint met de vooruitbetaling vanaf het moment dat de zorgverlening start. Dat wil echter nog niet zeggen dat alle zorg ook al geleverd is.

In de jaarrekening 2018 is voor € 160.000 al rekening gehouden met een positie aan onderhanden werk (OHW) voor jeugdccliënten, op basis van door zorgaanbieders opgegeven OHW-posities.

De uitgaven 2018 voor Jeugd zijn hier op gecorrigeerd. Dat betekent dat deze kosten op toekomstige jaren gaan drukken.

Bij het opstellen van de najaarsnota 2018 was de verwachting dat het aandeel OHW groter zou zijn dan nu op basis van de door zorgaanbieders opgegeven positie is aangegeven.

Op basis van door zorgaanbieders ingediende productverantwoordingen over 2018 zijn ook de kosten voor duurzame trajecten en overige trajecten (bijv. dyslexie, verblijf) bekeken.

In de jaarrekening 2018 is voor € 83.160 aan nog te betalen kosten voor deze trajecten opgenomen.

Voor 2018 lijkt de toename aan kosten op Jeugd voor € 1.249.500 een incidenteel karakter te hebben.

Vooralsnog houden we rekening met een structureel bedrag van maximaal € 2 miljoen. Over het structurele deel wordt u nader geïnformeerd via de kadernota 2020-2023.

Transformatie is een langdurig proces

Ook in 2018 stond de transformatieopdracht centraal in het Sociaal domein. Vanaf 2018 wordt een nieuw inkoopmodel voor Jeugdhulp gehanteerd in Friesland. De bedoeling van het inkoopmodel is om samen met de zorgaanbieders en andere stakeholders de transformatie vorm te geven. In 2018 is de focus in ieder geval al veel meer op het te bereiken resultaat komen te liggen. De transformatie in het zorgaanbod zal ook worden gebruikt in de voorbereiding van de nieuwe inkoop Wmo na 2019. Gemeentelijk hebben wij collectieve voorzieningen en preventieve inzet als speerpunten gekozen. Hiermee geven we richting aan de doorontwikkeling van de transformatie.

Meerdere (directe) doorverwijzers

Van de jeugdcliënten ziet het gemeentelijke gebiedsteam er bijna 40 %. De meeste jeugdcliënten worden niet via de gemeente doorverwezen. Directe doorverwijzers zijn bijvoorbeeld huisartsen (33 %), medisch specialisten (7 %) en gecertificeerde instellingen (10 %).

Zorgaanbieders leveren niet tijdig en/of niet juist declaraties en facturen aan

De administratieve processen bij zowel de gemeente als bij zorgaanbieders komen steeds beter op orde. De gemeente Weststellingwerf werkt met het gestandaardiseerde berichtenverkeer. De administratieve uitvoering ligt bij de OWO-Backoffice. Met behulp van een verplichtingenadministratie zijn opdrachten en declaraties goed in beeld en goed te volgen. Zorgaanbieders dienen jaarlijks een productverantwoording over de geleverde omzet per gemeente in.

Voor de WMO gaat in slechts enkele gevallen de aanlevering van productverantwoordingen nog niet goed. Alle zorgaanbieders die een productie > € 125.000 hadden konden een goedkeurende accountantsverklaring overleggen.

Voor Jeugd geldt dat het toezicht op de productverantwoordingen primair bij SDF ligt. Vanwege de nieuwe inkoopsystematiek hebben deze verantwoordingen wat meer tijd en energie gekost. In slechts enkele (kleine) lokale gevallen gaat de aanlevering van verantwoordingen niet goed. In het kader van het regionale contractmanagement is in 2018 gewerkt aan de technische en juridische inrichting van een datahub. Verwachting is dat deze medio 2019 draait. Met deze datahub is een verdere verbetering mogelijk. Ook zal de pilot Horizontaal Toezicht dan verder zijn beslag krijgen.

Herstructurering Caparis NV en samenwerking GR SW Fryslân

De herstructurering Caparis NV en samenwerking in de GR SW Fryslân heeft ook in 2018 weer prominent op de agenda gestaan. Weststellingwerf heeft een duidelijke visie geformuleerd op de GR. Deze heeft voor ons geen toegevoegde waarde meer. We hebben behoefte aan een transparante en flexibele organisatievorm, waarmee we als Weststellingwerf een inkooprelatie prefereren. We gaan er daarbij van uit dat voor de doelgroep beschut werk voldoende en goede werkplekken beschikbaar zijn bij Caparis.

Tabel 't Hek' binnen het Sociaal Domein

Bedragen x 1.000

Lasten	Rekening 2018	Rekening 2017	Begroting 2018	Verschil 2018
Participatie:				
Arbeidsparticipatie	932	843	1.017	85
Begeleide participatie	4.745	6.082	4.881	136
Inkomensregelingen	8.642	9.201	8.645	3
Totaal Participatie	14.319	16.127	14.543	224
WMO:				
Geëscaleerde zorg 18+	257	253	82	-175
Maatwerkdienstverlening 18+	4.943	4.871	4.340	-603
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	553	434	761	208
Totaal WMO	5.753	5.558	5.183	- 570
Jeugdzorg				
Geëscaleerde zorg 18-	1.484	1.046	1.159	-325
Maatwerkdienstverlening 18-	7.102	6.159	4.109	-2.993
Totaal Jeugdzorg	8.586	7.205	5.268	- 3.318
Overig:				
Wijkteams	1.335	1.100	1.471	136
Overige baten en lasten	191	2	1.725	1.534
Totaal Overig:	1.526	1.102	3.196	1.670
Totaal Lasten	30.184	29.991	28.190	- 1.994
Baten				
Participatie:				
Arbeidsparticipatie	106	287	68	-38
Begeleide participatie		0		0
Inkomensregelingen	7.978	6.620	7.706	-272
Totaal Participatie	8.084	6.907	7.774	- 310
WMO:				
Geëscaleerde zorg 18+		0		0
Maatwerkdienstverlening 18+	195	0		-195
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	363	392	470	107
Totaal WMO	558	392	470	- 88
Jeugdzorg				
Geëscaleerde zorg 18-		129		0
Maatwerkdienstverlening 18-		4		0
Totaal Jeugdzorg	-	133	-	-
Overig				
Wijkteams	1	0	0	0
Integratieuitkering Sociaal Domein	14.936	14.672	14.936	0
Integratieuitkering WMO	2.460	2.393	2.461	1
Fonds tekortgemeenten	418	0	0	-418
Inzet eigen dekkingsmiddelen	3.728	5.495	2.549	- 1.179
Totaal Overig:	21.542	22.560	19.946	- 1.596
Totaal Baten	30.184	29.991	28.190	- 1.994

PARAGRAAF STREEKAGENDA

Paragraaf Streekagenda

Portefeuillehouder(s)	Van de Nadort
Organisatie	Ruimte en Sociaal domein

Algemeen

Om meer focus te leggen op beleidsmatige vraagstukken die spelen in regionaal verband is besloten dat in eerste instantie 6 thema's zullen worden geconcretiseerd. Voor elk thema is een bestuurlijke trekker aangewezen.

De 6 thema's zijn:

- herstructurering bedrijvenlocaties
- klimaatagenda
- circulaire economie
- energietransitie
- investeringsagenda
- leefbaarheid platteland

Samen met de gemeente Ooststellingwerf zijn wij trekker van het thema circulaire economie. Binnen dat thema wordt gewerkt aan bewustwording voor (her)gebruik grondstoffen en Rotan 2.0.

Voor Rotan 2.0 is een plan ingediend bij de provincie. Zij dragen € 20.000 bij aan het project. Het plan houdt in dat er via het telen van een gewas (door leerlingen van het Terracollege), het maken van een ontwerp (door leerlingen van het Technasium van het Lindecollege) en het daadwerkelijk maken van het product (door het Vlechtmuseum), een doorlopende lijn ontstaat. De incidentele gemeentelijke bijdrage van € 20.000 is in de voorjaarsnota 2018 beschikbaar gesteld.

In 2017 is vanuit de provincie een gebiedsbudget beschikbaar gesteld waarmee via de streekagenda uitvoering kan worden gegeven aan provinciale beleidsdoelen.

De vanuit het gebiedsbudget beschikbare middelen zijn in 2017/2018 toebedeeld aan concrete projecten/vraagstukken. In principe eindigt de regionale samenwerking in de vorm van de streekagenda eind 2019. Dat betekent dat alle projecten/vraagstukken uiterlijk 31 december 2019 moeten zijn afgerekend bij de provincie. Dit geldt niet voor het project aandachtsgebied Noordwolde. Voor fase 5 is in januari 2018 een bijdrage toegezegd (zie onder investeringen programma 6). In 2018 is er geen aanvullende storting geweest in het gebiedsbudget.

Naast de 6 thema's zijn er nog onderwerpen die voor de thematische aanpak zijn gestart. De verdere uitwerking van de projectvoorstellen ErVaren en Turf is gestart en dit jaar afgerond.

Het opstellen van een visie "entrées en poorten" is ook vrijwel afgerond. Dit rapport zal een basis zijn om de regio zuidoost meer als eenheid te promoten. Daarbij is het ook de startpositie voor een aanpak van het gebied Driewegsluis.

De Landschapsvisie Zuidoost Friesland is vrijwel afgerond. De laatste details moeten nog worden verwerkt. De herstructurering van het gebied Ds. Reitsmastraat/Ds. Van der Tuukstraat is met de vervanging van de riolering en de sloop van de woningen gestart. Vanuit de Integrale Stedelijke Vernieuwing (ISV) is hiervoor een provinciale bijdrage toegekend van maximaal € 226.000. Afronding van het totaal is voorzien eind 2019.

De herontwikkeling van de voormalige Tuindorpschool is afgerond en de toegekende provinciale bijdrage van € 30.000 is ontvangen.

Financieel

Voor de projecten op de uitvoeringsagenda zijn (deels) gemeentelijke middelen beschikbaar. Het gaat om de volgende projecten:

- Afronden dorpen in het groen;
- Integrale Stedelijke Vernieuwing;
- Uitwerken projectvoorstellen ErVaren en Turf, onderdeel van de uitvoering gebiedsopgave Rottige Meente;
- Zicht op de Lende;
- Gebiedsontwikkeling Beekdal Linde;
- Aandachtsgebied Noordwolde.

Jaarrekening - Balans per 31 december 2018

Balans per 31 december 2018

x € 1.000

Activa	31-12-2018	31-12-2017	Passiva	31-12-2018	31-12-2017
Vaste activa			Vaste passiva		
Immateriële Vaste Activa	910	977	Eigen vermogen	22.424	23.043
Materiële Vaste Activa	73.237	72.111	Voorzieningen	13.654	9.215
Financiële Vaste Activa	2.198	2.980	Vaste Schuld	58.577	61.922
Totaal Vaste activa	76.345	76.068		94.655	94.180
Vlottende activa			Vlottende passiva		
Voorraden	11.686	14.722	Vlottende schuld	5.065	6.810
Uitzettingen	12.760	11.912	Overlopende passiva	2.196	2.207
Liquide middelen	470	474			
Overlopende activa	655	19			
Totaal Vlottende activa	25.571	27.129		7.261	9.017
Totaal Activa	101.916	103.197		101.916	103.197

Toelichting op de balans per 31 december 2018

De toelichting op de balans per 31 december 2018 is te vinden in de onderdelen toelichting op de activa en passiva.

Uitgebreide balans activa

x € 1.000

Activa	31-12-2018	31-12-2017
Vaste Activa		
Immateriële Vaste Activa		
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	18	18
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	892	959
Totaal Immateriële Vaste Activa	910	977
Materiële Vaste Activa		
Economisch nut	51.885	51.082
Economisch nut, dekking door heffing	17.734	17.560
Maatschappelijk nut	3.618	3.469
Totaal Materiële Vaste Activa	73.237	72.111
Financiële Vaste Activa		
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	321	321
Leningen aan deelnemingen	17	17
Leningen aan overige verbonden partijen	2	3
Overige langlopende leningen	1.857	2.639
Leningen aan woningbouwcorporaties	0	0
Totaal Financiële Vaste Activa	2.198	2.980
Totaal Vaste Activa	76.345	76.069
Vlottende Activa		
Voorraden		
Onderhanden werk (bouwgronden in exploitatie woningen)	5.881	7.884
Onderhanden werk (bouwgronden in exploitatie bedrijventerrein)	5.804	6.838
Gereed product en handelsgoederen	1	1
Totaal Voorraden	11.686	14.724
Uitzettingen		
Vorderingen op openbare lichamen	4.283	3.580
Rekening courant verhouding met het Rijk	7.475	7.427
Overige vorderingen	1.002	905
Totaal Uitzettingen	12.760	11.912
Liquide Middelen		
Banken	470	474
Totaal Liquide Middelen	470	474
Overlopende Activa		
Overige overlopende activa	655	19
Totaal Overlopende Activa	655	19
Totaal Vlottende Activa	25.571	27.129
Totaal Activa	101.916	103.197
Verschuldigde VPB	0	0

Uitgebreide balans passiva

x € 1.000

Passiva	31-12-2018	31-12-2017
Vaste Passiva		
Eigen vermogen		
Algemene reserve	19.262	19.572
Bestemmingsreserves	3.110	2.675
Saldo van rekening	52	796
Totaal Eigen vermogen	22.424	23.043
Voorzieningen		
Voorzieningen	13.654	9.215
Totaal Voorzieningen	13.654	9.215
Vaste Schuld		
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	58.577	61.922
Totaal Vaste Schuld	58.577	61.922
Totaal Vaste Passiva	94.655	94.181
Vlottende Passiva		
Vlottende Schuld		
Overige vlottende schulden	5.065	6.810
Totaal Vlottende Schuld	5.065	6.810
Overlopende Passiva		
Overige overlopende passiva	2.196	2.206
Totaal Overlopende Passiva	2.196	2.206
Totaal Vlottende Passiva	7.261	9.016
Totaal Passiva	101.916	103.197
Niet uit de balans blijvende verplichtingen:		
Gewaarborgde leningen en garantstellingen	33.917	36.490
Huur en leasecontracten	599	671
	34.516	37.161

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAAT BEPALING

Grondslagen voor waardering en resultaat bepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad op d.d. 12 december 2016 de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Eventuele schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling, die doorgaans is opgenomen in de september circulaire van het boekjaar.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen dan wel schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenbegroting, te weten 4 jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld door reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Algemeen

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- dan wel de vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Eventuele van derden verkregen specifieke investeringsbijdragen worden in mindering gebracht op het geactiveerde bedrag (artikel 62 lid 2 BBV). Hierbij wordt de verkregen bijdrage als bate verantwoord.

Kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief

De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 5 jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden

Bijdragen aan activa van derden worden, mits dit financieel haalbaar is, in één keer ten laste van de exploitatie gebracht en kunnen worden gedekt uit de algemene reserve, dan wel een daartoe bestemde reserve. Indien dit financieel niet haalbaar is, kunnen zij worden geactiveerd met een afschrijvingstermijn van 15 jaar. Dergelijke geactiveerde bijdragen zijn gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met de afschrijvingen.

Materiële vaste activa

Algemeen

Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak die aan de vervaardiging van het actief worden toegerekend; in dat geval vermeldt de toelichting dat deze kosten worden geactiveerd.

Investerings met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht.

Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

Gronden en terreinen	n.v.t.
Woonruimten	20 - 40 jaar
Bedrijfsgebouwen	20 - 50 jaar
Vervoermiddelen	7 - 12 jaar
Machines, apparaten en installaties	5 - 15 jaar

Conform de notitie grondexploitaties 2016 van de commissie BBV zijn Niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG) en Bouwgronden in exploitatie (BIE) die per 1 januari 2016 uit exploitatie zijn genomen, op basis van een overgangsbepaling tegen de boekwaarde per 1 januari 2016 (ingangdatum Wijzigingsbesluit) geherrubriceerd naar de materiële vaste activa. Deze overgangsbepaling heeft een looptijd van 4 jaar. Uiterlijk 31 december 2019 zal een toets plaatsvinden op de marktwaarde van deze gronden tegen de geldende bestemming op het moment van de marktwaardetoets. Wordt daarbij een duurzame waardevermindering vastgesteld, dan zal dat uiterlijk 31 december 2019 leiden tot een afwaardering van deze gronden.

Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Wanneer investeringen grotendeels of meer worden gedaan voor riolering, het inzamelen van huishoudelijk afval of andere alsook voor rechten die op grond van artikel 229 lid 1 a en b Gemeentewet worden geheven, dan worden deze investeringen op de balans opgenomen in deze categorie.

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Investerings met een maatschappelijk nut worden, evenals investeringen met een economisch nut, geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur afgeschreven.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

Speelvoorzieningen	25 jaar
Reconstructie/aanleg wegen, fietspaden en voetpaden	25 jaar
Beschoeiing, tunnels, duikers, steigers en bushaltes	25 jaar
Openbare verlichting	20 jaar
Bruggen	10 - 25 jaar

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen zijn - tenzij hierna anders vermeld - opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden.

Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of een BV.

Flottende activa

Voorraden

Onderhanden werk, gronden in exploitatie

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken) alsmede de rentekosten berekend zoals voorgeschreven in het BBV en de administratie- en beheerskosten.

Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Indien aan de voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat;
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht;
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Zolang daar geen sprake van is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Gereed product

Gerede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich vooral voor indien voorraden incourant worden. De kostprijs bestaat uit de verrekenprijzen van grond- en hulpstoffen en de loon- en machinekosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar

Vorderingen

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De gehanteerde rekenrente is gebaseerd op de jaarlijks door het ministerie van BZK gepubliceerde circulaire.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente typische looptijd van één jaar of langer.

Flottende passiva

Flottende passiva

De flottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balansstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Overzicht van baten en lasten

In alle gepresenteerde tabellen met de cijfers van de jaarrekening versus begroting staan kolommen met de namen actuele begroting en primitieve begroting.

Met actuele begroting wordt bedoeld de begroting ná wijzigingen en met primitieve begroting wordt bedoeld de begroting zoals die oorspronkelijk is vastgesteld door de raad in november 2017.

Gemeentefonds

De basis voor de hoogte van de gemeentefondsuitkering is de laatste circulaire over 2018 die we in december hebben ontvangen. De omvang van het gemeentefonds op basis van de koppeling met de rijksuitgaven is voor het laatst bijgesteld in de septembercirculaire 2018. Zoals gebruikelijk wordt dat niet gedaan in de december-circulaire 2018. Er wordt een mogelijke onderuitputting op de rijksbegroting 2018 verwacht. Dit zou een lagere afrekening van het accres 2018 betekenen. Meer informatie daarover wordt bij de komende mei-circulaire 2019 bekend gemaakt.

Vennootschapsbelasting (Vpb)

Met ingang van 1 januari 2016 is de Wet Vpb gewijzigd en zijn overheden belastingplichtig voor de Vpb. Deze wijziging betekent dat de gemeente vanaf 1 januari 2016 vennootschapsbelasting moet gaan betalen over de winst op bepaalde activiteiten. Deze winst moet bepaald worden op basis van fiscale waarderingsgrondslagen. Deze wijken op bepaalde punten af van de grondslagen uit het BBV. Fiscaal zullen resultaten dus afwijken van de resultaten in de jaarrekening. Dit betekent dat een afzonderlijke fiscale administratie gevoerd wordt om de waarde van de bezittingen, schulden en het resultaat te bepalen.

De koepelorganisaties en de Belastingdienst hebben zich verenigd in de Samenwerking Vennootschapsbelasting Lokale Overheden (SVLO) met als doel overeenstemming te bereiken met betrekking tot handreikingen voor de praktijk voor de fiscale waarderingsgrondslagen. Op basis van onze eerste berekeningen hebben wij dan ook geen bedrag voor te betalen Vpb opgenomen in de jaarrekening 2018.

Resultaatbestemming

Alle mutaties in reserves zijn gedekt door een vóór 31 december van het jaar genomen raadsbesluit dan wel principebesluit van de raad om bepaalde (toekomstige) baten en/of lasten te muteren in een bepaalde reserve.

TOELICHTING OP DE ACTIVA

Vaste activa

De vaste activa bestaan uit immateriële vaste activa; materiële vaste activa en financiële vast activa. Per onderdeel wordt een nadere toelichting/specificatie gegeven.

x € 1.000

Vaste activa	Boekwaarde 31-12-2017	Investerings	Desinvestering	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2018
Immateriële vaste activa	977	5		71	910
Materiële vaste activa	72.111	5.000	317	3.557	73.237
Financiële vaste activa	2.980		783		2.198
Totaal	76.068	5.005	1.075	3.614	76.345

Immateriële vaste activa

x € 1.000

Immateriële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2017	Investerings	Desinvestering	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2018
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	18	-	-	-	18
Activa in eigendom van derden	959	5	-	72	892
Totaal	977	5	-	72	910

Specificatie immateriële vaste activa

Kosten van onderzoek en ontwikkeling					
Vorbereidingskosten voor de grondexploitaties	18				18
<u>De activa in eigendom van derden betreffen:</u>					
Een bijdrage voor nieuwbouw dorpsaccommodatie De Hoeve in 2012	100			10	90
Een bijdrage voor de onderdoorgang Om den Noort	859			62	797
Een bijdrage voor bouwkundige aanpassingen Griffioenpark 3		5			5
	977	5		72	910

Materiële vaste activa

De materiële activa worden onderverdeeld in economisch, nut, economisch nut met dekking door heffing en maatschappelijk nut.

x € 1.000

Materiële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2017	Investerings	Desinvestering	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2018
Economisch nut					
Bedrijfsgebouwen	34.302	640		1.582	33.360
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	1.561	1.241	160	120	2.522
Overige machines	695	367		248	814
Overige materiële vaste activa	2.136	1.047	25	468	2.690
Vervoermiddelen	894	225		129	990
Gronden en terreinen	11.494	15			11.509
Totaal Economisch nut	51.082	3.535	185	2.547	51.885
Economisch nut, dekking door heffing					
Gronden en terreinen	60				60
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	17.500	747	132	441	17.674
Totaal Economisch nut, dekking door heffing	17.560	747	132	441	17.734
Maatschappelijk nut					
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	3.469	718		569	3.618
Totaal Maatschappelijk nut	3.469	718	-	569	3.618
Totaal	72.111	5.000	317	3.557	73.237

Belangrijkste investeringen

In het volgende overzicht staan de belangrijkste investeringen vermeld:

x € 1.000

Belangrijkste investeringen	Investeringen 2018	Beschikbaar krediet 2018	Cumulatief voorgaande jaren
Economisch nut			
Bedrijfsgebouwen A123			
Bouwkundige aanpassing sporthal De Duker	237	237	237
Uitbreiding Werf ivm Groen In Bedrijf gebouw	282	280	689
Overige materiele vaste activa A129			
Vervanging software 2018	155	182	155
Uitbreiding Werf ivm Groen In Bedrijf	425	425	425
Vervoermiddelen A125			
Tractie 2018	119	194	119
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken A124			
Openbare verlichting 2018	192	192	192
1e Fase upgrading fietspad langs De Linde	928	1.233	870
Overige machines A126			
Vervanging hardware 2018	139	135	139
Zoutelectrolyse De Dobbe	117	120	117
Totaal Economisch nut	2.594	2.998	2.943
Maatschappelijk nut			
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken A124			
Uitvoeringsplan bermen 2017	273	534	414
Uitvoeringsplan bermen 2018	362	675	362
Totaal Maatschappelijk nut	635	1.209	776
Economisch nut, dekking door heffing			
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken A124			
Stedelijke wateropgave: Wolvega-zuid	139	86	532
Vervangen riolering 2017	147	143	277
Aanleg hemelwaterriool 2017	150	158	247
Vervangen rioolgemalen (elektromechanisch) 2018	206	280	206
Totaal Economisch nut, dekking door heffing	642	667	1.262
Totaal belangrijkste investeringen 2018	3.871	4.874	4.981

Financiële vaste activa

x € 1.000

Financiële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2017	Investerings	Desinvesterings	Aflossingen	Boekwaarde 31-12-2018
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	321				321
Leningen aan deelnemingen	17				17
Leningen aan Woningbouwcorporaties	-				-
Overige langlopende leningen	2.639			782	1.857
Leningen aan overige verbonden partijen	3			1	2
Totaal	2.980	-	-	783	2.198

Kapitaalverstrekkingen

x € 1.000

Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	31-12-2018	31-12-2017
Deelneming Afvalsturing Friesland BV	55	55
Deelneming BNG	145	145
Kap.verstrekkingen Volkskredietbank	121	121
Totaal	321	321

Verstrekte leningen

x € 1.000

Verstrekte leningen	Oorspr. Bedrag	Begin looptijd	Einde looptijd	Boekwaarde 31-12-2017	Opname 2018	Aflossing 2018	Boekwaarde 31-12-2018	Aflossing totaal	Rente 2018
A. Leningen aan Woningbouwcorporaties									
Totaal leningen aan Woningbouwcorporaties				-		-	-	-	
B. Overige langlopende geldleningen									
Speelwerk Kinderopvang	590	2002	2028	354			354	236	-
Overgedr.hypotheke aan Comperio	1.532	2009		234		3	231	1.301	11
Hyp. geldleningen ambtenaren		div.	div.	2.404		779	1.625		58
Fiets-project ambtenaren		div.	div.	1	2	2	1		-
Totaal overige langlopende geldleningen	2.122	4.011	2.028	2.993	2	784	2.211	1.537	69
C. Renteloze leningen									
VV Oosterstreek	9	2001	2020	1		-	1	8	
Voetbalvereniging Oldeholtade	9	2002	2021	2		1	1	7	
Totaal renteloze leningen	18			3	-	1	2	15	-
Totaal verstrekte geldleningen	2.140			2.996	2	785	2.213	1.552	69
Voorzieningen									
Voorziening voor afwikkeling faillissement Stichting Speelwerk				- 354			- 354		
Totaal getroffen voorziening voor verstrekte geldleningen				- 354			- 354		
Totaal bedrag balans	2.140	-	-	2.642	2	785	1.859		

Toelichting op verstrekte leningen

Overige langlopende geldleningen

Het totaal op de balans van € 1.859.000 bestaat uit overige langlopende geldleningen € 2.211.000 minus een getroffen voorziening voor de afwikkeling van het faillissement van Stichting Speelwerk van € 354.000.

Stichting Speelwerk

De Stichting is al op 3 december 2013 failliet verklaard. Tot op heden is het faillissement nog niet afgewikkeld.

Hypotheke ambtenaren en overgedragen hypotheke Comperio

De portefeuille krimpt. Enerzijds door (vroegtijdige) aflossingen. Anderzijds mogen er geen nieuwe hypotheke meer aan werknemers worden verstrekt.

Fietsproject ambtenaren

Om het woon-werkverkeer per fiets te stimuleren biedt de overheid bedrijven en instellingen een fietsplan aan te bieden aan hun werknemers. Via het fietsplan is het voor werknemers mogelijk een fiets aan te schaffen met belastingvoordeel.

Renteloze leningen

Betreft nog een 2-tal kleine leningen die in 2020/2021 worden afgelost.

Flottende activa

De flottende activa bestaan uit voorraden, uitzettingen, liquide middelen en overlopende activa. Per onderdeel wordt een nadere toelichting/specificatie gegeven.

x € 1.000

Flottende activa	31-12-2018	31-12-2017
Vorraden	11.686	14.724
Uitzettingen	12.760	11.912
Liquide Middelen	470	474
Overlopende Activa	655	19
Totaal	25.571	27.129

Vorraden

De voorraden zijn in totaal afgenomen met € 2.447.000. Dit wordt nader toegelicht in de paragraaf Grondbeleid. Het verloop van de boekwaarden staat hieronder vermeld.

x € 1.000

Vorraden	31-12-2018	31-12-2017
Gereed product en handelsgoederen	1	1
Onderhanden werk (bouwgronden in exploitatie bedrijventerrein)	5.881	6.838
Onderhanden werk (bouwgronden in exploitatie woningen)	5.804	7.884
Totaal	11.686	14.722

Boekwaarden grondexploitaties

x € 1000

Grondexploitaties boekwaarden (BW)	Gerealiseerde waarde 31-12-2018	Verlies- voorziening tot 2018	Winstuitname tot 2018	Balanswaarde 1-1-2018	Investerings 2018	Opbrengsten 2018	Verlies- voorziening 2018	Winst- uitneming 2018	Balanswaarde 31-12-2018
Woningbouwterreinen									
Wolvega De Tuinen	- 1.514	55	1.950	381	26	206	65	-	136
Oldeholtgade Noord Oost	- 651	30	618	- 63	58	120	- 20	-	- 105
Wolvega Lindewijk deelgebied I	8.634	1.464	-	7.171	1.687	3.515	- 173	-	5.515
Noordwolde Locatie Renbaanschool	395	-	-	395	37	106	-	8	335
Totaal	6.864	1.549	2.568	7.884	1.809	3.947	- 128	8	5.881
Bedrijventerreinen									
Wolvega Noord West III	447	358	-	89	37	-	40	-	86
Wolvega Schipsloot	5.007	672	-	4.335	179	601	322	-	3.591
Wolvega De Plantage	4.787	2.373	-	2.414	163	229	221	-	2.127
Totaal	10.241	3.403	-	6.838	379	830	583	-	5.804
Totaal	17.106	4.952	2.568	14.722	2.188	4.778	455	8	11.686

Toelichting boekwaarde grondexploitaties

In de tabel boekwaarden grondexploitaties hebben alle winstgevendende grondexploitaties een negatieve waarde omdat er meer opbrengsten dan kosten zijn gemaakt of begroot. Afname van verliesvoorzieningen worden met een (-)min gepresenteerd.

Alle terreinen vallen onder de categorie Bouwgrond In Exploitatie(BIE) en vallen onder de activa als voorraad. Een BIE is een bouwgrond waarvan de exploitatie en begroting door de raad is vastgesteld. De maximale looptijd van een grondexploitatie is 10 jaar tenzij hiervan gemotiveerd wordt afgeweken en dit vastgesteld is door de raad. Bij een langere looptijd worden risico beperkende beheersmaatregelen toegepast zoals geen indexatie van opbrengsten na 10 jaar. Elk jaar wordt de grondexploitatie getoetst of het belastingplichtig is voor de vennootschapsbelasting.

Toelichting begrippen en rekenmethodes

Gerealiseerde waarde is het totaalbedrag van alle investeringen en opbrengsten uit het verleden. Balanswaarde is de gerealiseerde waarde inclusief de verliesvoorzieningen en winstuitnames. Verliesvoorzieningen worden jaarlijks geactualiseerd per grondexploitatie en berekend op basis van de netto contante waarde(NCW) van 2%. Winstnemingen worden jaarlijks berekend over de winstgevendende grondexploitaties met de Percentage of Completion Methode (POC) met een voorzichtigheidspercentage van 15%.

De woningbouwterreinen hebben per 31 december een boekwaarde van € 5.881.000 de bedrijventerreinen hebben een boekwaarde van € 5.804.000 dit is inclusief winstnemingen en verliesvoorzieningen.

Grondexploitaties prognose

x € 1000

Grondexploitaties per 31-12-2018	Resterende looptijd in jaren	Gerealiseerde waarde 31-12-2018	Nog te maken kosten	Nog te ontvangen opbrengsten	Eindwaarde (einde looptijd)	NCW 2,00%	NCW 2,61%	Verliesvoorziening totaal	Winstuitname totaal
Woningbouwterreinen									
Wolvega De Tuinen	1	- 1.694	30	202	- 1.866	- 1.830	- 1.819	120	1.950
Oldeholtspade Noord-Oost	1	- 713	46	143	- 811	- 795	- 790	10	618
Wolvega Lindewijk deelgebied I	6	6.806	6.425	12.322	909	808	779	1.291	-
Noordwolde Renbaanschool	4	327	431	957	- 199	- 184	- 180	-	8
totaal	12	4.726	6.932	13.625	- 1.966	- 2.001	- 2.009	1.421	2.576
Bedrijventerreinen									
Wolvega Noord West III	1	483	178	256	406	398	395	398	-
Wolvega Schipsloot	12	4.585	2.180	5.504	1.261	994	925	994	-
Wolvega De Plantage	6	4.721	1.736	3.536	2.922	2.594	2.503	2.594	-
totaal	19	9.790	4.094	9.296	4.588	3.986	3.824	3.986	-
Totaal	31	14.516	11.026	22.921	2.621	1.985	1.815	5.407	2.576

Toelichting grondexploitatie prognose

In de tabel grondexploitaties hebben alle winstgevendende grondexploitaties een negatieve waarde omdat er meer opbrengsten dan kosten zijn gemaakt of begroot.

- Gerealiseerde waarde is het totaalbedrag van alle investeringen en opbrengsten uit het verleden.
- Eindwaarde einde looptijd geeft het te verwachten toekomstige eindresultaat aan van een grondexploitatie.
- De Netto Contante Waarde (NCW) geeft de waarde van het toekomstige eindresultaat aan teruggerekend naar de waarde per einde boekjaar rekening houdend met het rentepercentage.
- Het NCW percentage van 2,00% is een vastgesteld tarief door de belastingdienst voor de verliesvoorziening.
- Het NCW percentage van 2,61% is het werkelijke tarief waartegen de gemeente geld leent voor de grondexploitatie.

De grondexploitaties in totaal zijn verliesgevend op basis van de gerealiseerde waarde en eindwaarde einde looptijd. De woningbouwterreinen in totaal zijn wel winstgevend maar kunnen de verliezen van de bedrijventerreinen niet compenseren. In 2018 zijn de verliesvoorzieningen toegenomen met € 455.000 en is de winstuitname toegenomen met € 8.000.

Uitzettingen < 1 jaar

x € 1.000

Uitzettingen < 1 jaar	31-12-2018	31-12-2017
Vorderingen op openbare lichamen	4.283	3.580
Uitzettingen in Rijks schatkist	7.475	7.427
Overige vorderingen	1.002	905
Totaal	12.760	11.912

x € 1.000

Specificatie overige vorderingen	31-12-2018	31-12-2017
Debiteuren algemeen	671	640
Debiteuren belastingen	264	401
Voorziening oninbaarheid belastingen	- 219	- 289
Debiteuren administratief	224	112
Debiteuren VS Bijstandszaken	- 188	- 183
Debiteuren WWB	832	745
Voorziening oninbaarheid WWB	- 582	- 521
	1.002	905

TOELICHTING OP UITZETTINGEN < 1 JAAR

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Op het bedrag voor overige vorderingen zijn voor oninbaarheid de volgende voorzieningen in mindering gebracht:

Voorziening oninbaarheid belastingen en overige vorderingen

De voorziening voor oninbaarheid is bedoeld om de risico's van oninbaarheid van zowel de gemeentelijke belastingen als overige vorderingen (niet WWB) op te vangen. De methode om de voorziening te bepalen is opgenomen in de financiële verordening. In 2018 is er € 141.040 afgeboekt. Om de voorziening weer op peil te brengen is er € 71.225 aan toegevoegd, waardoor de stand van de voorziening op 31-12-2018 € 218.791 is.

Voorziening oninbaarheid WWB

De voorziening is bedoeld om de risico's van oninbaarheid van openstaande vorderingen WWB op te vangen. De hoogte van de voorziening wordt bepaald op 70% van het op dat moment openstaande saldo aan vorderingen. Dit is conform onze financiële verordening 2017 ex. art. 212 Gemeentewet. In 2018 is er niets onttrokken aan de voorziening. Om de voorziening op het juiste peil te brengen is er een dotatie geweest, waardoor de stand van de voorziening op 31-12-2018 € 582.382 is.

Liquide middelen

De kasgeldlimiet wordt nader toegelicht in de Paragraaf Financiering.

x € 1.000

Liquide middelen	31-12-2018	31-12-2017
Banken	470	474
	470	474

Overlopende activa

x € 1.000

Overlopende activa	31-12-2018	31-12-2017
Nog te ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel	-	-
Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van de volgende begrotingsjaren komen	655	19
Totaal	655	19

x € 1.000

Specificatie overlopende activa:	31-12-2018	31-12-2017
Vooruitbetaalde kosten SD	161	
Nog op te leggen aanslagen boekjaar	622	35
Nog te verrekenen voorschotten in afwachting toekenning uitkering	17	20
Vooruit ontvangen bijdragen	-149	-40
Nog op te leggen overige opbrengsten boekjaar	4	4
	655	19

TOELICHTING OP DE PASSIVA

Vaste passiva

De vaste passiva bestaan uit eigen vermogen; voorzieningen en vaste schuld. Per onderdeel wordt een nadere toelichting/specificatie gegeven.

x € 1.000

Vaste passiva	31-12-2018	31-12-2017
Eigen Vermogen	22.372	23.043
Voorzieningen	13.654	9.215
Vaste Schuld	58.577	61.922
Totaal	94.603	94.180

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit het saldo van de rekening en de reserves.

x € 1.000

Saldo van de rekening	31-12-2018	31-12-2017
Saldo van rekening	52	796
Totaal	1.012	796

Het saldo wordt nader toegelicht in "Jaarrekening op hoofdlijnen".

Reserves

x € 1.000

Reserves	Saldo 31-12-2017	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2018
Algemene Reserve	19.572	17	327	19.262
Totaal Algemene Reserve	19.572	17	327	19.262
Bestemmingsreserves				
Reserve afvalstoffenverwijdering	1.035		222	813
Reserve vervanging/onderhoud riolering	1.517	39		1.556
Reserve onderhoud gebouwen	106		100	6
Reserve Kontermanshaven	17		17	-
Reserve investeringsambities		796	62	734
Totaal Bestemmingsreserves	2.675	835	401	3.109
Totaal	22.247	852	728	22.371

TOELICHTING OP RESERVES

Structurele mutaties

De voorschriften vragen om een overzicht van alle structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves. Dit om beter inzicht te krijgen in het structureel en reëel evenwicht. Alle mutaties binnen onze reserves zijn van incidentele aard. Dit met uitzondering van natuurlijk de egalisereserves voor de afvalstoffenverwijdering en de riolering.

ALGEMENE RESERVE

Algemene reserve

De storting van € 17.000 is het saldo van de reserve Kontermanshaven. Dit besluit is genomen bij de vaststelling van de jaarstukken 2017. De onttrekking bestaat uit incidentele uitgaven. Het zijn vooral de budgetten die bij de jaarrekening 2017 zijn overgegaan naar het begrotingsjaar 2018. De onttrekking van € 327.000 bestaat uit: Gezond in de Stad (€ 143.000), herstructurering sociale werkvoorziening (€ 41.000), uitvoeringsplan impulsprogramma statushouders (€ 25.000), voorzieningen in een participatiesamenleving (€ 30.000), landschapsvisie (€ 31.000), culturele hoofdstad (€ 15.000), subsidievolgsysteem (€ 17.000), toeristisch investeringsfonds (€ 8.000), de opstelling van een omgevingsvisie (€ 11.000) en kosten Rottige Meente (€ 6.000).

Het saldo eind 2018 is voor €475.000 nog belegd aan incidentele uitgaven. Dit betreft de budgetten die voor het begrotingsjaar 2019 beschikbaar moeten blijven omdat de uitvoering nog niet (volledig) klaar is. Zie voor een onderbouwing van dit bedrag het overzicht "incidentele middelen van 2018 naar 2019".

BESTEMMINGSRESERVES

Reserve afvalstoffenverwijdering

Bij de afvalstoffenheffing is sprake van een 100% kostendekking. Mee- en tegenvallers op dit onderdeel worden verrekend met deze reserve. Voor 2018 is sprake van een negatief exploitatieresultaat van € 222.000. Zie ook de analyse op de cijfers van programma 7 waarin de exploitatie afvalstoffenverwijdering wordt toegelicht.

Reserve vervanging/onderhoud riolering

Bij de riolering is sprake van een 100% kostendekking. Mee- en tegenvallers op dit onderdeel worden verrekend met deze reserve. De storting bestaat uit het positieve exploitatieresultaat over 2018 van € 38.500. Zie ook de analyse op de cijfers van programma 7 waarin de exploitatie riolering wordt toegelicht.

Reserve onderhoud gebouwen

De onttrekking bestaat uit een bijdrage aan de exploitatie 2018. Dit is ook zo opgenomen in de programmabegroting 2018. Het saldo eind 2018 van € 6.000 is vrij besteedbaar. Wij stellen voor het restantsaldo te storten in de algemene reserve. Deze reserve wordt dan per 1 januari 2019 opgeheven.

Reserve investeringsambities

Bij de vaststelling van de jaarstukken 2017 heeft de raad besloten tot instelling van deze reserve. Het positieve resultaat over 2017 van € 796.000 is gestort in deze bestemmingsreserve. Bij de voorjaarsnota 2018 is besloten om in de jaren 2018, 2019 en 2020 voor € 100.000 per jaar een beroep te doen op deze reserve. Deze € 100.000 per jaar wordt ingezet voor de voorbereiding van diverse projecten. In 2018 zijn onder andere de kosten van voorbereiding van de stationsomgeving uit de reserve gehaald.

Van het saldo eind 2018 wordt dus nog € 200.000 ingezet voor procesvoorbereiding van de projecten. Het bedrag van € 200.000 is voor 2019 en 2020 (€ 100.000 per jaar).

Voorzieningen

x € 1.000

Voorzieningen	Saldo 31-12-2017	Stortingen	Aanwen- dingen	Vrijval	Saldo 31-12-2018
Voorziening Nalatenschap Dames Hofstee	151	3	- 3	-	151
Voorziening Uitkering Pensioenen Gewezen Wethouders	2.363	75	156	16	2.266
Voorziening Ontslaguitkeringen Wethouders	-	538	64	389	85
Voorziening Opbouw Pensioenen Gewezen Wethouders	2.134	77	-	90	2.121
Voorziening Precariobelasting	4.019	4.432	-	-	8.451
Voorziening afkoopsom onderhoud graven	547	86	54	-	579
Totaal	9.215	5.211	271	495	13.654

Toelichting op voorzieningen

Voorziening nalatenschap dames Hofstee

Deze voorziening is gevormd uit een legaat met als verplichting dat de opbrengsten ten gunste komen van de Triade. Jaarlijks bij het opstellen van de begroting moet worden bekeken wat de rente is en dat rentebedrag wordt uitbetaald aan Triade. De stand van de voorziening moet € 150.655 blijven.

Algemene informatie over pensioenen wethouders

Het pensioen voor wethouders is geregeld in de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Appa). Ook bewindspersonen, leden van de Tweede Kamer, gedeputeerden en leden van het dagelijks bestuur van een waterschap (behalve de dijkgraaf) bouwen op grond van die wet pensioen op. De Appa-pensioenpremie wordt op het salaris van de wethouder ingehouden. Deze wordt gestort in de kas van de gemeente en niet bij een pensioenfonds. Gemeenten hebben op grond van het Besluit begroting en verantwoording (Bbv) de taak een voorziening te vormen. Daarmee is zichtbaar voor welk bedrag oud- en zittende wethouders pensioen hebben opgebouwd. De gehanteerde rekenrente is gebaseerd op een jaarlijkse circulaire van het ministerie van BZK hierover.

Voorziening uitkering pensioenen gewezen wethouders

Jaarlijks wordt de hoogte van deze voorziening bepaald aan de hand van actuariële berekeningen. Hoe hoger de rekenrente hoe meer het kapitaal in de voorziening rendeert en dus geld oplevert. Daardoor is er minder geld nodig in de voorziening. Ten opzichte van vorig jaar is de rekenrente verlaagd van 1,648% naar 1,557%. Er was een extra storting nodig van € 49.000 (€ 75.000 geraamde dotatie -/- € 16.000 vrijval). Er is € 156.000 aan pensioenen uitgekeerd.

Voorziening Ontslaguitkeringen Wethouders

Bij de voorjaarsnota hebben wij u gemeld dat er een voorziening gevormd moet worden voor de ontslagvergoedingen voor de 2 gewezen wethouders die na de gemeenteraadsverkiezingen niet meer in het college zijn benoemd. Wij hebben bij de voorjaarsnota € 500.000 gestort in de voorziening. Dit was echter een schatting en wij hebben destijds aangegeven dat de daadwerkelijke hoogte van de voorziening pas bij de jaarrekening kan worden vastgesteld.

In 2018 is vanuit de voorziening het wachtgeld betaald. Door het vinden van (gedeeltelijk) ander werk door de 2 gewezen wethouders, is voor 2019 nog maar een bedrag in de voorziening noodzakelijk van € 85.000. De rest is vrijgevallen in het rekeningsaldo.

Voorziening Opbouw Pensioenen Gewezen Wethouders

Jaarlijks wordt de hoogte van deze voorziening bepaald aan de hand van actuariële berekeningen. De berekeningen zijn momenteel gebaseerd op een rekenrente van € 1,557% ten opzichte van vorige jaar 1,648% voor toekomstige pensioenen. Hoe hoger de rekenrente, hoe meer het kapitaal in de voorziening rendeert en dus geld oplevert. Daardoor kan er minder geld aanwezig zijn in de voorziening.

Nu de rekenrente licht is gedaald, zou extra geld aan de voorziening moeten worden toegevoegd. Echter, er zijn ook andere factoren van toepassing op de hoogte van de voorziening, zoals leeftijdsverwachting, sterfte, en dergelijke. Op basis van de nieuwste actuariële berekeningen kan er in 2018 netto € 13.000 vrijvallen (€ 77.000 geraamde dotatie, € 90.000 vrijvallen).

Voorziening Precariobelasting

Sinds 2014 heffen we in onze gemeente precariobelasting op kabels en leidingen. De jaarlijkse opbrengst van een belastingplichtige wordt voorlopig gestort in deze voorziening. Dit in afwachting van een uitspraak van de rechter over het ingestelde beroep. De storting in de voorziening bestaat uit een naheffing over 2016 en 2017 (totaal € 2,1 miljoen). De naheffing is opgelegd omdat het aantal te belasten strekkende meters kabels en leidingen is toegenomen. Verder is de opbrengst over 2018 van € 2,3 miljoen toegevoegd aan de voorziening.

Voorziening afkoopsom onderhoud graven

Deze voorziening is in 2017 gevormd uit het saldo van de reserve onderhoud graven. De storting is de afkoopsom van het onderhoud van toekomstige jaren. De vrijval betreft de bijdrage aan de exploitatie 2018 als onderdeel van het totaal aan afkoopsommen dat de afgelopen jaren is ontvangen.

Vaste schuld

Onze vaste schuld groter dan 1 jaar bestaat uit drie geldleningen

x €1.000

Vaste schulden > 1 jaar	Oorspr. Bedrag	Rente %	Einde looptijd	Boekwaarde 31-12-2017	Opname2018	Aflossing2018	Boekwaarde 31-12-2018	Aflossing totaal	Rente 2018
Opgenomen leningen									
200901	10.000	4,165%	2029	6.000	-	500	5.500		250
201601	56.901	3,440%	2036	51.922	-	2.845	49.077		1.749
201602	4.000	1,940%	2037	4.000	-		4.000		78
Totaal	70.901			61.922	-	3.345	58.577	-	2.077

Vlottende passiva

De vlottende passiva bestaan uit netto-vlottende schulden met een looptijd korter dan 1 jaar en overlopende passiva. Per onderdeel wordt een nadere toelichting/specificatie gegeven.

x € 1.000

Viottende passiva	31-12-2018	31-12-2017
Netto viottende schuld	5.065	6.810
Overlopende Passiva	2.196	2.206
Totaal	7.261	9.016

x € 1.000

Specificatie viottende schuld	31-12-2018	31-12-2017
Algemeen	2.185	2.368
Belastingen	210	213
Werk en Inkomen	2.320	2.221
Overig	350	2.008
	5.065	6.810

Overlopende passiva

x € 1.000

Overlopende passiva	31-12-2018	31-12-2017
Verplichtingen die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	1.448	1.338
Ontvangen voorschotten voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van volgende begrotingsjaren	748	868
Totaal	2.196	2.206

x € 1.000

	31-12-2018	31-12-2017
Transitorische rente	401	425
Diverse afdrachten december salarissen	1.047	911
Teveel betaald hypotheke ambtenaren	0	2
Verplichtingen die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	1.448	1.338
Vooruitontvangen doeluitkeringen	733	830
Overige voorschotten	15	38
Ontvangen voorschotten	748	868

Vooruit ontvangen doelluitkeringen

x € 1.000

Vooruit ontvangen doelluitkeringen	31-12-2017	Toevoegingen	Uitgaven	Vrijval	31-12-2018
Onderwijsachterstandsbeleid (OAB)	36			36	-
Manifest verkeersveiligheid	15	3	5		13
Tijdelijke overgangsregeling ISV	52				52
Verbeteren bereikbaarheid station	727		59		668
Totaal	830	3	64	36	733

TOELICHTING OP VOORUIT ONTVANGEN DOELLUITKERINGEN

Onderwijsachterstandsbeleid (OAB)

Het bedrag van € 36.000 is volledig gebruikt voor het (OAB) voor de nu afgesloten periode tot en met 2018.

Manifest verkeersveiligheid

Voor de jaren 2016-2020 is een bedrag van € 25.000 ontvangen om te besteden aan projecten ten gunste van de verkeersveiligheid. Hiervan was begin 2018 nog € 18.000 beschikbaar. Dit betreft het restant uit de 2017 en een correctie daarop (€ 15.000 + € 3.000).

In 2018 is € 5.000 aan het manifest verkeersveiligheid uitgegeven en in mindering gebracht op het restant vooruit ontvangen bedrag.

Tijdelijke overgangsregeling Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV)

Dit project voor het treffen van geluidswerende maatregelen is afgerond en het nog openstaande bedrag van € 52.000 moet naar de geldverstrekker worden teruggestort.

Verbeteren bereikbaarheid station

In 2017 is van de provincie een bedrag van € 750.000 vooruit ontvangen voor het verbeteren van de stationsomgeving in Wolvega. Tot en met 2018 is € 82.000 uitgegeven. Het restantbedrag is bestemd voor dekking van de nog te maken kosten in 2019.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

De gemeente is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijvende, financiële verplichtingen.

x € 1.000

Niet uit de balans blijvende verplichtingen	31-12-2018	31-12-2017
Huur - en leasecontracten	599	671
Gewaarborgde geldleningen 100% garantstelling	4.453	4.970
Gewaarborgde geldleningen 50% garantstelling	29.464	31.520
Totaal	34.516	37.161

TOELICHTING OP NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN

Gewaarborgde geldleningen

Naast de vaste schulden (opgenomen geldleningen) staat de gemeente Weststellingwerf garant voor onderstaande leningen. Bij de indirect gegarandeerde leningen staat het Rijk voor 50% garant en de gemeente voor 50%. In 2018 is er geen beroep op garantstelling gedaan.

x € 1.000

Gegarandeerde geldleningen Waarborg 100%	Geldnemer	Datum laatste aflossing	Rente %	Oorspr Bedrag	Restant lening 31-12-2017	Restant lening 31-12-2018
BNG						
Verzelfstandiging Nw.Lindenoord	Stichting Meriant (v/h Lindestede)	20-08-2020	5,950	507	152	101
Verzelfstandiging Soolstede	Stichting Meriant (v/h Lindestede)	19-06-2030	3,850	2.050	1.302	1.223
Verzelfstandiging Soolstede	Stichting Meriant (v/h Lindestede)	23-10-2030	3,945	3.779	2.409	2.264
Rabobank						
Lycklamastins	Won.st.West./Et Bientwark	20-05-2020	4,930	2.536	522	356
Herfin.vervroegde aflossingen	Prot.st.bej.woningen Marrum te Hallum	17-09-2024	5,510	1.815	442	382
Sporthal Munnekeburen	St.Groote Veenpolder	20-12-2029	6,000	91	31	26
F.C. Wolvega	Stichting Sportpark Molenwiek	08-03-2033	6,600	125	112	101
Totaal				10.903	4.970	4.453

x € 1.000

Indirect gegarandeerde geldleningen* Waarborg 50%	Geldnemer	Datum laatste aflossing	Rente %	Oorspr Bedrag	Restant lening 31-12-2017	Restant lening 31-12-2018
BNG						
WSW	Woningst. Weststellingwerf	27-06-2018	4,450	3.500	233	-
WSW	Woningst. Weststellingwerf	23-11-2019	3,960	4.000	533	267
WSW	Woningst. Weststellingwerf	01-12-2020	3,220	3.750	3.750	3.750
WSW	Woningst. Weststellingwerf	22-12-2020	3,780	2.500	2.500	2.500
WSW	Woningst. Weststellingwerf	12-09-2022	4,704	4.000	4.000	4.000
WSW	Woningst. Weststellingwerf	21-12-2022	4,714	3.350	3.350	3.350
WSW	Woningst. Weststellingwerf	13-06-2023	4,978	5.000	5.000	5.000
WSW	Woningst. Weststellingwerf	07-02-2029	4,500	5.000	1.000	1.000
overgenomen door WSW	Woningst. Weststellingwerf	01-05-2033	2,239	4.396	2.842	2.694
WSW	Stichting WoonFriesland	01-06-2038	4,874	3.100	3.100	3.100
Ned. Waterschaps Bank						
WSW	Woningst. Weststellingwerf	10-07-2018	4,490	3.200	3.200	-
WSW	Woningst. Weststellingwerf	15-02-2019	3,710	3.500	3.500	3.500
WSW	Woningst. Weststellingwerf	01-07-2019	4,463	4.000	533	267
WSW	Stichting WoonFriesland	04-05-2020	3,270	10.000	10.000	10.000
WSW	Woningst. Weststellingwerf	25-05-2020	4,000	6.500	6.500	6.500
WSW	Woningst. Weststellingwerf	29-01-2025	4,450	3.000	3.000	3.000
WSW	Woningst. Weststellingwerf	21-06-2027	4,849	5.000	5.000	5.000
ASN Bank						
WSW	Woningst. Weststellingwerf	20-07-2021	3,678	5.000	5.000	5.000
Totaal				78.796	63.041	58.928

Jaarrekening - Overzicht van baten en lasten

OVERZICHT BATEN EN LASTEN

x € 1.000

Programmarekening	Baten			Lasten			Saldo		
	Rekening 2018	Actuele begroting	Prim. begroting	Rekening 2018	Actuele begroting	Prim. begroting	Rekening 2018	Actuele begroting	Prim. begroting
Saldo van baten en lasten									
Programma									
0 Bestuur en Ondersteuning	1.024	438	372	-2.719	-2.590	-2.058	-1.695	-2.152	-1.686
1 Veiligheid	31	71	71	-1.461	-1.508	-1.508	-1.430	-1.437	-1.437
2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat	154	134	56	-6.079	-6.257	-5.879	-5.925	-6.123	-5.823
3 Economie	401	450	450	-1.149	-619	-602	-748	-169	-152
4 Onderwijs	799	694	700	-3.716	-3.710	-3.640	-2.917	-3.016	-2.940
5 Sport, Cultuur en Recreatie	542	491	481	-3.318	-3.387	-3.199	-2.776	-2.896	-2.718
6 Sociaal Domein	8.824	8.473	8.308	-31.908	-30.047	-28.898	-23.083	-21.574	-20.589
7 Volksgezondheid en Milieu	5.393	4.930	4.550	-6.576	-6.887	-6.253	-1.182	-1.957	-1.703
8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing	2.766	2.251	2.201	-3.233	-3.327	-3.258	-467	-1.076	-1.057
Algemene dekkingsmiddelen									
Overzicht algemene dekkingsmiddelen	52.219	51.607	49.859	-5.174	-5.109	-3.955	47.045	46.499	45.904
Gerealiseerde kosten Overhead									
Overzicht kosten overhead	4.753	4.815	4.713	-12.195	-11.893	-12.381	-7.442	-7.078	-7.668
Onvoorziene uitgaven									
Overzicht onvoorziene uitgaven	-	-	-	-	-515	-472	-	-515	-472
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	76.908	74.354	71.761	-77.527	-75.850	-72.102	-619	-1.496	-341
Mutaties reserves									
Toevoeging/onttrekking aan reserves									
0 Bestuur en Ondersteuning	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat	67	126	-	-	-	-	67	126	-
4 Onderwijs	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5 Sport, Cultuur en Recreatie	154	159	100	-	-	-	154	159	100
6 Sociaal Domein	96	96	-	-	-	-	96	96	-
7 Volksgezondheid en Milieu	364	420	304	-39	-47	-47	326	373	258
8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing	11	68	-	-	-	-	11	68	-
Overzicht kosten overhead	17	17	-	-	-	-	17	17	-
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	710	886	404	-39	-47	-47	672	839	358
Resultaat	77.618	75.240	72.166	-77.566	-75.897	-72.149	52	-657	17

PROGRAMMA 0 BESTUUR EN ONDERSTEUNING

Hoeveel heeft het gekost?
Bedragen x1000

Exploitatie	Rekening 2018	Actuele begroting 2018	Primitieve begroting 2018	Verschil begroot - werkelijk
Lasten				
0.1 Bestuur	1.845	1.779	1.268	-67
0.2 Burgerzaken	874	811	789	-63
Totaal Lasten	2.719	2.590	2.058	-129
Baten				
0.1 Bestuur	-572	-51	-51	521
0.2 Burgerzaken	-452	-387	-321	66
Totaal Baten	-1.024	-438	-372	586
Saldo van lasten en baten	-1.695	-2.152	-1.686	-457
Gerealiseerd resultaat	-1.695	-2.152	-1.686	-457

Toelichting hoeveel heeft het gekost?

Jaarrekening 2018 ten opzichte van actuele begroting 2018

Het nadelig saldo van baten en lasten is €457.000 lager dan begroot. De lasten zijn hoger (nadeel € 129.000) en de baten zijn hoger (voordeel € 586.000).

Lasten

Bestuur

De lasten zijn € 67.000 hoger dan begroot. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de extra dotatie aan de voorziening voor de ontslagvergoeding gewezen wethouders (€ 38.000) en de stijging in de loonkosten als gevolg van het instellen van het nieuwe college (€ 23.000).

Burgerzaken

Er zijn meer rijbewijzen afgegeven dan verwacht, hierdoor zijn er meer lasten dan begroot. Omdat de baten ook zijn gestegen heeft dit geen gevolgen voor het saldo.

Baten

Bestuur

De baten zijn € 521.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de vrijval uit de voorzieningen voor de pensioenen van de wethouders en voornamelijk de vrijval uit de voorziening ontslagvergoeding voormalig wethouders. Beide wethouders die na de gemeenteraadsverkiezingen niet meer als wethouder werden benoemd, hebben in 2019 een andere baan gevonden, waardoor de voorziening aanzienlijk verlaagd kan worden.

Burgerzaken

Er zijn meer rijbewijzen afgegeven dan verwacht, hierdoor zijn er meer baten dan begroot. Omdat de lasten ook zijn gestegen heeft dit geen gevolgen voor het saldo.

PROGRAMMA 1 VEILIGHEID

Hoeveel heeft het gekost?
Bedragen x1000

Exploitatie	Rekening 2018	Actuele begroting 2018	Primitieve begroting 2018	Verschil begroot - werkelijk
Lasten				
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.290	1.303	1.306	14
1.2 Openbare orde en veiligheid	171	205	202	33
Totaal Lasten	1.461	1.508	1.508	47
Baten				
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-1	-1	-1	0
1.2 Openbare orde en veiligheid	-30	-70	-70	-40
Totaal Baten	-31	-71	-71	-39
Saldo van lasten en baten	-1.430	-1.437	-1.437	-8
Gerealiseerd resultaat	-1.430	-1.437	-1.437	-8

Toelichting hoeveel heeft het gekost?

Jaarrekening 2018 ten opzichte van actuele begroting 2018

Het nadelig saldo van baten en lasten is € 8.000 lager dan begroot. De lasten zijn lager (voordeel € 47.000) en de baten zijn lager (nadeel € 39.000).

Lasten

Openbare orde en veiligheid

De lasten voor van dit taakveld zijn €33.000 lager dan begroot, een deel wordt veroorzaakt door minder uitgaven voor veiligheid, investeringen in 2017 maakten dat deze in 2018 lager uitvielen voor onder andere buurtpreventie en buurtbemiddeling.

De rest wordt veroorzaakt door een andere doorbelasting van de personele lasten dan begroot.

Baten

Openbare orde en veiligheid

De baten voor dit taakveld zijn €40.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt doordat er minder vergunningen voor algemeen plaatselijke verordeningen (APV) zijn afgegeven en er geen baten meer van de woningcorporaties worden ontvangen. Dit laatste komt door een wetswijzigingen in de woningwet vanaf 2018.

PROGRAMMA 2 VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT

Hoeveel heeft het gekost?
Bedragen x1000

Exploitatie	Rekening 2018	Actuele begroting 2018	Primitieve begroting 2018	Verschil begroot - werkelijk
Lasten				
2.1 Verkeer en vervoer	4.085	4.042	3.912	-42
2.3 Recreatieve havens	53	79	33	25
2.4 Economische havens en waterwegen	2	2	2	0
2.5 Openbaar vervoer	47	37	22	-10
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.892	2.097	1.911	205
Totaal Lasten	6.079	6.257	5.879	178
Baten				
2.1 Verkeer en vervoer	-10	-11	-11	-1
2.3 Recreatieve havens	-25	-29	0	-4
2.5 Openbaar vervoer	-15	-6	-6	8
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-105	-88	-39	17
Totaal Baten	-154	-134	-56	21
Saldo van lasten en baten	-5.925	-6.123	-5.823	-198
Onttrekkingen				
0.10 Mutaties reserves	67	126	0	59
Totaal Onttrekkingen	67	126	0	59
Saldo mutatie reserves	67	126	0	59
Gerealiseerd resultaat	-5.858	-5.998	-5.823	-140

Toelichting hoeveel heeft het gekost

Jaarrekening 2018 ten opzichte van actuele begroting 2018

Het nadelig saldo van baten en lasten is € 198.000 lager dan begroot. De lasten zijn lager (voordeel € 178.000) en de baten zijn hoger (voordeel € 21.000).

Lasten

Verkeer en vervoer

In 2018 hebben we extra kosten moeten maken voor noodzakelijke reparaties van onze wegen en het laten uitvoeren van een onderzoek. Dit kwam door de aanhoudende droogte afgelopen zomer. Hier hebben wij u al eerder over geïnformeerd. Door minder uitgaven op andere posten heeft dit niet geleid tot een overschrijding van het taakveld.

Het voorbereidingsbudget voor projecten in de openbare ruimte is in 2018 niet volledig benut. Hiervan is nog € 38.000 over.

Openbaar groen en openlucht recreatie

Verschillende incidentele budgetten voor openbaar groen en openlucht recreatie zijn niet volledig benut. Er zijn op diverse plaatsen in de gemeente bomen gekapt. In overleg met bewoners van onder andere Nijeholtpade, De Hoeve en De Blesse worden herplant plannen gemaakt. Uitvoering van deze herplant bomen (inclusief grondwerk) kan in 2019 plaatsvinden.

Het project dorpen in het groen, heeft in 2018 vertraging op gelopen. Voor de uitvoering van het projectgebied Oosterstreek - deel Noordwolde is in 2019 uitvoeringsbudget nodig van 20.000. In 2018 hebben al voorbereidende werkzaamheden plaatsgevonden, zie ook "Incidentele middelen van 2018 naar 2019".

Daarnaast zijn er minder loonkosten toegerekend. De formatie is niet volledig ingezet voor dit taakveld.

Baten

Geen bijzonderheden.

Mutaties reserves

Er was een onttrekking uit de reserves begroot van € 26.000 voor de Rottige Meente. Hier was slechts € 6.000 voor nodig. Ook is er een onttrekking aan de reserve voorbereidingsbudget projecten openbare ruimte gedaan van € 61.500, terwijl hiervoor € 100.000 was begroot.

Investeringsen

x € 1.000

Investeringsen	Oorspr. krediet	Actueel krediet 2018	Realisatie 2018	Restant 31/12/2018	Overschot / tekort 2018	Naar 2019
1e fase upgrading fietspad langs De Linde	1.200	958	828	130	0	130
2e fase upgrading fietspad langs De Linde	407	0	2	-2	0	-2
Aanleg parkeerplaats M'buren tbv Rottige Meenthe	0	86	72	14	14	0
Uitvoeringsplan bermen	1.350	209	635	-426	0	-426
Veilige Otterpassages 2018	40	40	12	28	0	28
Verbeteren bereikbaarheid station	750	300	59	241	0	241
Vervangen Brug over Tjonger	250	150	34	116	0	116
Vervanging openbare verlichting	267	192	192	0	0	0
Eindtotaal	4.264	1.935	1.834	101	14	87

Toelichting op investeringen

1e fase upgradering fietspad langs De Linde

In 2018 is gestart met het vervangen van het fietspad. Het grootste deel van de aanleg van het nieuwe fietspad is gereed. Het laatste deel wordt in het 2019 afgerond. Het restant van het krediet moet in 2019 beschikbaar blijven.

2e fase upgradering fietspad langs De Linde

De gebiedscommissie Beekdal Linde heeft in 2018 onderzoek gedaan naar de hermeandering van de Linde. De ligging van het tracé van fase 2 van het fietspad wordt definitief bepaald in 2019. Dan kan begonnen worden met het opstellen van het ontwerp. Bij de najaarsnota 2018 is de planning geactualiseerd en als gevolg daarvan € 407.000 krediet doorgeschoven naar 2019. Het negatieve restant van € 2.000 wordt in 2019 met dit doorgeschoven krediet verrekend.

Aanleg parkeerplaats Munnekeburen ten behoeve van de Rottige Meente

De aankoop van de grond en de aanleg van de parkeerplaats is in 2018 gerealiseerd. Het krediet kan worden afgesloten.

Uitvoeringsplan bermen 2017 en 2018

Dit project heeft in 2017 vertraging opgelopen door de keuze te maken om te wachten met de aanleg van bermverharding op de plaatsen waar nog glasvezel aangelegd gaat worden. Hier bent u al eerder over geïnformeerd.

In 2018 is 46 kilometer verharding van onze bermen aangelegd. Te noemen locaties zijn Mauritsweg te Noordwolde-zuid, Alteveersweg te Boijl, Oosterseveldweg te Noordwolde en Oosterstreek, Spangahoekweg en Marktweg te Spanga. De verdere uitvoering is afhankelijk van de voortgang in de aanleg van breedband. Bij de najaarsnota 2018 is de planning geactualiseerd en als gevolg daarvan € 1.000.000 krediet doorgeschoven naar 2019. Het negatieve restant van beide kredieten wordt in 2019 met dit doorgeschoven krediet verrekend.

Veilige otterpassages 2018

Er is een start gemaakt met dit project. De daadwerkelijke uitvoering zal begin 2019 plaatsvinden. Het krediet moet mee naar 2019.

Verbeteren bereikbaarheid station

In overleg met de aanwonenden is een ontwerp voor de herinrichting van de Stationsweg en stationsomgeving opgesteld. Met de uitvoering is eind 2018 gestart en dit zal doorlopen in 2019. Het restant van het krediet moet daarom mee naar 2019.

Vervangen brug over Tjonger

In 2018 is het project aanbesteed en zijn de voorbereidingen gestart. De daadwerkelijke uitvoering staat gepland voor begin 2019. Het nog beschikbare krediet moet mee naar 2019.

Vervanging openbare verlichting

De vervanging van de openbare verlichting is gerealiseerd conform planning. Dit krediet kan worden afgesloten.

PROGRAMMA 3 ECONOMIE

Hoeveel heeft het gekost?
Bedragen x1000

Exploitatie	Rekening 2018	Actuele begroting 2018	Primitieve begroting 2018	Vershil begroot - werkelijk
Lasten				
3.1 Economische ontwikkeling	60	67	60	7
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	969	433	433	-536
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	62	58	56	-4
3.4 Economische promotie	59	62	53	3
Totaal Lasten	1.149	619	602	-530
Baten				
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-386	-433	-433	-47
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-15	-18	-18	-2
Totaal Baten	-401	-450	-450	-49
Saldo van lasten en baten	-748	-169	-152	579
Gerealiseerd resultaat	-748	-169	-152	579

Toelichting hoeveel heeft het gekost?

Jaarrekening 2018 ten opzichte van actuele begroting 2018

Het nadelig saldo van baten en lasten is € 579.000 hoger dan begroot. De lasten zijn hoger (nadeel € 530.000) en de baten zijn lager (nadeel € 49.000).

Lasten en baten

Fysieke bedrijfsinfrastructuur

De betreft bedrijventerreinen en de afwijkingen worden toegelicht in de paragraaf grondbeleid en onder toelichting op de balans onder voorraad (vlottende activa).

Investerings

x € 1.000

Investerings	Oorspr. krediet	Actueel krediet 2018	Realisatie 2018	Restant 31/12/2018	Overschot / tekort 2018	Naar 2019
Herstel walbeschoeiing recreatiegeb. Driewegsluis	37	37	37	0	0	0
Eindtotaal	37	37	37	0	0	0

Toelichting op investeringen

Het herstellen van de walbeschoeiing in het recreatiegebied bij de Driewegsluis is uitgevoerd conform planning. De slechte stukken walbeschoeiing zijn vervangen.

PROGRAMMA 4 ONDERWIJS

Hoeveel heeft het gekost?
Bedragen x1000

Exploitatie	Rekening 2018	Actuele begroting 2018	Primitieve begroting 2018	Verschil begroot - werkelijk
Lasten				
4.2 Onderwijshuisvesting	2.650	2.636	2.572	-13
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.066	1.074	1.068	7
Totaal Lasten	3.716	3.710	3.640	-6
Baten				
4.2 Onderwijshuisvesting	-539	-524	-524	15
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-260	-170	-176	90
Totaal Baten	-799	-694	-700	105
Saldo van lasten en baten	-2.917	-3.016	-2.940	-99
Gerealiseerd resultaat	-2.917	-3.016	-2.940	-99

Toelichting hoeveel heeft het gekost?

Jaarrekening 2018 ten opzichte van actuele begroting 2018

Het nadelige saldo van baten en lasten is € 99.000 lager dan begroot. De lasten zijn hoger (nadeel € 6.000) en de baten zijn hoger (voordeel € 105.000).

Lasten

Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

In 2018 zijn er 20 voorzieningen leerlingenvervoer meer verstrekt dan in 2017, dit heeft € 73.000 meer gekost dan begroot.

De peuteropvang 2018 was het eerste jaar van de nieuwe bekostigingssystematiek peuteropvang. Op basis van deelname in 2017 was een inschatting gemaakt van het aantal door de gemeente te subsidiëren kindplaatsen. In 2018 konden meer kinderen gebruik maken van de toeslag kinderopvang (ook peuteropvang bij twee inkomens) dan was verwacht. Hierdoor hoefden minder kinderen gebruik te maken van de gemeentelijke toeslag voor peuteropvang. Als gevolg van het regeerakkoord ontvangt de gemeente meer middelen. Dit alles maakt dat er € 83.000 minder voor de peuteropvang is uitgegeven.

De bijdrage van het Rijk van voor het Onderwijs achterstanden beleid (OAB) is ingezet voor preventieve logopedie en extra kindplaatsen Voorschoolse Educatie. Dit was nodig door een toename anderstalige peuters in een wijk van Wolvega.

Baten

Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

We hebben € 85.000 hogere rijksbijdrage voor OAB ontvangen.

PROGRAMMA 5 SPORT, CULTUUR EN RECREATIE

Hoeveel heeft het gekost?
Bedragen x1000

Exploitatie	Rekening 2018	Actuele begroting 2018	Primitieve begroting 2018	Vershil begroot - werkelijk
Lasten				
5.1 Sportbeleid en activering	679	714	599	35
5.2 Sportaccommodaties	1.088	1.081	1.099	-7
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	386	428	410	43
5.4 Musea	82	83	83	1
5.5 Cultureel erfgoed	108	115	115	7
5.6 Media	450	455	454	6
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	525	510	437	-15
Totaal Lasten	3.318	3.387	3.199	70
Baten				
5.1 Sportbeleid en activering	-11	-10	0	1
5.2 Sportaccommodaties	-443	-451	-451	-8
5.5 Cultureel erfgoed	-2	0	0	2
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-85	-30	-30	55
Totaal Baten	-542	-491	-481	51
Saldo van lasten en baten	-2.776	-2.896	-2.718	-121
Onttrekkingen				
0.10 Mutaties reserves	154	159	100	5
Totaal Onttrekkingen	154	159	100	5
Saldo mutatie reserves	154	159	100	5
Gerealiseerd resultaat	-2.622	-2.737	-2.618	-116

Toelichting hoeveel heeft het gekost?

Jaarrekening 2018 ten opzichte van actuele begroting 2018

Het nadelige saldo van baten en lasten is € 121.000 lager dan begroot. De lasten zijn lager (voordeel € 70.000) en de baten zijn hoger (voordeel € 51.000).

Lasten

Sportbeleid en activering

Er is een lagere subsidie voor Buurtsportwerk (€ 16.000) verstrekt en er waren minder aanvragen voor het onderhoud van de sportaccommodaties (€ 15.000).

Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

Voor muziekonderwijs is € 30.000 budget overgebleven. Het aantal leerlingen dat muziekonderwijs volgt is afgenomen, zowel bij de Hafabra gezelschappen maar ook in het onderwijs. Ten aanzien van de muzieklessen voor de Hafabra wordt verwacht, mede gezien de goede resultaten zoals bij de Woudklank en het landelijke programma muziekimpuls, dat de lespraktijk in 2019 weer gaat aantrekken inclusief de betrokkenheid van de scholen in de gemeente. Daarnaast is met de ondertekening van het provinciale convenant 'Meer Muziek in de Klas' in het najaar van 2018, een goede basis gevonden samen met het primair onderwijs, om het muziekonderwijs te versterken en op een goede wijze te borgen.

Baten

Sportaccommodaties

De baten zijn nagenoeg gelijk aan de begroting. Echter de inkomsten vanuit de kantine van De Steense zijn € 10.000 lager dan begroot. Dit heeft te maken met het aflopen van het huurcontract met de cateraar en het niet kunnen vinden van een nieuwe geschikte partij op korte termijn.

De baten voor het zwembad De Dobbe zijn € 28.000 hoger dan begroot. Het aanhoudende mooie weer in de zomer van 2018 heeft hier nadrukkelijk aan bijgedragen.

Openbaar groen en (openlucht)recreatie

De baten zijn hoger dan begroot. Dit heeft te maken met ontvangsten voor gemaakte kosten in het kader van het opstellen van de Visie ruimtelijke ontvangst binnen het project Ervaren en Turf. Maar ook met de eindafrekening van het ISV project Herontwikkeling Tuindorpschool. Het restant van de subsidie is door de provincie uitgekeerd.

Mutaties reserves

Het verschil tussen de begrote mutaties in reserves en de realisatie komt doordat de onttrekking voor landschapsvisie ZO Friesland lager is dan begroot.

Investeringsen

x €
1.000

Investeringsen	Oorspr. krediet	Actueel krediet 2018	Realisatie 2018	Restant 31/12/2018	Overschot / tekort 2018	Naar 2019
Investeringsbudget gemeentelijke gebouwen op basis van het MJOP	510	510	454	56	3	53
Renovatie/verbouw 't Vlechtwerk (vjnota 15)	130	28	20	7	7	0
Groot spelmateriaal sporthallen	30	30	9	21	0	21
Eindtotaal	670	568	484	84	11	74

Toelichting op investeringen

Meerjarenonderhoudsplan gemeentelijke gebouwen

Op basis van het Meerjarenonderhoudsplan (MOP) zijn meerdere vervangingsinvesteringen gedaan. Van de sporthal de Duker in Noordwolde zijn de entree, de tribune en de buitenruimte afgelopen jaar grondig vernieuwd. De entree is voorzien van een automatische schuifdeur, hierdoor is de toegankelijkheid voor mindervaliden vergroot. Het pand heeft met deze ingreep weer een moderne en aantrekkelijke uitstraling gekregen.

De zoutelectrolyse in het zwembad De Dobbe is vervangen.

In sporthal de Olde Steense is begonnen om de wanden te bekleden met akoestisch materiaal en het plafond wordt nog met akoestisch doek afgewerkt. Dit project is nog niet helemaal afgerond, waardoor het restant van het krediet (€ 53.000) nog mee moet naar 2019.

Renovatie/verbouw 't Vlechtwerk

In 2018 kwamen veel klachten binnen over het klimaat in het pand. Het laatste deel van dit krediet is daarom ingezet om de ventilatie in het pand op orde te krijgen. Dit krediet kan nu gesloten worden.

Groot spelmateriaal sporthallen

De gymnastiekzalen zijn allemaal aan het eind van de zeventiger jaren gebouwd. Het groot gymnastiekmateriaal zoals ringen- en klimtouweninstallaties en klimramen zijn dan ook in de komende jaren gefaseerd aan vervanging toe. In 2018 is gestart met het vervangen van groot spelmateriaal sporthallen. In 2019 en 2020 zal dit verder worden uitgevoerd.

PROGRAMMA 6 SOCIAAL DOMEIN

Hoeveel heeft het gekost?
Bedragen x1000

Exploitatie	Rekening 2018	Actuele begroting 2018	Primitieve begroting 2018	Verschil begroot - werkelijk
Lasten				
0.8 Overige baten en lasten	191	1.725	291	1.535
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.725	1.855	1.840	130
6.2 Wijkteams	1.531	1.471	1.187	-59
6.3 Inkomensregelingen	8.642	8.645	9.620	3
6.4 Begeleide participatie	4.745	4.881	4.904	137
6.5 Arbeidsparticipatie	932	1.017	1.118	85
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	553	761	697	207
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	4.943	4.340	4.260	-603
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	7.102	4.109	3.596	-2.992
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	61	82	516	22
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	1.484	1.159	867	-325
Totaal Lasten	31.908	30.047	28.898	-1.860
Baten				
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-182	-228	-223	-46
6.2 Wijkteams	-1	0	0	1
6.3 Inkomensregelingen	-7.978	-7.706	-7.547	271
6.5 Arbeidsparticipatie	-106	-68	-68	38
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-363	-470	-470	-107
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-195	0	0	195
Totaal Baten	-8.824	-8.473	-8.308	351
Saldo van lasten en baten	-23.083	-21.574	-20.589	1.509
Onttrekkingen				
0.10 Mutaties reserves	96	96	0	0
Totaal Onttrekkingen	96	96	0	0
Saldo mutatie reserves	96	96	0	0
Gerealiseerd resultaat	-22.987	-21.478	-20.589	1.509

Lasten, gegroepeerd naar beleidsveld

Toelichting per beleidsveld:	Rekening 2018	Begroting 2018	Verschil 2018
Participatie:			
Arbeidsparticipatie	931.747	1.017.205	85.458 V
Begeleide participatie	4.744.733	4.881.396	136.663 V
Inkomensregelingen	8.641.925	8.644.974	3.049 V
Subtotaal Participatie	14.318.405	14.543.575	225.170 V
WMO:			
Geëscaleerde zorg 18+	256.780	134.775	-122.005 N
Maatwerkdienstverlening 18+	4.942.686	4.340.133	-602.553 N
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	553.413	760.847	207.434 V
Subtotaal WMO	5.752.880	5.235.755	-517.125 N
Jeugdzorg			
Geëscaleerde zorg 18-	1.484.264	1.159.310	-324.954 N
Maatwerkdienstverlening 18-	7.101.643	4.109.371	-2.992.272 N
Totaal Jeugdzorg	8.585.907	5.268.681	-3.317.226 N
Overig:			
Samenkracht en burgerparticipatie	1.725.246	1.855.256	130.010 V
Wijkteams	1.334.535	1.418.803	84.268 V
Overige baten en lasten	190.600	1.725.246	1.534.646 V
Subtotaal Overig:	3.250.382	4.999.305	1.748.923 V
Totaal generaal Programma 6 Lasten	31.907.574	30.047.316	-1.860.258 N

Toelichting lasten hoeveel heeft het gekost?

Jaarrekening 2018 ten opzichte van actuele begroting 2018

Het nadelige saldo van baten en lasten is € 1.509.000 hoger dan begroot. De lasten zijn € 1.860.000 hoger (nadeel) en de baten zijn € 351.000 hoger (voordeel).

Voor de toelichting op de lasten zijn de taakvelden samengevoegd per beleidsveld (zie tabel hierboven). Nadere toelichtingen en analyses staan bij het jaarverslag programma 6 Sociaal Domein en in de paragraaf 't Hek Sociaal Domein.

Participatie

Het positieve resultaat op de lasten van Participatie bedraagt € 225.000. Op alle 3 beleidsvelden is een positief resultaat behaald:

Op Arbeidsparticipatie is een resultaat van € 85.000 vanwege voor € 40.000 lagere kosten voor scholing en activering, en een eindafrekening van ESF over de periode 2014-2016 van bijna € 45.000.

Op Begeleide Participatie is een resultaat van € 137.000. Dit resultaat ontstaat voornamelijk door een positieve afrekening van de GR SW Caparis.

Op Inkomensregelingen is een klein positief resultaat behaald.

WMO

De lasten voor de WMO vallen € 517.000 hoger uit.

De hogere lasten ontstaan vooral op Maatwerkdienstverlening 18 + met een hogere last van € 603.000.

De lasten op Schuldhelpverlening zijn € 46.000 lager uitgevallen.

Op WMO Hulp bij huishouden is € 111.000 meer uitgegeven.

De lasten voor Begeleiding (AWBZ) en voor Dagbesteding vallen € 675.000 hoger uit.

De lasten voor WMO-vervoer zijn € 114.000 hoger uitgevallen.

De lasten voor Kortdurend Verblijf zijn opgenomen onder de kosten voor Begeleiding, waardoor er een voordeel van € 99.000 ontstaat.

De lasten voor SVB Beheerskosten voor € 102.000 hebben zich niet voor gedaan. De gemeente ontvangt hiervoor geen rekening, maar dit wordt rechtstreeks via de Algemene Uitkering verrekend.

De lasten voor Geëscaleerde zorg 18+ vallen € 122.000 hoger uit vanwege hogere lasten voor Beschermd Wonen (BW).

De lasten voor Maatwerkvoorzieningen (WMO) vallen € 207.000 lager uit. De kosten voor Woningaanpassingen vallen bijna € 67.000 lager uit.

De kosten voor hulpmiddelen zijn € 134.000 lager uitgevallen.

Jeugdzorg

De lasten voor Jeugdzorg vallen € 3.317.000 hoger uit.

De hogere lasten ontstaan voor € 325.000 op Geëscaleerde Zorg 18-.

Jeugdbescherming, Jeugdreclassering en crisis hebben in totaal € 581.000 gekost.

De kosten voor Hoog specialistische jeugdhulp zijn € 247.000 lager uitgevallen.

Het merendeel van de hogere lasten ontstaan op Maatwerkdienstverlening 18- voor € 2.992.000.

De budgetten voor Jeugdhulp Landelijke inkoop (110.000), Jeugdhulp Bovenprovinciale inkoop (€ 100.000) en voor Jeugdzorg AWBZ extramuraal (€ 207.000) zijn feitelijk ingezet op Jeugd Resultaat gestuurde inkoop.

De lasten voor de inkooptaken van de centrumgemeente vallen € 79.000 lager uit.

De lasten voor PGB Jeugd vallen € 64.000 hoger uit. Een afname van het aantal ingezette PGB's is zichtbaar in de cijfers, maar was in de begroting te optimistisch meegenomen.

De lasten voor Jeugd Resultaat gerichte inkoop vallen € 3.437.000 hoger uit. Een nadere analyse is opgenomen in de paragraaf 't Hek Sociaal Domein.

Overig

Op de overige onderdelen van Programma 6 Sociaal domein zijn de lasten € 1.605.000 lager uitgevallen. Dit saldo ontstaat voor € 1.535.000 op de Overige baten en lasten. Op dit onderdeel (saldo 't Hek) worden in 2018 de wijzigingen in de Integratie Uitkering Sociaal Domein bij gehouden.

Op het beleidsveld Samenkracht en Burgerparticipatie zijn de lasten € 130.000 lager uitgevallen.

Voor ruim € 81.000 ontstaat een voordeel vanwege een lagere subsidie aan Timpaan.

Het budget voor flankerend innovatie/communicatiebeleid is beperkt ingezet waardoor een voordeel van bijna € 30.000 ontstaat.

De budgetten ten behoeve van Sociale stimulering Wolvega, en voor Sociale stimulering kleine dorpen zijn beperkt ingezet waardoor per saldo een voordeel van € 68.000 ontstaat.

De kosten ten behoeve van Bestemming Noordwolde zijn bijna € 44.000 hoger uitgevallen.

De lasten voor Wijkteams zijn € 84.000 lager uitgevallen. Dit resultaat ontstaat voornamelijk op doorbelaste bedrijfsvoeringskosten.

Mutaties reserves

Er is geen verschil om toe te lichten.

Baten, gegroepeerd naar beleidsveld baten

Toelichting per beleidsveld:	Rekening 2018	Begroting 2018	Vershil 2018	
Participatie:				
Arbeidsparticipatie	106.005	68.467	-37.538	V
Begeleide participatie	0	0	0	
Inkomensregelingen	7.977.842	7.706.353	-271.489	V
Subtotaal Participatie	8.083.846	7.774.820	-309.026	V
WMO:				
Geëscaleerde zorg 18+			0	
Maatwerkdienstverlening 18+	194.574	0	-194.574	V
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	362.789	470.000	107.211	N
Subtotaal WMO	557.363	470.000	-87.363	V
Jeugdzorg				
Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	
Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	
Totaal Jeugdzorg	0	0	0	
Overig:				
Samenkracht en burgerparticipatie	182.142	228.463	46.321	N
Wijkteams	1.067	0	-1.067	V
Overige baten en lasten	96.000	96.000	0	
Subtotaal Overig:	279.208	324.463	45.255	N
Totaal generaal Programma 6 Baten	8.920.417	8.569.283	-351.134	V

Toelichting baten hoeveel heeft het gekost?

Jaarrekening 2018 ten opzichte van actuele begroting 2018

Voor de toelichting op de baten zijn de taakvelden samengevoegd per beleidsveld (zie tabel hieronder). De lasten staan apart genoemd.

Participatie

De baten voor het beleidsveld Participatie zijn € 309.000 hoger uitgevallen (voordeel).

Voor het onderdeel Arbeidsparticipatie zijn de baten € 38.000 hoger vanwege een subsidie vaststelling voor Maatschappelijke Begeleiding over 2017 door Timpaan, en afrekeningen van ESF-regelingen.

Voor het onderdeel Inkomensregelingen zijn de baten € 271.000 hoger uitgevallen vanwege een hogere definitieve bijdrage 2018 uit de BUIG.

WMO

De baten voor het beleidsveld WMO zijn € 87.000 hoger uitgevallen (voordeel).

Voor het onderdeel Maatwerkdienstverlening 18+ zijn baten geweest voor € 195.000 vanwege bijdragen van centrumgemeente Leeuwarden ten behoeve van lokale Maatschappelijke Opvang en Vrouwenopvang (MOVO). Deze bijdragen betreffen de periode 2016 - 2018.

De baten op maatwerkvoorzieningen (WMO) zijn € 107.000 lager uitgevallen vanwege lager ontvangen eigen bijdragen voor de WMO dan verwacht.

Overig

De baten bij "Overig" zijn € 46.000 lager. Dit betreft grotendeels het taakveld "Samenkracht en burgerparticipatie" waarin de bijdrage van de provincie voor Bestemming Noordwolde fase 5 is verantwoord. In 2018 is de geraamde bijdrage van € 77.500 nog niet volledig besteed. Voor de jaren 2018, 2019 en 2020 is een totale bijdrage toegezegd van € 232.500 (€ 77.500 per jaar). Het in 2018 niet bestede deel wordt in 2019 of 2020 ingezet. De bijdrage van de provincie is toegekend onder de voorwaarde dat het project eind 2020 is afgerond.

Investerings

x € 1.000

Investerings	Oorspr. krediet	Actueel krediet 2018	Realisatie 2018	Restant 31/12/2018	Overschot / tekort 2018	Naar 2019
Project Noordwolde fase 5		241	165	76		76
Griffioenpark 3		120	5	115		115
Eindtotaal	0	361	170	191	0	191

Noordwolde fase 5

Dit jaar is het 1e deel van het project Noordwolde fase 5 van start gegaan. Het totale project wordt uitgevoerd in drie fases en kost € 743.000. Het totale budget bestaat uit € 620.000 externe kosten en € 123.000 aan interne personeelskosten. De provincie heeft een subsidiebedrag toegezegd van € 232.500 onder de verwachting dat het project op 31 december 2020 is afgerond.

De externe kosten van het 1e deel zijn geraamd op € 241.000 waarvan € 165.000 is uitgegeven dit jaar. Het restant van € 76.000 nemen we mee naar 2019.

Griffioenpark 3

Voor een laagdrempelige toegang tot het Sociaal domein wordt het pand Griffioenpark 3 aangepast. We verwachten dat de uitgaven voor de inrichting en bouwkundige aanpassingen van Griffioenpark 3 in het voorjaar 2019 worden gedaan. De planning is momenteel dat deze locatie in mei 2019 haar deuren opent voor de inwoners van de gemeente.

PROGRAMMA 7 VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU

Hoeveel heeft het gekost?
Bedragen x1000

Exploitatie	Rekening 2018	Actuele begroting 2018	Primitieve begroting 2018	Verschil begroot - werkelijk
Lasten				
7.1 Volksgezondheid	1.191	1.419	1.236	228
7.2 Riolering	1.734	1.789	1.790	55
7.3 Afval	2.744	2.733	2.372	-11
7.4 Milieubeheer	598	717	625	119
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	310	229	230	-80
Totaal Lasten	6.576	6.887	6.253	311
Baten				
7.1 Volksgezondheid	-6	0	0	6
7.2 Riolering	-1.910	-1.867	-1.867	42
7.3 Afval	-2.992	-2.907	-2.547	85
7.4 Milieubeheer	-251	-20	0	231
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-235	-136	-136	99
Totaal Baten	-5.393	-4.930	-4.550	463
Saldo van lasten en baten	-1.182	-1.957	-1.703	-775
Onttrekkingen				
0.10 Mutaties reserves	364	420	304	56
Totaal Onttrekkingen	364	420	304	56
Stortingen				
0.10 Mutaties reserves	39	47	47	8
Totaal Stortingen	39	47	47	8
Saldo mutatie reserves	326	373	258	47
Gerealiseerd resultaat	-857	-1.584	-1.446	-727

Toelichting hoeveel heeft het gekost?

Jaarrekening 2018 ten opzichte van actuele begroting 2018

Het nadelig saldo van baten en lasten is € 775.000 lager dan begroot. De lasten zijn lager (voordeel € 311.000) en de baten zijn hoger (voordeel € 463.000).

Lasten

Volksgezondheid

De lagere uitgaven voor volksgezondheid worden veroorzaakt doordat:

- het budget voor GIDS/JOGG is niet volledig gebruikt omdat het een meerjarig project is. Het overschot € 119.000 wordt besteed in de projectperiode (tot en met 2021).
- De bijdrage aan het Rijksvaccinatieprogramma van € 42.000 is pas in 2019 nodig.
- Voor de uitvoering van de Drank en Horecawet was 2018 een overgangsjaar naar een nieuw uitvoeringsplan in 2019. Ook hadden wij personele wisselingen. Daarom hebben wij minder interventies en activiteiten ingezet en is het budget voor € 14.000 niet volledig besteed.
- Er zijn minder bijdragen aan diverse organisaties verstrekt. Dit komt omdat er vrijwel geen subsidieaanvragen voor ons lokaal gezondheidsbeleid zijn binnen gekomen.

Riolering

De lasten vallen € 55.000 lager uit dan begroot. Dit wordt vooral veroorzaakt door lagere kapitaallasten (rente) dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door het niet realiseren van de geplande investeringen in 2017.

Milieubeheer

De lasten vallen €98.000 lager uit dan begroot. Dit wordt onder andere veroorzaakt door het niet besteden van toegekende budgetten voor de streekagenda. Bij de voorjaarsnota zijn extra middelen aangevraagd voor actiepunten vanuit de streekagenda met betrekking tot circulaire economie. Deze middelen zijn in 2018 niet besteed. Het incidenteel toegekende bedrag van € 40.000 (hier staat ook een subsidie tegenover van € 20.000) moet ook voor 2019 nog beschikbaar blijven. Wij doen bij "Incidentele middelen van 2018 naar 2019" een voorstel om deze middelen over te hevelen naar 2019.

De werkelijke kosten van de OWO afdeling VTH (adviezen geluid/bodem, vervoerskosten) vallen lager uit dan begroot. Dit levert een voordeel op van € 43.000.

Begraafplaatsen en crematoria

In 2018 zijn er meer opbrengsten ontvangen voor de afkoop van het onderhoud van graven. Deze ontvangsten zijn in de voorziening gestort, om de toekomstige onderhoudskosten te kunnen dekken.

Baten

Riolering

De stijging van de inkomsten komt door dat er meer aansluitingen zijn geweest in 2018 dan waar vooraf rekening mee is gehouden.

Afval

De opbrengsten voor het brengstation zijn hoger dan begroot. De stijgende lijn van de bezoekersaantallen van afgelopen jaren zet zich voort. In 2018 zien we dat er meer bouw- en sloopafval is gebracht dan in 2017. Dit zien we bijvoorbeeld ook terug in de leges voor bouwvergunningen. Het aantal aanvragen zijn toegenomen, waaronder ook verbouwingen, die weer leiden tot meer bouw- en sloopafval.

Daarnaast zijn de opbrengsten in het kader van de afvalstoffenheffing toegenomen door dat er meer adressen zijn waar het afval wordt opgehaald ten opzichte van het aantal waar bij de begroting vanuit is gegaan.

Milieubeheer

In 2018 is een incidentele baat ontvangen als gevolg de realisatie van de zonneparken in Wolvega en Noordwolde € 236.000, alsmede een half jaar huuropbrengsten van de percelen (€ 12.500).

Ons voorstel is om deze baten te bestemmen in een reserve Energiefonds Weststellingwerf. Dit voorstel is geheel in lijn met de motie die al eerder door uw raad is aangenomen en met het collegeprogramma, punt 35 Werken aan een duurzaam Weststellingwerf.

Begraafplaatsen en crematoria

Er zijn meer afkoopsommen voor onderhoud graven ontvangen.

Mutaties reserves

Exploitatie afval

Uitgangspunt is een 100% kostendekking. Bij de begroting 2018 zijn de tarieven afvalstoffenheffing met € 10 verlaagd. Op begrotingsbasis sluit de exploitatie afval met een nadelig exploitatieresultaat van € 175.300. De werkelijke exploitatie sluit af met een tekort van € 222.000. Dit tekort wordt onttrokken aan de reserve afvalstoffenverwijdering. Zie hiervoor ook de paragraaf lokale heffingen.

Exploitatie riolering

Uitgangspunt is een 100% kostendekking. Voor 2018 zijn de tarieven verhoogd op basis van het GRP (Gemeentelijk RioleringsPlan). Op begrotingsbasis sluit de exploitatie riolering met een voordelig exploitatieresultaat van € 57.000. Het werkelijke exploitatieresultaat sluit met een overschot van € 38.500. Met name in de kapitaallasten zit een voordeel omdat nog niet alle geplande investeringen zijn afgerond. Het overschot op de exploitatie is gestort in de reserve vervanging/onderhoud riolering.

Reserve onderhoud graven

Er was zowel een storting als een onttrekking begroot van de reserve onderhoud graven. Dit heeft niet plaatsgevonden want de reserve bestaat niet meer Deze is eind 2017 omgezet naar een voorziening.

Algemene reserve

Conform de begroting is er € 162.620 onttrokken aan de algemene reserve voor het project Gezond in de Stad (GIDS). Dit zijn de overgehevelde budgetten uit voorgaande jaren.

Investeringsen

x € 1.000

Investeringsen	Oorspr. krediet	Actueel krediet 2018	Realisatie 2018	Restant 31/12/2018	Overschot / tekort 2018	Naar 2019
Aanleg hemelwaterriool 2016	132	116	0	116	116	0
Aanleg hemelwaterriool 2017	255	158	150	8	8	0
Drinkvoorziening voor vee 2018	160	160	0	160	0	160
Stedelijke Wateropgave Wolvega-Zuid	2.100	86	7	79	0	79
Vervangen riolering 2017	273	143	147	-4	-4	0
Vervangen riolering 2018	577	441	105	336	0	336
Vervangen rioolgemalen (elektromechanisch) 2018	144	280	206	74	0	74
Eindtotaal	3.641	1.384	614	769	120	649

Toelichting op investeringen

Aanleg hemelwaterriool 2016 en 2017

In 2016 is er bij hevige regenval wateroverlast geweest bij een aantal percelen langs de Markeweg. Wij hebben daar toen samen met het Wetterskip naar oplossingen gekeken. In eerste instantie was de indruk dat het lag aan het bestaande regenwaterriool en de sloot waarop dat regenwaterriool de hoeveelheid regenwater loosde. Het Wetterskip heeft vervolgens gekeken naar het hele watersysteem. Daar kwam uit dat een aantal te kleine duikers moesten worden vervangen. Nadat die duikers vervangen zijn, zijn er geen meldingen van wateroverlast meer geweest. Echter uit de klimaatstresstest blijkt dat er in de toekomst wel degelijk een probleem met de waterafvoer zal ontstaan. In de loop van 2019 komt er een nieuw kostendeckingsplan van de riolering waarin ook de kosten en de planning voor maatregelen die op basis van de klimaatstresstest uitgevoerd worden, zijn meegenomen. Dit krediet kan worden afgesloten.

De aanleg van het hemelwaterriool in Noordwolde welke voor 2017 gepland stond, is in 2018 gerealiseerd. Dit krediet kan worden afgesloten.

Drinkvoorziening voor vee

Dit krediet is aangevraagd om twee veehouders tegemoet te komen in de kosten die zij moeten maken om hun vee kwalitatief goed drinkwater te geven. Dit conform ons vastgestelde beleidsplan "Watergangen waarop via een riooloverstort wordt geloosd". Deze veehouders hebben een plan aangeleverd. Op basis van het plan en ons beleidsstuk ligt er een voorstel van ons voor de bijdrage in de te maken kosten. Dit krediet moet mee naar 2019.

Stedelijke wateropgave Wolvega-Zuid

De werkzaamheden zijn nagenoeg afgerond. De daadwerkelijke eindafrekening met de provincie zal in 2019 plaatsvinden. Daarom moet het restant van het krediet mee naar 2019.

Vervanging riolering

Het werkzaamheden voor 2017 zijn klaar, zie hemelwaterriool. Dit krediet kan worden afgesloten. Het krediet voor 2018 betreft de vervanging van de riolering in de Hoofdweg van Nijeholtpade. De uitvoering wacht op besluitvorming omtrent dorpensvisie en het plan van het dorp. Dit krediet moet daarom mee naar 2019.

Vervangen rioolgemalen

Het merendeel van de werkzaamheden is in 2018 uitgevoerd. De laatste werkzaamheden worden in 2019 uitgevoerd. Dit krediet moet mee naar 2019.

PROGRAMMA 8 VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN STEDELIJKE VERNIEUWING

Hoeveel heeft het gekost?
Bedragen x1000

Exploitatie	Rekening 2018	Actuele begroting 2018	Primitieve begroting 2018	Verschil begroot - werkelijk
Lasten				
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	164	208	176	44
8.1 Ruimtelijke ordening	400	427	418	27
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	1.683	1.652	1.652	-31
8.3 Wonen en bouwen	986	1.040	1.012	54
Totaal Lasten	3.233	3.327	3.258	94
Baten				
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-63	-66	-16	-3
8.1 Ruimtelijke ordening	-4	0	0	4
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-1.819	-1.652	-1.652	167
8.3 Wonen en bouwen	-881	-533	-533	348
Totaal Baten	-2.766	-2.251	-2.201	515
Saldo van lasten en baten	-467	-1.076	-1.057	-609
Onttrekkingen				
0.10 Mutaties reserves	11	68	0	57
Totaal Onttrekkingen	11	68	0	57
Storting				
0.10 Mutaties reserves	0	0	0	0
Totaal Storting	0	0	0	0
Saldo mutatie reserves	11	68	0	57
Gerealiseerd resultaat	-455	-1.008	-1.057	-553

Toelichting hoeveel heeft het gekost?

Jaarrekening 2018 ten opzichte van actuele begroting 2018

Het nadelige saldo van baten en lasten is € 609.000 lager dan begroot. De lasten zijn lager (voordeel € 94.000) en de baten zijn hoger (voordeel € 515.000).

Lasten

Beheer overige gebouwen en gronden

Bij de kadernota 2018 is € 50.000 aangevraagd voor het actualiseren van de Energie Prestatie Adviezen (EPA's) ten aanzien van de gemeentelijke openbare gebouwen. In 2018 zijn de eerste stappen gezet om een onderzoeksbureau in de arm te nemen, die deze actualisatie voor ons uitvoert. Het budget willen wij graag overhevelen naar 2019, zodat wij in het najaar van 2019 de mogelijke energiebesparende en duurzame energie opwekkende maatregelen aan u kunnen voorleggen.

Ruimtelijke ordening

De kosten in relatie tot bestemmingsplannen zijn lager uitgevallen dan begroot (voordeel € 6.000) en het werkbudget voor de streekagenda is niet volledig ingezet (voordeel € 9.000). In totaal zijn de doorbelaste loonkosten voor dit taakveld ook lager dan begroot (voordeel € 15.000).

Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)

Het verschil wordt toegelicht in de paragraaf grondbeleid en onder toelichting op de balans onder voorraad (vlottende activa).

Wonen en bouwen

Binnen dit taakveld is een incidenteel budget beschikbaar voor een onderzoek naar snel internet in de witte gebieden. Dit budget is in 2018 niet ingezet (zie ook Mutaties reserves). Daarnaast is het werkbudget voor de Koloniën van Weldadigheid niet volledig ingezet (voordeel € 13.000). Voor welstandsadvisering is meer geld uitgegeven dan begroot. Dit heeft te maken met de aantrekkende woningmarkt en toename van het aantal bouwaanvragen (nadeel € 28.000). Dit nadeel wordt gecompenseerd door de toename van de bouwleges, waar een voordeel wordt behaald (zie Baten). In de toerekening van kosten aan dit taakveld, zijn minder loonkosten toegerekend. In totaal leidt dit tot een voordeel op dit taakveld van € 54.000.

Baten:

Wonen en bouwen

De inkomsten op het taakveld Wonen en bouwen zijn hoger dan begroot, wat een voordeel van € 348.000 oplevert. Dit wordt volledig verklaart door de stijging van het aantal omgevingsvergunningen bouwen. De markt trekt enorm aan en er worden veel meer bouwvergunningen aangevraagd. Dit zien we terug in de stijging van het aantal verkochte kavels, woningen die verbouwd worden en het aantal bouwaanvragen. Er zijn in 2018 een aantal grote projecten opgestart, waarvoor een bouwvergunning is aangevraagd. We zien hier ook de opbrengst van de door onszelf betaalde leges voor de bouwvergunning van de nieuwbouw op de gemeentewerf terug. Daarnaast zien we een stijging bij de opbrengst van omgevingsvergunning Aanleg van een werk. Deze stijging is terug te voeren op de aanvraag vergunning voor het project fietspad langs de Linde.

Tevens is in 2018 de eindafrekening van het project Tuindorpschool geweest met de provincie. De kosten voor dit project zijn al in voorgaande jaren gemaakt, waardoor wij nu een incidenteel voordeel hebben van € 18.000.

Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)

De woningterreinen in dit taakveld wordt toegelicht in de paragraaf grondbeleid en onder toelichting op de balans onder voorraad (vlottende activa).

Mutaties reserves

Voor de onttrekking uit de algemene reserve zijn twee bedragen geraamd, € 28.000 voor snel internet en € 40.000 voor de omgevingsvisie. Beide zijn projecten die overgeheveld zijn uit 2017. In 2018 is slechts € 11.000 uitgegeven ten behoeve van de omgevingsvisie.

Investeringsen

x € 1.000

Investeringsen	Oorspr. krediet	Actueel krediet 2018	Realisatie 2018	Restant 31/12/2018	Overschot / tekort 2018	Naar 2019
Alg.budget investeringskalender + ambities 2018	500	0	0	0	0	0
Hoofdstraat Oost 52 Wolvega		0	1	-1	0	-1
Eindtotaal	500	0	1	-1	0	-1

Toelichting op investeringen:

Algemeen budget investeringskalender + ambities 2018

In 2018 hebben wij vanuit het beschikbare krediet twee projecten kunnen dekken. Het eerste project is de aanleg van een parkeerplaats in Munnekeburen ten behoeve van de toegang tot de Rottige Meente voor € 86.000. Het tweede project is een aanvullend krediet om het bestek te kunnen aanbesteden voor de stationsomgeving, bovenop de reeds ontvangen provinciale subsidie van € 750.000. Dit wordt echter pas in 2019 uitgevoerd. Bij de najaarsnota 2018 is de planning geactualiseerd en als gevolg daarvan € 407.000 krediet doorgeschoven naar 2019.

Hoofdstraat Oost 52 Wolvega

De aankoop van het pand was gepland eind 2018. Echter, de woningstichting had nog geen toestemming van het ministerie voor de verkoop van het object, waardoor de levering niet in 2018 kon plaatsvinden. In 2019 vindt de daadwerkelijke levering plaats. Het krediet moet mee naar 2019.

OVERZICHT ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

Algemene dekkingsmiddelen
Bedragen x1000

Exploitatie	Rekening 2018	Actuele begroting 2018	Primitieve begroting 2018	Verschil begroot - werkelijk
Lasten				
0.5 Treasury	195	300	2.180	105
0.61 OZB woningen	218	164	143	-54
0.62 OZB niet-woningen	163	155	143	-8
0.64 Belastingen overig	4.538	4.431	1.431	-107
3.4 Economische promotie	60	58	58	-2
Totaal Lasten	5.174	5.109	3.955	-65
Baten				
0.5 Treasury	-157	-260	-2.029	-103
0.61 OZB woningen	-2.963	-2.911	-2.886	52
0.62 OZB niet-woningen	-1.830	-1.758	-1.683	72
0.64 Belastingen overig	-4.512	-4.437	-1.437	75
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-42.515	-42.073	-41.656	442
3.4 Economische promotie	-241	-168	-168	73
Totaal Baten	-52.219	-51.607	-49.859	611
Resultaat	47.045	46.499	45.904	-546

Toelichting

Jaarrekening 2018 ten opzichte van actuele begroting 2018

Het voordelige saldo van baten en lasten is € 546.000 hoger dan begroot. De lasten zijn € 65.000 hoger en de baten zijn € 611.000 hoger.

Lasten

Treasury

Op het taakveld treasury staat de rente die we moeten betalen over de korte en langlopende geldleningen die we zijn aangegaan. De rente die aan de grondexploitatie en aan de overige taakvelden is toegerekend wordt daarop in mindering gebracht. Wat resteert is dan het renteresultaat. Het werkelijk renteresultaat over 2018 is € 120.000 negatief. De werkelijk te betalen rente is dus hoger dan de rente die we hebben doorberekend aan de grondexploitatie en de taakvelden. Zie daarvoor ook het renteschema in de paragraaf Financiering. We hebben bij de programmabegroting het percentage van de renteomslag aangepast van 4% in 2017 naar 2% vanaf 2018. Hiermee volgen we de notitie rente van juli 2016 van de commissie BBV. Onder dit taakveld staan verder nog de rentekosten van de door ons verstrekte geldleningen van € 75.000.

OZB woningen en OZB niet-woningen

De overschrijding op deze taakvelden komt door de extra lasten in verband kosten voorbereiding project omzetting inhoud naar gebruiksoppervlakte WOZ. Daarnaast hebben we te maken met hogere kosten van het beeldmateriaal (luchtfoto's en cyclorama's) en ook de kosten van heffing zijn gestegen (aanslagoplegging en verzendkosten). Verder staat hier de storting in de voorziening oninbare debiteuren van € 54.000.

Belastingen overig

Hier staat onder andere de storting van ruim € 4,4 miljoen opbrengst precariobelasting aan de daarvoor ingestelde voorziening. De storting is € 84.000 hoger omdat de werkelijke opbrengst ook hoger is dan de raming. Zie ook de paragraaf Lokale heffingen.

Baten

Treasury

Hier staat de werkelijk ontvangen dividenduitkering van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). In 2018 is € 147.000 binnengekomen.

OZB woningen en OZB niet-woningen

De werkelijke totale opbrengst is afgerond € 4,8 miljoen. Ten opzichte van de raming € 124.000 hoger. Deze hogere opbrengst wordt vooral veroorzaakt door een verandering in de waardeontwikkeling nadat de tarieven zijn vastgesteld. Dit geldt voor zowel de woningen als de niet-woningen.

Belastingen overig

Het verschil tussen de raming en de werkelijke opbrengst van € 75.000 komt vooral door een hogere opbrengst van de precariobelasting. In de opbrengst is een naheffing over 2016 en 2017 meegenomen van € 2,1 miljoen.

Economische promotie

Het verschil tussen geraamd en werkelijk komt door de toeristenbelasting. In de begroting is een opbrengst geraamd van € 120.000. We verwachten € 73.000 extra te ontvangen. Daarvan heeft € 29.000 nog betrekking op het belastingjaar 2017. De definitieve logiesomzet over 2017 is dus hoger dan we verwachtten. Voor het belastingjaar 2018 schatten we in nog ongeveer € 44.000 extra te ontvangen ten opzichte van de raming van € 120.000. Deze inschatting doen we op basis van de definitieve cijfers over 2017 en het mooie zomerweer in 2018.

Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds

Het gemeentefonds is de grootste inkomstenpost voor iedere gemeente. Het kent voor 2018 de volgende soorten uitkeringen: 1) de Algemene uitkering, 2) de integratie-uitkering Sociaal domein en 3) de decentralisatie- en (overige) integratie-uitkeringen.

1. Algemene uitkering

Ten opzichte van de raming is er nagenoeg geen verschil. De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Volgens het systeem van "samen de trap op en samen de trap af" hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de hoogte van het gemeentefonds. Geeft het rijk minder uit dan geraamd, dan vloeit er automatisch minder in het gemeentefonds. Uit de december-circulaire blijkt dat het rijk dit jaar naar verwachting minder uitgaven doet dan begroot, vooral op het vlak van de zorg. Gemeenten moeten zich bij het opstellen van de jaarrekening 2018 voorbereiden op een tegenvaller. Op macro-niveau wordt een bedrag genoemd van circa € 100 miljoen. Voor Weststellingwerf is dat op basis van de verwachtingen circa € 150.000 minder. Deze aanname is niet meegenomen in het resultaat van de jaarrekening. Meer informatie daarover komt in de aanstaande mei-circulaire.

2. Integratie-uitkering Sociaal domein

In de december-circulaire is eenmalig een uitkering opgenomen voor de tekorten op het terrein van jeugd en Wmo. Er is een Fonds tekortgemeenten ingesteld van € 200 miljoen. Aan 77 gemeenten is een uitkering toegekend waaronder aan onze gemeente voor een bedrag van € 417.568. Hiermee hebben we in de begroting geen rekening gehouden.

3. Decentralisatie- en (overige) integratie-uitkeringen

Hieronder staat de integratie-uitkering WMO. Ten opzichte van de begroting is er nagenoeg geen verschil.

x € 1.000

Gemeentefonds (- = nadelig)		2018
Raming conform Najaarsnota 2018		
Algemene uitkering 2018		27.137
Integratie-uitkering Sociaal domein 2018		14.936
Totaal raming gemeentefonds		42.073
December-circulaire 2018		
Algemene uitkering 2018		27.137
Integratie-uitkering Sociaal domein 2018		15.354
Totaal gemeentefonds 2018		42.491
Afrekening 2016		43
Afrekening 2017		- 19
Totaal in jaarrekening 2018		42.515

OVERZICHT KOSTEN OVERHEAD

Overzicht kosten overhead

De definitie van overhead luidt:

Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Bedrijfskosten die direct betrekking hebben op activiteiten die gericht zijn op de externe klant zijn dus geen overhead maar zijn in de betreffende taakvelden opgenomen. Bedrijfskosten die niet direct aan de taakvelden kunnen worden toegerekend zijn dus overheadkosten. Deze bestaan uit personele kosten, huisvesting, ICT, communicatie en nog wat overige bedrijfsvoeringskosten.

Toerekening aan kostendekkende activiteiten

Alle directe kosten zijn rechtstreeks toegerekend aan de taakvelden. Voor taakvelden waar kostendekkende tarieven het uitgangspunt zijn, zoals bij de exploitatie afvalinzameling en riolering, wordt een opslag voor de overheadkosten toegepast. De opslag is een percentage van de directe salariskosten. De overhead waarmee wij hebben gerekend is 106%.

x € 1.000

Overhead		Werkelijk 2018	Actuele begroting 2018	Vershil begroot - werkelijk
	Personeel	6.066	5.712	3
	Doorbelasting personele kosten naar taakvelden			-352
	Huisvesting	1.290	1.386	97
	ICT	632	487	-145
	Overige bedrijfsvoeringskosten	214	234	20
	Communicatie	59	78	19
Totaal Overhead		8.261	7.898	-363
	Toerekening aan kostendekkende activiteiten	-836	-837	-1
Totaal Exploitatietontlastend		-836	-837	-1
Eindtotaal		7.425	7.061	-364

TOELICHTING OVERHEAD KOSTEN

Personele kosten

Het saldo op personele kosten is bijna nihil. Er is € 123.000 meer uitgegeven aan opleidingen en € 20.000 meer voor personele aangelegenheden (kerstfeest, teambuilding, attenties, en dergelijke). Van het geraamde bedrag voor de formatie welke voor overhead taken werken resteert € 140.000.

Doorbelasting personele kosten

Alle personele kosten worden onderverdeeld in directe en indirecte kosten. De directe kosten worden doorbelast aan de taakvelden, de indirecte kosten blijven op het taakveld overhead. In totaal is er € 360.000 minder doorbelast naar de taakvelden, doordat er minder personeel is ingezet. Dit is een nadeel voor de overhead maar een voordeel bij de diverse taakvelden. Zie hiervoor de financiële toelichting per programma.

Huisvesting

Voor het gemeentehuis en de gemeentewerf is in 2018 minder aan planmatige onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd dan geraamd. Dat houdt verband met het actualiseren van het meerjarenonderhoudsplan. Naar verwachting is die actualisatie in 2019 gereed, zodat de werkzaamheden vanaf 2019 uitgevoerd kunnen worden. Ook van invloed is dat de uitbreiding gemeentewerf en de bouw van de noodstroomvoorziening in het gemeentehuis in 2018. Dat zou eerst in 2017 gedaan worden. Hierdoor is er minder rente voor huisvesting toegerekend dan begroot.

ICT

De totale ICT kosten bedragen € 1.000.000. Hiervan is € 632.000 overhead. Het nadeel van € 145.000 bestaat uit 2 onderdelen. De baten waren € 85.000 te hoog geraamd. Dit zijn de bijdragen van Ooststellingwerf en Opsterland. De overschrijding van de lasten van € 60.000 wordt grotendeels veroorzaakt door het volgende. Er is € 18.000 uitgegeven voor SIM-persoonlijk onderhoud die betrekking had op het onderhoud 2017. Onderhoud voor nieuwe investeringen € 24.000 is pas begroot voor 2019 maar de kosten kwamen al in 2018. We hebben te maken gehad met prijsstijgingen van de leveranciers. In de begroting is daar geen rekening mee gehouden.

Investerings

x € 1.000

Investerings	Oorspr. krediet	Actueel krediet 2018	Realisatie 2018	Restant 31/12/2018	Overschot / tekort 2018	Naar 2019
Plaatsing zonnepanelen gemeentewerf	75	90	90	0	0	0
Uitbreiding gemeentewerf	1.078	705	707	-2	-2	0
Alarmeringssysteem BHV/agressieteam	45	45	0	45	45	0
Informatiseringsjaarplan 2016,2017, 2018	1.350	215	165	51	0	51
Noodstroomvoorziening	80	109	111	-2	-2	0
Software INUP	2.387	7	7	0	0	0
Tractie 2017	180	50	50	0	0	0
Tractie 2018	250	250	175	75	35	40
Vervangingen automatisering	651	300	316	-16	0	-16
Vloerverwarmingsverdelers gemeentehuis	61	61	63	-2	-2	0
Eindtotaal	6.157	1.832	1.684	148	73	75

TOELICHTING OP INVESTERINGEN

Uitbreiding gemeentewerf inclusief plaatsing zonnepanelen

De nieuwbouw op de gemeentewerf is in 2018 opgeleverd en feestelijk geopend. De zonnepanelen liggen op de daken en leveren energie aan de werf, maar ook terug aan het net. De kredieten kunnen worden afgesloten.

Alarmeringssysteem BHV/agressieteam

In 2018 is het alarmeringssysteem aangeschaft. De kosten (€ 4.500) hiervoor waren echter dusdanig laag, dat deze via de exploitatie lopen. Dit krediet kan vervallen.

Informatiseringsjaarplan 2016, 2017 en 2018

Er is nog €16.000 nodig voor de koppeling tussen iBabs en Civision Samenlevingszaken aan MKS-iDocumenten. Voor de projecten "contractbeheer voor inkoop" en "gebruiksoppervlakten bepalingen WOZ" komen de laatste facturen in 2019. Eind 2019 kan dit krediet worden afgesloten.

Noodstroomvoorziening

In juli 2018 is het noodstroomaggregaat bij het gemeentehuis geïnstalleerd. Het project is volledig opgeleverd. Het krediet is afgerond.

Software iNUP

Dit krediet is bestemd voor het realiseren van de bouwstenen van DA2020 (Digitale Agenda 2020).

Tractie

Op basis van een meervoudig onderhandse aanbesteding zijn in september 2018 twee nieuwe tractoren gekocht bij een lokaal Mechanisatiebedrijf. Eén van deze nieuwe tractoren is uitgeleverd, maar staat voor de opbouw van een speciaal remsysteem nog bij de dealer. De levering van de 2e tractor is vertraagd. Hiervoor moet een bedrag van € 40.000 naar het boekjaar 2019.

Vervangingen automatisering 2018

Bij de najaarsnota 2018 is de planning geactualiseerd en als gevolg daarvan € 285.000 krediet doorgeschoven naar 2019. Het negatieve restant van € 16.000 wordt hiermee verrekend. Een deel van dit restantkrediet van € 269.000 is in 2019 nodig voor een applicatie voor het maken van bestekken voor de afdeling Ruimte. Het grootste deel van dit krediet is echter nodig voor de projecten "Transparant naar de klant" en "Migratie naar IDocumenten".

Vloerverwarmingsverdelers gemeentehuis

In het najaar 2018 zijn in het gemeentehuis de verdelers van de vloerverwarming vervangen. Het krediet is afgerond.

VENNOOTSCHAPSBELASTING

Vennootschapsbelasting

Er zijn geen cijfers om toe te lichten.

ONVOORZIENE UITGAVEN

Tabel onvoorziene uitgaven

x € 1.000

Overzicht onvoorziene uitgaven	Rekening 2018	Actuele begroting	Primitieve begroting	Verschil begroot - werkelijk
Stelpost algemene risicobeheersing	0	200	200	200
Stelpost onvoorziene uitgaven	0	30	30	30
Stelpost Ombuigingen I	0	-35	-78	-35
Totaal	0	195	152	195

TOELICHTING TABEL ONVOORZIENE UITGAVEN

Stelpost algemene risicobeheersing

Het is in 2018 niet nodig geweest om een beroep te doen op deze stelpost. Deze stelpost valt daarom vrij in het exploitatieresultaat 2018.

Stelpost niet voorziene uitgaven

Er is in 2018 geen beroep gedaan op het bedrag voor de stelpost onvoorzien incidenteel van € 30.000

Stelpost Ombuigingen I

In 2018 zijn de effecten van de verkoop van panden in 2017 meegenomen alsmede het restant van het budget van het voormalige Bornego, welke wij in 2018 hebben gesloopt. De stelpost is daarmee teruggebracht tot € 34.500. Deze stelpost is in de begroting van 2019 structureel vervallen.

BEGROTINGSRECHTMATIGHEID

Begrotingsrechtmatigheid

In 3 programma's en bij de overhead zijn de uitgaven hoger geweest dan het door de raad geautoriseerde bedrag.

De kadernota rechtmatigheid van het BBV zegt hier onder andere het volgende over:

Begrotingscriterium

Bij de rechtmatigheidscontrole vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. In de toelichting op het Besluit Accountantscontrole decentrale overheden (BADO) wordt begrotingsrechtmatigheid omschreven als:

“Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium). In de begroting zijn de maxima voor de lasten vermeld die door de raad zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de toereikendheid van het begrotingsbedrag, alsmede het begrotingsjaar van belang zijn.”

Begrotings- en investeringskredietoverschrijdingen

Begrotingsafwijkingen en -overschrijdingen (beleidsmatig en/of financieel) behoeven autorisatie door de gemeenteraad. In de regel zullen begrotingswijzigingen vooraf door het college aan de raad worden voorgelegd ter autorisatie. Hiermee wordt toestemming gevraagd voor het te realiseren beleid en voor de besteding van het benodigde bedrag. Slechts indien de omstandigheden een autorisatie vooraf niet mogelijk maken, zal achteraf een begrotingswijziging moeten worden voorgelegd. Indien de raad ermee instemt wordt de besteding alsnog geautoriseerd en is deze rechtmatig. Begrotingswijzigingen moeten volgens de Gemeentewet tijdens het jaar zelf nog aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Indien een wijziging niet meer in het jaar zelf is voorgelegd zijn bestedingen boven het begrotingsbedrag strikt genomen onrechtmatig. Toch kan voor de accountant bij de controle vaststaan dat een aantal (begrotings)overschrijdingen binnen de beleidskaders van de gemeenteraad vallen.

Er zijn verschillende typen begrotingsoverschrijdingen die bij deze jaarrekening van toepassing zijn:

A. Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten, bijvoorbeeld via subsidies of kostendekkende omzet.

B. Kostenoverschrijdingen bij open einde (subsidie)regelingen. Vaak blijkt vanwege dit open karakter in het kader van het opmaken van de jaarrekening een (niet eerder geconstateerde) overschrijding.

Omschrijving	Rekening 2018	Primitieve begroting	Actuele begroting	Overschrijding
0 Bestuur en Ondersteuning	2.719.181	2.057.533	2.590.017	-129.164
3 Economie	1.148.915	601.660	619.063	-529.852
4 Onderwijs	3.715.903	3.639.947	3.710.000	-5.903
6 Sociaal Domein	31.907.573	28.897.551	30.047.316	-1.860.257
Overzicht algemene dekkingsmiddelen	5.174.088	3.955.209	5.108.686	-65.402
Overzicht kosten overhead	12.194.855	12.380.799	11.892.933	-301.922

Programma 0

Bestuur

Voor het taakveld Bestuur is € 67.000 meer uitgegeven dan begroot was. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de extra dotatie aan de voorziening voor de ontslagvergoeding gewezen wethouders en de stijging loonkosten als gevolg van het instellen van het nieuwe college. De baten kant is echter ook hoger dan begroot. Dit komt door een vrijval uit de voorziening pensioenen wethouders die niet begroot was.

Burgerzaken

Voor de taak burgerzaken is € 63.000 meer uitgegeven dan begroot was. Dit komt doordat er extra veel rijbewijzen uitgegeven zijn. De baten zijn echter ook hoger door de zelfde oorzaak.

De totale lasten van programma 0 zijn € 129.000 hoger dan begroot. Dit wordt echter gecompenseerd door hogere baten € € 197.000. Dit betreft dus type A overschrijding.

Programma 3

Uit de herberekening van de grondexploitaties begin 2019 bleek dat er een voorziening voor de bedrijventerreinen getroffen moest worden. Dit nadeel kon dus niet tijdens 2018 aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Programma 4

De lasten van dit programma zijn overschreden met afgerond € 6.000. Deze kleine overschrijding is niet naar één post te herleiden maar is een saldo van diverse plussen en minnen. Dit nadeel wordt echter ruimschoots gedekt door hogere baten op dit programma van € 105.000.

Programma 6

De meeste taken in programma 6 hebben een open einde regeling. In 2018 is voor het eerst met een nieuwe methode gewerkt. Pas in de eerste maanden van 2019 is gebleken hoeveel kosten er daadwerkelijk ten laste van 2018 komen. Dit betreft type B overschrijding.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

De extra lasten worden hoofdzakelijk veroorzaakt door extra in rekening gebrachte kosten van de OWO afdeling B+R voor heffen en invordering. Deze gegevens waren pas in januari 2019 beschikbaar, vandaar dat de raad niet op de hoogte gebracht was.

Overhead

De lasten op overhead bestaan uit kosten die niet toegerekend kunnen worden aan de taakvelden. Dit betreft onder andere algemeen personeel, leidinggevenden, huisvesting, ICT kosten. Een van de hoofdoorzaken van de hogere lasten overhead is dat er € 378.000 minder doorberekend konden worden aan de taakvelden, hoofdzakelijk personele kosten. Strikt genomen is dit dan ook geen budgetoverschrijding. Dit nadeel geeft namelijk een voordeel op de taakvelden.

Bij het vaststellen van de jaarrekening 2018 autoriseert de raad achteraf de extra uitgaven in bovengenoemde programma's.

Jaarrekening - overig

OVERZICHT INCIDENTELE BUDGETTEN

Incidentele Baten

x € 1.000

Incidentele baten 2018	Rekening 2018	Actuele begroting	Primitieve begroting	Vershil begroot-werkelijk
5 Sport, Cultuur en Recreatie				
Project dorpen, landschap en biodiversiteit (2017 tot en met 2019)	0	30	30	30
Herstel schade openbaar groen	31	0	0	-31
7 Volksgezondheid en Milieu				
Bijdrage van de provincie in circulaire economie	0	20	0	20
Zonneparken Noordwolde	251	0	0	-251
8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing				
Sloop voormalig Bornego College, bijdrage derden	50	50	0	0
Overzicht Algemene dekkingsmiddelen				
Fonds tekort gemeenten Jeugd en WMO	418	0	0	-418
Overzicht kosten Overhead				
Bijdrage van Ooststellingwerf en Opsterland voor OWO bedrijfsvoering	156	242	146	86
Bijdrage uit reserve onderhoud gebouwen	100	100	100	0
Totaal incidentele baten	1.006	442	276	-564

Incidentele Lasten

x € 1.000

Incidentele lasten 2018	Rekening 2018	Actuele begroting	Primitieve begroting	Verschil begroot-werkelijk
0 Bestuur en Organisatie				
Aanschaf Ipads raadsleden	5	15	15	10
Verkiezingen gemeenteraad	20	20	20	0
Dorpenbudget (2016 tot en met 2018)	34	34	34	0
Wachtgeld afgetreden wethouders	500	500	0	0
2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat				
Bomenbeleidsplan	55	115	115	60
Onkruidbestrijding	37	37	37	0
Uniforme en geactualiseerde bebording	0	20	20	20
Slootafval	100	100	0	0
Dienstregeling NS	8	15	0	7
Vorbereidingsbudget projecten openbare ruimte	62	100	0	38
3 Economie				0
Rottige Meente	6	26	0	20
4 Onderwijs				0
Groot onderhoud gymzaal	6	5	5	-1
5 Sport, Cultuur en Recreatie				0
Startblokken zwembad De Steense	21	18	18	-3
Culturele Hoofdstad (2016 tot en met 2018)	40	40	25	0
Toeristisch investeringsfonds	22	33	25	11
Projectplan ErVaren en Turf	0	29	0	29
Project dorpen, landschap en biodiversiteit (2017 tot en met 2019)	0	50	50	50
Bijdrage aan de Oudheidkamer (2018 tot en met 2020)	5	5	5	0
Implementatie subsidievolgssysteem	17	17	0	0
Oprichten van een sportplatform	0	33	0	33
6 Sociaal Domein				0
Herstructureringsgelden	82	82	41	0
Impulsprogramma participatie vergunninghouders	140	88	63	-52
Sociale stimulering kleine dorpen	6	50	50	44
Sociale stimulering Wolvega	25	50	50	25
Onderzoek naar voorz.lok. Sociaal beleid	30	30	0	0
Hoog specialistische zorg (2018)	300	300	0	0
7 Volksgezondheid en Milieu				
Pilot papierwinkel (2017 t/m 2018)	2	10	10	8
Gezond in de stad/JOGG	146	265	135	119
Streekagenda circulaire economie	0	40	0	40
8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing				
Energie Prestatie Adviezen (EPA)	0	50	50	50
Omgevingsvisie	16	40	0	24
Landschapsvisie ZO Friesland	31	36	0	5
Breedband snel internet	0	28	0	28
Sloop Voormalig Bornego College	82	80	80	-2

Overzicht kosten Overhead				
Doorontwikkeling OWO afdelingen	233	363	219	130
Intensivering Vlechtwerkers	0	0	133	0
Werving & selectie	35	35	0	0
VTH, dienstverlening	58	58	0	0
Onvoorziene uitgaven				
Jaarlijks beschikbare budget voor onvoorziene incidentele uitgaven	0	30	30	30
Totaal incidentele lasten	2.124	2.847	1.230	723

INCIDENTELE MIDDELEN VAN 2018 NAAR 2019

Incidentele middelen 2018 beschikbaar te stellen in 2019

x € 1.000

Incidentele middelen 2018	Restant 2018	Nodig in 2019	Beslag op algemene reserve in 2019
2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat			
Project dorpen, landschap en biodiversiteit	50	20	20
Herstel schade openbaar groen	31	31	31
3 Economie			
Rottige Meente	20	20	20
7 Volksgezondheid en Milieu			
Uitvoeringsproject van thema circulaire economie vanuit Streekagenda (netto)	20	20	20
8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke vernieuwing			
Energieprestatie adviezen (EPA)	50	35	35
Implementatie omgevingsvisie	24	24	24
Overzicht kosten Overhead			
OWO bedrijfsvoering (netto, alleen deel Weststellingwerf)	48	43	43
Totaal incidentele lasten	243	193	193

Toelichting incidentele middelen 2018 beschikbaar te stellen in 2019

Voor diverse projecten waren incidentele budgetten beschikbaar in 2018. Het niet gebruikte deel valt vrij ten gunste van het rekeningsaldo. Enkele projecten zijn echter nog niet volledig uitgevoerd. In de nota financiële beleid 2017-2020 is gesteld dat overheveling van budgetten naar een volgend jaar alleen kan door middel van een begrotingswijziging bij de jaarrekening van het af te sluiten boekjaar. De over te hevelen budgetten worden dan, gelijktijdig met het vaststellen van de jaarrekening, middels een begrotingswijziging in 2019 geactualiseerd en geautoriseerd.

Toelichting per budget:

Project dorpen, landschap en biodiversiteit

Bij de kadernota 2017 is voor 3 jaren een incidenteel budget van € 50.000 beschikbaar gesteld voor het versterken van de groenstructuren in de dorpen op erven en langs wegen. Ook het vergroten van de biodiversiteit, duurzame aanpak eikenprocessierups samen met bewoners is onderdeel hiervan. In 2018 hebben voorbereidende werkzaamheden plaatsgevonden voor het projectgebied Oosterstreek- deel Noordwolde. De uitvoering hiervan is in 2019. We willen het restant budget van € 20.000 uit 2018 hiervoor gebruiken.

Herstel schade openbaar groen

In 2018 is door nutsbedrijven schade aangebracht aan het openbare groen. Hiervoor is een schadevergoeding ontvangen. Omdat de schade eind 2018 is ontstaan, kon de schade niet meer in 2018 worden hersteld. Dit wordt in het voorjaar 2019 gedaan.

Rottige Meente

Bij de voorjaarsnota 2017 is een budget beschikbaar gesteld voor het gebied Rottige Meente. Het gaat hier over de realisatie van een ecologische verbindingszone aan de zuidzijde van de Linde, nabij de Driewegsluis. Deze verplichting komt voort uit een afspraak tussen Staatsbosbeheer, It Fryske Gea, provincie Fryslân en de gemeente ter compensatie van de aanleg van de jachthaven. Uitvoering is voorzien in 2019.

Uitvoeringsproject van thema circulaire economie vanuit Streekagenda

Binnen de streekagenda hebben wij een concreet uitvoeringsprogramma voor het thema energietransitie. Hiervoor is € 40.000 beschikbaar (€ 20.000 eigen middelen en € 20.000 subsidie). Terra College gaat gewas telen en het Technasium van het Linde College maakt een ontwerp voor designmeubelen. Project Rotan 2.0 is in 2018 aangemeld als voorbeeld project voor circulaire economie. Dit project zal in 2019 met de genoemde partijen worden uitgevoerd.

IEnergie prestatie adviezen (EPA)

Bij de kadernota 2018 is incidenteel € 50.000 beschikbaar gesteld voor een onderzoek naar het verduurzamen van het gemeentelijke vastgoed. In 2018 zijn we niet toegekomen aan deze werkzaamheden doordat het project verbouw gemeentewerf veel capaciteit heeft gevraagd. We gaan dit onderzoek in 2019 doen voor de panden die niet betrokken worden bij de discussie over toekomst onderwijs en voorzieningen. Omdat de scope hierdoor kleiner wordt is de uitvoering in 2019 realistisch en is er een beperkter budget nodig van € 35.000. De panden waar het om gaat zijn onder andere het gemeentehuis, de gemeentewerf, het gebouw Vensterschool - Vlechtwerk, en school de Vlindertuin.

Implementatie omgevingsvisie

Het ontwerp voor de Omgevingsvisie is in 2017 opgesteld. In 2018 is de zienswijze fase doorlopen. Vaststelling van de Omgevingsvisie zal plaatsvinden in 2019. Resterende budget is noodzakelijk voor de vertaling van de zienswijzen en de afronding van het proces.

OWO bedrijfsvoering

Bij de voorjaarsnota 2018 zijn aan de OWO afdeling Bedrijfsvoering incidentele middelen beschikbaar gesteld voor een totaal van € 144.000 / € 48.000 per gemeente.

Vanaf de start van OWO-bedrijfsvoering, en in het bijzonder het onderdeel Documentaire informatievoorziening, is veel geïnvesteerd in de technische omgeving. De burger vraagt meer en meer digitale inzage in en toegang tot processen. De organisatie is er klaar voor om OWO-breed zaakgericht werken uit te rollen. De digitale dienstverlening kan hiermee op het vereiste niveau komen. We hebben te maken met verschuivingen in de tijd en her-fasering van de uitrol van onder andere de planning van het project "transparant naar de klant" en het opschonen van de archiefachterstanden als voorwaardelijk onderdeel voor de migratie van Decos en Corsa naar het nieuwe DMS systeem idoc.

De genoemde verschuivingen in de tijd zijn een gevolg geweest van uitval van personeel en daardoor herprioritering op andere werkzaamheden en het bij moeten stellen van de planning doordat de ontvangen proceseigenaren extra tijd en begeleiding nodig hadden. Het moeten afronden van deze beide projecten loopt door in 2019. Wij willen het risico niet lopen dat de huidige DMS'en Corsa en Decos door de leveranciers niet meer worden ondersteund. Daarom is het noodzakelijk om de onbestede middelen ook voor 2019 beschikbaar te hebben. De projecten zijn in realisatie en uitrol in de drie gemeenten vindt plaats op korte termijn. Hiervoor zijn ook verplichtingen aangegaan met ondersteunende derde partijen. Hiermee is een bedrag van onbestede incidentele middelen van € 130.243/€ 43.414 per gemeente gemoeid.

WET WNT

Wet WNT

Topinkomens in de (semi) publieke sector

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semi publieke sector (WNT) kortweg: Wet normering topinkomens, is in 2013 in werking getreden.

Het doel van de WNT is het tegengaan van excessieve beloningen en ontslagvergoedingen bij instellingen in de (semi) publieke sector. In de WNT worden inkomens en ontslagvergoedingen van topfunctionarissen bij instellingen met een publieke taak, genormeerd en openbaar gemaakt. Jaarlijks worden de bezoldigingsnormen in een ministeriële regeling vastgesteld.

WNT-norm in 2018

Op grond van de WNT mag het inkomen van topfunctionarissen in de (semi) publieke in 2018 maximaal 100% van het ministersalaris zijn, wat neerkomt op € 189.000 inclusief belaste onkostenvergoedingen en pensioenbijdrage. Voor bestaande contracten geldt het overgangsrecht.

In 2018 hebben zowel bij vast als bij tijdelijk personeel geen bezoldigingen boven deze bezoldigingsnorm plaatsgevonden.

De WNT geeft ook aan dat de gemeente verplicht is om jaarlijks in het financieel jaarverslag de bezoldiging van iedere topfunctionaris en gewezen topfunctionaris op persoonsnaam op te nemen, ongeacht een eventuele overschrijding van de bezoldigingsnorm. De gemeentesecretaris en de griffier van onze gemeente zijn aan te merken als topfunctionaris in de zin van de WNT en zijn daarom in onderstaande tabel opgenomen.

Overzicht

	Remco van Maurik	Janneke Kampinga
Functiegegevens	Gemeentesecr.	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0000	0,8889
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	102.291,32	55.514,54
Beloningen betaalbaar op termijn	17.566,32	8.354,88
<i>Subtotaal</i>	<i>119.857,64</i>	<i>63.869,42</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	189.000,00	168.002,10
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	119.857,64	63.869,42
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2017	Remco van Maurik	Janneke Kampinga
Functiegegevens	Gemeentesecr.	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01 – 31/12	15/08 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0000	0,8889
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	104.541,79	19.124,52
Beloningen betaalbaar op termijn	16.459,32	1.404,23
<i>Subtotaal</i>	<i>121.001,11</i>	<i>20.528,75</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	181.000,00	61.270,78
Totale bezoldiging	121.001,11	20.528,75

SCHATKISTBANKIEREN

Schatkistbankieren

x € 1.000

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren		Verslagjaar 2018			
(1)	Drempelbedrag	540,765			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	341	366	316	318
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	200	175	224	222
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	0	0	0	0
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	72.102			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	72.102			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	0			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	541			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	30.708	33.283	29.117	29.282
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	341	366	316	318

TOELICHTING SCHATKISTBANKIEREN

Met de gewijzigde wet Fido beoogt de wetgever een bijdrage te leveren aan de vereiste daling van de EMU-schuld voor de Nederlandse overheid door de overtollige liquiditeiten van decentrale overheden voortaan zoveel mogelijk te bundelen binnen de overheidssfeer. Deze consolidatie van schuldverhoudingen tussen overheden onderling kan in de eerste plaats worden bereikt door middel van verplicht schatkistbankieren. In de tweede plaats kan consolidatie worden bereikt doordat decentrale overheden hun overtollige middelen gebruiken om onderling leningen te verstrekken. Dit heeft eenzelfde effect op de EMU-schuld als het aanhouden van overtollige middelen in de schatkist.

Van de tweede optie is in 2018 geen gebruik gemaakt. Voor 2018 is er een drempelbedrag vastgesteld van 0,75% van het begrotingstotaal. Het drempelbedrag bedraagt 540.765. Het gehele jaar is gebruik gemaakt van schatkistbankieren. Eind 2018 is het saldo € 7.475.000.

VERANTWOORDINGSINFORMATIE SPECIFIEKE UITKERINGEN (SISA)

Wat is SISA

Jaarlijks moet door een bijlage bij de jaarrekening verantwoording worden afgelegd over de besteding van een aantal specifieke uitkeringen aan de verstrekkers van deze uitkeringen. Door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties wordt aangegeven welke gegevens moeten worden ingevuld.

Voor 2018 zijn dit onderstaande regelingen:

Afgifte	Sisacode	Omschrijving specifieke uitkering
OCW	OCW D9	Specifieke uitkering Onderwijsachterstandenbeleid 2018
Provincie Fryslân	IenW E27B	voetgangers-/fietsvoorziening spoor-onderdoorgang Wolvega
Provincie Fryslân	IenW E27B	manifest verkeersveiligheid 2016-2020
SZW	SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet
SZW	SZW G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)

SISA OVERZICHTEN

SISA bijlage

SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2018 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2019							
OCW	D9	Onderwijsachterstanden beleid 2011-2018 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitsnormen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
			Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04	
			€ 92.400	€ 0	€ 132.812	€ 36.111	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten in (jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Eindverantwoording Ja/Nee
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 05	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 07	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 09
1						Ja	
2							
IenW	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SISA tussen medeoverheden)	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen	
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 01	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 02	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 03	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 04	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 05
			1 1210127	€ 58.673	€ 0	€ 6.024	€ 0
			2 1309863	€ 1.842	€ 7.866		
			Kopie beschikkingnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T)	Toelichting	Eindverantwoording Ja/Nee

TAAKVELDEN OVERZICHT

Taakvelden lasten

x € 1.000

Lasten	Taakvelden	Realisatie 2018	Actuele begroting	Primitieve begroting	Verschil begroot - werkelijk
0.1	Bestuur	1.845	1.779	1.268	-67
0.10	Mutaties reserves	39	47	47	8
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	52	-657	17	-709
0.2	Burgerzaken	874	811	789	-63
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	164	208	176	44
0.4	Overhead	12.195	11.893	12.381	-302
0.5	Treasury	195	300	2.180	105
0.61	OZB woningen	218	164	143	-54
0.62	OZB niet-woningen	163	155	143	-8
0.64	Belastingen overig	4.538	4.431	1.431	-107
0.8	Overige baten en lasten	191	2.241	763	2.050
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.290	1.303	1.306	14
1.2	Openbare orde en veiligheid	171	205	202	33
2.1	Verkeer en vervoer	4.085	4.042	3.912	-42
2.3	Recreatieve havens	53	79	33	25
2.4	Economische havens en waterwegen	2	2	2	0
2.5	Openbaar vervoer	47	37	22	-10
3.1	Economische ontwikkeling	60	67	60	7
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	969	433	433	-536
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	62	58	56	-4
3.4	Economische promotie	119	120	111	1
4.2	Onderwijshuisvesting	2.650	2.636	2.572	-13
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.066	1.074	1.068	7
5.1	Sportbeleid en activering	679	714	599	35
5.2	Sportaccommodaties	1.088	1.081	1.099	-7
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	386	428	410	43
5.4	Musea	82	83	83	1
5.5	Cultureel erfgoed	108	115	115	7
5.6	Media	450	455	454	6
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.417	2.607	2.348	190
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	1.725	1.855	1.840	130
6.2	Wijkteams	1.335	1.419	1.187	84
6.3	Inkomensregelingen	8.642	8.645	9.620	3
6.4	Begeleide participatie	4.745	4.881	4.904	137
6.5	Arbeidsparticipatie	932	1.017	1.118	85
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	553	761	697	207
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	4.943	4.340	4.260	-603
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	7.102	4.109	3.596	-2.992
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	257	135	516	-122
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	1.484	1.159	867	-325

gemeente

Weststellingwerf

7.1	Volksgezondheid	1.191	1.419	1.236	228
7.2	Riolering	1.734	1.789	1.790	55
7.3	Afval	2.744	2.733	2.372	-11
7.4	Milieubeheer	598	717	625	119
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	310	229	230	-80
8.1	Ruimtelijke ordening	400	427	418	27
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	1.683	1.652	1.652	-31
8.3	Wonen en bouwen	986	1.040	1.012	54
Eindtotaal		77.618	75.240	72.166	-2.378

Taakvelden baten

x € 1.000

Baten	Taakvelden	Realisatie 2018	Actuele begroting	Primitieve begroting	Verschil begroot - werkelijk
0.1	Bestuur	-572	-51	-51	521
0.10	Mutaties reserves	-710	-886	-404	-176
0.2	Burgerzaken	-452	-387	-321	66
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-63	-66	-16	-3
0.4	Overhead	-4.753	-4.815	-4.713	-62
0.5	Treasury	-157	-260	-2.029	-103
0.61	OZB woningen	-2.963	-2.911	-2.886	52
0.62	OZB niet-woningen	-1.830	-1.758	-1.683	72
0.64	Belastingen overig	-4.512	-4.437	-1.437	75
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-42.515	-42.073	-41.656	442
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-1	-1	-1	0
1.2	Openbare orde en veiligheid	-30	-70	-70	-40
2.1	Verkeer en vervoer	-10	-11	-11	-1
2.3	Recreatieve havens	-25	-29	0	-4
2.5	Openbaar vervoer	-15	-6	-6	8
3.1	Economische ontwikkeling	0	0	0	0
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-386	-433	-433	-47
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-15	-18	-18	-2
3.4	Economische promotie	-241	-168	-168	73
4.2	Onderwijshuisvesting	-539	-524	-524	15
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-260	-170	-176	90
5.1	Sportbeleid en activering	-11	-10	0	1
5.2	Sportaccommodaties	-443	-451	-451	-8
5.5	Cultureel erfgoed	-2	0	0	2
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-190	-118	-69	72
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-182	-228	-223	-46
6.2	Wijkteams	-1	0	0	1
6.3	Inkomensregelingen	-7.978	-7.706	-7.547	271
6.5	Arbeidsparticipatie	-106	-68	-68	38
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-363	-470	-470	-107
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-195	0	0	195
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0
7.1	Volksgezondheid	-6	0	0	6
7.2	Riolering	-1.910	-1.867	-1.867	42
7.3	Afval	-2.992	-2.907	-2.547	85
7.4	Milieubeheer	-251	-20	0	231
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-235	-136	-136	99
8.1	Ruimtelijke ordening	-4	0	0	4
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-1.819	-1.652	-1.652	167
8.3	Wonen en bouwen	-881	-533	-533	348
Eindtotaal		-77.618	-75.240	-72.166	2.378

CONTROLE VERKLARING

Controle verklaring

De controleverklaring van de accountant is nog niet gereed. Zodra er een verklaring van onze accountant ontvangen is, wordt deze nagezonden en ter behandeling aangeboden in de eerstvolgende raadsvergadering nadien.

De verklaring wordt dan ook opgenomen in de online versie (Pepperflow) van de jaarstukken 2018.

Bijlagen

BIJLAGE I: LIJST MET AFKORTINGEN

A

AED	Automatische externe defibrillator (voor reanimatie)
APPA	Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
ATB	All Terrain Bicycle (terreinfiets)
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
AWB	Algemene wet bestuursrecht
AWBZ	Algemene wet bijzondere ziektekosten

B

B&R	Beheer en Registratie
B&W	Burgemeester en Wethouders
BADO	Besluit Accountantscontrole decentrale overheden
BAG	Basisregistraties adressen en gebouwen
BBV	Besluit begroting en verantwoording
BBZ	Besluit bijstandverlening zelfstandigen
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie
BHV	Bedrijfshulpverlener
BIE	Bouwgrond in exploitatie
BIG	Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten
BNG	Bank Nederlandse gemeenten
BRO	Basisregistratie ondergrond
BRP	BasisRegistratie Personen
BTW	Belasting over de toegevoegde waarde
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorziening Gemeenten
BV	Besloten vennootschap
BVI	afdeling Belasting, Vastgoed en Informatie

C

CO2	Koolstofdioxide (Koolzuurgas)
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CBS	Christelijke basisschool
CCW	Commerciële club Weststellingwerf

D

DHW	Drank- en horeca wet
DigiD	Digitale persoonsidentificatie
DMS	Document Managementsysteem
DOR	Digitaal Opkopers Register
DPAN	Digitale Platform Aansluiting Nazorg

E

EMU	Europese Economische en Monetaire Unie saldo
ENSIA	Eenduidige Normatiek Single Information Audit
EPA	Energie Prestatie Adviezen
EPR	Eiken Processie Rups
ESF	Europees Sociaal Fonds (subsidie)

F

FES	Friese Energie Strategie
Fido	Wet financiering decentrale overheden
Fumo	Friese Uitvoeringsdienst Milieu en Omgeving

G

GAP	Gemeentelijk afvalstoffen plan
-----	--------------------------------

GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GGK	Gemeentelijk Gegevensknooppunt
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
GI	Gecertificeerde Instellingen
GIDS	Gezond in de stad
GR	Gemeenschappelijke Regeling
GRP	Gemeentelijk Rioleringsplan
GVVP	Gemeentelijk verkeer en vervoerplan
H	
't Hek	t 'Hek' omvat de rijksmiddelen Jeugdzorg, Wmo, Participatie en BUIG
Hof	Wet houdbare overheidsfinanciën
HRM	Human Resource Management (Personeelszaken)
I	
I&A	afdeling informatisering en automatisering
ICT	Informatie en Communicatie Technologie
IKC	Integraal kind centrum
i-NUP	implementatieagenda Nationaal Uitvoeringsprogramma e-overheid
IOAW	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Wet inkomensvoorziening oudere zelfstandigen
IOW	Inkomensvoorziening Oudere Werklozen (uitkering)
ISK	Internationale schakelklas (voortgezet onderwijs)
ISV	Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing
J	
JGZ	Jeugd Gezondheidszorg
JHF	Jeugdhulp Fryslân
JOGG	Jongeren op gezond gewicht
K	
KNVB	Koninklijke Nederlandse Voetbalbond
KPI	Kritieke prestatie indicatoren
KTO	Klant tevredenheids onderzoek
L	
LF2018	Culturele Hoofdstad Leeuwarden- Fryslân 2018
LTO	Land en Tuinbouworganisatie
M	
MBO	Middelbaar beroeps onderwijs
MDD	Monitor Doelgerichte Digitalisering
MFC	Multifunctioneel centrum
MKB	Midden en kleinbedrijf
MVI	Maatschappelijk verantwoord inkopen
N	
NCW	Netto Contant Waarde
NIEGG	Niet in exploitatie genomen (bouw)grond
NV	Naamloze Vennootschap
O	
OAB	Onderwijs achterstanden beleid
OBS	Openbare basisschool
OCW	Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
OHW	onderhanden werk
OOGO	Overeenstemming gericht overleg
OVN	Ondernemersvereniging Noordwolde
OWO	gemeenten Ooststellingwerf, Weststellingwerf en Opsterland
OZB	Onroerende- zaakbelastingen
P	

PGB	Persoonsgebonden budget
PIM	Professionele dienstbaarheid, Integraliteit en Maatwerk
PMO	Periodiek Medisch Onderzoeken
POC	Percentage Of Completion
PUN	Paspoortuitvoeringsregeling Nederland
PW	Participatiewet
R	
RES	Regionale Energie Strategie
REVA	Ruimtelijk-economische verkenning en advies
RKBS	Rooms-Katholieke Basisschool
RMC	Regionale Meld- en Coördinatiefunctie
RUD	Regionale Uitvoerings Dienst
RVP	Rijksvaccinatieprogramma
S	
SD	Sociaal domein
SISA	Single information single audit
SISA	Single information single audit
SOVF	Stichting Openbare Verlichting Fryslân
Suwinet	Structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen
SvB	Sociale Verzekeringsbank
SVLO	Samenwerking Vennootschapsbelasting Lokale Overheden
SW	Sociale werkvoorziening
SZW	Sociale Zaken en Werkgelegenheid
U	
UNESCO	De Organisatie der Verenigde Naties voor Onderwijs, Wetenschap en Cultuur
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
V	
VANG	rijks uitvoeringsprogramma Van Afval Naar Grondstof
VKD	Vereniging kleine dorpen
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet onderwijs
VPB	Vennootschapsbelasting
VRF	Veiligheidsregio Fryslân
VSO	Voortgezet speciaal onderwijs
VSV	Voortijdig schoolverlaters
VTH	Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie
VVN	Veilig Verkeer Nederland
W	
WABO	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WNT	Wet Normering Topinkomens
WOW	Winkeliers- en Ondernemersvereniging Wolvega
WOZ	Waardering Onroerende zaken
Wpg	Wet publieke gezondheid
WPO	Wet op het primair onderwijs
Wsw	Wet sociale Werkvoorziening
WSW	Waarborgfonds Sociale Woningbouw
WWB	Wet werk en bijstand
WWIK	Wet werk en inkomen kunstenaars

